

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА**

**СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ
ПОЗА ФОРМАТОМ**

Матеріали

*VIII Міжнародної науково-практичної конференції
9 квітня 2021 р.*

Івано-Франківськ-2021 р.

УДК 343
УДК 72:33:340(001.8)
ББК 85.11+65+67я43
С 88

Студентські наукові дискусії поза форматом, матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 9 квітня 2021 року). – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2021. – 290 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Короля Данила (протокол №10 від 25.03.2021 р.)

В збірнику опубліковано матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Студентські наукові дискусії поза форматом», яка відбулася 9 квітня 2021 року на базі Університету Короля Данила.

Теоретичні положення та практичні рекомендації учасників конференції щодо розробки окремих проблем правового регулювання суспільних відносин сьогодення, проблем економічної теорії, обліку й аудиту, фінансів і кредиту, забезпечення синтезу наукових знань, технічної творчості і художньо-образного мислення, що характерні для архітектурної діяльності, будуть цікавими для підготовки наступних наукових праць з зазначеної проблематики.

Для науковців, викладачів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія: к.ю.н., доц. Острогляд О., Мейгеш О., Форкуца Б., Іваночко К.

Арабчук І. Т.
студентка групи Ас-2017
Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила»
науковий керівник: к. арх. Савчук А. І.
м. Івано-Франківськ

АРХІТЕКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ БУДІВЕЛЬ ІЗ ФУНКЦІЄЮ КОВОРКІНГУ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

У дослідженні локалізовано основні будівлі з функцією коворкінгу в Західній Україні. Проаналізована їх функціонально-планувальна організація та здійснена спроба класифікації.

Слідом за європейськими країнами функція коворкінгу знайшла широке застосування і в нашій державі. За останні роки появилася значна кількість будівель, які мають відведені простри для цієї функції. Виникає потреба всебічного аналізу явища коворкінгу та подальшого обґрунтування шляхів його розвитку. Метою дослідження є локалізація та визначення специфіки архітектурної організації таких просторів. Пошук спільних ознак, виокремлення головних рис дозволить їх класифікувати. Для аналізу вибрано 10 закладів із функцією коворкінгу в Західній Україні.

Класичне значення терміну «коворкінг» – це модель організації роботи людей з різним типом зайнятості у єдиному робочому просторі [1]. Більшу частину резидентів (так називають користувачів коворкінг-послуг) складають представники ІТ-індустрії, фрилансери та позаштатні співробітники. Ідеологом цього руху вважають програміста Бреда Ньюберга, який у 2005 році відкрив перший заклад, де в офіційній назві фігурував коворкінг [2, с.161]. Сьогодні таке явище тільки набирає обертів. Очікується, що до 2022 року кількість коворкінг-майданчиків буде зростати зі швидкістю 6 % у рік в США і 13 % в інших місцях [3, с.333]. Перелік об'єктів, на основі яких методом аналізу та порівняння здійснена архітектурна характеристика:

1. «Business Hub» – чотирьохповерхова будівля, розташована на вул. Шота Руставелі, 12, у Львові. Архітектурне наповнення включає 4 тренінгових зали на 12-20 осіб, 4 офіси, коворкінг на 30 осіб, 2 переговорні кімнати, 4 кімнати для консультацій [4].

2. «Promprylad.Coworking», вул. Академіка Сахарова, 23, м. Івано-Франківськ. Інноваційний центр на базі старого заводу.

3. «Passage Interdit», вул. Набережна, 42, м. Луцьк. Складається з івент-холу та коворкінгу, що пропонує окремі робочі місця та офіси, скайп-кімнату, мітинг-залу та кухню. Відрізняється від інших наявністю душевих кімнат.

4. Коворкінг-центр «Робітня», вул. Карбишева, 1, м. Луцьк. Функціонує з 10 січня 2021 року. Простір, пл. близько 1000 м², попри стандартний набір функцій для коворкінгу, вміщує ще бібліотеку.

5. »KONTORA. Coworking & Offices», пл. Євгена Петрушевича, 5, м. Львів. Чотирьохповерховий торгово-офісний центр. Перший поверх та підвал займають торгові площі, три горішні поверхи – офіси та коворкінг [5].

6. »Startup Depot» – простір для роботи пл. 210 м², що знаходиться по вул. Весняна, 4, у м. Львів. Коворкінг має чотири зони: опенспейс, приватний офіс, мітинг-рум, кухню [6].

7. »ІТЕАHub», м. Львів вул. Героїв УПА, 80. Робочий простір, площею 773 м², що містить загальну зону, лаунж-зону, та 6 приватних офісів.

8. «Центр Митрополита Андрея Шептицького», вул. Козельницька, 2А, Львів. П'ятиповерхова будівля, четвертий поверх якої називають коворкінгом.

9. »СоММuna», м. Львів, вул. Кольберга, 3А. Коворкінг пл. 300 м², має 5 офісів, 2 скайп-кімнати, 2 переговорні кімнати, івент-зал, кухню, релакс-зону.

10. »Територія Коворкінг», вул. Княгині Ольги, 114, м. Львів. Відкритий простір з лекційними залами, переговорними кімнатами, лаунж-зоною та авто-велопаркінгом.

Класифікація досліджених об'єктів здійснена за такими ознаками: **за типом будівництва** (нове будівництво – Passage Interdit; *перепрофілювання* – Promprylad.Coworking, Business Hub, Startup Depot); **за поверховістю** (одноповерхові – Startup Depot; багатоповерхові – Promprylad.Coworking, Business Hub, Passage Interdit); **за часткою функції коворкінгу у закладі** (допоміжна функція – Центр Митрополита А. Шептицького; *головна* – Територія Коворкінг, Passage Interdit, Startup Depot); **за впливом архітектурних рішень на рівень приватності простору** (загальний простір – Коворкінг-центр «Робітня», Територія Коворкінг; *приватний та загальний* – ІТЕАHub, Startup Depot, Business Hub, Promprylad.Coworking, KONTORA. Coworking & Offices, СоММuna); **за набором приміщень** (із стандартним набором приміщень для коворкінгу (приватні офіси, мітинг-руми, загальний простір, кухня, с/в) – ІТЕАHub, Startup Depot, KONTORA. Coworking & Offices, Business Hub, Promprylad.Coworking; *із наявністю додаткових приміщень* (авто- та велостоянки, бібліотеки, івент-холу, душових кімнат) – Територія Коворкінг, СоММuna, Коворкінг-центр «Робітня», Passage Interdit).

Таблиця 1.

Класифікація будівель із функцією коворкінгу

№	Класифікаційна ознака		Фотофіксація	Назва будівлі
1.	За типом будівництва	- нове будівництво		«Passage Interdit» [7]

Студентські наукові дискусії поза форматом

Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 9 квітня 2021 р.

		- перепрофілювання		«Promprylad. Coworking» [8]
2.	За поверховістю	- одноповерхові		«Startup Depot» [9]
		- багатоповерхові		«Business Hub» [10]
3.	За часткою функцій коворкінгу	- допоміжна		«KONTORA. Coworking & Offices» [11]
		- головна		«Територія Коворкінг» [12]
4.	За рівнем приватності простору	- відкритий простір		«Центр Митрополита Андрея Шептицького» [13]

		- відкритий простір та окремі офіси		«CoMMuna» [14]
5.	За набором приміщень	- із стандартним набором приміщень		«ІТЕАHub» [15]
		- із наявністю додаткових приміщень		Коворкінг-центр «Робітня» [16]

Висновки. Ринок закладів із функцією коворкінгу на Західній Україні у наш час стрімко розвивається і користується попитом. Він представлений різноманітними коворкінг-просторами, яких об'єднують спільні переваги та недоліки. Більшість будівель багатоповерхові, із поєднанням приватних та загальних просторів. Як показує класифікація, формування таких закладів у Західній Україні здійснюється переважно методом перепрофілювання, що не дозволяє їм у повній мірі запропонувати клієнтам додаткові можливості та кращий сервіс. Тому, подальший розвиток коворкінгу рухатиметься у напрямку розширення спектру послуг та облаштування для цього додаткових зон. Значна увага приділятиметься наявності паркінгів та хорошій інфраструктурі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вікіпедія: Коворкінг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Коворкінг>.

2 Снігур Х. Коворкінг: переваги та недоліки в організації робочих місць. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. No 4. С. 117–124. URL: <http://visnykj.tneu.edu.ua/index.php/htneu/article/view/974>.

3. Статистика розвитку коворкінгу. URL: <https://allwork.space/2019/05/coworking-is-the-new-normal-and-these-statsprove-itt/>

4. The Village Україна. Стаття Віри Стадник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.the-village.com.ua/village/city/city-news/277037-u-lvovi-vidkryut-tsentr-rozvitku-biznesu-vid-chasopys-creative-family>.

5. ZAXID.NET. Стаття Андрія Дрозди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zaxid.net/u_tsentri_lvova_zbuduvali_ofisniy_tsentr_z_dirchastim_fasadom_foto_dnya_n1488384.

6. *Твоє Місто*. Стаття Ганни Беловольченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tvoemisto.tv/news/top5_kovorkingiv_lvova_vartist_adresy_foto_79324.html.

7. Фото з сайту: <https://www.0332.ua/news/2053272/persij-kulturnij-centr-u-lucku-zaprosue-na-dni-vidkritih-dverej>

8. Фото з сайту: <https://vikna.if.ua/news/category/if/2020/01/15/106095/view>

9. Фото з сайту: <https://lviv.com/statti/iak-u-startup-depot-lviv-vyroshchuiut-idei-ta-do-choho-tut-ioha-chyi-ofis-krashchi/>

10. Фото з сайту: http://tvoemisto.tv/news/u_lvovi_vidkryvaietsya_universalna_spilnota_business_hub_podrobytsi_96854.html

11. Фото з сайту: <https://factorycoworkinglviv.business.site/posts/52057644825908294?hl=it>

12. Фото з сайту: <https://territory.lviv.ua/galereja/>

13. Фото з сайту: <https://www.thevillage.com.ua/village/business/wherework/262661-ya-pratsyuyu-v-tsentri-sheptitskogo>

14. Фото з сайту: <https://communa.net.ua/orenda-prymishhen/>

15. Фото з сайту: <https://iteahub.com/coworking>

16. Фото бібліотеки: <https://encrypted-tbno.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcReCy3pkrW-O7cZXMycXdh-tsafpZbbKtEHBg&usqp=CAU>

Артем'єва К.Д., Куц І.І.
студентки

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник :

Наливайко О.І.,

к.ю.н., доцент, старший науковий співробітник

Дніпропетровського державного університету внутрішніх
справ

ДЕРЖАВОПОДІБНІ УТВОРЕННЯ ЯК СУБ'ЄКТИ **МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

Питання визначення суб'єктів міжнародного права є дискусійним, щодо окремих суб'єктів йдуть найбільш гострі дискусії, щодо інших цікаво розглянути їх ретроспективно. Тому дискусія про квазідержавні або державноподібні утворення в сучасному міжнародному праві, на мій погляд, вельми цікава.

Відповідні ознаки держави як самостійної держави і адміністративного освіти визначені у статті 1 Конвенції Монтевідео про права та обов'язки держав від 26 грудня 1993 року, де встановлено, що «держава як особа міжнародного

права повинна мати: а) постійне населення; б) певну територію; в) уряд і г) можливість вступати в міжнародні відносини з іншими державами»[2].

Виведення таких критеріїв державності сам по собі є як позитивним, так і негативним, оскільки диференціація конкретного явища за відповідними ознаками, властивим тільки такому явищу, сприяє конкретизації та індивідуалізації останнього серед загального масиву аналогічних категорій, але тільки формальна відповідність цих ознак будь – якому іншому об'єкту або явищу, яке за своїм змістом таким не є, формує проблеми можливої рівності індивідуалізованого суб'єкта і «квазідержави».

Отже, на сьогоднішній день сформовано чіткий перелік суб'єктів міжнародного права. Це, перш за все, держави, а також міжнародні організації, нації і народи, що борються за створення незалежної держави, особливі форми суб'єктів міжнародного права, так звані квазідержавні утворення. Сфера правосуб'єктності варіюється від суб'єкта до суб'єкта. Але необхідною умовою є можливість потрапляння під прямий вплив норм міжнародного права. Відповідно, відбувається поділ предметів на первинні і вторинні. Квазідержавні або державноподібні освіти в сучасному міжнародному праві включають в себе вільні міста, Ватикан і Мальтійський орден лицарів. Статус таких суб'єктів зазвичай визначається в міжнародних договорах. Поняття вільного міста охоплює не тільки міста з особливим статусом, а й певні території. Сьогодні в світі практично немає вільних міст (останній з них-Західний Берлін, який припинив своє існування з об'єднанням Німеччини в 1990 році), але враховуючи, що вільні міста історично виникали як засіб вирішення територіальних конфліктів, можливість появи вільних міст в майбутньому не виключена. Одним з перших історичних прикладів вільного міста є Великий Новгород. Крім того, в різний час більше 50 міст, головним чином в Європейському регіоні, таких як Бремен, Рига, Амстердам і Кенігсберг, мали цей статус.

Головною характеристикою вільного міста є його нейтральний і демілітаризований статус. Вільне місто має власне громадянство, територію і владу. Такі міста мали право безпосередньо вступати в Міжнародні відносини. Гарантом забезпечення статусу вільного міста виступали певні держави, а пізніше універсальні міжнародні організації, такі як Ліга Націй і ООН. Так, статус вільного міста Данцига був визначений у Версальському мирному договорі 1919 року, а ліга націй виступила гарантом забезпечення його статусу. Після Другої світової війни була створена вільна територія Трієст, яка знаходилася між Італією і Югославією. Згодом ця територія була поділена між цими двома країнами. Згідно з резолюцією ООН 1947 року, статус вільного міста повинен був бути наданий Єрусалиму, але ця резолюція так і не вступила в силу. Ватикан, або Святий престол, який є адміністративним центром католицької церкви і резиденцією Папи Римського, має особливий статус відповідно до міжнародного права. Статус цього утворення було визначено в Латеранському угоді, укладеному між Папою Римським і представником Італії Муссоліні, яке було переглянуто 18 лютого 1984 року. Ватикан є членом МАГАТЕ, має статус спостерігача при ООН та

її спеціалізованих установах, а його представники (нунції) володіють дипломатичними імунітетами та привілеями.

Відповідно до цієї Угоди були визначені абсолютний суверенітет Ватикану в межах його території і повна юрисдикція. Законодавча, виконавча і судова влада у Ватикані належить Папі Римському. Ватикан має власне громадянство, виступає як самостійна Міжнародна освіта, що підтримує постійні дипломатичні відносини з багатьма країнами світу.

Дипломатичні представники Ватикану називаються нунціями або інтернованими особами. У 1889 році була визнана міжнародна правосуб'єктність Мальтійського ордена лицарів. Це суверенна освіта, головною метою якої є благодійність. Його місце розташування-Рим, але у нього немає ні території, ні населення. Мальтійський лицарський орден підтримує дипломатичні відносини з деякими державами і має своїх представників в міжнародних організаціях. Подібні державі освіти є другорядними суб'єктами міжнародного права, але їх значення і статус не можуть бути прийняті до уваги. В умовах загальної глобальної інтеграції залишається тільки дивуватися, як такі суб'єкти змогли знайти своє місце в системі суб'єктів сучасного міжнародного права і мати власний Договірний статус.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ :

1. Тарасов О. В. Суб'єкти міжнародного права: проблеми сучасної теорії : монографія. Харків: Право, 2014. 512 с.
2. Convention on Rights and Duties of States, signed at Montevideo. League of Nations Treaty Series. 1936. Vol. 165. P. 19.
3. Правовий статус державоподібних утворень. М.В. Абрамов. URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/3347/%D0%90%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 2.
4. Білаш О.В.Святий Престол та Мальтійський Орден як суб'єкти міжнародного права: особливості правосуб'єктності державоподібних утворень. *Часопис Київського університету права*. Київ: 2015. № 2.
5. Міжнародне публічне право. Навчальний посібник / за заг. ред. В. Ф. Антипенка – Київ: НАУ, 2012. 420 с.
6. Міжнародне публічне право. Том 2 : Навчальний посібник / за заг. ред. В. Ф. Антипенка - К. : НАУ, 2012. - 348 с.
7. Кузнецов В.И. Международное право: учебник / В.И. Кузнецов, Б.Р. Тузмухамедов; отв. ред. В.И. Кузнецов, Б.Р. Тузмухамедов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2007. – 944 с
8. Степаненко К. В. Суб'єкти міжнародного публічного права в сучасних умовах формування нового світопорядку. *Український часопис міжнародного права*. 2016. №1. С. 44-49.
9. Теліпка В.Е. Міжнародне публічне право: навч. посібник / В. Е. Теліпка, А. С. Овчаренко. К.: Центр учбової літератури, 2010. 608 с.

**Боднарук Ярослав,
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
ст. викладач Веркалець С.М.
м. Івано-Франківськ**

МЕТАЛЕВИЙ КАРКАС ІЗ ЛЕГКИХ СТАЛЕВИХ ТОНКОСТІННИХ КОНСТРУКЦІЙ

Основним джерелом інноваційного розвитку були і залишаються будівельні матеріали удосконалення яких робить неможливе цілком буденним. Так, нові технології в будівництві металевих каркасів із легких сталевих тонкостінних конструкцій дозволяють вже сьогодні зводити величезні прольоти мостів і великі перекриття без центральних опор. Технологія легких сталевих тонкостінних конструкцій – це альтернативна каркасна методика будівництва, розроблена для зведення малоповерхових будівель.

Основна перевага технології в тому, що вона вдало поєднує в собі кілька аспектів традиційного каркасного будівництва та сучасних методів швидкісного зведення будинків із застосуванням легких сталевих тонкостінних конструкцій, що дозволяє зводити надійні будівлі за лічені тижні без шкоди якості. Легкі сталеві конструкції можуть застосовуватися не тільки в якості додаткових елементів будівництва, але і як основна самостійна конструкція. Також, технологія дозволяє впровадити в споруду будівлі з легких сталевих тонкостінних конструкцій класичні методи будівництва, використовуючи залізобетонні конструкції.

До переваг та характеристик металевих будівель з легких сталевих тонкостінних конструкцій іншому методі будівництва є: *вага* – порівняно легкі сталеві тонкостінні конструкції знижують бюджет на підготовку; низька вага дозволяє використовувати металеві балки та інші елементи в будівлях, які підлягають реконструкції; *швидкість* - технологічно стало можливо, завдяки використанню в методах проектування будівель і конструкцій високотехнологічних розрахунків і такий підхід забезпечує високу якість, і налагоджений процес стиковки кожного елемента за короткий проміжок часу; *темп* будівництва - задається тільки лише поставками матеріалів на об'єкт, монтаж виконується дуже швидко і не дорого; *все сезонність* - ґрунтуються на «сухому» будівництві, монтажні роботи можна проводити круглий рік, не втрачаючи на якості та швидкості робіт фізичні характеристики металу вивчені давно і можна з упевненістю сказати, що саме метал дозволяє виконати конструкцію будь якого типу та обсягу, яка відповідатиме сучасним мірками надійності і довговічності. Ця технологія створює еластичні та безпечні конструкції, тому ЛСТК рекомендують у будівництві житлових і комерційних будівель там, де високий поріг сейсмічної; *надійність* – фізично можна з впевненістю сказати, що саме метал дозволяє виконати конструкцію будь-якого типу та обсягу, яка відповідатиме сучасним мірками надійності і довговічності і

ця технологія створює еластичні та безпечні конструкції, тому легкі сталеві тонкостінні конструкції рекомендують для житлових і комерційних будівель там, де високий поріг сейсмічної активності; *екологічність* сталевих конструкцій - забезпечує мінімум відходів при виробництві та оптимальну чистоту робіт на об'єкт шкідливих речовин в навколишнє середовище.

До складу металу входять матеріали, що підлягають 100% переробці. Технічні характеристики легких сталевих тонкостінних конструкцій: в якості сировини для виготовлення тонкостінного профілю використовується низьколегована сталь, товщиною в середньому 2 мм. Вага 1 кв/м каркасної конструкції не перевищує 25 кг, при цьому, вага готового 1 кв/м будівлі в середньому 150 кг.

Стінова система легких сталевих тонкостінних конструкцій – це каркасний блок з декількох несучих профілів і теплоізоляційного матеріалу. Після монтажу профілю він може обшиватися такими сучасними матеріалами: в середині будівлі – листи гіпсокартону, OSB плити, пластикові панелі. Зовнішня обробка – профлисти, сендвіч-панелі, плити «Мінер», сайдинг. Для перекриттів використовується тонкостінний профіль «Z» образного типу, з товщиною металу 3-4 мм. Поверх профілю укладається сталевий настил, який вирівнює поверхню і може служити як підкладка для гіпсо-волокнистих плит або дощок. Максимально допустимий проліт для профілю на перекритті досягає 8 метрів. Покрівля та конструкції ферм може зводитися вільними прольотами до 20 м. Складальні роботи виконуються безпосередньо набудмайданчику. Кожен профіль приходить з відповідним маркуванням. Згідно з будівельним робочим кресленням монтажні роботи можуть виконувати 2-3 людини і якщо необхідно із використанням складної техніки. В результаті, каркас будівлі площею близько 200 кв/м може бути зібраний у вільних прольотах за 3-4 тижні. В момент збирання конструкції, виконуватимуться роботи з прокладання комунікацій усередині профілю, що також економить внутрішній простір приміщення. Вогнестійкість легких сталевих тонкостінних конструкцій досягає параметрів вермикулітових плит, що показує можливість конструкції витримувати високі температури при відкритому впливі вогню протягом 100-120 хвилин. Профіль не схильний біологічним процесам і розкладанню, термін експлуатації конструкції може досягати 100 років при належному догляді і захисту від вологих і температурних процесів навколишнього середовища. Застосування легких сталевих тонкостінних конструкцій: Універсальність технології з легкістю реалізує будь-які варіанти

будівництва: стін, перекриттів, перегородок, покрівлі. Технологія легких сталевих тонкостінних конструкцій може доповнюватися будь-якими відомими на сьогоднішній день утеплювачами із звукоізоляційними матеріалами.

Основна область застосування легких сталевих тонкостінних конструкцій в житловому, малоповерховому будівництві (котеджі, дачні будиночки, приватні будинки). Також, технологія відмінно себе зарекомендувала в будівництві швидкокомтованих будівель комерційного типу, наприклад, готелі, торгові комплекси, виробничі приміщення, адміністративні будівлі та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Айрумян Е. Л. Рекомендації з проектування, виготовлення і монтажу конструкцій каркаса малоповерхових будівель і мансард з холодногнутих сталевих оцинкованих профілів виробництва ТОВ конструкцій «БалтПрофіль» / Е. Л. Айрумян. – М. ЦНІПСК ім. Мельникова, 2004. – 69 с.

2. Клименко Ф. Є., Барабаш В. М., Стороженко Л. І. Металеві конструкції Львів: Світ, 2002 р. – 312 с.

**Бориловська Вероніка,
студентка групи Епс-2019
кафедри управління і адміністрування,
Науковий керівник:
Перцович Т.О.,
ЗВО Університет Короля Данила,
м. Івано-Франківськ**

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ПІДПРИЄМЦЯ ТА СПОЖИВАЧІВ

Всі взаємовідносини між учасниками ринку повинні будуватись на дотриманні законодавчих актів та норм. Так, відносини між підприємцем і споживачем базуються на Законі України «Про захист прав споживачів». Згідно даного закону регулюються відносини між продавцем і покупцем, виробником і продавцем, визначається механізм реалізації державного захисту їхніх прав. Тому, приймаючи рішення щодо створення власного бізнесу, підприємцю слід вивчити потреби і права споживачів та розуміти ступінь відповідальності перед цими учасниками підприємницької активності. Від того, як буде налагоджений механізм таких взаємовідносин, буде залежати репутація і авторитет підприємця, його успіх на товарному ринку та серед ділових партнерів.

Під час придбання, замовлення або використання товарів (робіт, послуг) для задоволення побутових потреб споживачі мають певні права:

- державний захист своїх прав;
- гарантований рівень споживання;
- право на належну якість товарів(робіт, послуг), торговельного та інших видів обслуговування;

- право на безпеку товарів (робіт, послуг);
- відшкодування збитків, завданих товарами (роботами, послугами) недостатньої якості, а також шкоди, заподіяної небезпечними для життя і здоров'я людей товарами (роботами, послугами);
- звернення до суду та інших уповноважених державних органів для захисту порушених прав;
- об'єднання в громадські організації споживачів (об'єднання споживачів) [1, с. 254].

Під час придбання та використання продукції, споживач має право на одержання необхідної та достовірної інформації про товари (роботи, послуги). Інформація повинна містити наступні дані про товар: дата виготовлення, гарантійні зобов'язання виробника, правила та умови ефективного використання, термін служби, найменування та адресу виробника. Така інформація подається виробником у технічній документації, на етикетці та маркуванні.

Споживач має право вимагати від продавця, щоб якість товару відповідала вимогам нормативних документів, умовам договорів, а також інформації про товар. Якщо споживач виявив недолік чи фальсифікацію товару впродовж гарантійного терміну, має право вимагати від продавця або виробника: безоплатне усунення недоліків або відшкодування витрат, заміни на аналогічний товар чи заміни на такий же товар іншої моделі з відповідним перерахунком купівельної ціни. Споживач має право на обмін товару належної якості упродовж 14 днів.

Також споживач має право на те, щоб товари за звичайних умов їх використання, зберігання і транспортування були безпечні для його здоров'я і життя. Неякісна та небезпечна продукція підлягає вилученню згідно Закону України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції».

17 вересня 2020 року на сайті Мінекономіки розміщено проєкт нової редакції Закону «Про захист прав споживачів». Цей Закон визначає права споживачів та механізми їх захисту, зокрема стосовно:

- вимог до позначення ціни продажу;
- умов договорів, які можуть бути визнані несправедливими;
- захисту прав споживачі від нечесної комерційної практики;
- вимог щодо відповідності продукції договору, засобів правового захисту у разі відсутності такої відповідності, та умов застосування цих засобів захисту та комерційні гарантії.

У разі прийняття **цей Закон набирає чинності з 1 січня 2022 року**, крім пункту 17 частини першої статті 31 та статті 39, які наберуть чинності та будуть застосовуватися після прийняття відповідного законодавчого акту, що визначатиме порядок створення та умови функціонування органів позасудового вирішення спорів між споживачем та суб'єктом господарювання) [3].

Підсумовуючи, можна зробити висновки, що держава забезпечує громадянам як споживачам захист їх прав, надає можливість вільного вибору товарів (робіт, послуг), набуття знань і кваліфікації, необхідних для прийняття

самостійних рішень під час придбання та використання товарів (робіт, послуг) відповідно до їх потреб, і гарантує придбання або одержання іншими законними способами товарів (робіт, послуг) в обсягах, що забезпечують рівень споживання, достатній для підтримання здоров'я і життєдіяльності. Тому, підприємці повинні чітко знати права споживачів. А ті, хто порушить Закон України «Про захист прав споживачів» понесуть відповідальність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Виноградська А.М. Основи підприємництва: навч. посіб. 2-е вид. доп і перероб. – Київ: Кондор, 2005. – 544с
2. Закон України «Про захист прав споживачів»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
3. Захист прав споживачів по-новому: оприлюднено законопроект
<https://news.dtki.ua/law/consumer-protection/64999>

***Бублич Ірина Миколаївна,
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
к.ю.н. Вівчарук Діана Павлівна
м. Івано-Франківськ***

ПРАВОВА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ

З давніх часів до сьогоднішнього дня Україна вражає своїми розмірами та якісними характеристиками природи. Українське суспільство зазвичай називає Землю - «кодом нації», «спадщиною наших дідів і майбутнє наших дітей». До того ж, земля України як частина земної кулі й елемент природи, що охоплює поверхневий шар земної кори, — це особливий й унікальний об'єкт права власності. Зважаючи на виникнення відносин права власності на землю, а також її раціональне використання породжує становлення правого регулювання і охорони землі, що є важливою екологічною та соціально-економічною передумовою сталого розвитку суспільної формації. Велику цінність щодо даного об'єкту вважаємо виділити правову охорону земель України.

У статтях 13, 14 Конституції України зазначено, що земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу є об'єктами права власності Українського народу. У буквальному розумінні це означає, що тільки народ України є єдиним власником всіх без винятку земель України і тільки він має передбачене Конституцією право в повному обсязі вирішувати долю природних (тобто не створених людиною) ресурсів — володіти, користуватися й розпоряджатися ними. Визнавши землю основним національним багатством та об'єктом права власності Українського народу, держава взяла землю під особливу охорону [4, с. 274].

Часто сама діяльність людини негативно впливає на об'єктивні закони природи і тягне за собою настання не відворотних шкідливих наслідків і для самої себе, і для природи в цілому. Тому Конституція нашої держави у ст. 66 закріпила обов'язок кожного громадянина не заподіювати шкоди природі, а в разі заподіяння, відшкодувати завдані збитки. Одночасно держава взяла на себе обов'язок правової охорони довкілля, у тому числі і земельних ресурсів, від впливу небезпечних чинників. Так, статтею 16 Конституції України закріплено, що держава зобов'язана забезпечувати екологічну безпеку, підтримувати екологічну рівновагу на території України, подолати наслідки Чорнобильської катастрофи, зберігати генофонд українського народу [3, с. 1].

Найбільш важливою є охорона верхнього, найбільш родючого шару земної кори – ґрунту, що забезпечує нормальний розвиток рослинного покриву, є живильним середовищем для зернових та інших сільськогосподарських культур. Охороні підлягають не тільки ці землі, а й інші землі державного земельного фонду України: землі населених пунктів, промисловості, транспорту, природоохоронного, оздоровчого та іншого призначення[5].

Законодавче визначення охорони земель закріплено у ст. 162 Земельного кодексу України розглядається як система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського і лісогосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. При цьому варто зауважити, що у тих випадках, коли заходи з охорони земель отримують правове закріплення, правомірно говорити про правову охорону земель[1].

Загалом, охорона земель передбачає такі заходи: обґрунтування і забезпечення досягнення раціонального землекористування; захист сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарників від необґрунтованого вилучення для інших потреб; захист земель від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, пересушення, ущільнення, забруднення відходами виробництва, хімічними та радіоактивними речовинами та від інших несприятливих природних і техногенних процесів; збереження природних водно-болотних угідь; попередження погіршення естетичного стану та екологічної ролі антропогенних ландшафтів; консервацію деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських угідь [6, с. 112].

До того ж, правова охорона земель розмежовується на форми контролю, що провадиться за суб'єктом його здійснення. Так, державний контроль здійснюють уповноважені органи виконавчої влади, громадський контроль – громадськість, самоврядний контроль – органи місцевого самоврядування. Контроль, як правова форма охорони земель повинен сприяти своєчасному виявленню і усуненню негативних наслідків, які сталися в результаті неналежного використання земель,

а також примушувати всіх несумлінних землевласників та землекористувачів чітко виконувати свої обов'язки щодо охорони земель [5, с. 45].

Важливо зазначити, що система державного забезпечення охорони землі включає визначення функцій системи правової охорони землі. Вона покликана слугувати принципам верховенства права, законності, інтегрованої відповідальності держави й інших суб'єктів земельних правовідносин. Система правової охорони землі має будуватися на презумпції активного регуляторного впливу держави як суб'єкта публічної відповідальності за стан, використання й охорону землі.

Виходячи з цього, дієвою формою охорони земель є застосування юридичної відповідальності за порушення вимог використання і охорони земель. Стаття 56 Закону України «Про охорону земель» встановлює положення згідно з яким юридичні і фізичні особи, винні в порушенні законодавства України про охорону земель, несуть відповідальність згідно із законом. Це законодавче положення означає, що відтворення та охорона земель визначаються, як важливі напрямки діяльності будь-яких власників земельних ділянок і землекористувачів з урахуванням категорій земель і їх цільового призначення [2].

Правову форму охорони земель, юридичну відповідальність за порушення вимог охорони земель доцільно розглядати, як специфічний елемент регулювання суспільних відносин в яких за допомогою правових норм та інших правових засобах забезпечується необхідна поведінка винної особи щодо охорони земель. Варто зауважити, що юридична відповідальність, як правова форма, напружує, корегує поведінку право зобов'язаних до потрібного, передбачуваного законом, варіанту [7, с. 109].

Вважаємо за потрібне підкреслити, що практична діяльність людини, яка відображає володіння, користування та розпорядження землею є серед елементів правової охорони і відображає зацікавленість держави у здійсненні контролю за раціональним використанням землі. Правова охорона земель, зокрема може розглядатися у широкому комплексному аспекті як засоби, способи та форми публічного і приватного права, які забезпечують збереження природного стану земель та їх покращення, і у вузькому галузевому аспекті, який на рівні його норм права та методів регулювання відносин щодо земельних ділянок забезпечує їхній визначений законом стан і забезпечення юридичної відповідальності суб'єктів користування землею з можливістю стимулювання до правильної поведінки.

Отже, правова охорона землі передбачає систему правових засобів, за допомогою яких здійснюються заходи з відновлення, підтримання та покращення якісного стану земель. Ця охорона спрямована насамперед на забезпечення раціонального використання землі, відновлення, збереження і підвищення родючості ґрунтів, поліпшення інших корисних властивостей землі. Крім того, вона має на меті забезпечення захисту земель від негативного впливу антропогенної діяльності (псування, забруднення) та шкідливих природних процесів (вітрова, водна ерозія). Передбачені Земельним кодексом України та Законом України «Про охорону земель» заходи з охорони земель спрямовані на боротьбу з природними та штучними процесами, які погіршують стан ґрунтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III URL: www.zakon.rada.gov.ua
2. Закон України «Про охорону земель» 16.10.2020 р. № 39, ст.349. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>
3. Сидор Віктор «Правова охорона земель від забруднення небезпечними речовинами в Україні
4. Носік В. В. Право власності на землю українського народу: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5296/1/Getman_274.pdf
5. Оверковська Т. «Правові форми охорони земель від забруднення та псування за законодавством України». Юридичні науки. 2007. №77-78. С. 43
6. Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. – Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 272 с
7. Маринов В.В. «Еволюція у сфері нормативно-правового регулювання охорони земель в Україні». URL: http://www.lsej.org.ua/2_2018/29.pdf

**Варчак Софія,
ЗВО Університет Короля Данила
м.Івано-Франківськ
Науковий керівник:
к.е.н.,доц. Тимоць М.В.**

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

На рівень життя населення впливає ряд економічних, соціальних, політичних, культурних, інноваційних, екологічних та інших факторів. Один з економічних – це інфляція. Інфляція - це добре відомий і водночас донині недостатньо пояснений феномен соціально-економічного життя будь-якої країни. Цей фактор пов'язаний зі складністю і багатогранністю проблеми інфляційних процесів, а також із тим, що суть інфляції еволюціонує в часі і змінюється в просторі, залежно від конкретних економічних і політичних умов, у яких опиняється держава. Як показує досвід нашої, а також інших країн, перехід на ринкові відносини супроводжується швидким зростанням цін, підсиленням дії інфляційних чинників. Дуже важливо правильно оцінити, чи є самий перехід на ринкові відносини причиною заглиблення інфляції. Інфляція проникає у всі сфери економічного життя і починає руйнувати ці сфери. Від неї страждає держава, виробництво, фінансовий ринок, але більше за все страждають люди. Під час інфляції має місце:

- знецінювання грошей по відношенню до золота;
- знецінювання грошей по відношенню до товару;
- знецінювання грошей по відношенню до іноземної валюти.

Основними негативними наслідками інфляції є падіння рівня життя населення. Найбільше страждають групи населення з фіксованим доходом — наприклад, особи, що отримують заробітну плату або ж соціальну допомогу від держави. Відбувається також погіршення очікувань щодо макроекономічної ситуації в майбутньому, що приводить, зокрема, до зниження ділової активності (через інвестиційну складову)[1].

Інфляція призводить до відчутних наслідків у багатьох сферах суспільного життя, насамперед у соціальній та економічній. Якраз через ці наслідки інфляція постійно перебуває в центрі суспільної уваги, викликає занепокоєння в підприємців, політиків, усієї громадськості.

Найважливішими соціальними наслідками інфляції, що безпосередньо впливають на рівень життя, є: зменшення реальних доходів населення, знецінення заощаджень, загострення соціальних суперечностей в суспільстві та скорочення платоспроможного попиту, зростання цін на продовольчі товари.

На думку вчених, основними показниками інтегральної оцінки рівня життя населення в умовах інфляції є: реальна середньомісячна заробітна плата, реальні середньодушові грошові доходи, коефіцієнт концентрації доходів, перевищення середньодушових грошових доходів над витратами, співвідношення середньодушових грошових доходів та прожиткового мінімуму, мінімальний споживчий бюджет[2].

В умовах інфляції нарастають негативні явища соціально-економічного розвитку суспільства за рівнем життя, депопуляції населення, погіршення якісних характеристик життя, спостерігається зростання неповної зайнятості та безробіття.

Впродовж останніх років найнижчою була інфляція в 2019 році. Зокрема, у 2019 році споживча інфляція сповільнилася до 4.1% (з 9.8% у 2018 році) — найнижчого рівня за останні шість років. Зазначене зумовлювалося зниженням фундаментального інфляційного тиску, що знайшло відображення у сповільненні базової інфляції (до 3.9%). Зниження інфляції у 2019 році відбулося насамперед завдяки послідовній монетарній політиці НБУ, спрямованій на досягнення цінової стабільності, у поєднанні з виваженою фіскальною політикою.

Вирішальний вплив на стрімке сповільнення інфляції мало зміцнення курсу гривні завдяки профіциту іноземної валюти на ринку, який утримувався впродовж переважної частини минулого року. У свою чергу, розширення пропозиції валюти було зумовлено високими обсягами продажів валютної виручки експортерами і жвавим інтересом іноземних інвесторів до гривневих облігацій уряду. На тлі тривалого збереження макроекономічної стабільності за привабливої дохідності портфель ОВДП в національній валюті у власності нерезидентів збільшився на 4.3 млрд дол. протягом 2019 року. З іншого боку, зростання продуктивності економіки, насамперед у сільському господарстві та, як наслідок, черговий рекордний урожай зернових та олійних культур забезпечили високі експортні надходження. Сприяло зростанню профіциту валюти в Україні і поліпшення умов торгівлі завдяки більш глибокому падінню світових цін імпорту порівняно із цінами на експортні товари.

За результатами дослідження, ми приходимо до висновку, що інфляція — це один із гальмуючих процесів, який негативно впливає на всі сфери життєдіяльності населення, зокрема на доходи населення України, як одного із основних індикаторів добробуту громадян. Інфляція призводить не тільки до зниження купівельної здатності грошей, зменшення заощадження, а й стримує можливості господарського регулювання, призупиняє зусилля по проведенню структурних перетворень у країні, відновленню порушених пропорцій. На разі інфляційні процеси в Україні є досить нестабільними і при теперішніх умовах мають значний потенціал до зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Красномоєць В. Вплив інфляції на рівень життя населення. URL: http://sophus.at.ua/publ/2013_12_19_20_kampodilsk/sekcija_1_2013_12_19_20/vp_liv_infljacji_na_riven_zhittja_naselennja/43-1-0-791
2. Киф'як В.І. Інфляція як визначальний фактор впливу на добробут населення України. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2018/19.pdf

**Василевич Анастасія,
Група ГРСс – 2019,
спеціальність «Менеджмент готельно-ресторанногобізнесу»
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
директор Науково-дослідного інституту імені академіка
Івана Луцького
Університету Короля Данила,
доктор юридичних наук, професор Луцький Роман**

СТАМБУЛЬСЬКА КОНВЕНЦІЯ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Щоденно суттєва кількість жінок і дівчат у країнах Ради Європи страждає від насильства. Вони часто стикаються з серйозними видами насильства, такими як: домашнє, сексуальне, зґвалтування, примусовий шлюб і тому подібне. Воно також може бути психологічне та полягати в словесних образах, критиці, ізоляції, погрозах, залякуванні та переслідуванні. Те, що насильство не фізичне, не означає, що воно менш небезпечне. Правопорушники та жертви існують серед усіх верств населення. Страждають не лише потерпілі, але й діти, що стають його свідками, також зазнають психічних і навіть фізичних травм [6].

В Стамбулі 11 травня 2011 р. Рада Європи ухвалила Конвенцію про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами.

Стамбульська конвенція – комплексний міжнародний акт, спрямований на захист, запобігання, судову відповідальність і вироблення стратегії в сфері

протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству[6]. Конвенція може та має допомогти покращити як становище жінок, так і повагу до прав людини. Документ надає Сторонам комплексну юридичну базу, стратегії та заходи, засновані на найкращому досвіді запобігання та протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству, конкретизує поняття «насильство» та його види.

Наприклад, під **домашнім насильством** розуміють «усі акти фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства, що виникають в родині, між минулими чи поточними членами подружжя чи партнерами».

Під **насильством щодо жінок** – порушення прав людини та форма дискримінації, спрямовані на жінок, що означає всі акти порушень за ґендерною ознакою, результатом яких є або може бути завдання шкоди чи страждань жінкам, зокрема погрози таких дій, примус чи самочинне обмеження свободи.

Під **ґендером** – соціально закріплені ролі, поведінку, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належними жінкам і чоловікам[6].

Основні цілі Конвенції:

- захист жінок від усіх видів насильства та запобігання, переслідування і викорінення насильства над жінками та домашнього насильства;
- сприяння викоріненню всіх видів дискримінації щодо жінок, сприяння рівноправності між жінками та чоловіками та розширення прав жінок;
- захист і допомога всім постраждалим від насильства над жінками та домашнього насильства;
- сприяння міжнародній співпраці, спрямованій проти цих видів насильства;
- забезпечення підтримки та допомоги організаціям і правоохоронним органам у співпраці між собою;
- відповідальність держави за здійснення ефективної політики запобігання та протидії[4]. Цей пункт можна більш детально охарактеризувати як:

1) Запровадження в освітній процес усіх рівнів освіти курсів/предметів з питань рівноправності, спростування ґендерних стереотипів, вирішення конфліктів без застосування насильницьких дій та ін. [2]

Наприклад, у Швейцарії запроваджено курс з питань домашнього, сексуального та підліткового насильства в державних школах, а у Данії питання домашнього насильства були внесені до навчальних планів студентів-медиків, медсестер і дослідників у галузі охорони здоров'я.

Ст. 21 ЗУ «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» передбачає, що навчальні заклади забезпечують виховання культури ґендерної рівності, ненасильницької поведінки, взаємоповаги та рівного розподілу професійних і сімейних обов'язків. [3] Проте в Законі «Про освіту» не враховано вимоги, встановленої Стамбульською конвенцією, щодо забезпечення навчальним матеріалом з таких питань, як рівність між жінками та чоловіками,

проти дія домашньому насильству та насильству стосовно жінок та право на особисту недоторканність.

2) Проведення заходів щодо поширення інформації з питань рівноправності, спростування гендерних стереотипів. Необхідно підвищувати громадську обізнаність і проводити кампанії на тему насильства стосовно жінок та домашнього насильства. Це допоможе інформувати громадськість, дати людям змогу розпізнавати різні форми насильства та виступати проти нього. Не менш важливо інформувати потерпілих і про те, де саме і яку допомогу вони можуть дістати, як, наприклад, оприлюднити номер телефона служби допомоги для потерпілих від будь-яких форм насильства стосовно жінок.

3) Держава зобов'язана забезпечити постраждалим якнайкращі захист і підтримку для запобігання подальшому насильству та сприяння їх фізичному, психологічному та соціальному відновленню.

Створення програм лікування осіб, які вчинили домашнє насильство, та осіб, які вчинили злочини на сексуальному ґрунті, націлених на те, щоб навчити їх ненасильницькій поведінці, відповідати за свої дії та переглянути своє ставлення до жінок. Під час створення лікувальних програм на першому місці має бути безпека, підтримка та права постраждалих, тож програми потребують тісної співпраці, по зможі, з залученням допоміжних служб фахівців.

Тож, національним законодавством України повинні бути передбачені заходи правового захисту і відшкодування збитків з метою ефективного запобігання й боротьби з насильством проти жінок: такі заходи мають запроваджуватися у кримінальному, цивільному, адміністративному законодавстві.

Ситуація в Україні:

Починаючи з 2011 року в Україні триває процес підготовки до ратифікації Конвенції Ради Європи ще досі не ратифікована.

Стаття 9 Конституції України передбачає, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Частина 2 статті 19 Закону України «Про міжнародні договори України» передбачає, що, якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору[1].

Таким чином міжнародні акти, і Стамбульська Конвенція, мають перевагу перед національним законодавством України. Тому ратифікація та подальше впровадження положень документу сприятиме стабільному підходу до регулювання суспільних відносин у сфері захисту прав жінок.[1] У результаті чого, ми будемо мати впроваджені системні та комплексні заходи захисту прав постраждалих від насильства та домашнього насильства. Не менш важливим є те, що ратифікація Стамбульської Конвенції убезпечить українське законодавство від політичних впливів, що можуть проявлятися у скасуванні діючих законів у сфері запобігання та протидії домашнього насильства та ін. Адже закон може змінюватися або ні, а гарантії, встановлені міжнародним актом, залишаються

чинними без обмеженого часу дії. При цьому нові закони, які прийматимуться за умов ратифікації Стамбульської конвенції не можуть суперечити їй.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аналітичний центр «ЮрФем» Чому українській судовій, правоохоронній та юридичній спільності необхідна Стамбульська Конвенція? URL:<http://jurfem.com.ua/chomu-potribna-stambulska-analitychnyi/>
 2. Закон України «Про освіту» URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
 3. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
 4. Офіційний переклад Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цим явищами. URL:<https://ips.ligazakon.net/document/view/mu11251?an=2>
 5. Конституція України URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- Фішер Г. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. URL: <https://rm.coe.int/1680096e45>

***Вепрейчук Святослав Вікторович, Ваніо Мирослав Андрійович,
студенти Бс-2018
Науковий керівник:
професор кафедри Архітектури та будівництва
Касіяничук Василь Дмитрович
ЗВО Університет Короля Данила
м. Івано-Франківськ***

РОБОТИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ СВІТ

За останніми даними, сьогодні в світі працюють 1,8 млн. самих різних роботів – промислових, домашніх, роботів-іграшок.

Робот – це електромеханічний, пневматичний, гідравлічний пристрій, програма, або їх комбінація, що працює без участі людини і виконує дії, зазвичай здійснювані людиною.

Перше креслення людиноподібного робота було зроблене Леонардо да Вінчі близько 1495 року. Записи Леонардо, знайдені в 1950-х, містили детальні креслення механічного лицаря, здатного сидіти, розводити руки, рухати головою. Андроїд, що грає на флейті створив 1738 році французький механік і винахідник Жак де Вокансон. Він також виготовив механічних качок, які, як то кажуть, вмели клювати корм і випорожнюватися.

Що ж собою представляє робот? У робота відсутнє асоціативне мислення. У нього відсутня цікавість – є лише програма з накопичення інформації, яка йому необхідна. Робот все розуміє розумом, душевні якості йому не притаманні.

Існує 3 правила робототехніки, які сформулював в 1942 році автор науково-фантастичних творів Айзек Азімов у своєму оповіданні «Хоровод»:

1. Робот не може зашкодити людині або, не діючи, допустити, щоб людині було завдано шкоди.

2. Робот повинен підкорятися наказам, які дає йому людина за винятком випадків, коли такі накази суперечать першому правилу.

3. Робот повинен захищати своє існування до тих пір цей захист не суперечить першому чи другому правилу.

Психологи встановили, що ідеальний робот-андроїд не повинен перевищувати зростом 1 метр 30 сантиметрів. Більш високі механізми вже викликають у людей побоювання.

Що вже вміють людиноподібні механізми :

- ходити, бігати, підніматися по сходах, перестрибувати перешкоди висотою до півметра;

- танцювати, ходити на лижах, грати у футбол, кидати дротики;

- грати в шахи, на музичних інструментах, диригувати оркестром;

- робити уколи і хірургічні операції;

- розпізнавати і синтезувати людську мову, вести бесіду, тиснути руки, посміхатися;

- прибирати в будинку, виконувати функції секретаря, стежити за дітьми і тваринами, змішувати коктейлі, подавати на стіл;

- охороняти будинок, битися з іншими механізмами.

З кожним роком роботи удосконалюються і розумнішають, але все ж їх штучний інтелект не зрівняється з людським. Роботи до 2025 року зможуть виконувати роботу, для якої в Японії треба було б найняти 3,5 мільйона чоловік. Розглянемо ті сфери, яких в першу чергу торкнеться автоматизація, і які найбільш схильні до ризику повної заміни людської праці. Звичайно ж, заміна людської праці в першу чергу відбудеться у сфері виробництва, і цей процес уже запущено. Автоматизоване машинне виробництво сильніше та витриваліше за людей, і, на відміну від них, воно не хворіє та не вимагає відпочинку. Але найбільш вагомою причиною заміни людей на виробництві є постійне посилення законів про охорону праці.

Готельно-ресторанний бізнес. А ось це досить несподівано, адже саме живе спілкування і людський сервіс є невід'ємною частиною всієї сфери гостинності. Проте у даному випадку автоматизації, мова йде не стільки про персонал, скільки про технічне забезпечення усіх процесів: підготовки продуктів харчування та приготуванні їжі, прибирання номерів, сортування постільної білизни і т.д.

Роздрібна торгівля. Касовий апарат був винайдений більше 30 років тому, і з його появою почалися прогнози про зникнення такої робочої одиниці, як касир. Але людство дуже довго не могло «відпустити» торговий персонал, хоча технічно в їх роботі вже давно немає ніякого сенсу. Великі торгові ритейлери активно

впроваджують мінімізацію людського контакту в процесі здійснення покупок. Каси самообслуговування, кошики з автоматичною оплатою покупок - яскравий доказ того, що роздрібна торгівля прагне до повної автоматизації, і в найближчі роки це призведе до багатотисячних скорочень людського ресурсу. Проте ще сьогодні в більшості магазинів люди радіють присутності продавців.

Це лише топ-3 сфер, в яких планується заміна людини роботом. Але по факту вже зараз ведуться розробки по заміщенню в цілому 76% професій, які існують у світі. Сама по собі автоматизація буде впроваджуватися дуже довго і ретельно. На це є ряд причин.

Те, що для конкретної сфери вже винайдена своя технологія, абсолютно не означає, що сфера готова окупити використання даної технології. Наприклад, для Готельно-ресторанного бізнесу люди в багатьох країнах до цих пір залишаються найдешевшою робочою силою.

Друга причина - психологічна неготовність людини.

Наявність ефективних і безпечних технологій не дає гарантії їх успішної взаємодії з людьми. Проте головний страх людства з приводу роботів, не має нічого спільного з реальністю. Всі існуючі в світі технології штучного інтелекту повністю контролювані людьми. Людина свідомо створює всі технології, контролює роботів та повністю може себе від них вберегти. Єдина, кого не здатна контролювати людина - це інша людина. Як і в давні часи, і сто років тому, сьогодні людству варто побоюватись лише одного - самого себе.

Великої популярності за останні роки в геодезії, фотограмметрії, геоінформатиці, архітектурі та промисловості набуло використання технології дронів. Перш за все тому що використання безпілотників дозволяють скоротити час польових робіт и при виконванні задач топографічного картографування, створенні ЦММ та ЦМР, ортофотопланів, 3D-модельованні об'єктів місцевості та інспектуванні промислових об'єктів.

З огляду на те що використання нових технологій в промислових сферах дуже важко інтегрувати французький розробник дронів Parrot для об'єднання цього процесу об'єднав в одному продукті і технологічне рішення і програмне. Таким чином, наприклад, архітектори тепер можуть отримувати 3d-моделі за допомогою PARROT BEBOP-PRO 3D, що включає, як дрон так і версію Pix4d для модельовання.

Також дрони використовують для моніторингу трубопроводів газу, нафти та стану електромереж, це дозволяє захиститись від нещасних випадків, надлишкових витрат та забезпечує швидкість виконання поставленої задачі.

Людина - це дивовижна істота. Це єдина істота на планеті, здатна до прогнозування, емпатії та аналізу власних емоцій. Не тільки сучасні технології зазнають стрімкого розвитку, а й творчість і неординарність, які притаманні лише людині. Виникає багато нових ніш, про які ми ще навіть не здогадуємось. Головне – розвиватися, втілювати свої ідеї в життя, створювати і вдосконалювати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <https://studway.com.ua/milovanov/>

2. <https://www.radiosvoboda.org/a/29015231.html>
3. <https://business.diia.gov.ua/cases/tehnologii/koli-i-de-roboti-zaminat-ludinu>
4. <https://blog.comfy.ua/ua/roboti-yaki-zminili-svit/>

Вербицька А.О.,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник :
Бахчев К.В.,
к.ю.н., доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ МЕЖ ТЛУМАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ КОНСТИТУЦІЙНИМ СУДОМ УКРАЇНИ

Діяльність державних органів, у тому числі й Конституційного Суду України повинна відбуватись у певних межах, перш за все у рамках конституційного принципу поділу влади. Встановлення меж тлумачення є необхідним для того, щоб не допустити підміни законодавця при тлумаченні правових норм, не вийти за межі роз'яснення змісту норми.

Питання меж конституційного тлумачення, єдиним органом конституційної юрисдикції є таким, що постійно викликає наукові спори. Одні дослідники вважають, що Конституційний Суд України не має права виходити за межі Конституції України під час інтерпретації її положень, інакше він буде виступати порушником Конституції. Конституційний Суд України може лише тлумачити норми Конституції України, а не бути законодавцем [1, с. 49]. Він не може модифікувати норму ані при нормативному, ані про казуальному тлумачення. Конституційний Суд України не може вносити нічого нового до норми, бо так перебирає на себе законодавчу функцію [2, с. 96]. Так, наприклад, В. Тацій і Ю. Тодика зазначили, що «завдання єдиного органу конституційної юрисдикції не модифікувати за допомогою своїх рішень норми конституції і законів, а виявляти їх реальний зміст, не виправляти конституційні приписи, а тільки тлумачити їх» [3, с. 62].

Разом із тим, кожного разу, коли йдеться не про елементарні способи тлумачення (наприклад, логічний, семантичний), воно, очевидно, не залишає норму у первісному вигляді і може досить істотно модифікувати її. Як кваліфікувати подібні «поповнювальні тлумачення» – питання спірне. Проте коли тлумачення не привносить у розуміння норми нічого нового, то для чого воно потрібне взагалі?». У випадку, коли ті самі положення Конституції або законів можуть мати різні тлумачення і ці тлумачення не суперечать Конституції, усувати таку колізію має парламент, якому Конституційний Суд України має вказати на цей дефект.

Також в науковій літературі зауважується, що неприпустимим під виглядом тлумачення піддавати Конституцію своєрідній ревізії, створювати норми, що мають властивості конституційних. Навпаки, тлумачення Конституції покликане протидіяти спробам відійти на практиці від точного смислу конституційних норм. При цьому воно не створює нових норм, а лише розкриває смисл, закладений у положенні Конституції, яке тлумачиться. Результат тлумачення має бути тотожним смислу конституційної норми [4, с. 31]. Дійсно, за таких умов вбачається у будь-якому відхиленні від об'єктивності в процесі офіційного тлумачення можливість створення реальної загрози конституційній безпеці.

Зміст рішень Конституційного Суду України про тлумачення складають відповідні правові позиції. З цього приводу Т. Цимбалістий зауважує, що правовими позиціями можна вважати тільки ту частину рішення чи висновку Конституційного Суду України, в якій міститься правовий висновок, викладається правове розуміння Конституційним Судом положень чи принципів, встановлених у Конституції та законах України [5, с. 153-154].

Проте неабияке значення для правозастосування має не лише кінцевий результат розгляду Судом справ, віднесених до його компетенції, а й з'ясування засад, з яких він виходив при прийнятті відповідних актів, його аргументації, мотивування ним своїх рішень. Тому під правовими позиціями Конституційного Суду слід розуміти не лише остаточний варіант його рішення (резолютивну частину), але і систему правових аргументів, які використовувалися для його обґрунтування, уявлення Суду про сутність розглядуваної ним проблеми і висновки, до яких він приходив під час її вирішення.

Отже, Конституційний Суд при тлумаченні конституційних положень не має права виходити за межі Конституції, інакше він виступатиме не як інтерпретатор, а як законодавець. Він не може модифікувати конституційну норму при тлумаченні Конституції. При тлумаченні закону Суд ставить перед собою одну мету — виявити волю законодавця, яка отримала формальне вираження в законі, а не виправлення цієї волі шляхом надання нового змісту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституційна юрисдикція : підручник / Ю. Г. Барабаш, І. І. Дахова, О. П. Євсєєв та ін. Харків : Право, 2012. 168 с.
2. Єзеров А.А. Тлумачення Конституції України: способи, межі, зміст. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. С. 96.
3. Тацій В. Я. Межі тлумачення Конституційним Судом Конституції і законів України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2002. № 2. С. 62.
4. Богданевич Т. С. Необхідність тлумачення Конституції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2017. № 46. С. 31–35.
5. Цимбалістий Т. О. Конституційна юстиція в Україні : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. С. 153-154.

**Гавадзин М. М.,
студентка гр. Ас-2020,
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: Золотарчук Н.І.
доц. кафедри дизайну,
канд.мист.-ва.**

ДЕРЕВ'ЯНІ ЦЕРКВИ XVI – XIX СТ: ПИТАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Процес глобалізації без якого складно уявити реалії сьогодення стимулює до певного переосмислення в українців ставлення до дерев'яної архітектури. Динамічні зміни, якими характеризуються навколишнє середовище формують сучасний сакральний архітектурний простір, але унікальністю у його розвитку є, власне, минуле, а саме дерев'яні церкви XVI-XIX століть. Багато новозбудованих церков відкривають можливості духовного спілкування, проте «намолені» дерев'яні храми їхнє збереження є актуальним питанням, що потребує ґрунтового дослідження.

До фахівців, котрі підіймали дану проблему можна віднести Н. Сліпченко [1], І Могитич [1], О. Шапіро [2] та інших, проте подальші дослідження у цьому напрямі не втрачають сьогодні своєї актуальності.

Метою даної публікації є формування уявлення про стан, перспективи та питання збереження старих дерев'яних церков XVI-XIX століть. Для досягнення мети виокремлено наступні завдання: визначити рівень унікальності майстрів і їх творінь та виявити переваги і недоліки дерев'яної архітектури.

Збудовані у XVI-XIX столітті церкви є свідченням таланту українських майстрів, які є неповторними з архітектурної точки зору та досконаліми з позиції мистецтва.

Унікальність, неперевершеність і відсутність аналогів в інших народів ставить українське церковне будівництво на рівень найвищих світових мистецьких досягнень. Дерев'яні церкви України мають певні регіональні відмінності, що й дає підстави виокремити окремі школи, які ґрунтувалися на місцевих традиціях та мистецькій специфіці їх розвитку. Храми будували місцеві майстри, які, засвоївши навички дідів і батьків, передавали своє уміння синам, учням та членам будівельного гурту чи артілі[1].

Дерев'яні храми швидко руйнуються через специфіку матеріалу. Будували їх переважно у селах, де більшість населення взагалі не сприймає столітні церкви як важливі пам'ятки культури, що їх треба охороняти. Натомість часто трапляються спроби «відновити» зовнішні стіни або інтер'єрні розписи «своїми силами», тобто без допомоги професійних художників та реставраторів [2].

Вивченню і збереженню виняткових та рідкісних дерев'яних храмів присвячують увагу історики, знавці мистецтва, реставратори. До прикладу Церква Вознесіння Господнього у м. Чортків Тернопільської області є унікальним витвором української народної архітектури дерев'яного будівництва, яка споруджена 1630 року без єдиного цвяха.

На цей час храм Вознесіння Господнього є чинним. Частини тризрубної дерев'яної церковної будівлі довжиною 25м з одним (бічним) і двома (середніми) залами верхніх ярусів при однаковій висоті мають різний периметр і завершення, згладжені за допомогою симетричного даху над бічними частинами. Вінчає конструкцію переважна висота зімкненої покрівлі центральній частині і три декоративних главки [4].

Дерев'яна церква Св. Трійці у м. Жовква Львівської області споруджена у 1720 році. Видатна пам'ятка архітектури та монументального мистецтва галицької школи. Церква становить собою дерев'яну тризрубну будівлю із цегляною добудовою – ризницею. Білокам'яне обрамлення вікон та портал перенесені сюди із розібраної замкової вежі [5].

До переваг дерев'яної архітектури відносять дешевизну матеріалу і доступність будівельних робіт. В ХХ столітті, після поширення пластику та штучних матеріалів небезпечних для здоров'я людини і довкілля, дослідники заговорили про екологічну нейтральність дерева чи благодійний вплив її на організм людини [3]. Стародавні зразки підлягають обов'язковому описуванню, замальовуванню, фотографуванню тощо. Проте, кількість вже існуючих музеїв дерев'яної архітектури недостатня.

Але поряд із перевагами є й негативні моменти. Істотним недоліком дерев'яної архітектури є відсутність у них фундаментів чи підмурків, відтак під дією фізичних і природних чинників вона на межі зникнення. Проблемами, що перешкоджають утриманню старих храмів є вологе повітря, дощ, сніг, щілини утворені часом, зруйновані дахи і стіни, вогонь.

Значна частка пам'яток архітектури втрачена через акти вандалізму такі як: варварська «мода» обшивати дерев'яні храми бляхою або ж зумисне руйнування через міжконфесійні суперечки.

Тому одним із шляхів вирішення питання збереження стародавніх дерев'яних храмів може бути оброблення деревини спеціальним антисептиком проти дії вологості і грибків, що пропонується фахівцями. Інший варіант – впровадження скансен – відкриття музеїв просто неба на відкритому просторі. Окрім скансен, існують такі різновиди, як музеї забудов, музеї сільських господарств, музеї живої історії та фольклорні музеї. Найновішою у цьому напрямі є концепція екомузей, яка зародилася вперше у Франції. Більшість музеїв просто неба спеціалізуються на колекціонуванні і реконструкції старовинних помешкань на великих відкритих територіях, зазвичай історично пов'язаних з експозицією. Експонати часто розбираються, переносяться і збираються на основі детальних креслень [6].

Але не менш вагомим є зміна позицій на загальнодержавному рівні, що реально попередить винищення сакральної спадщини України, а саме: створення спеціалізованих комісій щодо опрацювання інформації із залученням органів державної влади та територіальних громад, формування єдиної методології захисту спадщини, інвентаризація церков дерев'яної архітектури XVI-XIX століть.

Підсумовуючи розглянутий матеріал, стає зрозумілою цінність української сакральної культури відображена у старих дерев'яних церквах XVI-XIX століття.

Кількість переваг дерев'яної архітектури суттєво перевищує кількість недоліків, які, в свою чергу, можна усунути шляхом реалізації питань щодо збереження шляхом оновлення дерев'яних храмів, відкриттям музеїв та зміною позицій влади всіх рівнів до автентичної традиційної церковної архітектури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сліпченко Н., Могитич І. Проблеми збереження дерев'яних храмів в Україні «Вісник Укр захід проект реставрація» №5, 2005. URL: http://derev.org.ua/biblio/articles/slipch-moh_zberezh.htm (дата звернення: 04.03.2021);
2. Шапіро О. Дерев'яні церкви XVI-XIX століть потребують захисту. URL: <https://honchar.org.ua/p/derevyani-tserkvy-hvi-xix-stolit-potrebuyut-zahystu/> (дата звернення: 05.03.2021);
3. Дерев'яна архітектура: веб-сайт. URL: <http://surl.li/mvcs> (дата звернення: 06.03.2021);
4. Церква Вознесіння Господнього: веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/ezwnheJ> (дата звернення: 05.03.2021);
5. Церква Св. Трійці: веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/PzwnUtS> (дата звернення: 06.03.2021);
6. Музей просто неба: веб-сайт. URL: <http://surl.li/mzyt> (дата звернення: 07.03.2021).

**Волощук М.А.,
студентка II курсу Коледжу Університету Короля Данила,
Керівник: Фінів В.М.
м. Івано-Франківськ**

СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ПИСЬМЕННИЦЬКИХ ПСЕВДОНІМІВ

Комплекс сучасних мовознавчих досліджень спрямований великою мірою на окреслення параметрів синкретичних лінгвістичних одиниць, особливе місце серед яких належить псевдонімам як вторинним факультативним самоназвам особи. Попри широкий спектр праць, присвячених поданій темі, деякі питання все ж залишаються поза увагою науковців. Зокрема досі належним чином не проаналізовано будову та способи і засоби творення літературних фіктонімів. Цим зумовлена **актуальність обраної теми.**

Мета роботи полягає в комплексному аналізі особливостей творення і будови псевдонімів українських письменників.

На основі запропонованих лінгвістами тверджень псевдоніми визначаємо як вид фіктонімів (вважаємо ці поняття синонімічними), вторинні не обов'язкові самоназви особи, що є смислово мотивованими та емоційно забарвленими найменуваннями у системі антропонімікону певної мови [4, с. 98], а також інтерпретуємо їх як необхідні елементи втілення задуму письменника, його ідіостилю.

Хронологія функціонування вигаданого іменування замість справжнього демонструє яскраву закономірність: автори використовують фіктивні самоназви з Х-XIII століття і аж до сьогодення. Серед письменництва псевдоніми виступають одним із найактуальніших способів уникнути переслідування шляхом приховування від громадськості справжнього прізвища автора твору, можливістю митця виголосити своє ідеологічне чи естетичне кредо, спробою гри з реципієнтом, а також використання псевдонімів детерміноване наявністю цензури, політичною боротьбою, скромністю автора-початківця, даниною моді, прагненням до самопіару та реклами [5]. Сказане проілюструймо прикладами: *Мирослава Замойська – Дара Корній, Наталія Шевченко – Лія Шева, Леся Вороніна – Гаврило Гава, Ніна Ворон, Олена Вербна; Ірина Чернова – ЛюкоДашвар; Наталія Мафтин – Даніела Андруш* [1, с. 343, 424, 530].

Матеріал дослідження дає змогу зробити висновки про те, щонайпродуктивнішими способами творення псевдонімів українських письменників є суфіксальний та словоскладання (*Юрій Городенчук-Федькович – Ю. Федькович; Григорій Тютюнник-Ташанський – Григорій Тютюнник* [1, с. 228, 246]). Зазначимо також, що структура літературних фіктивних псевдонімів здебільшого аналогічна моделі прізвище + ім'я.

В основному, псевдоніми українських письменників творяться від власних імен людей (відантропонімний принцип), назв географічних об'єктів (відтопонімні утворення) та від загальних назв (відапелятивні псевдоніми). Як показує наш матеріал дослідження, обираючи псевдонім, письменники здебільшого використовують загальні назви: *Панас Мирний – Панас Рудченко; Остап Вишня – Павло Губенко; Ганна Барвінок – Олександра Куліш*. Менш продуктивними є відантропонімні (*Владко Володимир – Єремченко Володимир, Олег Ольжич – Олег Кандиба, Олександр Олесь – Олександр Кандиба*) та відтопонімні утворення (*П. Чечвянський, П. Грунський – Павло Губенко, Полтавець – Самійленко Володимир*).

Основними способами творення псевдонімних самоназв, на нашу думку, є використання уже готових номінацій та дериваційні утворення [2, с. 181]. Найбільш продуктивною моделлю серед них є, за нашими спостереженнями, видозміна справжнього іменування автора (*Іван Карпенко-Карий – Іван Тобілевич, Панас Саксаганський – Панас Тобілевич*), рідше псевдонімна одиниця не пов'язана зі справжнім іменем особи (*Марко Черемшина – Іван Семанюк, Ганна Красолька – Олександр Кандиба*).

Дериваційні утворення – це здебільшого видозмінені авторські імена, власні чи загальні назви з додатковими формантами (*Чивомискам – Максимович Михайло; Хвилинський Георгій – Хоткевич Гнат* [1, с. 321]).

Серед цих способів словотвору для псевдонімів найбільш продуктивним є лексико-семантичний, суть якого полягає у переосмисленні семантики загальноживаних слів (*Чайка Дністрова, Вартовий, Джеждалик*). Високу частотність виявляють також неморфологічні способи творення, зокрема афіксальний (*Марківчанин – Маркович Дмитро, Маркіян Тернопільський*) та

словоскладання (Іван Карпенко-Карий – Іван Тобілевич, Григорій Тютюнник-Ташанський – Григорій Тютюнник).

Структурно літературні фіктоніми репрезентуються моделями одно-, дво- чи багатокомпонентних сполук [6, с. 43]. Однокомпонентні фіктоніми виражаються однією повнозначною лексевою, здебільшого, іменником або субстантивованою частиною мови. Псевдоніми такого типу є позначеннями додаткових характеристик їх носія (Необачний – М. Аркас, Смутний – В. Самійленко, Живий – Іван Франко, Руся – Поривай Ірина). Найбільш продуктивним типом псевдонімів є двокомпонентна модель прізвище + ім'я (Марко Вовчок – Марія Вілінська; Фалалей Повитухін – Григорій Квітка; Іван Нечуй-Левицький – Іван Левицький). Менш частотними є однокомпонентні псевдоніми (Колодяжинська – Олена Пчілка; Андринок – Андрій Марцинюк;) та псевдоніми, представлені багатолексемними сполуками («Григорій вар Сава Скворода, Даниїл Майнгард» - Григорій Скворода; «Від одної часті львівської молодіжі» – Іван Франко;; «Любопытный Аверьян, состоящий не у дел коллежский протоколист, имеющий хождения по тяжбым делам и по денежным взысканиям». – Г. Квітка-Основ'яненко [3, с. 23]).

Матеріал дослідження дає змогу зробити **висновки** про те, що псевдоніми як фіктивні самоназви особи є конотативно маркованими, смислово мотивованими одиницями антропонімії системи, які, окрім функції ідентифікації особи (коли під певною фіктивною самоназвою розуміємо конкретну особу), виконують характеризувальну функцію, оскільки є виразником ідіостилі певного автора, носієм додаткових конотацій про нього.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в дослідженні семантики та прагматичного потенціалу досліджуваних одиниць.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дей О. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI – ХХст.). Київ: Наукова думка, 1969. 559 с.
2. Капелюшний В. Замасковані імена: псевдоніми і криптоніми та проблема атрибуції авторства в історіографії українських національно-визвольних змагань 1917 – 1921 рр. Київ: Нора-Прінт, 2001. 346 с.
3. Українські письменники: (Матеріали до біобібліографічного словника) / Національна парламентська бібліотека України; Авт.-складач Ф.П. Погребенник; Упоряд. О.І. Білик; Відп.ред. В.О. Кононенко. Київ, 1998. Вип. 5. 71 с.
4. Чучка П. Українські псевдоніми : статус, структура і функції *Наукові записки Кіровоградського державного педуніверситету ім. В. Винниченка*. Серія : Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград, 2001. Вип. 37. С. 98 – 121.
5. Шевчук В. У світі псевдонімів. *Із вершин та низин*. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/evshan/shevchuk14.html>
6. Щербакова Н. Псевдоніми сучасних українських митців в аспекті етнокультури. *Лінгвістичні дослідження: Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г. С. Сквороди*. Харків, 2011. Вип. 32. с. 42–47.

**Гаврилишин Тадей-Юрій Ігорович,
студент групи КІПЗ-2019
Коледжу Університету Короля Данила
Науковий керівник:
к.і.н., доц. Федик Лідія Богданівна**

КОМП'ЮТЕРНА ІГРОТЕРАПІЯ

Сьогодні комп'ютерні ігри розглядаються з як з позитивної, так негативної сторони. Можна зустріти наступні судження про них:

- інтелектуальні та пізнавальні ігри мають позитивний вплив на розвиток дитини, дозволяючи навчити нового в наглядній формі;
- ігри та спілкування з іншими користувачами дуже важливі й корисні для нормального розвитку підлітків;
- допомагають перебороти страхи (фобії), які іншим чином вилікувати важко;
- агресивна складова ігор може бути легко перенесена на реальність;
- наркотична дія ігор не дозволяє від них самотійно відмовитися;
- небажання відволіктися від гри;
- трата великих грошей на платні послуги в іграх;
- забування про свої зобов'язання перед батьками;
- відмова від здорового сну на користь проведення більшої кількості часу за грою;
- нерегулярне, неправильне харчування, не відриваючись від комп'ютера;
- сухість в очах, головні болі, болі в спині, затікання кистей рук;
- нервозність, дратівливість, агресивність, напади страху, депресія

Однак комп'ютерні ігри можуть мати і позитивний ефект, довів д.м.н., професор В. І. Козьявкін. Саме він запропонував поєднати вправи лікувальної гімнастики зі спеціалізованими комп'ютерними іграми і таким чином зацікавити пацієнта у правильному виконанні рухів та забезпечити позитивний емоційний фон від час відновного лікування. Даний метод отримав назву ігрової терапії – метод психотерапевтичного впливу на дітей і дорослих з використанням гри.

Характерна риса гри – її двоплановість:

1. Граючий виконує реальну діяльність, здійснення якої вимагає дій, пов'язаних з рішенням цілком конкретних, часто нестандартних завдань.
2. Ряд моментів цієї діяльності носить умовний характер, що дозволяє відволіктися від реальної ситуації з її відповідальністю й численними обставинами.

Вже понад 17 років в Міжнародній клініці відновного лікування у м. Київ розробляються і застосовуються спеціалізовані ігрові пристрої та відповідне програмне забезпечення для комп'ютерної ігрової реабілітації. Виконуючу певну вправу лікувальної гімнастики пацієнт одночасно грає у цікаву комп'ютерну гру.

Для тренування рівноваги та крокових рухів розроблено реабілітаційні ігри, які керуються через танцювальний мат (Dance Mat). Танцювальний килимок (Dance Mat) – це ігровий контролер у вигляді килимка, розділеного на 9 секторів із сенсором дотику в кожному з них, і складається з платформи з дев'ятьма різноспрямованими стрілками. Для керування грою необхідно наступати ногою на відповідний сектор. Завдяки створеній програмі «Степ-тест» на Dance Mat можна вимірювати швидкість реакції та рівень концентрації уваги: у грі необхідно якомога швидше наступати на сектор килимка, що висвітлюється на екрані [1, с. 104]. Ці ігри розроблені спеціально для пацієнтів з руховими порушеннями та допомагають удосконалити крокові рухи, рівновагу, швидкість рухової реакції та когнітивні здібності. Важливо, що кожна гра може бути індивідуально налаштована відповідно до рівня моторного розвитку пацієнта.

Тренування порушень рівноваги проводиться за допомогою розробленої Інтернет-системи ігрового тренування рухів. Для занять застосовується балансувальна дошка Nintendo Wii Fit, яка має чотири сенсори тиску, розташовані в опорах. Пацієнт стоячи, чи сидячи на дошці, виконує вправи для розвитку рівноваги та одночасно, нахилившись вперед – назад чи в сторони, керує діями персонажу спеціалізованої комп'ютерної гри.

Для тренування рухів кисті застосовується ігровий кистевий маніпулятор, який призначений для тренування згинання-розгинання кисті або поворотів вліво-вправо. Для кистьового маніпулятора розроблено дві спеціалізовані гри: «Бджілка» та «Козаки». Гра «Бджілка» призначена для тренування повороту і в кисті вліво-вправо. Ця гра про пригоди бджілки, яка на зеленій галявинці збирає мед з квіток. Переміщенням бджілки по ігровому полю дитина керує рухами своєї кисті. Коли бджілка доторкнеться до барвінку чи ромашки, у відерце потрапляє крапелька меду. Набравши повний глечик, дитина переходить на наступний ігровий рівень. На різних ігрових рівнях треба ухилятися від мухоморів, уникати джмеля та втікати від дощу. Для тренування руху згинання-розгинання кисті розроблено гру «Козаки». Згинаючи і розгинаючи кисть (й тим самим керуючи своїм кораблем), гравець повинен, оминаючи скелясті острови, розправитися з ворожим флотом. На наступному ігровому рівні гравцю доводиться скакати вершником по полю, де він має перемогти своїх супротивників.

Кожна дитина має власні рухові можливості та обмеження, тому перед першим тренуванням налаштовуються параметри гри: визначається, в якому діапазоні і гравець може здійснювати необхідні рухи. Надалі інформація про початкові параметри гри разом із зданими про результативність кожної ігрової сесії зберігається в базі даних, і згодом може бути використана для аналізу результативності тренувань.

Спеціально розроблені ігри стимулюють пацієнта до збільшення швидкості та амплітуди рухів кисті, розвивають точність та координацію.

Регулятором опору встановлюється необхідне навантаження, при чому на перших тренуваннях рухи здійснюються з невеликим опором, який потім поступово підвищується [3].

Для того, щоб активізувати та вдосконалити рухові функції пацієнтів з дитячим церебральним паралічем, у Міжнародній клініці відновного лікування була створена Інтернет-система домашнього ігрового тренування рухів. Головне завдання комп'ютерної ігротерапії спрямоване на формування взаємодії між позитивним емоційним тлом гри та вдосконаленням рухових функцій, підвищенням мотивації не повносправної дитини. Виконуючи ту чи іншу вправу, дитина одночасно грає в комп'ютерну гру, яка мотивує її до тренування рухів, сприяє розвитку швидкості реакції, координації і рівноваги.

Інтернет-система домашнього ігрового тренування рухів складається із сервера підтримки віртуальної реабілітації у мережі Інтернет та клієнтської частини, яка встановлюється на домашньому комп'ютері. Вона дає можливість дистанційного контролю за перебігом домашніх тренувань та дозволяє використовувати різні ігрові контролери: ігровий пульт Nintendo Wii, балансувальну дошку Nintendo Wii Fit, сенсор руху Kinect. Система може використовуватися при різних рухових порушеннях. Для тренування рівноваги розроблено шість спеціалізованих ігор, керування якими здійснюється із використанням балансувальної дошки Nintendo Wii Fit. Перед початком тренувань реабілітолог оцінює рухові можливості пацієнта, та складає індивідуальну домашню реабілітаційну програму, в якій зазначає рекомендовані ігри, вихідні положення, періодичність і тривалість занять. Інформація про перебіг ігрових сесій, їх тривалість та результати зберігаються у системі і відображаються на веб-сторінці у вигляді графіків. Реабілітолог здійснює дистанційний контроль за процесом тренування, коригує домашню програму та дає рекомендації пацієнту. Були розроблені дві спеціальні реабілітаційні степ-гри для неповносправних осіб. Гра «Щасливий фермер». На екрані зображено 8 нірок, які за розміщенням відповідають структурі танцювального килимка. З кожної нірки у випадковій послідовності вистрибує бабак. Гравець повинен спіймати бабака, здійснюючи крок у відповідний квадрат. Схожа гра називається «Злови метелика». Метелик сидить на одній із восьми квіток, і гравець намагається зловити його, наступаючи на відповідний квадрат на танцювальному килимку [2, с. 21-22].

Побічні ефекти комп'ютерних ігор дуже рідкісні, вони включають одиничні випадки епілепсії і розтягу м'язів. Комп'ютерна ігротерапія ефективно використовується для реабілітації дітей, дорослих, похилого віку, в реабілітації та сприяє підвищенню рівня загальної фізичної підготовленості, зменшення больового синдрому [1, с. 102]. Таким чином ми можемо говорити про значну корисність комп'ютерних ігор.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Козявкін В. І., Волошин Т. Б., Качмар О. О. Застосування комп'ютерних ігрових технологій у реабілітації дітей з аутизмом // Психіатрія, неврологія та медична психологія. – 2016. – Т. 3, № 1. – С. 101-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psyneur_2016_3_1_20

2. Козьявкін В.І., Качмар О. О. Реабілітаційна комп'ютерна ігротерапія із використанням танцювального килимка // Современная педиатрия. – 2015. – № 4. – С.143-144

3. Комп'ютерна ігротерапія.
URL:<https://kozyavkin.com/uk/treatment/kompjuterna-igroterapija/>

Гаврилів О.В.,
студентка 4 курсу групи ФІЛс-2017
Університету Короля Данила
Науковий керівник: Гасюк Н.В.,
доцент кафедри перекладу та філології
м. Івано-Франківськ

БАГАТСТВО СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ІТАЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ

Анотація. У тезах досліджується збагачення словникового складу англійської мови через призму італійських запозичень у процесі історичних взаємозв'язків Великобританії та Італії.

Ключові слова. Запозичення, лексикон, тлумачення слів, слова-терміни, музичні терміни, гастрономічна сфера, наукові терміни.

Постановка проблеми. Запозичені слова здавна збагачували англійську мову. Італійські запозичення впливали на розвиток англійської культури, ставши також ключовим елементом для укріплення міжнародних зв'язків з іншими державами.

Об'єктом дослідження є італійські запозичення в англійській мові.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в розмовній англійській мові вживають безліч слів італійського походження. Такі слова ще називають запозиченнями – прийняті і засвоєні мовцями слова із мови джерела на рідну, які не потребують пояснення значень. Немає такої мови у світі, у якої не було б запозичень, англійська, звісно, не є винятком. Ця мова взяла у свій лексикон багато іншомовних слів, серед яких значне місце посіли італійські запозичення. Завдяки їм налагодився зв'язок між багатьма країнами. Такий зв'язок утворився завдяки військовим та торговельним справам. Так з області торгівлі були запозичені терміни: ducato – ducat (монета); milioni – million (мільйон); banca – bank (банк); traffico – traffic (рух транспорту); in bancarotta – bankrupt (банкрут).[5]

Зі сфери музики запозичили: carriccio – музична інструментальна п'єса в ефектному стилі; cavatina – проста мелодія; violino – violin (скрипка); violoncello – cello (віолончель); forte – позначає рівень динаміки «голосно»; allegro – весело, життєрадісно (позначення швидкого темпу); pianoforte – piano (піаніно); всім відомий термін «опера» – вид театрального-музичного мистецтва, музичний і драматичний твір, оснований на перетворенні слова, музики та дії; solo – музичний твір, який виконує одна особа; operetta – комічна опера.[1, с.74]

Багато видатних вчених були італійцями, тому англійська наука також запозичила у них слова-терміни. Саме такі терміни як malaria – малярія (захворювання, буквально «погане повітря»); medico–doctor(лікар); torso–body(тулуб); granite–граніт (гірська порода); lava–лава; vulcano–volcano (вулкан); influenza–influenza, flu (грип) мають італійські мовне коріння. [5] Деякі з них настільки влились в англійську, що пишуться однаково в обидвох мовах. Від лікаря ми можемо почути : «I'm very sorry but you have influenza», або у медичній статті «Malaria, influenza and cholera had been controlled through programmes of early warning, prevention and treatment». [7, BNC]

Як бачимо, ми можемо зрозуміти ці слова без пояснень та додаткових тлумачень. Вони давно стали частиною англійської мови. Серед найбільш вживаних запозичень є гастрономічна сфера. Візьмімо, до прикладу, biscotti – вид печива; al dente–твердий і злегка жувальний, barista–людина, яка готує каву; espresso–міцна каву; parmesan–пармезан (вид сухого сиру); pizza–піца; lasagna–лазанья; focaccia–хліб.

Не всі слова мають відповідники в тій чи іншій мові, тому мова частково або повністю перебирає написання, інколи звучання з мови оригіналу. Логічніше сказати «pizza», ніж довго пояснювати англійською, що це тісто з томатним соусом, сиром та іншими інгредієнтами. Тому в ресторані ми почуємо: «I'd like orange juice, salad and pizza, please.», а не довгий опис страви. Ми скажемо «parmesan», а не вид сухого сиру, адже просто сир сказати не можна, оскільки, існує багато видів сиру. Так у кулінарних рецептах ми зустрінемо саме це слово: «All the seother condiments–thes altand pepper, sugar, three-day-old bread and parmesan»[7, BNC]. Також ми скажемо «focaccia» а не круглий, плоский хліб з зеленню. Наявність таких слів спрощують мову та не вимагають витратити багато часу на пояснення. Ці слова вже влились мову, і нам не слід пояснювати, що це таке – всі знають, про що йде мова.

Відомо, що до італійських запозичень відносять такі відомі нам слова: «balletto» –ballet (балет); «carnevale» –carnival (карнавал); «carosello» –carousel (карусель); «galleria» –gallery (галерея); «ballottaggio» – ballot (бюлетень); «zero» –zero (нуль); «coriandoli» – confetti (конфетти); «tarantola» –tarantula (тарантул). З плином історії вони стали сприйматися саме англійськими.[2, с.123]

Завдяки словам іншомовного походження, зокрема італійським запозиченням, збагатилась англійська мова, культура, люди стали більш освіченими,розвинулась країна, налагодилась міжнародна комунікація, торгівля, економічне становище. Сьогодні без них неможливе спілкуванні. Як ми вже зрозуміли, ці слова, колись відомі тільки в межах однієї держави, стали вживатися на міжнародній арені завдяки тому, що вони так гармонійно влилися в основний словниковий склад англійської мови. Зараз нам легко зрозуміти як і прості терміни, так і складні, міжгалузеві терміни.

Висновки. Запозичення слів італійського походження зіграло велику роль у формуванні світогляду англійців, розвитку мови, збагатило словниковий запас новими словами, термінами, зробило вагомий внесок в культуру Англії, налагодило дипломатичні міжнародні зв'язки. Сьогодні серед найбільш

вживаних італійських запозичень вважають слова, які пов'язані з торгівлею, військовою справою, мистецтвом, кулінарією, музикою, наукові терміни, зокрема, медичні. Італійські запозичення широко поширені в англійській. Вони урізноманітнюють мову, роблять її більш насиченою, збагаченою, збільшують лексичне багатство, слугують джерелом нових коренів, словотворчих елементів і точних термінів та відображають реалії життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. Київ: АртЕк, 2000. 186 с.
2. Лещева Л. М. Слова в англійській мові. Мінськ: Академія управління Президента РБ, 2001. 179 с.
3. OxfordDictionaryofEnglish.OxfordUniversityPress, 2003.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ:

4. Термінологія як засіб розповсюдження запозичень в англійській мові. Запозичення з італійської мови: веб-сайт. URL: https://m.studexpo.ru/48552/angliyskiy/zapozichennya_italiyskoyi_movi(дата звернення: 22.02.2021).
5. List of English Words of Italian Origin: веб-сайт. URL: <https://grammar.yourdictionary.com/word-lists/list-of-english-words-of-italian-origin.html> (дата звернення: 22.02.2021).
6. 50 Common Italian Words Used in the English language: веб-сайт. URL: <https://dailyitalianwords.com/50-common-italian-words-used-in-the-english-language/> (дата звернення 22.02.2021).
7. British National Corpus (BNC): веб-сайт. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/>(дата звернення 22.02.2021).
8. ReversoContext: веб-сайт. URL:<https://context.reverso.net/translation/>(дата звернення 22.02.2021).

**Галкіна Ірина Володимирівна,
здобувач напрямку підготовки за спеціальністю
073 - Менеджмент,
Одеська національна академія харчових технологій,
Науковий керівник:
Згадова Наталія Сергіївна
К.е.н., доцент кафедри економічної теорії
та фінансово – економічної безпеки,
Одеська національна академія харчових технологій
Павленко Ганна Михайлівна
Асистент кафедри економічної теорії
та фінансово – економічної безпеки,
Одеська національна академія харчових технологій**

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Управління діяльністю будь-якого підприємства здійснюється шляхом реалізації відповідних механізмів.

Для забезпечення ефективного функціонування підприємства та досягнення поставлених цілей діяльності до кожного процесу має бути застосований адекватний механізм, а загалом усі механізми мають використовуватися у менеджменті комплексно. Термін «механізм» досить часто вживається у наукових працях з економіки та менеджменту. «Короткий економічний словник» тлумачить механізм як «послідовність станів, процесів, які визначають собою які-небудь дії, явища», або як «систему, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності» [1, с. 401].

Найбільш поширеним серед науковців економістів є твердження, що механізм стосовно економічних об'єктів — це система елементів (цілей, функцій, методів, організаційної структури і суб'єктів) та об'єктів управління в якій відбувається цілеспрямоване перетворення впливу елементів управління на необхідний стан або реакцію об'єктів управління, що має вхідні посилки і результуючу реакцію [2, с. 13– 14].

Обґрунтуємо тип механізму, який найбільше відповідає цілям управління економічною безпекою підприємства. Як уже зазначалось, економічна безпека — це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам та забезпечення стабільного функціонування підприємства в даний час і в майбутньому [3].

Для ефективного забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно застосовувати системний підхід, який передбачає необхідність комплексного врахування усіх умов та чинників діяльності. Структурно механізм складається з трьох послідовних блоків, які можна розглядати як етапи формування механізму забезпечення економічної безпеки:

1 — формування загальнотеоретичних засад;

2 — формування практичних передумов;

3 — практична реалізація інструментарію (заходів) за забезпечення економічної безпеки транспортного підприємства.

На першому етапі визначаються мета, завдання, принципи та методи формування механізму. Метою сформованого механізму є забезпечення цільового рівня економічної безпеки транспортного підприємства, який надасть підприємству, з одного боку, — необхідний рівень безпеки, а з іншого — дозволить досягнути достатнього рівня фінансових результатів. Найважливішими завданнями сформованого механізму забезпечення економічної безпеки, виконання яких дозволить реалізувати його функції, є такі: ідентифікація чинників впливу на економічну безпеку транспортного підприємства, моніторинг її рівня, обґрунтування та реалізація заходів щодо забезпечення цільового рівня безпеки, визначення ефективності заходів з метою коригування управлінських дій. У характеристиці основних елементів (складових) механізму забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно враховувати принципи управління економічною безпекою підприємства, його цілі та фінансові ресурси. Основу механізму складають базові принципи забезпечення економічної безпеки. Принципом вважається твердження, яке сприймається як головне, важливе, суттєве, неодмінне або, принаймні, бажане [4].

Тому основними принципами сформованого механізму визначено такі: відповідальності, системності, комплексності, узгодження інтересів стейкхолдерів, економічної доцільності, адаптивності, субсидіарності.

1. Принцип відповідальності - це відповідальність за наслідки економічної діяльності підприємства і означає усвідомлення наслідків від прийнятих рішень та власних дій [5].

2. Принцип системності передбачає взаємне узгодження усіх напрямків діяльності підприємства, а також усунення протиріч між ними, вимагає комплексного врахування можливих наслідків здійснюваного заходу з урахуванням системних властивостей кожного елемента в інтересах ефективного функціонування усієї системи.

3. Принцип комплексності, що є одним з ключових принципів механізму забезпечення економічної безпеки транспортного підприємства, означає повноту, системність врахування чинників при прийнятті рішень, розуміння їх взаємозв'язку та впливу на усі етапи управління підприємством в цілому та економічної безпеки зокрема.

4. Принципом «врахування інтересів стейкхолдерів». Ключовим фактором успіху будь-якого підприємства-здатність побудувати взаємовигідні відносини з ключовими стейкхолдерами як у зовнішньому, так і внутрішньому середовищі. Невміння побудувати такі відносини призводить до втрати потенційних обсягів перевезень, недофінансування процесів розвитку, відсутності мотивації у персоналу [6].

5. Принцип економічної доцільності реалізується шляхом прийняття обґрунтованих рішень координатах «витрати вигоди», тобто підприємство повинно здійснювати тільки ті витрати, які сприяють досягненню цільового рівня

економічної безпеки. Витрати на забезпечення надмірного рівня економічної безпеки можуть призвести до поганих фін результатів і економічної безпеки підприємства.

6. Принцип адаптивності означає використання при формуванні механізму забезпечення економічної безпеки підприємства природженої та/або набутої здатності до адаптації, тобто пристосування до всієї багатоманітності умов функціонування за будь-яких обставин.

7. Принцип субсидіарності передбачає, щоб рішення на підприємстві приймалися на найнижчому можливому рівні, а верхні ланки управління втручались лише у випадку, якщо ці дії будуть ефективніші за відповідні дії нижніх ланок. [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Краткий экономический словарь / под ред. А.Н. Азрилияна. М.: Институт новой экономики, 2001. 1088 с.

2. Линник О.І. Стратегія економічної безпеки підприємства як фактор зменшення впливу зовнішніх та внутрішніх загроз *Вісник НТУ „ХПІ».Серія: Технічний прогрес і ефективність, виробництва*. Х.: НТУ „ХПІ». 2013. № 67 (1040). С. 159-169.

3. Васильців Т.Г. Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. № 21.2. С. 153— 158.

4. Згадова Н.С., Рогатіна Л.П. Теоретичні основи управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства: Наукові підходи до оцінки соціально-економічного потенціалу країни: всеукраїнська науково-практична конф., 17 жовтня 2020 року, м. Одеса, 2020.

5. Правдюк Н.Л. Аграрні розписки як альтернативна форма кредитування сільськогосподарських підприємств: обліковий аспект Облік і фінанси. 2016, № 4 (74). С.69-79.

6. Сосновська О.О. Методологічний базис управління економічною безпекою підприємства. *Проблеми економіки : науковий журнал*. Харків. 2020. №1 (43). С.190-196.

7. Шевченко Б.О. Феномен партнерства в контексті суспільних трансформацій. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/4336>

**Гапеева Н.С.,
студентка 4 курсу групи ФІЛс-2017
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
Гасюк Н.В.,
доцент кафедри перекладу та філології
м. Івано-Франківськ**

РОЛЬ ЗАПОЗИЧЕНЬ ІСПАНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ ДО СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мета даної роботи є розглянути роль запозичень іспанської лексики до словникового складу англійської мови.

Постановка проблеми. Лексичне розмаїття англійської мови зазнає постійних змін, з плином часу запозичуються нові слова, а вже вкорінені піддаються змінам, так що ця тема ніколи не втратить своєї актуальності. Проникнення лексики одних мов в інші відбувається досить інтенсивно. Якщо говорити про дослідження впливу іспанських слів на становлення сучасної англійської мови, то він не є таким різноплановим, як, до прикладу, французької мови.

Об'єктом дослідження виступає процес запозичення іншомовної лексики іспанського походження англійською мовою.

Предметом дослідження є іспанські запозичення в англійській мові.

Виклад основного матеріалу. Запозичення проникають в мову як письмовим, так і усним шляхом, при цьому слова, запозичені усним шляхом, повністю асимілюються досить швидко, а слова, що прийшли в мову письмовим шляхом, довше зберігають свої фонетичні, орфографічні і граматичні особливості. Розрізняють такі способи запозичення, як транскрипція, транслітерація і калькування. Слово називається запозиченим, якщо при запозиченні воно зберігає як своє значення, так і звукову оболонку. [1, с.57]

Велика кількість англійського словникового складу є запозиченими словами. Більшість слів приходило до англійської мови з французької, латинської та німецької мов. Якщо говорити про іспанські запозичення, їх не так багато. Їх почали вводити в англійську лексику в середині 16 століття, коли іспанці домінували як потужна морська держава та мали вагомий вплив на політичній арені. Тому початкові слова, які з'являлись в англійському лексиконі, були пов'язані з морськими і військово-морськими силами. Крім того, в ці періоди іспанці і англійці мали тісні стосунки в міжнародних справах через колонізацію Північної і Південної Америки.

Кілька слів і словотворів з'явилися в англійській лексиці через іспанську культуру, насамперед танці та музичні інструменти. Назви продуктів автентичного походження є також одними із найпоширеніших. Слова іспанського походження широко використовуються в повсякденному житті. Слова з

іспанським корінням мають тенденцію бути більш захоплюючими, хвилюючими і більш яскравими в порівнянні з англійськими через свою експресивну природу.

У першій половині XVI століття в результаті династичних зв'язків між Англією та Іспанією, в Англії проживала велика кількість іспанців. Як наслідок, англійці запозичили певну іспанську лексику.

Можна привести такі приклади:

1) Терміни в сфері торгівлі: cargo (англ.) - вантаж - cargo (ісп.); contraband (англ.) - контрабанда (ісп.).

2) Предмети торгівлі: banana (англ.) - банан - banana (ісп.); cacao (англ.) - какао - cacao (ісп.); potato (англ.) - картопля - patata (ісп.); tomato (англ.) - помідор - tomate (ісп.). [4]

I ate some potato chips.- Я поїв трохи картопляних чіпсів.

3) Слова, які стосуються природних явищ, рослин і тварин: savannah (англ.) - савана, луг - sabana (ісп.); canyon (англ.) - ущелина - cañon (ісп.); cockroach (англ.) - тарган - cucaracha (ісп.).[4]

There's a faster way to the source, a canyon pass.-Є більшшвидкий шлях до джерелачерез каньйон[5, BNC].

4) Військові терміни, які утворилися в результаті іспано-англійських війн: armada (англ.) - військовий флот - armada (ісп.); gallion (англ.) - галеон - galleon (ісп.); guerilla (англ.)- guerrilla (ісп.).[4]

A small band of guerrilla as has blown up a train in the mountains. - Невелика група партизанів підірвала поїзд у горах [5, BNC].

Слова, пов'язані з іспанською культурою, входять до списку найбільш популярних слів не тільки в англійській лексиці, а й в багатьох інших мовах. Більшість туристів прагнуть відвідати Іспанію, щоб краще ознайомитися з цими виразами. Особливо іспанські танці, традиції і звичаї залучають іноземців. У повсякденному житті є деякі слова, походження яких саме з іспанської мови, вони настільки поширені, що багато людей навіть не усвідомлюють, що вони ,насправді, не є англійськими словами.

Наприклад:

Siesta – відпочинок або сон після обіду, особливо в жарких країнах.

Adios – слово, яке колись означало «до побачення» в неформальній мові.

Cannibal– людина, яка їсть людську плоть, або тварина, що їсть м'ясо тварин свого типу.

Pronto– швидко і без затримок.

Plaza– загальна площа, торгова площа або аналогічне відкритий простір в забудованій місцевості.

Ratio– область поза домом з твердою підлогою, але без даху, використовується в гарну погоду для відпочинку.[2, с.1134]

Маємо на меті дослідити семантичні особливості слів, які мають іспанську основу. Оскільки обидві мови є членами групи романських мов, вони мають багато спільного в різних аспектах.

З 17 000 запозичених іспанських слів найбільш розповсюджені іменники з суфіксами:

англ. - **tion** ісп. - **cion**

англ. - **or** - з ісп. - **or**

Spanish: aberracion, abnegacion, abolicion, abreviacion.

English: aberration, abnegation, abolition, abbreviation.

Таким чином, спостерігається:

- 1) схожість у фонетиці обох мов;
- 2) велика кількість іменників з суфіксами - tion, - cion, - or, - er у сучасний період;
- 3) джерело виникнення суфікса - er в англійській та іспанській мовах одне - латинська мова;
- 4) суфікс - or, - er більш характерний для наукового стилю.

Висновки. Можна зробити висновок, що лексика іспанської мови проникала в європейські мови безпосередньо через контакти з іншими країнами, такими як Англія. Також приплив іноземної лексики обумовлений культурними і політичними передумовами.

Англійська мова, як і більшість мов, з роками розширюється завдяки засвоєнню слів іншомовного походження. Є також невелика частка англійської мови, яка походить від іспанської. Багато іспанських слів прийшло до нас із трьох першоджерел. Багато з них увійшли в американську англійську за часів мексиканських та іспанських ковбоїв, які працювали на сьогоднішньому південному заході США. Слова карибського походження увійшли в англійську мову як спосіб торгівлі. Третім основним джерелом є словниковий запас назв їжі, особливо для продуктів, назви яких не мають англійського еквівалента, оскільки змішування культур розширило не тільки раціон, а також і словниковий запас.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1.Льїн Б. А. Історія англійської мови: підручник для студентів педагогічних інститутів за спеціальністю «Іноземні мови». Москва: Міжнародні відносини. 1968.
2. Айрапетян А. Г., Пронькіна А. А. Іспанські запозичення в англійській мові. Молодий вчений. 2016. №7. Ч. XII. С. 1132-1134.
3. Майкл Маккарті, Фелісіті О'Делл. Англійський словник у використанні Upper-intermediate & Advanced. Видавництво Кембриджського університету, 1999. 32-33 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ:

4. List of English of Spanish origin
URL: <https://grammar.yourdictionary.com/word-lists/list-of-english-words-of-spanish-origin.html> (дата звернення: 24.02.2021).

5. British National Corpus (BNC): веб-сайт. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/> (дата звернення 24.02.2021).

**Герус О.В.,
студентка 2 курсу,
факультет міжнародної торгівлі і права,
Київського національного
торговельно-економічного університету,
Науковий керівник:
Шведова Ганна Леонідівна,
кандидат юридичних наук,
доцентка кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу
м. Київ**

СТАТЕВІ ЗНОСИНИ З НЕПОВНОЛІТНІМИ: ВІК СЕКСУАЛЬНОЇ ЗГОДИ

Перш ніж досліджувати тематику, з'ясуємо, що ж таке «статеві зносини». В Кримінальному кодексі України зазначено, що статеві зносини з неповнолітніми - це будь-які дії сексуального характеру, з боку як чоловіків, так і жінок [2].

За новою редакцією Кримінального кодексу зазначено, що вік згоди настає з 16 років, за загальним правилом [2]. Але є винятки, які передбачаються віком статевої зрілості. Статева зрілість може наставати як раніше, так і пізніше зазначеного віку. Тобто, щоб дізнатись чи особа є статево зрілою, їй потрібно провести експертизу, у висновку якої буде зазначено чи є вона статево зрілою.

Статева зрілість є біологічним фактором. Який зазначає всі особливості організму, фізичний розвиток – чи готовий організм людини до статевих відносин.

Статеві зносини з особами, що не досягли 16 років за ст.155 ККУ. Щоб добре дослідити проблематику потрібно звертати увагу на судову практику, на міжнародні акти та договори. Одним з важливих документів є Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства.

Ця Конвенція є одним з головних документів щодо захисту дітей від сексуального насильства.

Головна мета Конвенції – забезпечити нормальне, безпечне життя для дітей та підлітків [3]. Адже, багато дітей підлягають сексуальному насильству. За даними досліджень було з'ясовано, що найбільше кримінальних правопорушень щодо насильницьких дій по відношенню до дітей скоювали близькі люди з оточення підлітка і лише декілька відсотків незнайомих людей. (Конвенція передбачає під терміном «Дитина» всіх осіб, які не досягли вісімнадцяти років та підвергались сексуальним насильницьким діям).

Цілями конвенції є захист дітей, які вже підверглись насильству, а також забезпечення безпеки, щоб цих правопорушень ставало менше.

Так, Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства охоплює всі види, які можуть скоюватись по відношенню до дітей: порнографія, проституція та самі насильницькі дії.

Слід зазначити, що для захисту дітей, є багато міжнародних актів та договорів. Одними з перших є: Женевська декларація прав дитини 1924 р.,

Загальна декларація прав людини 1948 р., Декларація прав дитини 1959 р., а також важливість цієї проблематики закріплено у Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права, а також у Конвенції про права дитини 1989 р.[5].

Ще одним з важливих документів є Стамбульська конвенція, яка забезпечує захист прав жінок від насильства. Проаналізувавши її можемо зробити висновок, що особливу увагу вона приділяє обізнаності та освіті. З цього можемо сказати, що кримінальні правопорушення в основному скоюють не обізнані, не освідченні люди, які не мають освіти та роботи.

З огляду на це, можемо зазначити, що ця проблематика дуже важлива та хвилююча. Та, одночасно, багато років даній темі не висвітлювалось такої розголоски. Оскільки це є порушенням права на втручання в особисте життя.

Тож роль Конвенції в нашому житті є дуже важливою. Адже, Конвенція забезпечує викорінювання насильницьких дій та має певні заходи щодо протидії ним, а також положення, що безпосередньо стосуються забезпечення заходів осіб, які вже постраждали від насильства.

Лише в останні роки ця проблематика прикула до себе багато уваги. Журналісти почали більше звертати уваги на особливо жорстокі справи, активно захищати права жінок та надавати їм розголосу. Саме тоді світ зазначив важливість проблеми насильства, як однієї з складових дискримінації прав жінок та дітей.

Але слід зауважити, що насильницьким діям піддаються не тільки жінки, дівчата, але й хлопці. Тому в нашому законодавстві сформовано такий термін як «статеві зносини» оскільки він охоплює будь-яке вираження насильства (природнього та неприроднього характеру).

Таким чином, коли порушується стаття четвертого розділу Кримінального кодексу. Порушується і ст.3 Конституції України, а саме про те, що порушується честь та гідність особи [1].

На нашу думку, якщо досліджувати саме ст. 155 ККУ, можна внести певні зміни, оскільки на судовій практиці, досить часто зустрічаються випадки, коли засуджують особу без певних підстав. Наприклад, матері не подобається хлопець дівчини, і вона вирішує його засудити за ч.1 ст. 155 ККУ. Хоча можливо дівчина вже є статево зрілою та вступила в статеві відносини за взаємною згодою, але за чиним законодавством, у матері більше шансів довести свою правоту [4].

Також, на наш погляд, є не досить логічним, що відносини між двома неповнолітніми не караються, а одним повнолітнім та одним неповнолітнім - так. За умови, що статеві відносини були за добровільною згодою. Це можна порівняти з ейджизмом. Адже, якщо особа добровільно та в ясному розумі робить певний вибір – за що її осуджувати?

Таким чином, ми бачимо ще одну проблему: статеве виховання у дітей та дорослих. Недарма, у Конвенціях, одними із напрямків подолання насильства є освіта. Чим більше люди будуть знати про статевий розвиток, про особливості свого тіла та до яких наслідків можуть призвести ті чи інші дії – тим менше буде насилля в суспільстві.

Отже, можемо зробити висновок, що в нашому суспільстві багато приділяється уваги такій проблематиці, як статеві зносини з неповнолітніми, захист прав дітей. Про це свідчить велика кількість законодавчих актів, договорів, як на державному рівні, так і на міжнародному. Суспільство почало розуміти, що статеве виховання дуже важливе та починає малими кроками запроваджувати його в світі. Це досить важливий крок у розвитку людства. Адже, люди будуть обізнаними щодо питань статевого виховання та перестануть боятись говорити про «секс». Тому що, на даному етапі розвитку суспільства, термін «секс» викликає сором, певну не впевненість та неможливість говорити. Як тільки люди почнуть без сорому говорити – стане менше жертв насильства. Завдяки заходам, які впроваджує законодавство найближчим часом люди перестануть боятись та рівень злочинності зменшиться.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р (зі змінами) // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України: кодекс від 05.04.2001, редакція від 30.12.2020 [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та пояснювальна доповідь. URL: www.coe.int/web/stop-violence-against-women-ukraine
4. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 № 5. [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text>
5. Мартинишин Г. Я. Статева недоторканість як об'єкт кримінально-правової охорони в юридичній літературі / Г. Я. Мартинишин // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 18(2). - С. 110-114. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_18\(2\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_18(2)_28).

Гілярків І.-О. О.,

група Мс-2020

ЗВО Університет Короля Данила

Науковий керівник: к.мист-ва Курбанова Л.В.

м. Івано-Франківськ

ВПЛИВ МУЗИКИ (СПІВУ) НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЛЮДИНИ

Сьогодні відомо, що музика позитивно впливає на роботу мозку, змінює емоційний стан людини, активізує енергетичні процеси організму і направляє їх на його фізичне оздоровлення. Більше того, музикою можна навіть змінювати ріст клітин мозку: прискорюючи ріст клітин, які відповідають за людський інтелект, підвищується інтелектуальний розвиток особистості, а підвищуючи активність інших клітин мозку, можна підвищити загальний розумовий розвиток.

Музика – це вид мистецтва, що втілює ідейно-емоційний зміст у звукових художніх образах. На відміну від просторових мистецтв (живопису, скульптури, архітектури), музика, поруч із хореографією, театром і кіно, належить до часових мистецтв. Одна із головних особливостей музики полягає в тому, що вона реально існує лише у живому виконанні. Музиці притаманні різні соціокультурні функції:

- *Гедоністична функція*, що виявляється у здатності музики дарувати слухачам насолоду. Тобто наша «емоційне» враження від почутого.

- *Експресивна функція* пов'язана із природною потребою людини в зовнішньому (наприклад, жестикуляційному, мімічному, звуковому) вираженні сильних емоцій та почуттів. Сюди можна віднести мануальну техніку диригента, поведінку на сцені музиканта-інструменталіста чи вокаліста.

- *Комунікативна функція* музики ґрунтується на знаковому використанні звукових форм. Через це музику вважають особливою мовою. Засіб спілкування між виконавцем-слухачем.

- *Пізнавальна функція* пов'язана із природним потягом людини до нової інформації, нового досвіду. У процесі розвитку свідомості окремої особи як соціальної істоти зростають стійкі мотиви пізнавальної діяльності.

- *Духовно-катарсична функція* – обумовлюється її можливістю викликати сильні емоційні потрясіння, переживання.

- *Магічно-сугестивна функція* полягає у здатності музики вводити людину в певний психічний стан. З цією функцією багато вчених пов'язують виникнення музичного мистецтва. Як різновид магічно-сугестивної, розглядають також *терапевтичну функцію*, зокрема *вокалотерапію*[2].

Спеціальність «музичне мистецтво» (естрадний спів) є новою у стінах нашого університету, однак, дуже важливою. Чи задумувались Ви, коли-небудь, скільки потребує зусиль (дана спеціальність), окрім музичної обдарованості та індивідуальних особливостей особистості.

Щоб здобути професійну музичну освіту, яка складається із комплексу різних дисциплін, потрібно володіти знанням нот (музичні символи, позначки). Це своєрідна мова, як українська, англійська чи французька, як шифр Брайля, тобто музична філологія.

Систематичність занять у навчанні музичного мистецтва загалом, співу чи гри на інструменті зокрема, є однією із основних фундаментальних умов у становленні професійної якісної освіти. Тут, нас можна порівняти із спортсменами, яким просто необхідні фізичні навантаження для збереження та вдосконалення своєї форми. Так і музикант, безперервно працює над вдосконаленням та розвитком своїх музичних умінь та навиків.

Спосіб мислення музиканта є дещо інший. Викладачі Сент-Ендрюського університету (University of St. Andrews), виявили, що діти, які займаються музикою близько трьох років, перевершують своїх однолітків відразу за чотирма показниками: сприйняття інформації на слух, моторика, словниковий запас і логічне мислення. Таким чином, вчені прийшли до висновку, що багаторічна інтенсивна музична практика робить позитивний вплив не тільки на міжпівкулеву організацію слухових і рухових функцій, але і на процес перерозподілу психічних функцій між лівою і правою півкулями головного мозку (латералізація) [1].

Притаманна творчим спеціальностям уява, образний зміст. Музика впливає на особистість не тільки у конкретний час (під час слухання того чи іншого твору, пісні), вона може впливати на характер особистості. Наприклад, вченими Heriot-Watt University (HWU), було проведено дослідження, яке встановило зв'язок між характером людини та музикою, яку вона слухає існує взаємозв'язок.

Вчені прийшли до наступних висновків:

- шанувальники блюзу креативні, товариські, ввічливі і зарозумілі;
- серед любителів джазу найчастіше зустрічаються творчі, привітні люди з завищеною самооцінкою;
- фанати класичної музики відносяться до інтровертного типу особистості, але незважаючи на це, мають високе почуття гідності і неабиякі творчі здібності;
- шанувальники репу товариські і злегка егоїстичні;
- до числа шанувальників опери належать ввічливі, відкриті, творчі особистості;
- фанати кантрі-енд-вестерна відрізняються своєю працьовитістю та вмінням легко знаходити спільну мову з оточуючими;
- шанувальники реггі (reggae) мають високу самооцінку, креативні і товариські, але от працьовитість - це точно не про них;
- любителі ритмічної танцювальної музики відносяться до екстравертного типу особистості, володіють певними творчими здібностями, але не відрізняються хорошими манерами;

- у фанатів інді (indie) занижена самооцінка, вони не працелюбні і часто погано виховані;

- шанувальники Боллівуду (музика з індійських фільмів) дуже чуйні і доброзичливі;

- дуже часто у любителів важкої музики - хеві-метал (heavymetal), хардкор і т. д. - занижена самооцінка, але вони мають великий творчий потенціал [1].

Безумовно, музика впливає на наш інтелект. Це вплив музики, що ми слухаємо. А як впливає на нас вокалотерапія (лікування співом)? Голос — це унікальний інструмент зцілення, що подарувала людині сама природа. Він завжди вібує — як під час співу, так і під час розмови та шепотіння. Саме вібрація голосу позитивно впливає на організм людини. Адже в зовнішній простір вивільняється лише 15-20% звуку, решта звукової хвилі вібує всередині нас. Ці вібрації масажують наші внутрішні органи, стимулюючи та поліпшуючи їх роботу. Із усіх різновидів вокалотерапії найефективнішим вважають імпровізацію, коли людина сама інтуїтивно добирає необхідні її організму вібрації.

Вокалотерапія чинить значний оздоровчий вплив на організм дорослого та дитини. Під час співу активно працює діафрагма, масажуючи печінку та органи шлунково-кишкового тракту. Цей своєрідний масаж запобігає застою жовчі та поліпшує моторику кишківника. Вокальна діяльність — Найліпша форма дихальної гімнастики, що сприяє вентиляції та розвитку легенів, збільшенню їхньої ємності. Нижньореберне діафрагмальне дихання, що використовують під час співу, сприяє профілактиці легеневих захворювань, поліпшує відходження мокроти та підвищує опірність організму до застуд. На жаль, зараз, в період пандемії, можемо припустити, що вокаліст у порівнянні із офісним працівником, при однаковій стійкості імунної системи, перенесе захворювання COVID-19, значно легше.

До речі, існують методики лікування бронхіальної астми за допомогою співу, адже він не лише знімає напад бронхіальної астми, а й сприяє одужанню. Завдяки вокалотерапії можна виправити порушення темпо-ритмічної структури мовлення, заїкання, поліпшити звуковимову. **Що раніше дитина, яка має проблеми з вимовою, почне відвідувати заняття з вокалотерапії або співу, то більше в неї шансів позбавитися цих проблем.**

Вокальна діяльність відновить фізичні сили дитини, адже в процесі співу розширюються судини, з організму виводиться молочна кислота, яка утворюється при значних фізичних навантаженнях. Спів також зміцнює імунну систему: регулярні заняття співом підвищують рівень імуноглобуліну та гідрокортизону — основних показників міцного імунітету. Грамотно організовані заняття з вокалотерапії позитивно впливають на кровообіг. [4].

Короткий і глибокий вдих між музичними фразами миттєво насичує кров киснем, що, своєю чергою, сприяє поліпшенню діяльності серцево-судинної системи та показників крові. Також виконання вправ вокалотерапії: стимулює

прояв емоцій; знижує роздратованість; бадьорить надає енергії; сприяє зміцненню нервової системи [3].

Отже, музика у нашому житті відіграє важливу роль, яку ми навіть, часто, не помічаємо. Заняття музикою (співом) допомагає зберегти фізичне здоров'я, покращити психоемоційний стан, активізувати роботу окремих життєво важливих органів та дарувати гарний настрій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вісім фактів про вплив музики на роботу головного мозку. URL: <https://mors.in.ua/main/793-8-faktiv-pro-vplyv-muzyky-na-robotu-golovnoho-mozku.html>
2. Морі Є. Сила мистецтва чи наука? Як впливає на людину класична музика. URL: <https://suspilne.media/14317-vplyv-klasicnoi-muziki-na-ludinu-sila-mistectva-ci-nauka/>
3. Музичне мистецтво як культурне надбання. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/2sidlecka_praktychna_kulturologiya_ch1/content/roz4.html
4. Оздоровчий потенціал вокалотерапії. URL: http://dnz45.rosvita.rv.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=140:singing&catid=61:muz&Itemid=75

**Гладюк Ірина Русланівна,
студентка II курсу групи Юс-2019
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: к.ю.н., доц. Острогляд О. В.
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

СУЧАСНИЙ СТАН РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

На сьогодні законодавство, в тому числі й кримінальне, перебуває під впливом реформування. Загально відомо, що неможливо якісно створити щось нове, не дослідивши досвід минулого, не зробивши роботу над помилками. От і кримінальне право України, будучи самостійною галуззю права, протягом багатьох років розвивалось як єдина, цілісна, переважно несуперечлива система правових норм, які визначали коло суспільно небезпечних діянь, що визнавались злочинами, а також встановлювали міри покарань, які застосовуються до осіб, що їх вчинили.[1 с.34]

Детальніше розглянемо саме законодавство України про кримінальну відповідальність:

Законодавство України про кримінальну відповідальність становить:

- 1)Кримінальний кодекс України, який ґрунтується на:
- 2)Конституції України;

Та на загальновизнаних принципах і нормах міжнародного права.

Закони України про кримінальну відповідальність, прийняті після набрання чинності КК України, включаються до нього після набрання ними чинності. Злочинність діяння, а також його караність та інші кримінально-правові наслідки визначаються тільки КК України. Застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією заборонено.

Закони України про кримінальну відповідальність повинні відповідати положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.[2]

На сьогодні не виникає жодних сумнівів у тому, що Україна потребує наведення ладу в публічно-правовій сфері суспільних відносин, важливою складовою яких є відносини, що підлягають кримінально-правовому регулюванню. Чинний Кримінальний кодекс України (далі – КК), який покликаний виконувати зазначену функцію, хоча й був прийнятий відносно недавно (5 квітня 2021 р. відзначатимемо двадцятиріччя його появи), за час, що спливав з моменту його ухвалення, з низки причин істотно втратив свою ефективність. Не останньою чергою через це рішенням Президента України 7 серпня 2019 р. було утворено Комісію з питань правової реформи, у складі якої сформовано й робочу групу з питань розвитку кримінального права (далі – Робоча група), яка почала працювати над підготовкою змін до законодавства України про кримінальну відповідальність. [4]

Необхідність реформування кримінального законодавства України обумовлена тим, що:

1. За дев'ятнадцять років чинності КК України 2001 року його принципові положення були зруйновані валоподібними, несистемними і часто необґрунтованими змінами та доповненнями.

2. КК 2001 року і Кодекс України про адміністративні правопорушення 1984 року не становлять собою єдиної злагодженої системи законів про відповідальність за публічні правопорушення

3. КК і КУпАП, навіть у своїй сукупності не вичерпують усього кола законів, що встановлюють відповідальність за публічні правопорушення.

4. Чинні закони про відповідальність за публічні правопорушення не повною мірою відповідають міжнародно-правовим зобов'язанням України

5. Встановлення кримінальної відповідальності за діяння, які не заподіють істотної шкоди, а також «адміністративної відповідальності» за діяння, за які відповідальність накладається у судовому, а не в адміністративному порядку, а також за діяння, які за розміром заподіюваної шкоди досягають рівня, при якому мають бути визнані підсудними проступками.

6. Неузгодженість санкцій як всередині окремо взятих КК та КУпАП, так і між ними.

7. Численні суперечності, прогалини, неточності, що закладені у чинні КК та КУпАП, які тягнуть за собою неодноманітність у їх застосуванні судами, а також створюють можливості для зловживання при їх застосуванні, є істотними корупціогенними факторами, що, в свою чергу, призводить до частого та істотного порушення прав людини.

8. Відсутність механізмів захисту законів про відповідальність за публічні правопорушення від необґрунтованих змін

9. Невирішена проблема уніфікації підходів до законодавчої регламентації, гуманізації та диференціації відповідальності не лише за злочини, але й за інші публічні правопорушення.

10. Існує потреба запровадження діджиталізації в законодавчу сферу, здійснення кодифікації законодавства України на більш високому рівні, ніж це було досі. [5]

Також, можна сказати, що сучасна кримінально-правова політика України на законодавчому рівні характеризується певною нестабільністю, наявністю надмірної кількості змін, які не завжди є виправданими та доцільними; пріоритетністю захисту інтересів і безпеки держави, а також інтересів та безпеки представників влади, правоохоронних органів і суддів порівняно із захистом інтересів окремих громадян; намаганням законодавця врегулювати суспільно-правові та суспільно-політичні проблеми виключно кримінально-правовими засобами; прагненням привести вітчизняне кримінальне законодавство у відповідність до міжнародно-правових вимог, нерідко ігноруючи позитивний вітчизняний досвід і правові традиції. Із цього випливає, що національна кримінально-правова політика на законодавчому рівні її існування набуває справді неоднозначних рис, які свідчать про її багатовекторність [1 с.39-40]

Для впровадження реформування було опубліковано текст проекту нового Кримінального кодексу України станом на 17 січня 2021 року.

Загальна частина складається із трьох книг:

- про кримінальний закон;
- про злочин;
- кримінально-правові засоби.

В Особливій частині проекту кодексу опрацьовані книги стосовно злочинів проти:

- прав людини;
- суспільства;
- власності, фінансів і господарської діяльності;
- держави;
- основ міжнародного права та міжнародного правопорядку. [6]

Висновок. Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що складні події сучасного суспільного реформування в Україні лишаються ще далекими від завершення, і процес подальшого вдосконалення кримінального права є об'єктивно необхідним і заслуговує на спеціальну увагу. Отже, науковців галузі кримінального права опираючись на досягнення кримінально-правової науки й судової практики, а також на кращий світовий досвід, на мою думку повинні об'єднати зусилля з метою усунення зазначених недоліків для повернення КК форми чіткого, максимально законічного, несуперечливого та системного нормативно-правового акту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цвіркун Н. Ю. Щодо ролі наступності в реформуванні кримінального законодавства // Вісник Кримінологічної асоціації України. - 2019. - № 2 (21). - С. 34-42.
2. Законодавство України про кримінальну відповідальність [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://studies.in.ua/krimnalne-pravo-zagalna-chastina/4560-zakonodavstvo-ukrayini-pro-krimnalnu-udpovdalnst.html>
- 3.Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
- 4.Комплексне реформування кримінального законодавства України Перший вагомий крок зроблено [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://yvu.com.ua/kompleksne-reformuvannya-kryminalnogo-zakonodavstva-ukrayiny-pershuj-vagomyj-krok-zrobleno/>
5. Концепція реформування кримінального законодавства України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://newcriminalcode.org.ua/concept>
6. Українцям готують новий Кримінальний кодекс: опубліковано текст проекту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/198333_ukrantsyam-gotuyut-noviy-krimnalniy-kodeks-opublkovano-tekst-proektu

**Глуханюк Наталія,
коледж Університету Короля Данила
Науковий керівник:
к.е.н., доц. Тимоць М.В.
м. Івано-Франківськ**

**ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ**

Складовою механізму державного регулювання економіки є регулювання доходів як суб'єктів господарювання, так і фізичних осіб. Зокрема державне регулювання доходів є складовою соціальної політики держави. Воно являє собою систему заходів і норм законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру і спрямоване на створення умов, які сприяють нормальному відтворенню робочої сили та її розвитку, послабленню соціальної напруженості.

Державне регулювання доходів полягає у перерозподілі їх через державний бюджет за допомогою диференційованого оподаткування різних груп одержувачів доходів і соціальних виплат. Таке регулювання сприяє підвищенню доходів незаможних, створює умови для усунення диспропорцій, пов'язаних з неоднаковими виробничими факторами регулювання зайнятості, зниження соціальної напруженості тощо.

Важливим інструментом, за допомогою якого держава впливає на доходи населення виступає прожитковий мінімум. Згідно чинного законодавства прожитковий мінімум – це вартість величини достатнього для забезпечення

нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я, набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб [1].

В Україні прожитковий мінімум як державний соціальний стандарт застосовують для:

1) загальної оцінки рівня життя, що є основою для реалізації соціальної політики та розроблення окремих державних соціальних програм;

2) встановлення розмірів мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії за віком, призначення розмірів соціальної допомоги, допомоги сім'ям з дітьми, допомоги по безробіттю, а також стипендій;

3) визначення права на призначення соціальної допомоги;

4) визначення державних соціальних гарантій і стандартів обслуговування;

5) встановлення величини неоподаткованого мінімуму доходів громадян;

В Україні прожитковий мінімум визначається нормативним методом у розрахунку на місяць на одну особу. Крім того, прожитковий мінімум визначається диференційовано залежно від вікового критерію або ж залежно від соціальної та демографічної групи особи: для дітей віком до 6 років; для дітей віком від 6 до 18 років; для працездатних осіб; для осіб, які втратили працездатність.

Проаналізуємо величину прожиткового мінімуму в Україні за 2019-2021 р.р. (табл.1).

Таблиця 1

Розмір прожиткового мінімуму в Україні в 2019-2021р.р. в розрізі соціальних груп населення, грн. *

станом на 01 січня

Група населення	2019	2020	2021
діти до 6 років	1779	1921	2100
діти від 6 до 18 років	2218	2395	2618
працездатні особи	2102	2270	2481
особи, що втратили працездатність	1638	1769	1934

* Джерело: [2]

Зазначимо, що за індексом людського розвитку рівень життя населення України за підсумками 2019 року посідає 77 місце. Найвищі показники рівня людського розвитку дісталися Норвегії - 2570 доларів, Австралія-1550 доларів, США- 1700 доларів, Нідерланди- 1390 доларів, Німеччина-1710 доларів. В Україні на той час - всього 134 доларів.

Отже, в порівнянні з показниками розвинутих держав, розмір прожиткового мінімуму є істотно низьким, що звичайно має негативний вплив на життєвий рівень населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.99 р. № 966-XIV URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>
2. Україна в цифрах 2019: статистичний збірник. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf

Гоцанюк Віталій,
студент групи ДС-2019 (1група)
Науковий керівник: директор Науково-дослідного інституту
імені Академіка Івана Луцького,
доктор юридичних наук, професор
Луцький Роман
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)

ВУЛИЧНЕ МИСТЕЦТВО, ЯК РІЗНОВИД ДИЗАЙНУ

В урбаністичному просторі XXI ст. мурал-арт синтезує та поширює візуальний словник або стилістичні реєстри, які миттєво стали вирізнятися в масовій культурі. Виставки у віртуальних музеях та галереях, а також висвітлення засобами масової інформації, посприяли популяризації творчості багатьох художників цього руху на новому рівні – міжнародного визнання, нехарактерного для інституціонально авторизованого світу мистецтва, що, відповідно, зумовило становлення мурал-арту як інституціоналізованого об'єкта дослідження.

Варто зазначити, що для сучасної масової візуальної культури мурал-арт зокрема та стріт-арт загалом, є головною сполучною ланкою для багатьох дисциплінарних та інституціональних галузей.

Мета дослідження актуалізує доцільність уточнити та проаналізувати терміни «масова культура», «мурал-арт» та «мурал» у контексті специфіки сучасного вітчизняного та зарубіжного соціокультурного простору, а також розглянути трансформаційні процеси мурал-арту в історичній ретроспективі.

На сучасному етапі існує велика кількість теорій та концепцій масової культури. Визначаючи її як складний соціальний феномен, особливий тип виробництва та споживання культурних цінностей, характерний для масового суспільства, деякі дослідники називають серед передумов його виникнення передусім демократизацію культури (загальне залучення індивідів до культурних цінностей), індустріалізацію, урбанізацію та масовізацію (в розумінні активного залучення населення до життєдіяльності суспільства), виділяючи такі специфічні риси як рівень розвитку масового споживача, сформований в процесі культурування вироблених ними стереотипів; вплив на базові почуття людей, завдяки наближенню його інтенцій до колективного несвідомого; архітепичність образів та ін.[6].

В умовах ХХІ ст., завдяки розвитку засобів масової комунікації, чітке розмежування масової культури та елітарної поступово зникає. Відповідно, виникають й нові визначення даного феномену. Якщо для початку ХХ ст. масову культуру розглядали як особливий тип культури, який здатний замінити традиційні форми народної, то в 1980-х рр. з'явилося її визначення як культури повсякденного життя (доступність якої збільшується завдяки засобам масової комунікації), явища, для якого характерні специфічні риси вираження культурних цінностей. У контексті даного дослідження, найдоцільнішим вважаємо позиціонувати масову культуру як організацію буденної свідомості в інформаційному суспільстві, «особливу знакову систему або особливу мову, за допомогою якої між усіма членами інформаційного суспільства досягається взаєморозуміння» [1, с.96].

Зазначимо, що на сучасному етапі, серед науковців тривають дискусії й щодо визначення феномену вуличного мистецтва, особливо кордонів стріт-арта та дефініції терміну «урбан-арт». Безумовно, диференціація даних термінів наразі в пріоритеті, оскільки суттєво сприятиме науковому осмисленню процесів вуличного мистецтва.

На думку І. Поносова, термін «стріт-арт», до якого відноситься об'єктне, матеріальне мистецтво (граффіті, інсталяція, скульптура, муралізм та ін.) та процесуальне (наприклад, акція або перформанс) доцільно вживати стосовно практик, пов'язаних із осмисленням та «повноцінним переживанням» міського простору, перманентним взаємодії з ним. Проте, художник акцентує на важливості розрізняти в ньому практики, які, хоча й мають творчий початок, все ж не є мистецтвом і пропонує відносити до нього лише ті творчі практики, які взаємодіють з простором, виражають осмислення і чуттєвість вуличних процесів та систем, на противагу тим, які лише використовують місто в якості медіа простору [8, с.12-13].

Сьогодні мурали як частина стріт-арту є невід'ємною складовою організації міського середовища, яке динамічно розвивається, органічно взаємодіючи з ним.

Мурал-арт переносить мистецтво у сферу публічну, що є взаємовигідним процесом: художники отримують широку аудиторію, яка має можливість оцінити мистецтво поза галереєю або музеєм. Мурали можуть виступати в якості засобу спілкування для різних соціальних прошарків, а відтак, є ефективним інструментом створення діалогу.

На думку багатьох дослідників, певні взірці муралів мають на меті привернути увагу міської спільноти до важливих питань та проблем, які потребують нагального вирішення. Художники перетворюють вулицю з «простору потоку» в «простір діалогу» на різноманітні теми. Кожна робота має своє послання, яке руйнує одноманітність міського пейзажу і висвітлює теми, які знаходять відгук у городян.

Варто зазначити, що в пострадянському соціокультурному просторі, термін «мурал» переважно використовується для означення великого настінного розпису, проте, з огляду на те, що його джерелом є мексиканський монументальний живопис 20–60-х рр. ХХ ст., деякі експерти принципово

розрізняють поняття, які стосуються монументального розпису та настінних зображень, виконаних в умовах міського простору в інших техніках.

Наприклад, мозаїки, рельєфи та сграфіто, створені за радянських часів, які зберігаються та реставруються за державний рахунок (як і міська скульптура), належать до монументального мистецтва. Натомість сучасний розпис, який взаємодіє з архітектурною площиною будинків, а саме великі плоскі роботи, створені художниками ХХІ ст. (нелегально або за підтримки різноманітних інституцій) на фасадах або брандмауерах будівель, варто визначати не як «мурал» або «монументальний живопис», а як «настінний розпис» або «нео-муралізм» [7, с. 8-9].

Акцентуючи на тому, що в монументальних масштабах міського середовища сучасний стріт-арт значно відрізняється від визнаного монументалізму, муралізму та класичних фресок, а академічне мистецтвознавство не в змозі ввести загальноприйнятий термін сучасного публічного монументального малюнку, деякі куратори арт-проектів, теоретики і практики сучасного вуличного мистецтва, схильні легалізувати термін «нео-муралізм», запропонований британським куратором і соціологом Р. Шахтером, зазначаючи, що нео-муралісти, як органічні учасники вуличного мистецтва, повноцінно реалізують у власній творчості досвід контр-формальної школи роботи на вулиці. Головними якостями їх робіт є ігнорування академічних канонів; відсутність пастельних тонів; чіткі контури та особливе акцентування на лініях; використання специфічних технік, властивих лише даному напрямку; графічність; тенденцію до спрощення образів; відсутність деталізації; можливу наявність букв або тексту в роботі та ін. [3].

Зазначимо, що подібні спроби введення нового визначення художнього розпису на стінах будинків у контексті стріт-арту – тенденції інноваційні, і характерні лише для деяких західноєвропейських країн та країн пострадянського простору, натомість у світі подібні масштабні мистецькі твори, для яких характерна сюжетність композиції та художня складність, а також чітко визначений простір для створення (стіна або стеля приміщення, фасади житлових будівель та елементи промислових об'єктів), традиційно називаються муралами (від лат. *mūrālis* – «стіна»).

Тенденції сучасного масового мистецтва значно розширили межі практики вуличного мистецтва загалом і мурал-арту зокрема – з одного боку, тісно пов'язані з місцем та часом, практики і твори мурал-арту наразі існують в конкретному матеріальному вуличному просторі і просторі віртуальному, завдяки всесвітній мережі Інтернет. Популяризація зображень муралів на веб-сайтах та висвітлення діяльності художників даного напрямку в засобах масової інформації поширює ідеї та задуми авторів на світовому рівні.

Отже, мурал-арт як глобальний рух отримує наразі необмежений простір впливу на масового глядача завдяки веб-обміну зображеннями та багатьом іншим способам фіксування та архівування цього мистецтва. Він не лише відображає картину суспільної свідомості, яка склалася на певному етапі розвитку культури, але й здійснює активний вплив, що призводить до трансформації

соціокультурного простору. У контексті тенденцій розвитку масової культури ХХІ ст., мурал-арт здійснює значний трансформаційний впливу процесі вирішення більшості соціальних проблем сьогодення. Позиціонуючи мурали як творчість, яка має неабиякий вплив на суспільство, вважаємо, що на сучасному етапі вони сприяють можливості усвідомлення та переосмислення багатьох нагальних проблем, розробці стратегій для якісних змін, які стосуються кожної людини зокрема та світової спільноти загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Белл Д. *Грядущее постиндустриальное общество*. Москва: Academia, 1993. 944 с.
2. Зак М. Х. *Кино: личность и личное*. Москва: Искусство, 1980. 198 с.
3. Зоря А. А. *Искусство уличной волны. Институт исследования стрит-арта*[сайт] URL : http://streetartinstitute.com/street_wave_art/ (дата обращения 23.11.2018).
4. Кораблева А. В. *Стрит-арт, публік-арт, уличное искусство: дифференциация понятий. Эстетика стрит-арта: сб. статей*. Санкт-Петербург, 2018. С. 10–17.
5. Кузовенкова Ю. А. Особенности освоения городского пространства сообществами граффити и стрит-арта. *Вестн. Санкт-Петербург. гос. ун-та культуры и искусств*, 2017. № 4 (33). С. 66–69.
6. Лещинская И. И. *Массовая культура в социуме*. URL : <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/40304/1/290433.pdf> (дата обращения: 23.11.2018).
7. Пиликин Д. Г. *Терминология уличного искусства. Опыт словарных дефиниций. Эстетика стрит-арта: сб. статей*. Санкт-Петербург : Санкт-Петербург. Гос. ун-т промышленных технологий и дизайна, 2018. С. 4–10.
8. Поносов И. Г. *Искусство и город: граффити, уличное искусство, активизм*. Москва: Юпитер-Импэкс, 2016. 208 с.

**Гоцанюк Марія Іванівна,
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
Пушик Наталія Василівна
Івано-Франківськ**

ВАЖЛИВІСТЬ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Культура мовлення цінувалася завжди. В українській історії вона була важливою протягом усіх періодів: у Київській Русі, в козацьку добу, як у ХVІІІ ст., так і в ХХІ. Існує народна мудрість: «Птаха пізнають по пір'ю, а людину — по мові». Та навіть Сократ майже дві з половиною тисячоліття тому казав: «Заговори, щоб я тебе побачив». «Мова і культура постійно духовно пов'язані між собою, вони перебувають в одній поннятевій площині»[3]. Тому культура

мовлення — це досконале володіння мовою, її нормами у процесі спілкування; «це здатність використовувати оптимальні для конкретної ситуації мовні засоби»[4]. Вона є складовою культури людини поряд з культурою поведінки.

Про досконалість культури мовлення свідчать такі її якості: доречність, виразність, точність, логічність, багатство мови, чистота, тощо. Спробуємо зрозуміти, чому саме ці риси формують культуру мовлення.

Доречність. Це вміння дібрати мовні засоби, які відповідають змісту, меті та характеру повідомлення, вміння враховувати ситуацію мовлення та особливості аудиторії тощо. Доречність спостерігаємо у правильному виборі стилю мовлення та відповідної до нього лексики, у вмінні застосовувати потрібну інтонацію. Тому мовець, який набув цієї якості, дуже шанується слухачами.

Виразність. Неймовірно приємно слухати людину, яка говорить чітко, розбірливо, кладе правильні наголоси, володіє технікою мовлення. Особисто мене таке мовлення зачаровує і саме його хочеться чути не тільки з екранів телевізора, але і від співрозмовників.

Точність. Під час розмови добре відчувається компетентність людини, коли вона добирає слова, фразеологізми чи крилаті вислови, які ідеально підходять змісту бесіди. Також це вміння правильно побудувати речення, правдиво передати зміст іншого джерела інформації, наприклад з уривка книги.

Логічність. Ця якість формує культуру мовлення тому, що вона забезпечує смислову послідовність. Інформація сприймається набагато краще, коли вона надходить у логічному порядку, відповідає мовним правилам, не містить логічних помилок мовлення (тавтології, несумісності і підміни понять, тощо).

Багатство мови. Коли людина користується словниковим запасом, багатим на фразеологізми, прислів'я і приказки, маловідомі слова, дієприслівникові звороти, її сприймають як начитану та розумну людину. Таке мовлення звучить художньо, мелодійно та приємно для вух і душі.

Чистота. Вона полягає у відсутності слів-паразитів, діалектизмів, жаргонних і лайливих слів, канцеляризмів і запозичених слів. Особливо «засмічує» мову суржик, тобто українсько-російська мовна мішанка. Досягти чистоти мовлення дуже важко, адже треба позбутися всіх брудних, подекуди й улюблених слів.

Культура мовлення — це обов'язкова присутність кожної з перелічених вище якостей. Відсутність хоча б однієї не виправдовується наявністю інших. В українському суспільстві відбувається занепад культури мовлення, деякі її якості давно забуті українцями. «За дослідженням КМІС від 2012 року, суржилом спілкується від 11 до 18 відсотків усього населення України. Від 2,5% у Західній Україні до максимального показника в 21% у південних та східних регіонах»[5]. Високою мовною культурою в Україні володіє досить мало людей. Переважно це люди, професії яких вимагають культури мовлення, і виявляють її з професійного обов'язку. В буддених ситуаціях досконала культура мовлення трапляється рідко. Підлітки втрачають її, вживаючи слова іншомовного походження і ненормативну лексику. Більшість українців тепер зрозуміли цінність і важливість мовної

культури, тому намагаються її відновити: стараються говорити українською, дивитися фільми та слухати пісні також рідною мовою. В інтернеті стали популярніші дописи з правилами мови у цікавій формі, все більше молоді прагне поширити українську мову та її культуру. Набагато частіше тепер можна побачити спроби людей покращувати якості культури мовлення такі як виразність і багатство мови. Це важливо, бо «мовна культура має велике національне і соціальне значення: вона забезпечує високий рівень мовленнєвого спілкування, ефективно здійснення всіх функцій мови, ошляхетнює стосунки між людьми, сприяє підвищенню загальної культури особистості та суспільства в цілому» [2].

Чи важлива культура мовлення? Однозначно, так! Це один із головних елементів, що формує імідж людини. Чим вища культура, тим краще сприймає її оточення. Культура мовлення вимагає знання мови, етики і традицій, що має також і національне значення. Тому ми, українці, повинні подбати про те, щоб мовна культура нашої рідної української мови поширювалася серед людей усіх вікових категорій і по всій території України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Культура мовлення [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F#cite_note-1.
2. Культура мовлення публічного управління [електронний ресурс] – режим доступу до ресурсу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1099>.
3. Культура мови і культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://eschool.dn.ua/mod/page/view.php?id=203675>.
4. Мовна культура державних службовців як науково-теоретична проблема [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/ds/05polsnp.pdf>.
5. Суржик: за і проти [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28856281.html>.
6. Чи важлива культура мовлення в сучасному українському суспільстві? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ij.ogo.ua/suzh/chivazhliva-kultura-movlennya-v-suchasnomu-ukrayinskomu-suspilstvi/>.

**Гризо Д. А., Рижков М. Д.
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна**

УСУНЕННЯ АНОМАЛЬНИХ ВИКИДІВ В РЯДАХ ЕКОНОМІЧНИХ ДАНИХ МЕТОДОМ ВЕКТОРНОЇ МЕДІАННОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ

Динамічні процеси, що відбуваються в економічних системах, найчастіше проявляються у вигляді ряду послідовно розташованих в часі значень того чи іншого показника, який в своїх змінах відображає хід розвитку досліджуваного явища в економіці. Імовірність виникнення помилки, що обумовлена невірним наданням інформації, типографськими помилками, навмисною недостовірністю даних, або помилково сформованою вибіркою - висока. Така помилка утворює в подальшому аномальне значення в наборі даних. Виявлення аномалій називається фільтрацією та відноситься до проблеми пошуку зразків даних, які не відповідають певному поняттю нормальної, очікуваної поведінки. [1, 2]

У різних областях застосування цифрової обробки процесів досить часто зустрічається ситуація, коли процес являє собою сукупність окремих складових, кожна з яких несе певну інформацію про властивості й характеристики сукупного процесу. Такі процеси називаються векторними [3, 4]. Прикладом векторних процесів можуть служити, наприклад, процес зміни у часі показника стагнації який описується трьома показниками (трикомпонентний вектор): трудові ресурси, фізичний капітал, людський капітал.

Як відзначається в [3], традиційним підходом до фільтрації векторних процесів є покомпонентна обробка, коли складові вхідного векторного процесу інтерпретуються як окремі скалярні процеси. Такий підхід має істотний недолік, незалежна покомпонентна адаптивна фільтрація порушує взаємозв'язок окремих компонент, що призводить до додаткових нерегулярних спотворень у послідовності відліків вхідного процесу.

У роботах [3-5] запропонований векторний медіанний фільтр і досліджено його властивості, зокрема, показано, що фільтр має всі властивості медіанних фільтрів і при цьому обробка не розділяється на покомпонентну.

Визначимо поняття векторного медіанного фільтра. Нехай F - представляє собою векторний процес, що містить k – компонент, тобто сигнал у кожний момент часу описується k – компонентним вектором. W – вікно кінцевого розміру n (апертура фільтра). Відліки процесу (вектора) у вікні W позначимо як $F_i, i = 0, 1, \dots, n-1$. Відстань між двома векторами F_i, F_j позначимо як $\rho(F_i, F_j)$, тоді скалярна величина

$$R_i = \sum_{j=1}^n \rho(F_i, F_j), \quad (1)$$

є відстанню по вікню обробки, пов'язаним з вектором (визначеним щодо вектора) F_i .

Якщо $R_0 \leq R_1 \leq \dots \leq R_{(n-1)}$, то мається на увазі, що й відповідні вектора співвідносяться в такий же спосіб $F_0 \leq F_1 \leq \dots \leq F_{(n-1)}$ [3, 4].

У якості відстані $\rho(F_i, F_j)$ широко використовуються різні норми (L) векторного простору.

Часто використовується норма L_2 (евклідова відстань), яка трактується як геометрична відстань у багатомірному просторі:

$$\rho(F_i, F_j) = L_2(F_i, F_j) = \sqrt{\sum_{k=1}^l (F_i^{<k>} - F_j^{<k>})^2}. \quad (2)$$

Таким чином, відгуком векторного медіанного фільтра $F^{BM\Phi}$ є вектор F_k такий, що для будь-яких $i = 0, \dots, n-1$

$$\sum_{j=0}^{n-1} \rho(F_k, F_j) < \sum_{j=0}^{n-1} \rho(F_i, F_j), k \neq i. \quad (3)$$

Інакше кажучи, фільтрація зводиться до послідовного обчислення й порівняння значень сумарної відстані R_i з метою визначення вектора F_k , для якого воно мінімальне.

Продемонструємо порядок застосування фільтра ВМФ для вікна W розмірністю $n=3$.

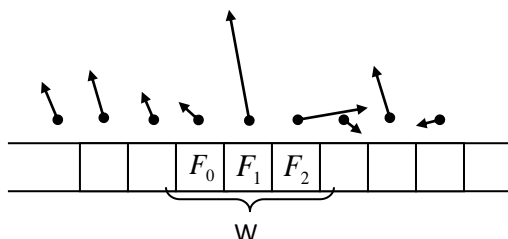

Рис. 1. Вихідна послідовність.

Розрахуємо відстані R_i щодо вектора F_i ($i=0, 1, 2$), з урахуванням того, що $\rho(F_i, F_i) \equiv 0$, одержимо.

$$R_0 = \rho(F_0, F_1) + \rho(F_0, F_2), \quad (4)$$

$$R_1 = \rho(F_1, F_0) + \rho(F_1, F_2), \quad (5)$$

$$R_2 = \rho(F_2, F_0) + \rho(F_2, F_1). \quad (6)$$

Геометричне трактування при використанні евклідової норми для розрахунку відстані R_i , наведено на рисунку 2.

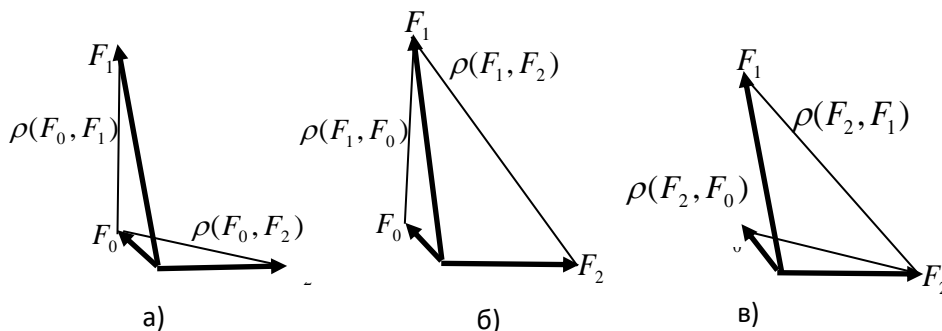

Рис. 2 Геометричне трактування відстані R_i .

а) відстань R_0 , пов'язана з вектором F_0 визначається (4) и для розглянутого прикладу мінімальна;

елемент вікна $W - F_1$ є аномалією та повинен бути замінений елементом F_0 , далі вікно зміщується на один елемент і процес фільтрації повторюється.

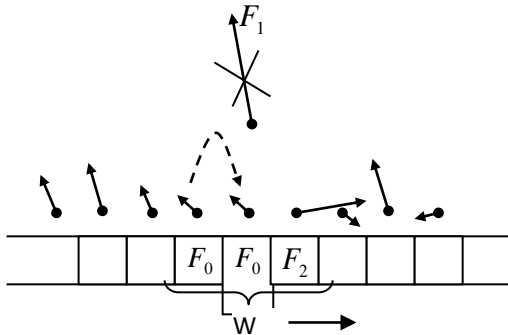

Рис. 3. Послідовність на виході ВМФ.

Висновки. Розглянутий у роботі векторний медіанний фільтр дозволяє проводити селекцію аномальних викидів у вхідному процесі, що дозволяє використовувати його для попередньої обробки економічних даних. Фільтр є локально адаптивним та дозволяє проводити багатокomпонентний аналіз при виявленні локальних викидів. Зазначимо, що розглянутий фільтр побудований за принципом логічної операції порівняння, це дозволяє значно зменшити вимоги до обчислювальних пристроїв при його реалізації. Фільтр можливо швидко модифікувати до того чи іншого типу шляхом зміни виду метрики за якою проводиться ранжування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Aggarwal, C. C. Outlier analysis // Springer Science & Business Media. — 2013. — P. 455.
2. He, Z., Deng, S., Xu, X., and Huang, J. Z. Fp-outlier: Frequent pattern based outlier detection // Computer Science and Information Systems. — 2005. — Vol. 2, no. 1. — Pp. 103–118.
3. Jaakko Astola. Vector median filters / Jaakko Astola, Petri Haavisto, Yrjo Neuvo. // Proceedings of the IEEE, Vol. 78, No. 4, April 1990.
4. B. Smolka. Fast modified vector median filter / B. Smolka, M. Szczepanski, K.N. Plataniotis, F.N. Venetsanopoulos // - W. Skarbek (Ed): CAIP 2001, LNCS 2124, pp. 557-580, 2001.
5. Trahanias P. E. Vector directional filter-a new class of multichannel image processing filters. / Trahanias P. E., Venetsanopoulos A. N. // IEEE Transactions on image processing, Vol. 2, no. 4, October 1993 pp. 528-534.

**Гуменюк Ольга Григорівна,
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: Пушик Н.В.
Івано-Франківськ**

СТАН ЛЮДСЬКОГО МОЗКУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Мозок людини – це один із найголовніших органів людського організму. Його маса становить близько 1232 г. Порівнюючи масу мозку інших живих істот мозок людини має найбільшу вагу, не враховуючи мозок слонів. До прикладу: вага мозку горили становить 377г, а вага мозку водосвинки становить лише 48,2г. Але щодо нейронів, то в мозку людини їх кількість становить 16,3 млрд., в той час як у слонів ця цифра становить 5,59 млрд. нейронів. [3]

Людський мозок має складну будову і поділяється на три основні частини: мозочок, стовбур головного мозку та кінцевий мозочок. Мозочок відповідає за координацію рухів, стовбур головного мозку- за передачу інформації та з'єднує головний і спинний мозок. Також він відповідає за автоматизми. Найважливішою частиною головного мозку людини є кінцевий мозок. У цій частині відбуваються найважливіші інтелектуальні процеси. Людський мозок складається з нейронів. При навчанні ці нейрони з'єднуються між собою утворюючи нейронні зв'язки, які містять в собі сіру речовину. [4]

Під час вивчення мов людина спалює калорії. Це науково доведений факт. Під час того, як перекладач перекладає з рідної мови на іноземну у нього виникає почуття голоду. Цей факт пояснюється тим, що під час перекладу дві півкулі головного мозку використовуються, прискорюються метаболічні процеси в організмі та підвищується мозкова активність. Вивчення іноземної мови збільшує об'єм людського мозку. Під час цього процесу використовується ліва півкуля головного мозку, що відповідає за домінуючі та аналітичні процеси. А права півкуля відповідає за соціальний і емоційний стан. Американська група дослідників спостерігали за перекладачами, які посилено вивчали впродовж одного місяця іноземну мову. Після цього вчені виявили, що у тих перекладачів, які приділяли багато часу вивченню іноземної мови на обстеженні МРТ, лікарі побачили збільшення об'єму мозку.

Британські вчені дійшли висновку, що в білінгвів і полілінгвів повільніше розвивається хвороба Альцгеймера, оскільки під час вивчення мов кругообіг покращується, а це сприяє зменшенню ймовірності виникнення інсульту та мікроінсульту головного мозку. Існує дослідження, що людський мозок, а саме, нейронні зв'язки наперед запрограмовані на вивчення іноземної мови. В Університеті Макгілла студенти взяли участь у 12-ти тижневому марафоні з вивчення французької мови. Виявилось, що їхні нейронні зв'язки стали сильнішими, ніж під час розмов чи читанні книг. А науковці з Массачусетського Інституту Технологій виявили, що дорослим важче зрозуміти всі нюанси іноземної мови, через надмірний аналіз. [2]

Видатний психолінгвіст Макс Планк з Інституту Дондерса дослідив, що людський мозок здатний сприймати нову мову, враховуючи ті знання, які він має

про рідну мову. Така людина використовує граматику, синтаксис та інші складові своєї рідної мови для вивчення нової мови. Вивчення іноземної мови – це найкраще тренування для людського мозку. Людський мозок вчиться швидше мислити, розвиває гнучкість та можливість швидко реагувати та переключатися на різні справи. Існує теорія, що малюки розумніші, ніж комп'ютери. І це важливе дослідження провів Інститут штучного інтелекту (AI) Пол Аллен. Він дав восьмикласникам одне питання з чотирма варіантами відповідей. Якщо відповідь на це питання можна знайти в Інтернеті, то вона буде відрізнитися від правдивої відповіді. Адже комп'ютер розпізнає лише ключові слова, а людський мозок спирається на попередній досвід і попередні знання з даної області досліджень. «Людський мозок ніколи не зможе перевершити штучний інтелект» зауважив Гарі Маркус, який виступав із своєю науковою роботою на конференції TEDxCERN. Він зазначив, що малюки мають більше лінгвістичних здібностей, ніж дорослі. Він зауважив цю рису у свого сина. Одного разу, коли він пішов у садок за дитиною, малюк почав виражати свої думки складними синтаксичними конструкціями, у той же час, коли телефонна програма SIRI дуже часто не розуміє цих складних синтаксичних конструкцій. Це було одним із спонтанних досліджень, які проводив Гарі Маркус. [1]

Варто зазначити, що дослідження Единбурзького університету в Шотландії також доводить те, що вивчення мов має позитивний вплив на розвиток людського мозку. Ті люди, які є білінгвами, мають значні відмінності у складі мозку у порівнянні з монолінгвами. Дослідники з Канади довели, що білінгви залишаються когнітивно-здоровими впродовж років. Вагомою особливістю людини є те, що вона здатна освоювати усі види діяльності усіх наук. Із цього виходить теорія, що людський мозок може вмістити інформацію усіх бібліотек світу. Машини, роботи - це складні механізми, але мозок людини є найскладнішою системою. Адже мозок посилає сигнали до кожного людського органу, до кожної клітини людського організму, він взаємодіє із зовнішнім світом, для того, що дати сигнал нашому тілу.

Більша частина людей планети (близько 60-70% жителів) є білінгвами, оскільки багато країн мають не одну офіційну мову. Наприклад: Канада має 2 офіційні мови, Південна Америка – 11, а аборигени мають 130 мов свого корінного населення. За статистикою кожних два тижні у світі вимирає одна мова. І якщо порахувати, то до кінця століття зникне половина мов, якими люди спілкуються зараз. Людський мозок здатний виявити мовні моделі на підсвідомому рівні. Адже мозок людини має здатність не лише створювати нейронні зв'язки, а й зберігати цю інформацію. Дослідивши цю здатність мозку можна чітко зрозуміти, що вивчаючи мову, мозок адаптує інформацію щодо граматики, синтаксису, лексики, накладаючи цю інформацію, враховуючи попередній досвід.

У чому ж різниця мозку білінгва та монолінгва? Цю відмінність можна побачити під час МРТ обстеження. У білінгвів у мозку є велика кількість сірої речовини, яка утворюється при вивченні нової мови. Натомість у монолінгва кількість цієї сірої речовини значно менша. Коли білінгв починає говорити

однією мовою, то граматика і слова іншої мови блокує бажання використовувати іншу мову. І чим більше білінгв переходить з однієї мови на іншу, тим більше він тренує свої мозкові м'язи. І те, що у білінгва повільніше розвивається хвороба Альцгеймера доведено кілька років тому психолінгвісткою Еллен Бялистон з Йоркського університету Торонто. У білінгва симптоми хвороби з'являються на 4-5 років пізніше, ніж у монолінгва. Тобто, коли деякі ділянки мозку пошкоджуються в результаті старіння, ця сіра речовина, яка виділяється при вивченні мови, компенсує старіння мозку і розвитку різних хвороб. Також, білінгви швидше оговтуються після інсульту. Зараз багато іноземних шкіл переймають метод так званого «занурення у мови». Діти вивчають різні мови і занурюються у культуру різних країн. Людський мозок це особливий орган, який здатний відновлюватися, не старіє (лише при сильній травмі), це доведено американськими вченими з Інституту нейробіології. Прокростинація – це деградація мозку і невикористання всього потенціалу, який закладений у цей орган. [2]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Gary M. TEDxCERN [Електронний ресурс] / Maccus Gary. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.med-mash.ru/healthy-living/how-can-learning-foreign-languages-improve-brain-function-8960>.

2. Вінче Г. «Що відбувається у мозку білінгва» [Електронний ресурс] / Гая Вінче // BBC NEWS Ukraine. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_fut/2016/08/160816_vert_fut_amazing_benefits_of_being_bilingual_vp.

3. Головний мозок людини [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D0%BA_%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8.

4. З чого складається та як функціонує людський мозок. Розповідаємо у трьох інфографіках .

Більше читайте тут: https://tsn.ua/nauka_it/z-chogo-skladayetsya-ta-yak-funkcionuye-lyudskiy-mozok-rozpovidayemo-u-troh-inforgrafikah-1344309.html [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://tsn.ua/nauka_it/z-chogo-skladayetsya-ta-yak-funkcionuye-lyudskiy-mozok-rozpovidayemo-u-troh-inforgrafikah-1344309.html.

5. Іноземні мови і розвиток мозку людини: вражаючі факти [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.in/ua/inozemni-movi/inozemni-movi-i-rozvitok-mozku-ljudini-vrazhajuchi-fakti>.

6. Свідомість, мозок, мова: Актуальні проблеми та міждисциплінарні досягнення Львівський національний університет ім. Д. Галицького кафедра філософії та економіки [Електронний ресурс]- Режим доступу до ресурсу: https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_philosophy/07.%D0%92%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B0_%D0%B4%D

[1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/ZBIRN_YK_conference-PROCEEDINGS_19-20.04.2018.pdf.](https://www.languagevillage.com.ua/uk/%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%B%D1%83-%D0%B8%D0%B7%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%82%D1%8C-%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9-%D1%8F%D0%B7%D1%8B%D0%BA-%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B6/)

7. Чому вивчати іноземну мову складно і як це змінити [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.languagevillage.com.ua/uk/%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%B%D1%83-%D0%B8%D0%B7%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%82%D1%8C-%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9-%D1%8F%D0%B7%D1%8B%D0%BA-%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B6/>.

**Дебера К. Ю.,
Університет Короля Данила
Науковий керівник:
Богайчук О. С.
м. Івано-Франківськ**

РІЗНОВИДИ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Якби на світі існував єдиний народ, а люди розмовляли тільки однією мовою, наскільки великими були б гарантії того, що серед нас панував би мир і повне порозуміння? Відповідно до біблійської легенди про Вавилонську вежу такий народ був надзвичайно споріднений на шляху до своїх мрій та цілей: «Ось один народ, і в нього одна мова, - і що б вони не робили, усе буде їм під силу. Але, щоб вони не величалися, зійдемо й змішаймо їхню мову, щоб не розуміли один одного» [1, с. 20]. Як би не було, але в нашій реальності існує багато народів, національностей та культур і при такому розкладі речей питання порозуміння стає важливою ланкою для гармонійного співіснування. Для того, щоб культура, економіка, наука, література та багато інших важливих аспектів нашого життя мали змогу існувати і розвиватись, нам потрібний посередник. На щастя, в нашому світі існує переклад, який згладжує всі гострі кути важких ситуацій, непорозумінь. Переклад – це результат процесу перекладання, тобто новий текст або усне висловлювання, відтворені мовою перекладу. Перекладання – це процес, під час якого текст або усне висловлювання, що виражені однією мовою (мовою оригіналу), відтворюються іншою мовою (мовою перекладу). Важливо розмежовувати процес виконання перекладу й результат [2]. Проте, провідну роль в міжкультурних процесах комунікації та перекладу відіграє саме перекладач.

Досить важко зрозуміти, коли саме виник переклад, але можна припускати, що даний вид діяльності появився з розвитком мови та письма. Не зважаючи на те, що розвиток усного перекладу є малодослідженим, в давнину він вважався важливішим, ніж письмовий переклад, позаяк обмін усною інформацією відігравав важливе значення. Проте, визначення усного перекладу було сформульовано лише в 1960-х роках [3]. Селесковіч Д. вважає, що найбільш повну сутність перекладацького процесу відображає саме усний переклад. Це пояснюється природним становищем перекладача, адже він інтуїтивно розуміє

сене сказаного, а потім виражає його іншою мовою [4, с.26]. Буде доречним додати точний опис даного визначення представника Лейпцизької школи та перекладача Отто Каде: «Усний переклад – це переклад вперше представленого (як правило, усного) контрольованого тексту мови оригіналу, в результаті чого утворюється умовно контрольований та ледь коригований в умовах браку часу текст цільовою мовою» [5, с. 35]. Беручи за основу дане визначення, можемо вважати, що такий вид перекладу є безпосереднім, вихідний текст зазвичай не повторюється двічі, на відміну від письмового перекладу, де текст письмово зафіксований, а перевірка чи коригування цільового тексту є дуже обмеженою. Власне, Пьоххакер Ф. вважає, що саме безпосередність є основною рисою усного перекладу [6, с. 11]. Визначення усного перекладу також можна пояснити і з практичної точки зору: «Перекладачі перекладають розмовні тексти в усній формі іншою мовою. Вони дають можливість людям різних мов і культур спілкуватися один з одним в будь-який час і в будь-якому місці. Перекладачі здійснюють синхронний, послідовний, супроводжуючий переклад, синхронний переклад нашіптуванням, задіяні під час конференцій, переговорів. Спеціальними видами перекладу вважаються судовий та медійний переклад, а особливою формою можна назвати сурдопереклад» [7, с. 5]. «Перекладачі перекладають в усній формі послідовно або одночасно (паралельно, через навушники та мікрофон) розмовну мову» [8, с. 125].

В. Куц вважає, що існує багато проявів усного перекладу [9, с. 184]. Класифікувати усний переклад можна за різними критеріями: місце (медіа, суд або конференції), взаємодія (двостороння проти багатосторонньої), мовна модальність (переклад вголос проти перекладу мови жестів), напрямок (односторонній або двосторонній переклад) та використання технологій (Satellitendolmetschen oder Teledolmetschen) [9]. Також Шміт у своїх працях виділяє: переклад на ділових переговорах, синхронний переклад нашіптуванням, присяжний (судовий) переклад, медійний переклад та ін. [10, с. 2].

До кожного виду усного перекладу застосовуються техніки послідовного та синхронного перекладу. Каліна С. пояснює поняття послідовного перекладу наступним чином: «Під час послідовного перекладу перекладач або слухає повний текст промови мовою оригіналу і відтворює її, або інтерпретує частину промови довжиною від трьох до дванадцяти хвилин у перервах, які робить оратор» [11, с.23]. Послідовний переклад здійснюється тоді, коли мовець робить невелику паузу, або закінчує промову. Перекладачі можуть робити нотатки під час тривалого процесу перекладу для того, щоб полегшити роботу пам'яті. Під час нетривалих виступів оратора можна працювати без нотаток [6, с. 18].

Послідовний двосторонній переклад ділиться на три типи: абзацно-фразовий, послідовний з записом і послідовний без запису (переклад інтерв'ю, бесід). У процесі абзацно-фразового перекладу інформація подається частинами, тому її обсяг не настільки великий, проте, він також вимагає від перекладача великих розумових витрат та високого рівня професіональності: хорошої пам'яті, комунікативного спілкування, швидкості реакції, фонових знань і мовного етикету. В свою чергу послідовний переклад з записом застосовується під час

офіційних зустрічей на високому рівні. Він використовується там, де не передбачений синхронний переклад: в роботі конгресів, симпозіумів, виступів, конференцій міжнародного рівня, в прямому ефірі [12].

Пьюххакер Ф. називає синхронний переклад «найяскравішим проявом інтерпретації». За його словами, даний вид перекладу є складною діяльністю, що вимагає одночасного сприйняття інформації на слух, розуміння і говоріння [13, с.301]. Насправді синхронний переклад є набагато важчим за послідовний на психологічному та фізичному рівні. Зазвичай даний вид перекладу використовується на великих заходах, жорсткий графік яких не можна порушувати. Варто зауважити, що у випадку синхронного перекладу має бути доступне обладнання, яке дозволить синхронному перекладачу отримувати інформацію мовою оригіналу через навушники та відтворювати її в мікрофон у звукоізоляційній кабінці [13, с. 301]. Херберт Дж. вважає, що найбільшою перевагою цього виду перекладу є економія часу, різноманітність пропонуваніх робочих мов і гарантованість безперервного виступу доповідача. Проте, тут також є певні недоліки: перекладач не має можливості відслідковувати промову оратора за текстом та позбавлений свободи висловлювання, яку він має під час послідовного перекладу [14, с. 29]. Каліна С. вважає, що повнота та точність вихідного тексту також є характерними рисами та перевагами синхронного перекладу [11].

Отже, важливо розрізнити такі терміни як переклад та перекладання. Можна вважати, що найбільш повну сутність перекладацького процесу відображає саме усний переклад. Класифікувати усний переклад можна за різними критеріями: місце, взаємодія, мовна модальність, напрямок та використання технологій. До кожного виду усного перекладу застосовуються техніки послідовного та синхронного перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Біблія старий і новий заповіт в переказі для дітей. Українське Біблійне Товариство. Київ, 2011. 433 с.
2. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кримець О. М. Фахова українська мова [Текст]: навч. посіб. / Л. А. Васенко, В. В. Дубічинський, О. М. Кримець. – К.: Центр учб. літ., 2008. – 272 с
3. Seleskovitch Danica L'interprète dans les conférences internationales. Problèmes de langage et de communication. Paris : Lettres Modernes, 1968. P. 263.
4. Kade Otto Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung. Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 1968. P. 128.
5. Pöchhacker Franz Introducing Interpreting Studies. London/New York: Routledge, 2004. P. 252.
6. Transforum. Übersetzen und Dolmetschen. Berufsbilder im Wandel. Reutlingen: Doculine, 2006. [Електронний ресурс]. – Режим Доступу: http://www.transforum.de/download/uebersetzen_und_dolmetschen.pdf
7. Arbeitsmarktservice Österreich /Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung. Jobchancen STUDIUM. Sprachen. 2009. [Електронний ресурс]. –

РежимДоступу:

http://www.forschungsnetzwerk.at/downloadpub/JCS_Sprachen_2009.pdf

8. Kutz Wladimir Dolmetschkompetenz und ihre Vermittlung. In Best/Kalina Sylvia. Übersetzen und Dolmetschen. Eine Orientierungshilfe. Tübingen: Francke, 2002. P. 184–195.

9. Schmitt Peter A. Berufspraxis und Ausbildung: Was machen Übersetzer. Dolmetscher? In M. Snell-Hornby, & H.G. Höning & P. Kußmaul & P.A. Schmitt (Hrsg.) Handbuch Translation. Tübingen: Stauffenburg, 1998. P. 1–5.

10. Kalina Sylvia Strategische Prozesse beim Dolmetschen. Theoretische Grundlagen, empirische Fallstudien, didaktische Konsequenzen. Tübingen: Gunter Narr, 1998. P. 304.

11. Гончаренко Э.П. К вопросу о переводе последовательном и синхронном (из личного опыта обучения и преподавания). [Електронний ресурс]. – Режим Доступу: http://confcontact.com/2013_06_07/8_Goncharenko.html

12. Pöchhacker Franz Simultandolmetschen. In M. Snell-Hornby, H.G. Höning, P. Kußmaul & P.A. Schmitt (Hrsg.) Handbuch Translation. Tübingen: Stauffenburg, 1998. P. 301–304.

13. Herbert Jean The Interpreter's Handbook. How to Become a Conference Interpreter. Genf: Georg, 1952. 113 p.

***Дзьоба Микола Анатолійович,
студент групи МПЗс-2019***

Науковий керівник:

***Мануляк Ірина Зіновіївна,
кандидат технічних наук,***

***доцент кафедри інформаційних технологій
та програмної інженерії***

***ЗВО Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)***

СТВОРЕННЯ UML-ДІАГРАМ ДЛЯ СИСТЕМИ ON-LINE ТЕСТУВАННЯ ЗНАНЬ

Одною з найбільш важливих складових частин дистанційної освіти є тестування. Наявність дієздатної дистанційної системи тестування, яка б відповідала всім критеріям технології тестування, дозволить більш ретельно готувати студентів до здавання екзаменаційних тестів, викладачам розробляти тести в режимі on line, продивлятися результати тестування у різних шкалах та багато іншого. Однією з основних складових частин відкритої науки є система дистанційного навчання, яке пройшло декілька етапів становлення та розвитку.

Перший етап – дистанційна освіта, в рамках якої навчання реалізується по схемі «викладач – декілька студентів». Види зв'язку між викладачем і студентами

обмежені простою поштою та телефоном. На даному етапі відсутні системність у застосуванні дистанційної освіти, і, отже, немає засобів дистанційного тестування.

Другий етап – дистанційна освіта, в рамках якої навчання реалізується по схемі «викладач – багато студентів». На цьому етапі зв'язки усилюються арсеналом відео- та аудіокасет, відео лекції та спеціалізовані комп'ютерні програми (лекції та локальні тести до них).

Третій етап - дистанційна освіта через глобальну мережу Internet. Освіта через Internet стала серйозною альтернативою традиційним формам отримання освіти. Так як Internet заснований на технології клієнт/сервер, тут зросла потреба в удосконаленні дистанційних тестів, бо вони тепер можуть застосовуватися не тільки як тренування знань та навичок а й як екзамен.

Розроблені системи тестування для мережі Internet лише частково відповідають цим вимогам. Це пояснюється до недавнього відносною складністю розробки ПЗ для мережі Internet. Але тепер є технологія ASP.NET, котра дозволяє абстрагуватися від більшості технічних проблем і сконцентруватися на самій темі.

Як відомо, ефективність будь-якого виду дистанційного навчання залежить від чотирьох компонентів:

- 1) методичні матеріали та їх ефективність
- 2) ефективна взаємодія між викладачами та учнями;
- 3) продуктивність зворотного зв'язку.
- 4) педагогічні технології, що використовуються;

Система дистанційного тестування має доволі багато функцій, тому потрібно розділити їх за більш «високими» критеріями, а потім розглянути детальніше відносно кожного критерію.

Показниками таких критеріїв, згідно правил UML, будуть актори. Актори (або, як ще їх інколи називають актанти) представляють собою певну роль, яку грає об'єкт по відношенню до системи. Такими об'єктами можуть бути користувач, підсистема або інша система.

В системі дистанційного тестування треба ввести декілька ролей, щоб прив'язати до них функції.

- 1) Роль «Студент».
- 2) Роль «Розробник».
- 3) Роль «Адміністратор».

Роль «Студент» відображає користувача, який буде навчатися шляхом здавання пробних тестів та тренінгів, здавати екзаменаційні тести та продивлятися результати.

Роль «Розробник» відображає користувача (здебільшого – викладача) який буде розробляти питання різного типу, компонуватиме тести, імпортуватиме та експортуватиме блоки запитань та інше.

Роль «Адміністратор» відображає користувача, який буде проводити адміністраторські функції, себто контролюватиме питання, тести та аккаунти користувачів.

За правилами UML кожна роль повинна мати не менше одного набору сценаріїв. Це означає, що всі функції поділено на три ролі:

- студент;
- розробник;
- адміністратор.

Набір сценаріїв: «Студент»

До набору сценаріїв «Студент» входить (див. рис. 1):

- задача різних типів тестів;
- перегляд результатів.

В графічному вигляді цей набір найкраще всього може бути представлений діаграмою сценаріїв UML.

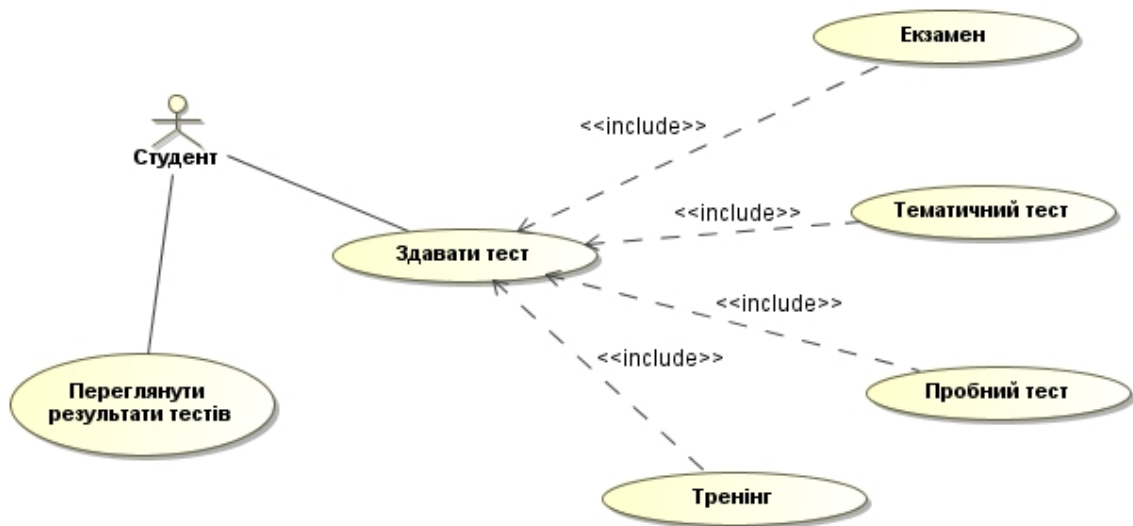

Рисунок 1 – Набір сценаріїв: «Студент»

Набір сценаріїв: «Розробник»

Основні сценарії ролі «Розробник» такі (див. рис. 2):

- розробка екзаменаційних питань;
- розробка питань для пробних тестів;
- розробка питань для тренінгів;
- розробка тестів (три типи);
- імпорт/експорт блоків питань;
- імпорт/експорт тестів.

В загальному вигляді діаграма сценаріїв ролі «Розробник» виглядає так:

Рисунок 2 – Набір сценаріїв: «Розробник»

Набір сценаріїв: «Адміністратор»

Сценарії ролі «Адміністратор» (див. рис. 3):

- Адміністрування записів користувачів;
- адміністрування питань;
- адміністрування всіх типів тестів.

Рисунок 3 – Набір сценаріїв: «Адміністратор»

Детальні сценарії тестів

Як ми вже визначилися, в нашій системі існує чотири типи тестів:

- екзамен;
- тематичний тест;
- пробний тест;
- тренінг.

Створені таким чином алгоритмічні моделі створюють функціональну основу системи навчання і описують поведінку сценаріїв при здійсненні основних навчальних та тестувальних операцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1) Алексеев А.Н. Дистанционное обучение инженерным специальностям: Монография / А.Н. Алексеев. – Сумы: Университетская книга, 2005. – 333 с.

2) Анисимов А.М. Работа в системе дистанционного обучения Moodle. Учебное пособие. 2-е изд. испр. и дополн. / А.М.Анисимов. – Харьков: ХНАГХ, 2009. - 292 с.

3) Гаевская Е.Г. Технологии сетевого дистанционного обучения: Учебное пособие / Е.Г.Гаевская. – СПб.: Ф-т филологии и искусств СПбГУ, 2007. – 55 с.

**Дмитрик Вікторія,
студентка групи Дс -2019-1
Науковий керівник:
директор Науково-дослідного інституту
імені Академіка Івана Луцького,
доктор юридичних наук, професор
Луцький Роман
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

КІНЕМАТОГРАФ, ЯК РІЗНОВИД СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

З моменту свого народження і до сучасності кінематограф здійснює динамічний поступальний рух. Спочатку кіно було розвагою на ярмарках як атракціон рухомих фотографій. Достовірність зображення, що так вразила глядача, відіграла подвійну роль: з одного боку – викликала інтерес у великої маси глядачів, на відміну від живопису, літератури чи інших видів художньої діяльності, з іншого – породила проблему активізації емоцій низинних, властивих посередньому споживачу. З розвитком технологій та збільшенням кількості плівки, яку можна було б заряджати у камеру, розширились зображальні можливості кінематографа. Він поступово став набувати рис культурного феномену, нового виду мистецтва.

Кінооповідь – це, по суті, побудування у ланцюг створених та зафіксованих режисером символічних аудіовізуальних полотен. У цьому сенсі «кінематограф займає особливе місце: іконізм зображальних мистецтв, який створює низку суттєвих переваг з погляду наочності моделювання, він поєднує зі споконвічною дискретністю матеріалу (зображення сегментує на кадри), що робить оповідальну форму глибоко органічною» [1, с. 48].

Специфіка кіномови не є абсолютною. Її діалектичний характер пов'язаний з тим історичним періодом та обставинами, у яких вона створюється. Прикладом цього є чарівлива, приваблива своїми екстравагантними ірраціональними образами кіноестетика фільму «Андалузський пес», знятого Луїсом Бунюелем у співавторстві з Сальвадором Далі. Діалектичний характер цього радикального, утопічного експерименту пов'язаний з історичним періодом та обставинами, у яких він створювався.

Сучасні режисери мають у своєму розпорядженні низку художніх засобів, щоб занурити глядача у гіпнотичну подорож до світу кіно. Сьогоднішня кіноестетика – віртуозно вибудований візуальний ряд, складні мізансцени, незвичне колірне рішення, ритмічна фактура, яка може створювати напруження або навпаки занурює у споглядально-задумливий стан. Завдання постановника полягає у тому, щоб за допомогою певних базових прийомів кінематографа від літературної мови сценарію перейти до режисерського, перевести оповідь зі звичайної на кіномову.

До основних елементів, з яких народжується неповторний стиль, притаманний конкретному режисеру, його особлива кіноестетика, належить формат екрану, колір і світло, звукове наповнення, рух камери, монтаж та інші. Поєднання цих елементів створює унікальне естетичне середовище, у якому розгортається дія фільму. Співвідношення візуальних і звукових знакових систем у просторі екрану народжує ілюзію реальності, яка може приймати нескінчену кількість образів. Розпізнавання усієї палітри смислів, закладених автором у кінотвір, розуміння його головного повідомлення базується на основних елементах кіноестетики.

Співвідношення сторін екрану, його формат у кінематографі частіше за все прив'язане до розміра кадрового вікна і є важливим елементом, який впливає на сприйняття глядачів. Ультраширокий формат екрану створює почуття монументальності, масштабності та ґрунтовності. Іноді він використовується для зйомки історичних блокбастерів, задля підкреслення епічності та грандіозності оповіді. Забезпечуючи «ефект присутності», широкий формат навіює глядачеві почуття дотику до чогось величного («Лоуренс Аравійський», «Бен Гур»).

Акцентуючи увагу на парадоксальних труднощах, які викликані точністю фотографічного зображення, Ю. Лотман підкреслював, що «метою мистецтва є не просто зобразити той чи інший об'єкт, а зробити його носієм значення» [1, с. 10]. У зв'язку з цим вдалими здаються спроби деяких режисерів показати тиск соціальних стереотипів на героїв фільму, використовуючи співвідношення сторін екрану 1:1, створюючи майже фізичне відчуття тісняви й дискомфорту. Як приклад можна навести роботи з форматом екрану китайського режисера ЦзяЧжанке у фільмі «І гори зсуваються з місця». Він ділить картину на три часові відрізки, кожен з яких демонструється у своєму форматі: минуле – 1,33:1, теперішнє – 1,78:1, а майбутнє – 2,35:1.

По мірі свого становлення у просторі культури кінематограф як вид мистецтва зіткнувся з проблемою механічності того, що відбувається на екрані. Експлуатована видовищність, яка демонструє сенсаційні події та приносить комерційний успіх, безумовно зберігається на екранах і до цих пір. Однак та частина кіно, яка несе потенціал пізнання і оновлення світу, фокусує свою увагу на смислово й естетичному складниках.

Фактично уся історія кіно як мистецтва – це ланцюг відкриттів, що мають на меті відмову від автоматизму з усього, що підлягає художньому вивченню. Кіно перемогло рухому фотографію, зробивши її активним засобом пізнання дійсності. Відтворений ним світ – одночасно і сам об'єкт, і модель цього об'єкта» [1, с. 11].

Проблему звільнення кіно від технічного автоматизму багато в чому дозволило подолати використання такого важливого інструменту кіноестетики, як колір. Унікальні авторські колірні рішення фільмів допомагають режисерам створювати не тільки цікаві художні твори, але й виражати емоційну спрямованість того, що відбувається на екрані. Найбільш часто застосовують кольорове, чорно-біле зображення чи їх поєднання, в деяких випадках творці віддають перевагу повністю тонованому вирішенню кольорової гама фільму (наприклад, сепія). Вочевидь, що драми, кримінальні історії тяжітимуть до

темних тонів, вирізняються пониженою насиченістю кольору, тоді як комедія більшою мірою виконана у яскравій, життєствердjuвальній колірній гамі. У деяких випадках режисер заздалегідь мняє місцями співвідношення кольору і смислу, щоб, граючи на контрасті, посилити емоційний вплив на глядача. «Очікування глядачів є ніщо інше, як узагальнення глядацького досвіду: людина очікує насамперед те, до чого звикла, а звикла вона до нормативної кіномови, до кіноумовності, яка склалась» [2, с. 243]. Зміна колірних акцентів здійснює прямий вплив, «повна заплутаність відносин сну та дійсності, невизначеність фабули не дозволяє вибудувати чітку систему смислів» [2, с. 243]. Таким чином, переміщення акцентів створює метафоричний образ, а кінотвір стає витвором мистецтва, фактом культури та підпорядкованим задуму автора.

Ларс фон Триєр для побудови абсурдного кафкіанського світу повоєнної Германії використовує чорно-білу гаму, але особливо в емоційних епізодах, щоб підкреслити важливість та драматичність, у неї вривається колір. Окремі сцени знімаються комбінованим способом, коли акторів знімають на фоні проекції, через що глядач ще сильніше занурюється в атмосферу абсурду і нереальності того, що відбувається. Кадри елемента злочину мають відтінок яскраво помаранчевої сепії. Герої мандрують по апокаліптичному світу, наповненому металевими конструкціями та будівлями, а тим часом з неба безперервно йде дощ. Увесь візуальний ряд цього фільму буквально покритий іржею.

Робота з кольором надає ідейну цілісність фільму Андрія Тарковського «Сталкер». У його алегоричній містерії, знятої за твором братів Стругацьких «Пікнік на узбіччі», світ поділяється на матеріальний – техногенний та ідеальний – природний. Відповідно, відбувається і розподіл зображувального ряду фільму на кольоровий і чорно-білий. Без цього рішення картина втрачала би свою алегоричну переконливість, смисл ставав би більш розмитим.

Окрім кольору, важливу роль у побудові візуального ряду і наділенні його художньою цінністю відіграє світло. Це важливий інструмент операторсько-режисерської роботи для передачі певних емоцій і створення авторської кіноестетики. Образна концепція деяких фільмів побудована на природному світлі. Так, Стенлі Кубрик у фільмі «Баррі Ліндон» намагався наблизити кіно до живопису, реконструювати оживлене історично достовірне природне художнє полотно. І навіть павільйонні зйомки проведені у нього при свічках, без використання штучного освітлення.

Яскравим прикладом застосування штучного світла є фільм «В минулому році в Марієнбаді» Алена Рене. Завдяки особливому силуетному освітленню створюється магічний ефект того, що відбувається. І це прекрасно спрацьовує протягом усієї картини, яка постає як енігматичний абсурдний ребус.

Інгмар Бергман доволі часто використовував роздільне освітлення, занурюючи одну частину обличчя актора у світло, а іншу – у тьму, що вочевидь означало боротьбу двох протилежностей – між добром і злом, між тваринним і людським. Як театральний режисер, Бергман, не упускав можливості застосування у своїх кінематографічних творах такого незамінного інструменту створення виразної фактури фільму, як гра на крупних планах акторів. Естетика

його картин частіше за все була побудована на укрупненні деталей, підкресленій увазі до виразу обличь, рухові губ, повороту голови. Чергування планів, можливість віддаляти чи укрупнювати зображення, тим самим акцентувати увагу глядача на чомусь масштабному, чи навпаки, на невеликій деталі – один з найбільш ефективних прийомів кінематографу, який надає емоційним переживанням героїв додаткові естетичні конотації.

Ще однією важливою проблемою естетики необхідної задля розвитку культури кіно є гармонійне поєднання двох типів знакових систем: малюнка і слова. Як ми знаємо, намагаючись «перемогти» негативний, на його думку, елемент кінематографу – звук, Чарлі Чаплін у фільмі «Вогні великого міста» змінив швидкість мовлення оратора, перетворивши її на щебет задля відповідності його власному художньому задуму. У 1928 році Пудовкін, Александров і Ейзенштейн висловили припущення про те, що зсув між візуальним і звуковим зображенням вказує на вмотивованість художнього образу, звільнюючи його від автоматизму. «Техніка забезпечила можливість чіткої синхронності звуку і зображення, при цьому надаючи можливість дотримуватись чи порушувати цю синхронність, тобто зробила її носієм інформації. Йдеться, таким чином, зовсім не про обов'язковість деформації природних форм об'єкта, а про можливість деформації і, відповідно, про свідомий вибір художнього рішення на випадок її відсутності» [1, с. 11].

Отже, візуальний ряд, формат екрану, колір, світло, звук, монтаж тощо є основними елементами вибудовування неповторної кіноестетики кожного фільму. Символічно-образна виразність кінематографічних творів, їх багатоманітна конкретність, синтетичний сплав різних видів мистецтв у одній художній розповіді здатні здійснити потужний емоційно-естетичний вплив на глядача. Специфіка естетичної природи кінематографу дозволяє йому доторкнутися до глибинних психологічних структур особистості, апелювати до духовності, впливати на морально-етичні якості. Саме тому дослідження тонкощів майстерності володіння принципами кіноестетики залишається актуальним протягом усієї еволюції кінематографу. Кінотвір як у минулому, так і сьогодні продовжує залишатися цікавим об'єктом дослідження культурології та теорії мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лотман Ю. Семиотикакино и проблемы киноэстетики. Таллин: Издательство «Ээсти Раамат», 1973. 92 с.
2. Филиппов С. Скотч и повествовательные структуры. *Эстетика позднего Бунюэля*. Киноведческие записки. 2000. № 46., С. 241–248.

**Дюга Анна Володимирівна,
група КФс-2018,
Коледж Університету Короля Данила,
Науковий керівник:
Івашків Т.С.
к.е.н., доц., професор кафедри управління та адміністрування,
Університет Короля Данила,
м. Івано-Франківськ**

БЮДЖЕТУВАННЯ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сучасні економічні вимоги ставлять перед підприємством нові виклики: інфляція, постійні зміни в законодавстві, ризики, скачки курсу долара, постійні зміни правил міжнародної діяльності. Ці явища постійно ставлять підприємство в умови втрати прибутку, а отже і основаного стимулу діяльності. Наука пропонує багато управлінських інструментів, які дозволяють зневолювати негативні явища і серед них особливе місце займає бюджетування. За умови правильного використання, бюджет стає ефективним інструментом управління організацією, тому що бюджетування пов'язує всі задачі з визначеними цілями підприємства, дозволяє управляти його фінансовими ресурсами та стимулює керівників відділів до максимально ефективної роботи. Однак, впровадження процесу бюджетування на підприємствах завжди є проблематичним.

Бюджетування – це планування діяльності підприємства шляхом розробки системи взаємопов'язаних бюджетів, комплексно зорієнтованих на ринкові потреби та покликаних забезпечити стійкий фінансовий стані поступальний розвиток підприємства відповідно до його головної місії статутних завдань. Сам бюджет являє собою плановий документ, що відображає у вартісних показниках майбутні господарські операції підприємства та фінансові результати, пов'язані з їх реалізацією.

Особливості зарубіжних концепцій бюджетування можуть застосовуватися в рамках ринкової концепції, яка формується у нашій країні, але при розробці вітчизняної концепції бюджетування необхідно враховувати національні традиції менеджменту, що, на нашу думку, унеможлиблює сліпе копіювання зарубіжного досвіду.

Складання бюджетів для підприємств нашої країни не є принципово новим явищем. Поняття «бюджет» у вітчизняних економістів асоціюється з управлінням фінансами, в основному, на макро рівні. Слід зауважити, що традиційне визначення поняття «бюджет» характеризує розпис доходів і видатків держави на визначений термін, який у нашій країні дорівнює одному року. Бюджет є передбачуваним обчисленням очікуваних доходів і витрат держави, установи, підприємства або окремої особи на певний термін, яке асоціюється здавна відомим, ще з часів СРСР, кошторисом і, дещо, відрізняється від поняття «бюджет торговельного підприємства» у сучасному розумінні цього слова. Розуміючи поняття «бюджет торговельного підприємства» у такому аспекті, можна хибно

ототожнити його зсутністю іншого терміну—»бюджетування торговельних підприємств та їхніх об'єднань» [1, с. 240].

Згідно статистичних даних у 2018-2019 рр. в Україні дуже мала кількість підприємств займалась бюджетуванням. Тільки з 2011 року підприємства розпочали активно вводити таку ланку в свою діяльність. Пов'язано це як і з можливістю вступу до ЄС, такі з бажанням розширювати ринки збуту, підвищувати та нарощувати потенціал, а й можливо й з тим, що підприємці,нарешті,зрозуміли важливість планування своїх ресурсів [3, с. 220].

В умовах сьогодення вітчизняні підприємства,при формуванні системи бюджетування на підприємстві,зіштовхуються з низкою труднощів: автоматизація процесу бюджетування на низькому рівні, недостатня організаційна підтримка бюджетування, недостатнє залучення конкретних виконавців у процес планування й управління та ін. Важливу роль у процесі бюджетування відіграє фінансово-економічна служба підприємства (планово-економічний, фінансовий відділі рідше – бухгалтерія). Дана служба, крім інших обов'язків, покликана забезпечувати методичну, консультаційну й організаційну підтримку (або забезпечення),тому відіграє роль»центра компетенції», що забезпечує процес бюджетування.

Варто зазначити, що роль системи бюджетування полягає у відображенні фінансової інформації про рух коштів, активи та пасиви підприємства у максимально зручній формі. Незважаючи на те, що бюджетування має ряд недоліків, основним призначенням бюджетування є забезпечення:

- розробка бази вихідних даних для фінансового аналізу і фінансового менеджменту бізнесу;
- підвищення обґрунтованості прийняття управлінських рішень;
- зростання ефективності використання наявних у розпорядженні підприємства і його структурних підрозділі в фінансових ресурсів, необоротних активів та відповідальності керівників різного рівня управління;
- формування показників для оцінки інвестиційної привабливості окремих видів бізнесу;
- підвищення обґрунтованості надання підприємством своїм покупцям товарних кредитів, розробки інвестиційної політики та реструктуризації;
- перетворення підприємства у «фінансово прозору» структуру для інвесторів;
- зміцнення фінансової дисципліни та стимулювання ефективної роботи його підрозділів [2].

Отже, кожне підприємство, при побудові бюджету в операційній діяльності та при складанні стратегічних планів,повинно обрати види бюджету, технологію його складання, консолідацію, форму бюджету, цільові показники та нормативи, організаційні процедури бюджетування тощо, тобто забезпечити всеохоплюючий, комплексний підхід задля вирішення усіх завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1.Бухалков М.И. Планирование на предприятии: учебник – 3-е изд., испр. М.:Инфра-М, 2008. – 400 с.

2.Що розуміють під бюджетуванням?
URL:https://pidru4niki.com/1469072642814/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/byudzhetuvannya

3. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або як ефективно управляти фінансами / С. Ковтун. – Х.: Фактор, 2009. – 340 с.

**Зварич Тетяна Михайлівна,
студентка II курсу групи Юс-2019
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: к. ю. н. Бабецька І. Я.
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ЦІННІ ПАПЕРИ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

В умовах становлення ринкової економіки дедалі ширшого застосування як у господарському обороті в межах України, так і у сфері зовнішньої економічної діяльності набувають цінні папери. Маючи певну вартість, вони можуть бути використані для здійснення розрахунків, а також як застава для забезпечення платежів і кредитів. [3]

Поняття цінного паперу уперше сформульоване в Німеччині. У середині XIX ст. цінним папером називали кожний документ майново-правового змісту. У радянському цивільному праві поняття цінних паперів уперше було визначено в Основах цивільного законодавства СРСР і союзних республік 1991 р., де ст. 31 встановлювала, що цінними паперами визнаються документи, що посвідчують майнове право, яке може бути здійснене тільки після пред'явлення оригіналу цього документа. [2]

За цивільним законодавством цінний папір визначено як документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право і визначає взаємовідносини між особою, яка його випустила (видала), і власником та передбачає виконання зобов'язань згідно з умовами його випуску, а також можливість передачі прав, що виходять з цього документа, іншим особам (ст. 194 ЦК України). [1]

Характеристика суті цінних паперів має вияв у сукупності функцій, які вони виконують у цивільному обігу.

Зокрема, важливими функціями цінних паперів є:

– перерозподіл грошових коштів між областями і сферами економіки, між територіями і країнами, між групами і верствами населення;

– надання їх власникам, окрім права на капітал, певних додаткових прав. Наприклад, право на участь в управлінні підприємством, право на додаткову інформацію;

– забезпечення отримання доходу на капітал і повернення самого капіталу.

[4]

Права, які складають зміст цінних паперів, можуть належати до різних категорій цивільних прав. Частіше за все, вони належать до зобов'язальних прав, опосередковуючи різноманітні договірні та позадоговірні відносини. Але вони

також можуть бути речовими правами, правами членства в корпорації, являти собою уповноваження на вчинення дій у чужій правовій сфері. Наприклад, зобов'язально-правовий зміст мають вексель, облігації тощо. Речово-правовий (але, разом з тим, і зобов'язально-правовий) зміст мають товаро розпорядчі документи (коносамент тощо). Тому до особи, яка набула право власності на цінний папір, переходять у сукупності усі права, які ним посвідчуються (ч. 2 ст. 194 ЦК). Права на акції пов'язані з корпоративними правами (правом членства у господарському товаристві). Папери, в яких не виражене будь-яке право (поштові марки, грошові знаки), не є цінними паперами. Цінний папір може також виконувати легітимаційні функції (крім тих, що властиві йому як певному виду цінних паперів). З таким випадком ми зустрічаємося, коли маємо справу з цінними паперами, що уповноважують боржника на виконання зобов'язання не тільки стосовно суб'єкта права, вказаного в папері, але й щодо кожного його пред'явника. У юридичній літературі такі папери звичайно іменують легітимаційними цінними паперами. [2]

Для цінних паперів характерними є:

- 1) цивільна оборотоздатність;
- 2) нерозривний зв'язок із закріпленням у цьому папері майновим правом; реалізувати це право можна лише шляхом використання самого паперу;
- 3) формальність і наявність обов'язкових реквізитів: недотримання цих вимог тягне невизнання документа цінним папером (ч. 2 ст. 196 ЦК);
- 4) «формальна легітимація», яка полягає в тому, що до тримання формальних вимог до цінного паперу забезпечує перевагу у останніх форм над змістом права, вираженого у цьому папері;
- 5) незалежність прав добросовісного володільця цінного паперу від прав попередніх володільців цього паперу: проти добросовісного володільця цінного паперу боржник не може висувати заперечення, які міг би висунути проти попереднього його володільця. [4, с. 793]

Згідно зі ст. 195 ЦК в Україні в цивільному обороті можуть бути такі групи цінних паперів:

- 1) пайові цінні папери, які засвідчують участь у статутному капіталі, надають їх власникам право на участь в управлінні емітентом і одержання частини прибутку, зокрема, у вигляді дивідендів та частини майна при ліквідації емітента;
- 2) боргові цінні папери, які засвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання емітента сплатити у визначений строк кошти за зобов'язанням;
- 3) похідні цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових та (або) товарних ресурсів;
- 4) товаророзпорядчі цінні папери, які надають їхньому держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах. [1]

Класифікація цінних паперів можлива за різними підставами:

- залежно від способу легітимації правомочного суб'єкта - папери на пред'явника, іменні, ордерні;

- за строком існування - строкові, безстрокові;
- за формою існування - документарні, без документарні;
- за національною приналежністю - вітчизняні, іноземні;
- за типом використання - інвестиційні (капітальні), не інвестиційні;
- за формою власності - державні, недержавні;
- за оборотоздатністю – ринкові або вільнооборотні, не-ринкові;
- за рівнем ризику – без ризикові чи малоризикові, ризикові;
- за наявністю доходу - прибуткові, безприбуткові;
- за формою вкладення коштів - боргові, володільницькі часткові .

Проте найбільш поширеним і традиційним в теорії цінних паперів є поділ їх на:

- папери на пред'явника або «пред'явницькі» (складені на пред'явника). Права за ними належать пред'явникові;
- ордерні цінні папери (складені за наказом певної особи). Права належать особі, зазначеній у цінному папері, яка може сама здійснити ці права або призначити своїм розпорядженням (наказом) іншу уповноважену особу;
- іменні цінні папери (складені на ім'я певної особи). Права належать особі, зазначеній у цінному папері. [2]

Виходячи з вище викладеного, вважаємо, що цінні папери є специфічним об'єктом цивільного права. До них неможливо застосувати загальне визначення поняття об'єктів цивільних правовідносин та не можна безпосередньо визначити як блага, заради яких суб'єкти вступають у правовідносини. Заради цінних паперів як паперів ніхто у правовідносини не вступає. Призначення цінних паперів в іншому - засвідчувати права їх законних держателів на цінності, що в них зазначені та забезпечувати одержання сааме цих цінностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. 2003. № 40–44. Ст. 356
2. Харитонов Є. О., Старцев О. В. Цивільне право України. Підручник. 2007. URL: <http://yport.inf.ua/tsinni-papery-yak-obekti-tsivilnih.html>
3. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Юридичні послуги Online. URL: http://yuristonline.com/ukr/uslugi/yuristam/literatura/chiv_pravo/045.php
4. Цивільне право України. Особлива частина / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 1176 с.

**Зеленчук А.В.,
студентка факультету суспільних і прикладних наук,
спеціальності готельно-ресторанна справа
ЗВО Університету Короля Данила
Науковий керівник:
Мальована О.Г.
старший викладач кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
ЗВО Університету Короля Данила
м. Івано-Франківськ**

**ВПЛИВ НЕПЕРЕНОСИМОСТІ ПЕВНИХ ПРОДУКТІВ
ХАРЧУВАННЯ ЧАСТИНОЮ СПОЖИВАЧІВ НА ФОРМУВАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ПРОПОЗИЦІЙ У ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Процес життєдіяльності відбувається за рахунок надходження в організм енергії, тобто їжі. Білки, жири, вуглеводи, вітаміни, мінеральні речовини ось, що можна назвати своєрідним банком відновлення клітин в організмі. Правильне харчування у ритмі життя – запорука внутрішнього середовища організму.

Неправильне харчування призводить до зниження захисних властивостей організму, до ослаблення його в цілому. «Ми те, що ми їмо» – їжа яку ми споживаємо впливає на нас із середини. Лікарі відмічають, те що продукти мають безпосередній вплив на наш вигляд. З чим не може справитися шлунок: переїдання, алергія, проблеми з травленням тощо, стають причинами різних хімічних змін у нашому організмі. Тому, для спеціалістів глянувши на людину легко визначити, що любить та чим зловживає, як от «молочне обличчя», «винне обличчя», «цукрове обличчя», «глутенове обличчя» [1, с.238].

Вчені стверджують, що тільки материнське молоко містить всі харчові речовини, які потрібні для організму людини. Забезпечення повноцінним харчуванням можливе при доповненні одного продукту іншим, таким чином різноманітне харчування краще засвоюється організмом.

«Ratio» – в перекладі з грецької означає розум, наука, а також розрахунок. Таким чином, раціональне харчування – це розумне, точно розраховане забезпечення людини їжею.

Харчова алергія являє собою харчову гіперчутливість, пов'язану з патологічними імунологічними реакціями, які в більшості випадків розвиваються при порушенні синтезу імуноглобуліну IgE [3, с.38].

Поява нетрадиційних харчових продуктів призводить до різних харчових алергій. Зокрема, у різних регіонах проявляється у різних продуктах, так зокрема у Франції, Італії, Ізраїлю спостерігається тенденція харчової алергії на молоко. Харчова алергія зустрічається до 12 р. – 6%, до 12-18 р. – 4%, 18-60 р. – 2%. Харчова алергія призводить до тяжких наслідків, а інколи й до смерті. Вистачає 1 мг алергену, щоб завдати шкоди організму.

Продукти рослинного чи тваринного походження у своєму вмісті мають значну кількість білків, які є чужорідними для організму людини, а саме 90% харчових алергій спричиняють найбільш популярні продукти: молоко, яйця, арахіс, горіхи, соя, пшениця, риба, молюски.

До найбільш алергенних продуктів відноситься: цільне молоко.

Харчову непереносимість молока викликає недостатність ферменту лактази, необхідної для розщеплення молочного цукру. Виникає біль в животі і розлад шлунка.

Целіакія (глютеніт ентеропатія) – захворювання, пов'язане з непереносимістю білка глютену, який міститься в деяких злаках. Даними злаками є: пшениця, жито, ячмінь, овес. Особливість цього захворювання полягає в тому, що після виключення з раціону харчування продуктів, що містять глютен, стан кишкової стінки нормалізується, і клінічні прояви целіакії повністю зникають.

Морська риба та морепродукти – 98 % дітей з харчовою алергією страждають на непереносимість певних видів риби. Білки яєць – викликають алергічні реакції у 87,2 % дітей. Також харчовими алергенами є бобові (соя, земляний горіх, люпин), зонтичні (селера, петрушка, кріп), фрукти і ягоди (цитрусові, персик, суниця, полуниця, банан, ківі, кавун, авокадо), горіхи (арахіс, мигдаль, грецький та лісовий горіхи, кеш'ю, кокос).

Частими харчовими алергенами є полуниця та цитрусові. Така алергія може мати перехресний характер з іншими плодами, але важливим є те, що антигенні властивості овочів та фруктів зменшуються при термообробці.

Алергія на горіхи супроводжується не тільки на самі горіхи, але й на вироби де є їхні сліди.

До продуктів, які мають високий вміст гістаміну, відносяться: ферментовані сири та вина, кисла капуста, свиняча печінка, консервованій тунець, шпинат, м'ясні продукти, арахіс, шоколад, оселедець маринований тощо. Гістаміновивільнюючі властивості мають (гістамінолібератори): білок яйця, панцирні морські тварини, полуниця, томати, шоколад, риба, шинка, ананаси, етанол, арахіс, зернові культури [2, с.21].

Враховуючи великий спектр вживання продуктів людиною, швидкоплинність життя та умови споживання їжі, ми маємо пильно ставитися до свого здоров'я. Харчові алергени впливають на організм людини не тільки на патологічні процеси, але й на перебіг хронічних захворювань [4].

Звертаючи увагу на велику кількість людей різних вікових груп, котрі мають будь-які харчові алергії, виникає питання про посилення контролю продуктів харчування на наявність харчових алергенів.

Тому, заклади ресторанного господарства повинні створити всі умови подання свого меню. Зобов'язані інформувати своїх клієнтів про вміст алергенів або інших складових, які можуть викликати харчову непереносимість їжі. Вся інформація повинна бути відразу перед очима. У меню алергени повинні бути чітко позначені, виділені іншим шрифтом або кольором.

Усі працівники кухні та обслуговуючий персонал повинні знати про такі «ризикові складові». Вони також повинні знати, що включається до кожного

зазначеного в регламенті складника: наприклад, «горіхи» – це не тільки волоські горіхи або фісташки, а й мигдаль, а «риба» може також означати й «ікру». Вони повинні знати, куди і в якому вигляді входить кожний інгредієнт. Найкраще рішення – організувати для них спеціальний тренінг і повісити на кухні список харчових алергенів, де усі зможуть його бачити. Увесь персонал також повинен досконало знати кожну страву в меню, які продукти використовуються для їхнього приготування, яким чином та вміло спілкуватися з клієнтами.

Закладам ресторанного господарства потрібно створювати альтернативу чи заміну певного алергенного продукту для своїх особливих клієнтів. Адже, кількість людей, які страждають на алергію або харчову непереносимість, постійно зростає [5].

Визнання своїх прогалин, вдосконалення те, що уже є, неповторність дизайну та загальна атмосфера закладу ресторанного господарства завжди привертає увагу споживача, особливо, коли враховані усі інтереси та кожного зокрема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гайдей О. С., Новожицька Ю. М. Класифікація алергенів та методи їх дослідження. *Міжвід. темат. наук. збірник національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини».* *Ветеринарна медицина.* 2017. Вип.103. С. 238–240.
2. Корост Я. В., Гундертайло Я. В., Одинець. М. О. Харчова алергія: на що варто звернути увагу. *Наук.-практ. журнал «Ліки України».* 2014. № 5 - 6. С. 21-25.
3. Зайков С.В. Харчова непереносимість і харчова алергія у дітей. *Видання «Дитячий лікар».* 2011. № 3(10).С. 38-45. URL: <https://cnc.nuph.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/10/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-5.pdf> (дата звернення: 25.02.2021).
4. Рациональне харчування - запорука здоров'я. *Опорний заклад Печайвська ЗОШ І-ІІІ ступенів* : веб-сайт. URL:<http://pochaivschool.pp.ua/раціональне-харчування-запорука-зд/> (дата звернення: 27.02.2021).
5. Алергени в меню – як інформувати клієнтів? *Поради та підказки* : веб-сайт. URL: <https://www.unileverfoodsolutions.com.ua/natkhnennja-dlja-shefa/poradi-ta-pidkazki/alergeni-v-menju-jak-informovati-klientiv.html> (дата звернення: 01.03.2021).

**Іванишин К.В.,
студентка 2 курсу філології
Науковий керівник:
ст.викл. Пуш О.М.
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ІНТИМНА ЛІРИКА ШЕКСПІРА В ПЕРЕКЛАДАХ ФРАНКА

Мета: проаналізувати Франкові переклади сонетів В. Шекспіра, розкрити художні засоби, якими послуговується український письменник для еквівалентності перекладу.

Мотиви любові заслужено мають статус вічної теми в світовій літературі. Люди завжди зберігали здатність любити іншу людину, незважаючи на історичні події та зміни в житті суспільства. Серед всіх літературних творів, найбільше тему кохання розкриває саме лірична поезія. Коли думаємо про кохання, одразу спадає на думку цитата В. Шекспіра. «Якщо музика буде їжею любові, грайте далі!»

Шекспір – один з найлегендарніших поетів світу. Таємничістю і загадковістю вимережана також слава його сонетів. Минуло вже багато років від часу їх створення, але вони й досі приваблюють читачів художньою довершеністю та глибиною почуттів. Сонет – один з найпопулярніших і найскладніших жанрів лірики. Сонети Шекспіра часто звернені до Музи, Часу, Любові, до власної душі, є «безадресні» вірші роздуми, у яких ліричний герой міркує над суперечностями життя, щастя. Перекладацька історія сонетів Шекспіра має місце чи не в кожній європейській літературі. Українською мовою сонети англійського митця першим почав інтерпретувати Іван Франко.

Дослідниками підраховано, що найповніший бібліографічний показчик творів І. Франка містить понад 6 тисяч назв - художніх, публіцистичних творів, наукових праць, численних перекладів чи не з усіх літератур і мов світу, величезну кількість рецензій, статей, оглядів, відгуків на більшість суспільно-політичних й загальнокультурних тем. Важко назвати когось з інших письменників світового значення, геній якого так плідно виявився б у різних сферах творчості і який би залишив стільки наукових і мистецьких творів, як Франко [1]. Український перекладач, історик і теоретик перекладу М. Москаленко у своєму доробку пише так: «Франко, як перекладач, не має в нашому письменстві рівних ані за потужністю і широтою охоплення явищ світової літератури, ані за глибиною мистецької ерудиції, ані за напругою творчої волі, спрямованої на граничне розширення духовних обріїв української культури» [2, с. 181]. Р. Зорівчак у своїй статті, присвяченій Франкові-перекладачу, зазначає: «перекладну творчість І. Франка як організовану художню цілість ще не вивчено як слід, отже, на жаль, не маємо права стверджувати, що ми досягнули вже повністю його поетику, збагнули всі секрети Франкової поетичної творчості, його перекладацьку стратегію в сукупності різних методів» [3].

І. Франка приваблювала не стільки рідкісна навіть для В. Шекспіра поетична чіткість сонета, скільки глибина, шляхетність висловленого в ньому почуття, багатство й незрівнянна оригінальність словесних образів.

Як відомо, переклад ніколи не може достеменно відповідати оригіналу бо не завжди чужа мова підлягає тим самим законам віршування, що й українська. Наприклад в англійській мові відсутнє правильне чергування жіночих і чоловічих рим, тому І. Франко орієнтувався саме на традиції українського віршування. Він прагнув передати дух оригіналу, багатство образів, їх особливості, використав усі можливості поетичної української мови. У більшості віршів І. Франко зберігає не лише розмір і рими, але й поетичний візерунок вірша.

Отож, розглянемо сонет 130 який присвячений смуглявій коханій. Автор витончено іронізує над традиційною любовною лірикою шекспірівського часу. Поети настільки були схильні ідеалізувати своїх коханих, що риси, якими вони їх наділяли, часто були безглуздими. У сонеті В. Шекспір звертається до чотирьох відчуттів – зору, слуху, нюху й дотику і за допомогою комічного висміює поширене в того часній поезії гіперболічне обожнювання коханих. Насмішка над поетичними штампами для звеличання досконалості коханої втілена В. Шекспіром у відверто грубих епітетах, порівняннях: сірувато коричневого кольору груди, затхлість подиху коханої. Перший чотири вірш спирається здебільшого на візуальні відчуття:

«My mistress' eyes are nothing like the sun;/ Coral is far more red than her lips' red;/ If snow be white, why then her breasts are dun; / If hairs be wires, black wires grow on her head»[4, с. 144].

Тут у кожному рядкові – два образи, але, крім першого рядка, порівняннябудується на семантицікольору, барви, а не самого образу. Вобразномуплані І. Франко передав цей катрен повносило:

«У моєї пані очі / Не такі, як сонце, ні, / І коралі червоніші / Від пурпури уст її. / Коли білий сніг, то певно, / Що смаглява в неї груди; / Коли волос – дріт, то в неї / Дроти чорнії ростуть» [5, т. 12, с. 343].

Напевне автор сонета хоческазати, щойого смуглява коханамаєбагатопад. Подихїї – цезовсім не пахощі, і голос на музику не схожий. Проте в останніхдвох рядках, вони відсутні в перекладі І. Франка, автор наполягає на тому, щокохання не потребуєхимернихобразів, щоб стати справжнім. Зберігаючи Шекспірові порівняння, І. Франко наблизив їх до української фольклорної традиції, але використав лексему *коралі*, хочайшлося про*корал* [5, т. 2, с. 152]. Рядок *«Coralisfarmorredthenherlips' red* « Д. Паламарчук переклав як *«Коралніжніший за її уста»*. Цей варіант викликає деякий сумнів, адже «корал» не може бути «ніжним», йому більше притаманний епітет «колючий». Тим більше, що вуста традиційно порівнювалися з коралом за його кольором, а не за фізичними властивостями. Також, місце розташування троянд, з якими порівнює В. Шекспір красу дівчини, у Д. Паламарчука змінено на «обличчя», тоді як в оригінал і це*«cheeks»* –»щоки». Це можна виправдати, адже за українською поетичною традицією троянди зазвичай «цвітуть» на обличчі людини, а «щоки, неначе

троянди». І. Франко «*cheeks*» переклав як «личко». Щоб підсилити ніжність, розчуленість, щирість тону, письменнику жива є зменшено-пестливу форму, це дає можливість зробити мову м'якою і ніжною, але водночас іронічною, а тим самим збільшити емоційність свого стилю. Тому можна стверджувати, що переклад І. Франка більш вдалий, хоча і зорієнтований на здобутки усної народної творчості.

Переклад сонетів Шекспіра, виконаний Павличком, ідентифікує у ньому «постійне змагання перекладача і поета, прагнення до перевтілення і спрагу творчості, намагання урівноважити ці дві іпостасі в одній особі» [6, с.152]. Конфлікт ліричного героя з несправедливим суспільством, яке руйнує його мрії і талант, суголосний провідному мотивові 66 сонета В. Шекспіра. У житті самого В. Шекспіра, як зауважує дослідниця його творчості М. Габлевич, були складні періоди. Але від наклепів, відчаю, погорди аристократів, відмасних домислів читачів, від заздросців колег-письменників – від усього цього його рятувала віра в небесне начало в людині, в красу людської душі [4, с.194].

І. Франко теж долав сумніви, розчарування, натомість з'являлася віра у спроможність народу віднайти себе. У 66 сонеті «Не раз я кличу смерть, бо нудно бачить в світі...») ліричний герой ненавидить лицемірство і зло, йому боляче від жорстокої реальності, він проходить через глибокі душевні страждання, з часом загартовується й починає філософськи помірковано ставитися до суперечливого світу. Для шекспірівського ліричного героя на початку твору смерть неминуча, а в кінці – він сумнівається, бо залишить свою любов самотньою. І. Франко переосмислив фінал: йдеться не про любов до конкретної особи, а про любов до людей. Ліричний герой І. Франка живе в іншому столітті, в інший історичний період. Основна ідея сонета – перевага життя над смертю, перемога людинолюбства, гуманізму. Метонімічні образи В. Шекспіра стали, нерухомі, а в І. Франка вони оживають через художні засоби: оксиморон («славу має й честь огида і облуда»), метонімія («кличу смерть» у значенні «вмерти»), епітети («пишний», «щирая», «спугана» тощо), метафора («вірністьбетється з клеветою», «правда дуріє»). Перекладач ледь помітно переставляє акценти у співвідношенні позитиву й негативу, уникає повтору напочатку сонета і в кінці (змінює форму, проте залишає зміст), змальовує власні відтінки образів-символів. Так, 5-й рядок «*Gilded honour shamefully misplaced*» (золочені почесті безсоромно віддаються не тим, кому слід) І. Франко перекладає: «як славу має й честь огида і облуда». 11 рядок «*And simple-Truth miscall'd Simplicity*» (просту, щирю правду помилково називають простацтвом, невіглаством, наївністю) І. Франко перекладає: «І правда спугана, безпомічна дуріє» [5, т. 12, с. 342].

Отже, можемо стверджувати, що переклади І. Франка адекватні і близькі до оригіналу. Адже автор майстерно відтворив стиль, поєднав точність з вільним поетичним висловом, без чого неможливий поетичний переклад. Окрім того, врахував час і місце створення сонетів, для багатьох англійських словосполучень І. Франко знайшов прекрасні образні вирази, використовуючи увесь потенціал української мови. Погляди Івана Франка на переклад як загальнолітературну проблему мають принципове значення у виробленні концепції національної

української літератури, спрямованої на розвиток власних традицій та збагачення їх світовими літературними здобутками, у тому числі й сонетарієм геніального англійського митця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Машавець А. Великий Каменяр, який пробудив національну свідомість українців // Електронний ресурс: Народна правда. 4.12.2009. Режим доступу // <https://narodna.pravda.com.ua/history/4b18d8bbbea5/>
2. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу. Всесвіт. 2006. № 5.
3. Зорівчак Р. Іван Франко як перекладач і перекладознавець // ел.ресурс, режим доступу: <http://kameniar.lnu.edu.ua>
4. Шекспір В. Сонети; пер. Д. Павличка, коментарі М. Габлевич. Львів: Літопис, 1998. 366 с.
5. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Київ: Наук. думка, 1976–1986
6. Гльницький М.М. Дмитро Павличко: Нарис творчості. Дніпро, 1985. 189 с.

**Коваль Ірина Михайлівна,
студентка II курсу групи Юс-2019
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: к. ю. н. Бабецька І.Я.
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

РЕЧОВО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

На даний час для багатьох людей є важливим питання захисту прав власності, тобто захисту своїх речей, майна якими особа має право володіти, користуватися та розпоряджатися на власний розсуд, незалежно від волі осіб. Існує декілька засобів захисту права власності, одним з них є речово-правовий засіб. Але для початку з'ясуємо що таке захист права власності в цілому.

Відповідно до ст.386 Цивільного кодексу України держава забезпечує рівний захист усіх прав суб'єктів права власності. Власник, який має підстави передбачати можливість порушення свого права власності іншою особою, може звернутися до суду з вимогою про заборону вчинення нею дій, які можуть порушити його право, або з вимогою про вчинення певних дій для запобігання такому порушенню. Власник, права якого порушені, має право на відшкодування завданої йому майнової та моральної шкоди.[1]

Захист права власності у широкому сенсі включає в себе комплекс заходів, спрямованих на забезпечення реалізації відновлення порушеного суб'єктивного права власника уповноваженим на те органом держави або самим власником. У вузькому розумінні захист права власності визначає конкретні адміністративно-кримінальні й цивільно-правові способи такого захисту.[2 с.143] Одним із способів захисту права власності є речово-правовий спосіб.

Речово-правовий засіб захисту права власності застосовується при безпосередньому порушенні права власності чи інших речових прав. Традиційно до речово-правових належать позови, відомі вже римському праву: вимога про

витребування майна із чужого незаконного володіння(віндикаційний позов) та вимога про усунення перешкод у користуванні річчю(негаторний позов). До речово- правових прийнято також відносити також вимогу про визнання права власності, а також вимоги про виключення майна з опису.[4 с.179-180].Розглянемо їх детальніше.

Віндикаційний позов - це позов про витребування власником майна з чужого незаконного володіння. Предметом віндикаційного позову може бути лише індивідуально визначена річ. Речі, означені родовими ознаками, а також гроші та цінні папери на пред'явника (ст. 389 ЦК) не можуть бути предметом віндикації. На момент віндикації річ повинна фізично існувати. В іншому випадку(наприклад, якщо вона знищена) порушене право підлягає захисту зобов'язально- правовими засобами захисту права власності. Відповідачем за цим позовом буде незаконний володілець, під яким розуміється особа, яка незаконно, без відповідної правової підстави заволоділа майном власника. Незаконним володільцем може бути добросовісний і недобросовісний набувач.[3 с.471]

Добросовісний або недобросовісний набувач(володілець) має право вимагати від власника майна відшкодування необхідних витрат на утримання, збереження майна, здійснених ним з часу, з якого власникові належить право на повернення майна або передання доходів[1]

У добросовісного незаконного володільця, тобто в особи яка не знала і не повинна була знати про те, що особа , уякої придбано майно, не мала права його відчужувати(наприклад, купівля у комісійному магазині), витребувати майно можна не завжди. У добросовісного володільця власник має право витребувати майноу тому разі, якщо майно: було загублене власником або особою, якій він передавав майно у володіння; було викрадене у власника або особи, якій він передав майно у володіння; вибуло з володіння власника або особи, якій він передав майноу володіння, без їхньої волі іншим шляхом.[5 с.81]

Недобросовісним є набувач, який в момент набуття речі знав чи міг знати про те, що набуває річ в особи, яка не мала права її відчужувати. В даному випадку набувач хоч і не знав, але з огляду на обставини справи повинен був знати про незаконність набуття речі(наприклад, при купівлі речі за явно заниженою ціною в нічний час та у незвичному місці). У недобросовісного набувача річ може бути витребувана у всіх випадках.[4с.181]

Негаторний позов - це засіб захисту, що являє собою вимогу власника (або титульного володільця) усунути перешкоду у здійсненні його правомочностей користування і розпорядження, які не пов'язані з позбавленням володіння майна[2с.147]

До порушень права користування відноситься, наприклад, випадки самоуправного зайняття приміщення в будинку власника чи заборонана експлуатацію підсобних приміщень, що належать йому на праві часткової власності. В усіх зазначених і подібних їм випадках власник чи особа, що правомірно володіє річчю, може захистити свої інтереси, пред'явивши позов про усунення перешкод, що заважають йому користатися майном [5с.82]

З огляду на триваючий характер порушення, яке дає підставу для пред'явлення негаторного позову, початок перебігу позовної давності по таких вимогах щоразу «просувається у часі». Тому судом не може бути відмовлено в негаторній вимозі з огляду на вплив позовної давності [4 с.182]

Саме для цього позову має значення застосування правила, визначеного ч.2 ст.386 ЦК про можливість захисту права власності до моменту настання факту порушення, коли у власника є всі підстави вважати, що дії відповідних осіб неминуче призведуть до порушення його прав. Так, коли поряд із об'єктом права розпочинається самочинне будівництво, власник вже має підстави вважати, що сам процес будівництва завдасть йому перешкод у користуванні майном, а його завершення також буде порушувати його право. Тому власник може звернутися до суду вже з моменту початку будівельних робіт [3с.472]

Ще одним з видів речово-правових засобів захисту права власності є вимога про визнання права власності. Згідно ст.392 ЦК власник майна може пред'явити позов про визнання його права власності, якщо це правило оспорується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати документа, який засвідчує його право на власність. [1]

Позови про визнання права власності не подаються, якщо підстави його набуття власником наявні, але за законом не пов'язується виникнення права власності з видачою правовстановлюваних документів. Прикладом може бути набуття права власності на квартиру в будинку житлово-будівельного кооперативу, вартість якої повністю сплачена (квартиру викуплено), або набуття права власності на допоміжні приміщення в багатоквартирному житловому будинку. [3с.476]

У низці випадків виникає потреба захистити права власників чи інших титульних володільців у ситуаціях, коли належне їм майно неправомірно включено до опису (при накладенні арешту на майно, при вжитті заходів забезпечення позову, при описі спадкового майна тощо). Це можливо, зокрема, тоді, коли до опису включено майно, належне особі на праві спільної власності з боржником.

У вказаних випадках використовується такий спосіб захисту права власності як вимога про виключення майна з опису (Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 серпня 1976р. № 6 «Про судову практику в справах про виключення майна з опису»). Підстави застосування вимоги-неправомірне включення до акта опису індивідуально-визначених речей, які належать власнику чи іншому титульному володільцю. Умови пред'явлення вимоги-включення до опису які належать позивачу на певній правовій підставі [4 с.183]

Отже, з вище наведеного можна зробити висновок, що право власності постійно перебуває під охороною до тих пір поки воно не буде порушено. Захист права власності є можливим з моменту виникнення загрози його порушення. Класифікація способів захисту і порядок їх застосування у кожному окремому випадку буде залежати від сутності порушеного права власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Мазур О.С. Цивільне право України: Навч. пос.- К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 384с.
3. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В.І. Борисова (кер.авт. кол.), Л.М.Баранова, Т.І. Бегова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького.- Х.: Право, 2011.- Т.1.-656с.
4. Цивільне право України: навчальний посібник /кол. авторів; за ред. Г. Б. Яновицької, В. О. Кучера.- Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011.- 468с.
5. Цивільне право України (у запитаннях та відповідях) : Навчальний посібник: Практикум / за ред. В. К. Матвійчука, І. С. Тімуша.- К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2013.- 348с.

Козут А. В.,
студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник:
к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії
держави і права ЗУНУ Кравчук В. М.
м. Тернопіль

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ

Проблема домашнього насильства є актуальною завжди, адже вдома, в оточенні сім'ї, людина має почуватися безпечно. Разом з тим, домашнє насильство, на жаль, є звичним явищем, а найгірше те, що кількість жертв не є низькою. Домашнє насильство тягне за собою страшні наслідки, зокрема порушує психічне і фізичне здоров'я як жінок, так і дітей.

Так, за статистичними даними, близько 3 000 000 дітей в Україні щороку спостерігають за актами насильства в сім'ї, діти-свідки насильства у 6 разів більш схильні до суїциду, а 50% з них схильні до зловживань з наркотиками. Щодо жінок, то щорічно близько 1500 з них помирають від рук власних чоловіків, а 38-70 % вбивств жінок у світі – справа рук їх партнерів [1].

Домашнє насильство – це не лише фізичне чи сексуальне насильство (побої чи зґвалтування), це і психологічний тиск – образи, приниження, ігнорування почуттів особи і економічні утиски – заборона працювати чи контроль сімейного бюджету. Таке насильство можуть здійснювати будь-які члени родини щодо інших, якщо проживають разом.

Звичайно, держава не повинна залишатися осторонь цих, здавалося б, внутрішньо-сімейних проблем, однак в Україні Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який визначає організаційно-правові засади

запобігання та протидії домашньому насильству, основі напями реалізації державної політики у цій сфері, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства, було прийнято тільки 7 грудня 2017 року [2].

Відповідно до цього Закону, домашнім насильством визнано діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (чи раніше проживали) однією сім'єю, але не перебувають у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь [1].

Домашнє насильство порушує основні права людини, зокрема право на повагу до людської гідності та право на недоторканність, відтак домашнє насильство – це не приватна справа сім'ї, а кримінальний злочин [3]. То ж цілком логічно у 2019 році набули чинності зміни до Кримінального кодексу України. У ньому з'явилася нова правова норма, санкція якої за вчинення домашнього насильства передбачає як максимальне покарання – обмеження волі до п'яти років або позбавлення волі до трьох років. Крім того, введено спеціальні обмежувальні заходи, які застосовуються одночасно з покаранням: обмеження спілкування з дитиною, заборона перебувати в місці спільного проживання з постраждалою особою, заборона листування, телефонних переговорів з постраждалою особою, заборона наближення на визначену відстань до постраждалої особи, направлення на проходження лікувальної програми для кривдників [4].

Доцільно акцентувати, що насильство має наслідки не лише для жертви (депресія, зневіра в собі, страх спілкування, відчай, небажання жити), але й, як бачимо, для кривдника (відбування покарання в місцях позбавлення волі чи застосування інших стягнень, покарань чи обмежувальних заходів). Є наслідки й для суспільства загалом. Зокрема для суспільства наслідки бувають такі:

- економічні (фінансові втрати роботодавців через неприцездатність жертв);

- соціальні (діти-жертви насильства відтворюють таку модель поведінки у власних сім'ях). За результатами опитування громадської думки з питань насильства стосовно дітей 21% тих, кого били в дитинстві, і самі вважають нормальним вдарити дитину, як покарання, 14 % можуть вдарити коханого або кохану [3].

Для захисту постраждалих від домашнього насильства осіб в Україні існує низка інституцій, зокрема й система безоплатної правової допомоги. Однак потерпілі практично не звертаються до центрів та бюро безоплатної правової допомоги (жінки відчувають страх перед чоловіками, а діти до 18 років не можуть звернутись до таких центрів без законного представника, що ускладнює процедуру отримання правового захисту), тому вони й залишаються без захисту.

У 2020 році кількість проваджень, що стосуються домашнього насильства, які перебували на розгляді, становила 1877; кількість осіб, провадження щодо

яких перебували в суді, – 1882; кількість розглянутих проваджень – 1194; кількість засуджених осіб – 921; кількість нерозглянутих проваджень – 683[5].

Наведені офіційні дані вкотре переконують, що прояви домашнього насильства є явищем доволі актуальним в сучасному суспільстві. Зрозуміло, що це лише «верхівка айсбергу», оскільки це лише результати зафіксованих звернень потерпілих, які не побоялись довіритись правосуддю. Проте бачимо, що держава дбає про своїх громадян і жодна справа не залишається без розгляду і кривдники отримують заслужене покарання. Тому, все ж таки варто звертатись до органів правосуддя у разі виникнення подібних ситуацій, потрібно бути впевненим у силі закону. Важливо також максимально поширювати інформацію, що в разі вчинення насильства щодо особи, їй не можна вичікувати і відкладати звернення до медиків та правоохоронних органів, бо чим пізніше буде проведена судово-медична експертиза, тим менша ймовірність підтвердження факту злочину.

Отже, резюмуючи викладене, підкреслимо, що домашнє насильство – це явище, з яким потрібно боротись на державному рівні. Якщо має місце факт скоєння домашнього насильства у будь-яких формах, то потерпілим потрібно обов'язково звертатись за допомогою до правоохоронних органів, правозахисних організацій та медзакладів, оскільки жоден такий випадок не повинен залишатися непоміченим з боку держави. Зміцнення довіри до судових і правоохоронних органів та підвищення правової свідомості й культури громадян також сприятиме зниженню кількості випадків домашнього насильства загалом, а також точно знизить рівень латентної злочинності у цій сфері та поверне віру жінок та дітей у безпечне існування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Радущинська Н.В. Система БПД на захистів від домашнього насильства: Матеріали онлайн - вебінару 11.12.2020.
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України №2671-VIII від 17.01.2019. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
3. Домашнє насильство: факти та цифри. URL: <https://nonviolence.ed-era.com/intro-facts-statistics>
4. Відповідальність за домашнє і сексуальне насильство. Безоплатна правова допомога. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/novyny/vidpovidalnist-za-domashnye-i-seksualne-nasylstvo/>
5. Результати розгляду судами кримінальних справ(проваджень); кількість потерпілих осіб. Судова влада України. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/nasilstvo_20

**Козловська Людмила Євгеніївна,
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
Пушик Наталія Василівна
Івано-Франківськ**

ВІДМІННІСТЬ МІЖ БРИТАНСЬКОЮ ТА АМЕРИКАНСЬКОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ

Англійська мова вважається однією з найбагатших мов світу. Вона володіє величезною кількістю лексичних одиниць і виразних засобів, які дозволяють зробити мову багатую і багатогранною. Основу індивідуального авторського стилю можуть становити не тільки граматичні конструкції та стилістичні прийоми, а й вибір лексики. Незважаючи на те, що відмінності між англійською мовою в США та Англії вже давно звертали на себе увагу дослідників, у лінгвістичній літературі немає робіт, присвячених систематизованому зіставленню цих двох основних варіантів англійської мови. Як правило, у роботах, присвячених цій темі, розрізняльні елементи американського і британського варіантів розглядаються не в контексті мовної системи, а з іншими елементами мовної структури. Пропонуємо розглянути приклади правопису деяких слів у британському та американському варіантах англійської мови:

British English – American English

Colour – Color

Programme – Program

Behaviour – Behavior

Humour – Humor

Орфографічні відмінності між британською та американською англійською також включають зміни літер та реверсивні літери:

British English – American English

Grey – Gray

Analyse – Analyze

Theatre – Theater

Centre – Center

Цікаво, що у британській англійській не використовуються крапки після шанобливого звертання: Mr Bean, Mrs Smith. Натомість в американській англійській ці ж самі шанобливі звертання будуть містити крапки: Mr. Bean, Mrs. Smith;

Британська та американська вимова слів. Британська та американська англійські мови ще більше різняться щодо своєї вимови [2, с.34]. Ви одразу зможете почути різницю між британськими та американськими акцентами. Хоча звук [r] вимовляється в американській англійській мові, він залишається доволі «мовчазним» у британській англійській мові, якщо він не займає початкового положення у складі слова. Наприклад: British English – American English

[Ka:] – [Ka:r]

[Beah] – [Bear]

[Sta:t] – [Sta:r]

[Nju:yo:k] – [Nu:jo:rk]

Наголос може падати і на різні склади:

Британська вимова Американська вимова

A-dult a-DULT

week-END WEEK-end

Американська англійська іноді спрощує вимову, змінюючи або пропускаючи деякі голосні звуки:

Британська вимова Американська вимова

waw-tah wa-der

moun-tin moun-nn

Граматичні відмінності у британській та американській англійській мові. Відмінності між граматикою британської та американської англійської мови дещо складніші. Наведемо приклад дієслова *to have*. Говорячи про певну наявність якоїсь речі, у британській англійській використовується дієслово *I have got (I have got a book)*. Натомість в американській англійській використовується лише дієслово *to have (I have a book)*. **Важлива примітка:** дієслово *have got* також використовується в американській англійській, однак, здебільшого для того, щоб вказувати на певне зобов'язання: (*I have got to go*).

Вживання такого часу, як Present Perfect також відрізняється у британському та американському варіантах англійської мови [3, с.10]. Британці зазвичай використовують дієслово *to have* для утворення Present Perfect. Наприклад: *I have just arrived*. Американці ж зазвичай опускають це дієслово. В результаті речення звучить простіше: *I just arrived*.

Відмінності, що стосуються використання прийменників:

I talked TO Jane. – I talked WITH Jane.

Monday TO Sunday. – Monday THROUGH Sunday.

AT the weekend. – ON the weekend.

I haven't seen her FOR weeks. – I haven't seen her IN weeks.

Граматичні відмінності також включають різницю між неправильними дієсловами, наприклад:

Британська англійська Американська англійська

spill, spilt, spilt spill, spilled, spilled

dive, dived, dived dive, dove, dived

Відмінності у вживанні збірних іменників. Такі слова як *team* та *committee* може вживатися як в однині, так і множині у британській англійській мові, причому множина використовується частіше, вказуючи на той факт, що група складається з декількох осіб. У США група розглядається як єдине ціле; отже, ці слова завжди вживаються в однині.

Справжні поціновувачі британського варіанту англійської мови виокремлюють *Present Subjunctive*. До 20 століття ця структура використовувалась як в американській, так і в британській англійській мові, але вона залишилася лише в першій. Американці регулярно використовують його у

випадках на зразок: «*I demand you be here*» або ж «*She suggested he arrive early*». У Великобританії ця форма використовується лише в офіційному письмі [4, с.15].

Різниця у словниковому запасі слів. Відмінності словникового запасу між британською та американською англійською є не менш складними. У британській та американській англійській іноді використовують різні слова для позначення одного і того ж поняття чи явища. Деякі джерела припускають, що існує понад 100 розбіжностей між словниковим запасом британського та американського варіантів англійської мови. Наведемо деякі приклади таких розбіжностей: British English – American English

High Street – Main Street

Flat – Apartment

Lift - Elevator

Іноді ці слова можна вживати лише в одній сфері. Але іноді проблема загострюється, коли слово вживається в обох сферах, але має абсолютно різні значення, наприклад: British English: Floor of a building that is immediately above the floor closest to the level of the ground is called ground floor. American English: Floor of a building that is closest to the level of the ground is called first floor.

Відмінності у сленгу та жаргонізмах. Не дивно, що в обох країнах сленг відрізняється. Наведемо приклади таких словосполучення: «*Taking a vacation*» (Американська англійська) та «*Going on a holiday*» (Британська англійська). Або ж:

Звичайне слово Американський варіант Британський варіант

mouth piehole cakehole

house crib gaff

friend homie mate, fam

tired beat knackered, shattered

Відмінності у грошових значеннях. Британці у розмовній англійській використовують термін *quid* замість звичного *pounds (£)*. Натомість американці замість *dollars (\$)* досить часто вживають *bucks*. Британці використовують термін *pence* для позначення монет, котрі є меншими ніж £. Американці ж досить часто використовують слово *nickel* для позначення 5 центів, *dime* для 10 центів та *quarter* для 25 центів [5, с.8]. Коли стосується більших сум, тоді ця проблема стає більш разючою. Наприклад:

Сума Американський варіант Британський варіант

\$/£1.70 a dollar seventy one pound seventy

\$/£5.80 five dollars and eighty cents five pounds eighty

Що стосується суми, що перевищує один долар або фунт, то в американській англійській мові надається перевага неозначеному артиклю, тоді як у британській англійській числівнику *one*. Однак, обговорюючи суми, що перевищують один долар або фунт, в Америці прийнято або не вживати слова *долари* та *центи* повністю, або згадувати їх обох, пов'язуючи дві частини фрази за допомогою сполучника *and*, у той час як у Великобританії можуть використовувати варіант без деномінації, який схожий на американський метод,

або можуть сказати як суму, так і номінали без поєднання. Більше того, у США неозначений артикль використовується разом із сполучником *and*, використовуючи числівники, опускаючи при цьому сполучник після тисяч. У британському варіанті англійської мови сполучник також опускається. Саме тому така сума як *\$1.500* вимовляється як *a thousand and five hundred dollars*, у той час як така сума як *£1.500* буде звучати як *one thousand five hundred pounds* [1, с.19].

Різниця у називанні та вживанні дат. Ця плутанина значною мірою пов'язана із Сполученими Штатами, оскільки вони використовують такий формат як: *MM/DD/YY*. Наприклад: *October 31, 2020 (10/31/2020)*. Тоді як у Великобританії цей формат більш схожий як у більшості країн світу, де цю дату записують як *31 October 2020 (31/10/2020 or 31.10.2020)*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Крупнов В.Н. Англійська мова: Курс перекладу. М., 1979. - 232с.
2. Нестерчук Г.В., Іванова В.М. США й американці. М., 2004.- 263с.
3. Швейцер А.Д. Літературний англійська мова в США та Англії. М., 1963. - 200с.
4. Huddleston, Rodney. Language, vol. 64, no. 2, 1988, pp. 345–354. JSTOR, www.jstor.org/stable/415437. Accessed 2 Mar. 2021
5. Swan M. Practical English Usage. 3rd edition. Cambridge University Press, 2004. - 688р.

**Корбутяк Сергій,
студент групи Епс-2019
кафедри управління і адміністрування,
науковий керівник Перцович Т.О.,
ЗВО Університет Короля Данила,
м. Івано-Франківськ**

ДІЛОВІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПІДПРИЄМЦЯ

Підприємництвом займаються ділові люди, зацікавлені в примноженні капіталу, в першу чергу власного. Хто ж такі ці підприємці? І якими якостями володіють.

Суб'єктів підприємницької діяльності називають підприємцями. В узагальненому розумінні підприємець – це особа, яка вкладає власні засоби в організацію справи те бере на себе особистий ризик, пов'язаний з її результатами, а також всю відповідальність за кінцеві результати діяльності як індивідуальної, так і колективної. Підприємець може займатися будь-якими видами господарської діяльності, що не заборонені законодавством [1, с. 17].

Отже, підприємець ризикує багато чим. Вкладаючи кошти у власний бізнес, він не знає як відреагує ринок на його ідею, продукцію, послугу, тощо. Можливо, його продукція не буде користуватись популярністю, можливо і він понесе збитки.

Бізнес вимагає від підприємця вольових, психологічних і професійних здібностей особистості. Він дає можливість зробити більше і заробити більше, ніж на державному підприємстві. Але й ризику набагато більше. Тому, успішно вести власну справу далеко не кожен спроможний. І причини тут не лише фінансові, але й особистісні. Можна не володіти досконало маркетингом і менеджментом, чи бухгалтерським обліком. Та ви можете найняти цих професіоналів, які в команді зроблять вашу справу успішною. І мету досягнуто. Та чи не буде зловживань з їх боку?

Тому, до сучасного підприємця постають певні вимоги. Такі ділові люди, що відповідають професійним вимогам, знають свою справу і володіють правилами ринкового механізму. Підприємець – це особистість, яка повинна постійно розвиватися, набувати нових знань, вмінь і навичок. Такі вимоги ринку, бо інакше не виграти конкурентну боротьбу. Так, він повинен володіти:

- правилами ділових відносин;
- умінням розумно ризикувати;
- професіоналізмом та компетентністю в сфері бізнесу;
- культурою та етикою спілкування, формуванням позитивного іміджу;
- рішучістю та готовністю до жорсткої конкурентної боротьби.

В сучасних умовах ринку підприємець є ключовою фігурою економічного процесу, має тісний зв'язок з різними учасниками підприємницької активності. Серед них – постачальники, підприємства-покупці, споживачі, наймані працівники, державні органи виконавчої влади і управління. Формування та підтримання з ними взаємовідносин позитивно впливає на процес функціонування суб'єкта. Підприємець може виступати, як засновник, власник, співвласник, керівник фірми. Але слід відрізнити його від менеджера, найнятого на умовах трудового контракту. Сам підприємець, як засновник-керівник фірми, керує персоналом, тобто може виконувати й функції менеджера [2, с. 75].

Сучасний підприємець повинен бути енергійним, настирливим та готовим до труднощів, яких у бізнесі просто не уникнути. Раніше за інших повинен реагувати на зміни в ринковому середовищі, на нові потреби споживача, щоб першим запропонувати нововведення. Він упевнений в собі, в своїй перемозі, цілеспрямований та наполегливий, незалежний та самостійний. Підприємець вирізняється від інших своїм чуттям та інтуїцією. Стратег з комерційним складом розуму. Креативне та логічне мислення – ось що дозволяє сформулювати перспективні ідеї, які несуть немалі прибутки.

Підсумовуючи, можемо зробити висновок, що підприємець повинен знати економіку, правову реальність та податкове законодавство. Інформований, готовий приймати нестандартні рішення та нести за них відповідальність перед собою, колективом і суспільством. Тому, йому потрібно володіти основами підприємництва, менеджментом, маркетингом, економікою, бухгалтерським обліком та фінансовою грамотністю. Саме такій особистості, як підприємець, розвивати економіку, від якої залежить добробут всієї держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бутинець Ф.Ф. Романчук К.В. Основи бізнесу: навч. посіб.- 2-е вид. доп і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2004. – 364с.
2. Виноградська А.М. Основи підприємництва: навч. посіб. 2-е вид. доп і перероб. – Київ: Кондор, 2005. – 544с.

**Король Володимир Васильович,
студент 1 курсу спеціальності «Інженерія програмного
забезпечення»**

**ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник – к.ф.-м.н., заступник завідувача кафедри
інформаційних технологій
Бойчук Андрій Михайлович
м. Івано-Франківськ**

**РОЗРОБКА ЛОГІЧНОЇ ГРИ ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ
ПРОГРАМУВАННЯ НА PYTHON ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ТА СТАРШОЇ
ШКОЛИ**

Сучасні технології навчання в середній школі не завжди співпадають з запитами учнів, які достатньо інформовані в найновіших тенденціях цифрових технологій. Як наслідок, з таких предметів як інформатика, часто виникає нерозуміння основ алгоритмізації та створення математичних чи логічних схем вирішення конкретного завдання. Більше того, якщо розв'язання конкретної задачі вимагає проявів творчості та одночасно знання основ базових мов програмування. Виходячи з цього, доцільно застосувати метод «навчання через дію», який успішно використовується в системі STEM - освіти для популярного, а головне - результативного пояснення дисциплін природничо-технічного циклу. Саме на часткове доповнення цього методу і орієнтована ця публікація.

Мова програмування Python - одна з найуживаніших та логічно простих мов, що дозволяє реалізувати задачі різного рівня складності – від створення найпростішого калькулятора до складних графічних задач. Основне, що виділяє її з поміж інших мов – лаконічність та простота в написанні коду, його малий, в порівнянні з іншими мовами, об'єм, а також швидкість компіляції. Саме тому ми вирішили використати її для створення логічної гри – «Вгадай фрукт».

Змістом роботи є створення найпростішого варіанту логічної гри з використанням послідовних розгалужень, а також схемою вибору необхідного варіанту відповіді, який задається гравцем під час відповідей на запитання гри. Основні етапи гри:

1. Гравець з поміж представлених в грі фруктів загадує один з них. Якщо гравець відмовляється розпочинати гру – вона одразу ж завершується (Рис. 1)

```
          gg
ggggg`~`ggggg`~`ggg`~`gg`~`gggg`~`gg`gg"
gg`gg`gg`~`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg"
ggggg`~`gg`~`ggggg`~`gg`gg`~`ggggg`~`gg`gg"
gg`gg`gg`~`gg`gg`gggggg`~`gg`gg`gg`gg"
ggggg`~`gg`~`gg`gg`g`~`g`gg`gg`gg`gg"

`gggggg`~`ggggg`~`gg`gg`gg`gg`gggggg"
g`gg`g`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg"
g`gg`g`gggggg`~`gggg`gggg`~`gg"
`gggggg`~`gg`~`gg`gg`gg`gg`gg"
`~`gg`~`gg`~`gg`~`gg`gg`gg`gg"

Почати гру yes/no :no
end
```

Рис. 1 Демонстрація компільованого коду з відмовою гравця від продовження

2. Гравець по черзі отримує по одному запитанню стосовно загаданого фрукта та відповідає однозначно – «так» або «ні» (рис. 2).

```
          gg
ggggg`~`ggggg`~`ggg`~`gg`~`gggg`~`gg`gg"
gg`gg`gg`~`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg"
ggggg`~`gg`~`ggggg`~`gg`gg`~`ggggg`~`gg`gg"
gg`gg`gg`~`gg`gg`gggggg`~`gg`gg`gg`gg"
ggggg`~`gg`~`gg`gg`g`~`g`gg`gg`gg`gg"

`gggggg`~`ggggg`~`gg`gg`gg`gg`gggggg"
g`gg`g`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg`gg"
g`gg`g`gggggg`~`gggg`gggg`~`gg"
`gggggg`~`gg`~`gg`gg`gg`gg`gg"
`~`gg`~`gg`~`gg`~`gg`gg`gg`gg"

Почати гру yes/no :yes

~`~` Загадай фрукт: ~`~`
- Вишня
- Слива
- Виноград
- Яблуко
- Груша
- Кокос
- Ківі
- Апельсин
- Банан
- Ананас

Загадав? yes/no :yes
Цей фрукт росте в Україні? : yes
Цей фрукт має сфероподібну форму? : yes
Він має велику кісточку(відносно фрукта)? : no
Цей фрукт росте гроною? : yes
- Це виноград -
```

Рис. 2. Запитання до гравця та демонстрація відповіді – назви фрукта

3. Після отримання відповідей, які дозволяють однозначно ідентифікувати фрукт (для кожного з них це може бути 2, а може бути і більше запитань) гравець отримує відповідь з назвою фрукта, який він загадав (рис. 2).

З точки зору логіки побудова такої програми включає в себе ряд взаємовиключних запитань, відповіді а які наближають нашого гравця до отримання назви загаданого фрукта. Основною ідеєю є можливість гравця змінювати ці запитання та перелік фруктів шляхом внесення доповнень та змін в

код програми. При цьому, варто зауважити, що зміни не повинні порушувати цілісність логічної побудови команд в коді.

Код гри, написаний в Python, представлений нижче:

```
start = input(«Почати гру yes/no :»)
if start == 'yes':
print(«
~~~ Загадай фрукт: ~~~
- Вишня
- Слива
- Виноград
- Яблуко
- Груша
- Кокос
- Ківі
- Апельсин
- Банан
- Ананас
»)
start1 = input(«Загадав? yes/no :»)
if start1 == 'yes':
x = input(«Цей фрукт росте в Україні? : »)
if x == 'yes':
x1 = input(«Цей фрукт має сфероподібну форму? : »)
if x1 == 'yes':
x2 = input(«Він має велику кісточку(відносно фрукта)? : «)
if x2 == 'yes':
x3 = input(«Про цей фрукт писала Л. Українка? : «)
if x3 == 'yes':
print(' - Це вишня - ')
elif x3 == 'no':
print(' - Це слива - ')
elif x2 == 'no':
x4 = input(«Цей фрукт росте гроною? : »)
if x4 == 'yes':
print(' - Це виноград - ')
elif x4 == 'no':
print(' - Це яблуко - ')
elif x1 == 'no':
print(' - Це груша - ')
elif x == 'no':
x5 = input(«Цей фрукт має сфероподібну форму? : »)
if x5 == 'yes':
x7 = input(«Він твердий? : »)
if x7 == 'yes':
```

```
print(' - Це кокос - ')
elif x7 == 'no':
x8 = input(«Він зелений всередині? : »)
if x8 == 'yes':
print(' - Це ківі - ')
elif x8 == 'no':
print(' - Це апельсин - ')
elif x5 == 'no':
x6 = input(«Це банан? : »)
if x6 == 'yes':
print(' - Це банан - ')
elif x6 == 'no':
print(' - Це ананас - ')
elif (start1 == 'no'):
print(' end ')
elif (start == 'no'):
print(' end ')
```

Підсумовуючи, варто наголосити на тому, що створення такої простої гри має на меті привернення уваги саме школярів до програмування мовою Python та дозволяє їм поринути в світ програмування на найпростішому прикладі – прикладі логічної гри. Це, в свою чергу, дасть можливість підвищити цікавість до програмування та сформувати з школярів майбутніх студентів IT- спеціальностей з найпростішими і потрібними навиками використання розгалужень при побудові програм.

Косович М. Д.,
студент 4 курсу
факультету суспільних та прикладних наук
Науковий керівник: ст. викладач Кизимишин Л. П.
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕПЛОВИХ НАСОСІВ В УКРАЇНІ

У наш час внаслідок значного подорожчання та невідновлюваності джерел природного газу, що традиційно використовується для опалення промислових та житлових приміщень, в Україні особливо гостро виникла проблема енергозбереження й пошуку ефективних, альтернативних джерел теплової енергії. Одним з таких джерел є використання геотермальної й сонячної енергії за допомогою теплових насосів (ТН). Цей метод екологічно безпечний і досить дешевий. Він уже багато років використовується для опалення будівель різного

призначення і гарячого водопостачання в ряді країн Західної Європи, США, Японії та інших [1].

Більшості населення України поки що малознайоме поняття «тепловий насос», але ми постійно їх використовуємо. Так, саме ТН працюють у звичних нам холодильниках та кондиціонерах. Ці пристрої є настільки надійними, зручними та звичними, що ми навіть не звертаємо увагу на їх роботу. Взагалі використання теплонасосних технологій для теплопостачання досить широко розповсюджене в світі, входить практично до складу всіх енергозберігаючих програм, які реалізуються за рубежом. Усі широкомасштабні програми з енергозбереження, що реалізуються за кордоном, передбачають їх широке впровадження. Згідно з прогнозами Світового енергетичного комітету до 2020 р. у передових країнах частка опалення та гарячого водопостачання з використанням теплових насосів складе 75% [2]. Корисним є досвід західних країн з впровадження ТН, в тому числі - шляхом надання державою певних пільг або кредитів підприємствам [3].

Значну увагу розвитку нетрадиційної енергетики приділяє Україна. Так, згідно з прогнозами Міністерства палива та енергетики України, потужність ТНУ в Україні у 2010 р. планується довести до 1800 МВт. Загальний технічно можливий потенціал нашої держави за напрямком використання ТНУ складає 12,03 млн. т у. п. на рік. На даний час при промисловому використанні ТН в Україні можна досягти додаткових теплових потужностей у 4900 МВт [4].

Не зважаючи на досвід застосування ТН за кордоном, в нашій країні роботи з впровадження ТН перебувають, в основному, на стадії окремих досліджень. До факторів, які на теперішній час стимулюють впровадження ТН в промисловість і муніципальну енергетику слід віднести дефіцит паливних ресурсів, а також екологічні переваги ТН в порівнянні з альтернативними низькотемпературними джерелами теплопостачання.

За даними Міжнародного Енергетичного Агентства, до 2020 року в розвинутих країнах частка опалення і гарячого водопостачання за рахунок ТН буде складати 75% [1-2].

Щодо України, то в «Концепції розвитку паливно-енергетичного комплексу України на 2006-2030 роки» прогнозується, що виробництво теплової енергії до 2030 року буде еквівалентне використанню 20 млн. т у.п. в рік. На даний час працюють лише одиничні системи опалення, що використовують теплонасосні технології. І, хоча дослідження в цій галузі проводяться давно, масштаби і галузі найефективнішого застосування ТН не визначені, а роботи, пов'язані з розробкою і впровадженням ТН в промислову енергетику, перебувають на стадії окремих досліджень і практичних застосувань. Це пов'язано з рядом причин, таких, як відсутність демонстраційних працюючих ТН, широкої реклами їх переваг, незначне поширення систем кондиціонування повітря та електрообігріву, відсутність низькотемпературних систем опалення в децентралізованому теплопостачанні, серійного виробництва ТН, відсутність державної підтримки при розробці, дослідженнях і впровадженні. В той же час у всіх країнах світу впровадження теплонасосних технологій відбувається за значної державної підтримки у вигляді введення дворівневого тарифу на електроенергію, виділення

субсидій при купівлі теплонасосної техніки, податкових чи кредитних пільг [5].

Тепловий насос - пристрій для переносу теплової енергії від джерела низькопотенційної теплової енергії (з низькою температурою) до споживача (теплоносія) з більш високою температурою. Термодинамічно тепловий насос аналогічний холодильній машині. Однак якщо в холодильній машині основною метою є виробництво холоду шляхом відбору теплоти з будь-якого об'єму випарником, а конденсатор здійснює скидання теплоти в навколишнє середовище, то в тепловому насосі картина зворотна. Конденсатор є теплообмінним апаратом, що виділяє теплоту для споживача, а випарник - теплообмінним апаратом, що утилізує низькопотенційну теплоту та переробляє її у вторинні енергетичні ресурси і (або) нетрадиційні поновлювані джерела енергії. ТН широко застосовуються в децентралізованих системах опалення та вентиляції будинків завдяки своїй високій ефективності, надійності та екологічній чистоті.

За рахунок того, що ТН не виробляє, а «перекачує» низькотемпературне тепло на вищий температурний рівень, він може постачати у 3 - 10 разів більше теплової енергії, ніж спожитої електричної. ТН можна класифікувати за наступними ознаками: за принципом дії; за схемою застосування; за джерелами низькотемпературної теплоти (ДНТ), що використовуються; за поєднанням ДНТ з середовищем, яке нагрівається у ТН; за джерелом витрачуваної енергії [4].

Як джерела низькотемпературної теплоти в досліджуваних застосуваннях теплових насосів розглядаються: вода (в тому числі у вигляді ВЕР, стічна), атмосферне повітря, теплота ґрунту та водяна пара. На рис. 1 показаний розподіл теплових насосів за джерелами низько температурної теплоти. Як видно із рис. 1, найбільш широко використовуваним джерелом низько температурної теплоти для теплових насосів є вода.

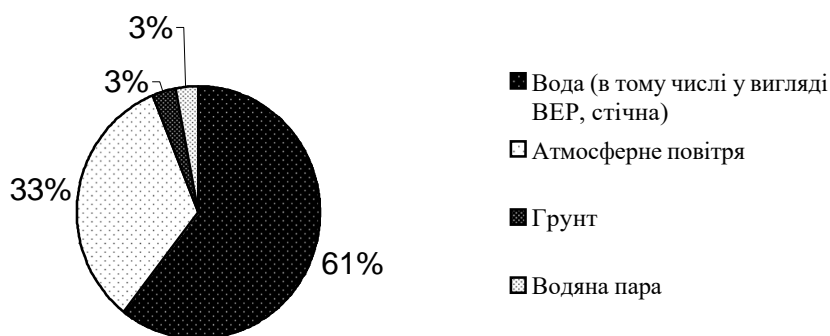

Рис. 1. Розподіл теплових насосів за джерелами низько температурної теплоти.

Найважливішим критерієм, за яким проводять класифікацію ТН, є комбінація джерела низькотемпературного тепла та теплоносія системи розподілу тепла (чи холоду) . У залежності від поєднання цих параметрів ТНУ бувають:

– типу «повітря-повітря» – як зовнішнім джерелом, так і теплоносієм всередині будинку є повітря;

- типу «вода-повітря» – джерелом низько потенційного тепла є вода;
- типу «ґрунт-повітря» – джерелом тепла виступає тепло ґрунту , а система розподілу тепла у приміщенні повітряна;
- типу «повітря-вода» – такі системи досить часто застосовуються, коли в будинку облаштовується водяна система опалення;
- типу «вода-вода» – зовнішнім джерелом і теплоносієм всередині будинку є вода;
- типу «ґрунт-вода» – ґрунтова теплонасосна система з водяною системою опалення всередині будинку [6].

За джерелом витрачуваної енергії розрізняють ТН, які використовують для роботи електроенергію, паливо того чи іншого виду, вторинні енергетичні ресурси [4].

Принципова схема ТН зображена на рис.2 [7].

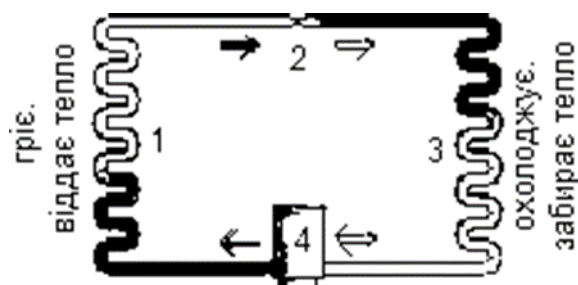

Рис.2.Принципова схема теплового насоса:

1 – гарячий теплообмінник; 2 – розширювач; 3 – холодний теплообмінник; 4 –компресор.

Відповідно до зображеного принципу дії ТН бере теплову енергію з одного місця, переносить (перекачує) її та віддає в іншому місці. Наприклад, у звичайному холодильнику тепло відбирається морозильною камерою з холодильника та викидається в приміщення кухні, при цьому задня поверхня холодильника нагрівається.

При опаленні геотермальними теплонасосами зовнішній блок пристрою ховається в ґрунт або занурюється у водойму поряд з будинком. При цьому, незалежно від температури повітря на вулиці, зовнішній блок залишається вільним від льоду, й ефективність тепло передачі залишається високою.

Технічно є можливість і відбирати тепло у підземної води. У цьому випадку підземна вода з температурою біля 10 С подається зі свердловини до теплонасосу, який охолоджує воду до 1...2 Сі повертає воду під землю.

Тепловою енергією володіє будь-яке середовище, щонає температуру вище за-273°С.Тобто ТН може відібрати тепло у землі, водойми, льоду, підземної скелі, води тощо[8].

У кліматичних умовах України для опалення будинку енергія переважно береться з ґрунту (або водойми). Якщо ж будинок, наприклад, влітку, потрібно охолоджувати, то відбувається зворотній процес: тепло забирається з будинку та скидається у землю (водойму). Той самий ТН може працювати взимку на опалення, а влітку- на охолодження будинку. Вочевидь, що ТН одночасно може

виконуватий інші супутні функції-нагрівати воду для гарячого водопостачання, кондиціонувати, підігрівати басейн, охолоджувати, наприклад, льодовий каток, підігрівати дахи й доріжки, щоб звільнити їх від льоду, тощо. Тобто цей єдиний пристрій може взяти на себе всі функції по тепло-холодо постачанню окремого будинку або комплексу будівель.

Щодо напрямків застосування ТН в Україні, то перспективними є наступні:

1. В Україні з промисловими і комунально-побутовими стічними водами скидається близько 70 тис. МВт/рік тепла, яке може використовуватися для ТН в теплопостачанні комунальних і промислових об'єктів.

2. Електростанції (у тому числі й атомні) скидають для охолодження воду з температурою 30°C, яку теж можна використати з допомогою ТН.

3. Використання як джерело низько потенціальної енергії тепла землі, річок та морів.

Для зменшення споживання природного газу на ТЕЦ запропоновано використати низько потенційне тепло води охолодження конденсатора та інших теплових стоків за допомогою теплових насосів. Економія органічного палива за допомогою ТН відбувається за рахунок корисного застосування скидного низько потенційного тепла, що дасть можливість виробляти теплову енергію для потреб центрального теплопостачання, охолоджувати воду до температури природного джерела та зменшити вплив на біологічні організми річки. Це дасть можливість економії коштів на закупівлю природного газу та експлуатацію котелень; стабільного та якісного постачання жителів міст, підприємств та організацій теплом та гарячою водою в опалювальний сезон; зменшення обсягів природного газу, що споживаються водонагрівальними котлами; досягнення значного екологічного ефекту, оскільки завдяки широкому застосуванню ТН, викиди CO₂, які впливають на «парниковий ефект» [9].

Тепло на сосні системи є відносно дорогими, і про доцільність їх застосування для теплопостачання можна говорити, виходячи з порівняння з традиційними альтернативними видами джерел енергії за технічними, економічними, технологічними і екологічними факторами.

Отже, тепловий насос - це екологічно чиста система опалення, гарячого водопостачання й кондиціонування, що переносить тепло з навколишнього середовища. Перевагами його застосування є: істотне зниження витрат на опалення й кондиціонування; відсутність у потребі газу чи іншого займистого носія; використання поновлюваних джерел енергії; екологічна безпека; забезпечення стабільної температури протягом усього року.

У зв'язку зі зміною цін на енергоносії теплові насоси як альтернативні та відновлювальні джерела енергії вже сьогодні є актуальними для України. Використання геотермальних ТН для опалення та гарячого водопостачання окремих будівель чийїх групу геокліматичних умовах України має досить широкі перспективи, особливо з огляду на переваги тепло насосних систем порівняно з традиційними, джерела яких через активне використання вичерпуються, зростають витрати на їх видобування або придбання та переробку та які мають негативні наслідки для довкілля.

Для широкого впровадження відновлювальних джерел енергії, зокрема, ТН, в усіх галузях господарства, необхідно розробити більш детальну і ефективну урядову програму, у якій передбачити систему заходів по стимулюванню виробника і споживача, як це робиться в усьому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мировая энергетика: прогноз развития до 2020г./[подред.Ю.Н.Старшинова]; пер.сангл.– М.: Энергия,1980.– 256с.
2. Зубков В.А. Использование тепловых насосов в системах теплоснабжения // Тепло энергетика. – 1996. - №2. – С. 17-20
3. Бубялис Э., Марцинаускас К. Теплота городских сточных вод в системе централизованного теплоснабжения г. Алитуса // Пром. теплотехника. – 1999. – Т.21. - №2-3. – С. 141-145.
4. Ткаченко С.Й. Парокомпресійні теплонасосні установки в системах теплопостачання: монографія / С.Й. Ткаченко, О.П.Остапенко. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 176с.
5. Сліпець І.В. Ринок теплових насосів в Україні та світі / І.В. Сліпець // Нова тема. – 2008. – №4. – С.50 – 51
6. Зубков В.А. Использование тепловых насосов в системах теплоснабжения / В.А. Зубков // Теплоэнергетика. – 1996. - №2. – С.17 – 20.
7. Принцип роботи геотермального теплового насосу/О.В.Кучерук//ТОВ «Теплові насоси». – К.: –2009.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://teplonasos.com/tehnogiua.html>.
8. Янтовский Е.И. Парокомпрессионные теплонасосные установки / Е.И.Янтовский, Ю.В.Пустовалов. – М.: Энергоиздат. – 1982. – 144с.
9. Никифорович Є.І. Перспективи використання теплових насосів для утилізації низько потенційного тепла на прикладі ТЕЦ-5 м. Києва /Є.І. Никифорович, Ю.М. Литвинюк // Нова тема. – 2008. – №4. – С.13 – 16.

**Костюкевич Д. С.,
Барановичский государственный университет
Научный руководитель – Андрияшко Марина Васильевна
Республики Беларусь, город Барановичи**

**«СУЩЕСТВЕННЫЙ ВРЕД» В РАМКАХ СТ. 367 УГОЛОВНОГО
КОДЕКСА УКРАИНЫ**

По законодательной конструкции состав преступления, предусмотренный ст. 367 Уголовного кодекса Украины (далее – УК Украины) «Службова недбалість», является материальным, поэтому для его определения необходимо составить следующие последствия:

1) причинение существенного вреда охраняемым законом правам и интересам отдельных граждан, или государственным или общественным интересам, или интересам юридических лиц (ч. 1 ст. 367 УК Украины);

2) наступление тяжких последствий (ч. 2 ст. 367 УК Украины) [9].

Некоторые ученые (Н. Ю. Худякова, А. С. Михлин) под преступными последствиями понимают «вред, причиненный преступной деятельностью человека общественным отношениям, охраняемым уголовным законом» [10, с. 94]. Как отмечает, М. И. Хавронюк «существенность материального (имущественного или физического, личного) вреда определяется непосредственно в законе на основании заранее определенных критериев (тяжесть телесных повреждений и т.п.), а признание или непризнание существенного морального вреда (государственного, организационного, политического, морального, психологического) как правило, осуществляется в рамках судебной квалификации без учета указанных критериев» [4, с. 190].

По мнению В. А. Клименко, «существенный вред – это оценочная категория. При его определении необходимо учитывать степень отрицательного влияния противоправного деяния на нормальную работу предприятия, учреждения, организации, характер и размер понесенного ими материального ущерба, количество пострадавших граждан или юридических лиц, тяжесть причиненного им морального, физического или имущественного вреда» [2, с. 132]. С. В. Рак также отмечает, что «трактовка украинским законодателем понятия «существенный вред» является актуальным и дискуссионным вопросом» [7, с. 91].

Из формулировки диспозиции ч. 1 ст. 367 УК Украины следует, что существенный вред может иметь как материальный, так и нематериальный характер. В примечании 3 к ст. 364 УК Украины дается определение понятию «существенный вред», где указано, что под «существенным вредом» в ст. 367 УК Украины необходимо понимать вред, который в сто и более раз превышает необлагаемый минимум доходов граждан [9]. Таким образом, существенный вред имеет формально-определенный характер.

В свою очередь, сущность нематериального существенного вреда заключается в нарушении интересов участников общественных отношений, если эти интересы касаются моральной, организационной и политической сфер. Таким образом, нематериальный вред – категория оценочная.

Также в п. 6 постановления Пленума Верховного Суда Украины № 15 «О судебной практике по делам о превышении власти или служебных полномочий» указано, что «если вред заключается в причинении общественно опасных последствий нематериального характера, вопрос о его существенности решается с учетом конкретных обстоятельств дела» [5]. В частности, существенным вредом могут признаваться нарушения охраняемых Конституцией Украины или другими законами прав и свобод человека и гражданина (право на свободу и личную неприкосновенность и неприкосновенность жилища, избирательные, трудовые, жилищные права и т.д.), подрыв авторитета и престижа органов

государственной власти или органов местного самоуправления, нарушение общественной безопасности и общественного порядка, создание обстановки и условий, затрудняющих выполнение предприятием, учреждением, организацией своих функций, сокрытие преступлений (п. 6) [5]. При решении вопроса о том, является ли причиненный ущерб существенным, также учитывалась количество пострадавших граждан, размер морального вреда или упущенной выгоды и тому подобное. Но социальный аспект таких последствий вполне основывался на субъективных критериях оценки [6, с. 204].

Необходимо отметить, что В. И. Тютюгин, анализируя п. 3 и п. 4 примечания к ст. 364 УК Украины, пришел к выводу о том, что «хотя законодательное определение таких последствий служебных преступлений, как „существенный вред» и „тяжкие последствия», раскрывается только в отношении причинения имущественного (материального) ущерба, но это вовсе не означает, что эти преступления не могут привести и последствия нематериального характера» [8, с. 9 – 10]. Такой вывод ученого прямо вытекает из диспозиции ч. 1 ст. 364 УК Украины, в которой последствия этих преступлений определяются как причинение существенного вреда охраняемым законом правам, свободам и интересам отдельных граждан, государственным или общественным интересам, или интересам юридических лиц. А указанные в законе права, свободы и интересы не могут быть сведены только к имущественному ущербу, ведь нередко нарушаются и другие, например, основные конституционные права и свободы человека и гражданина.

Анализируя понятие «тяжкие последствия» и «существенный вред», В. П. Коваленко внес предложение расширить примечание к ст. 364 УК Украины следующим образом: «Существенный вред может также иметь нематериальный характер и заключаться в нарушении конституционных прав и свобод граждан, подрыве авторитета органов государственной власти, государственного управления и местного самоуправления, нарушении нормальной деятельности организаций, совершении преступления подконтрольными или подчиненными лицами и т.д.» [3, с. 16].

В свою очередь, К. П. Задоя считает, что «существенный вред и тяжелые последствия как признаки составов преступлений в сфере служебной деятельности, заключаются исключительно в ущербе имущественного характера, а если рядом с имущественным вредом вызван вред жизни или здоровью человека, то данный вред требует дополнительной квалификации по соответствующим статьям УК Украины» [1, с. 32 – 35].

Таким образом, мы можем отметить, что многие украинские ученые признают, что моральный вред, который заключается в небрежном и недобросовестном отношении должностных лиц прав и интересов граждан, является уже по сути существенным вредом. В свою очередь, существенный вред, причиненный охраняемым законом интересам отдельных юридических лиц, предприятиям учреждениям организациям, заключается в нарушении установленного государством порядка выполнения каких-либо действий, а также нормальной работы предприятий, учреждений, организаций. Существенный

вред, причиняемый юридическим лицам, может иметь имущественный характер или заключаться в подрыве авторитета или деловой репутации. Таким образом, если причиненный вред имеет нематериальный характер, то и у законодателя, и у теоретиков, однозначный подход к определению понятия «существенный вред» отсутствует.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ:

1. Задой, К. П. Судова практика в справах про злочини в сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: окремі тенденції, проблеми та перспективи вдосконалення / за ред. К. П. Задой. – К. :АграрМедіаГруп, 2014. – 135 с.

2. Клименко, В. А. Уголовная ответственность за должностные преступления / В. А. Клименко, Н. И. Мельник, Н. И. Хавронюк. – К. : Блиц-Информ, 1996. – 512 с.

3. Коваленко В. П. Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем працівником правоохоронного органу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / В. П. Коваленко // Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів, 2009. – 23 с.

4. Научно-практический комментарий Кримінального Кодексу України від 5 квітня 2001 р. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К. :Каннон, 2005. –1104 с.

5. О судебной практике по делам о превышении власти или служебных полномочий : Постановление Пленума Верховного Суда Украины от 26 дек. 2003 г. № 15 // База Spinform. Законодательство стран СНГ. – М., 2020.

6. Рак, С. В. Істотна шкода як ознака об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 367 КК України / С. В. Рак // Питання боротьби зі злочинністю. – 2016. – № 32. – С. 202-217.

7. Рак, С. В. Кримінальна відповідальність за службову недбалість : дис... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / С. В. Рак. – Харків, 2019. – 297 с.

8. Тютюгін В. І. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг :навч.-практ. посіб. / В. І. Тютюгін Ю. В. Гродецький С. В. Гізимчук ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна. – Х. : Право, 2014. – 232 с.

9. Уголовный кодекс Украины [Электронный ресурс] : 5 апр. 2001 г., № 2341-III : в ред. Закона Украины от 04 дек. 2020 г. № 1074-IX // База Spinform. Законодательство стран СНГ. – М., 2020.

10.Худякова, Н. Ю. Кримінально - правова характеристика службової недбалості : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Н. Ю. Худякова. – Київ, 2013. – 255 с.

**Котерлин Роксолана,
студентка групи Тс-2019**

**Науковий керівник:
директор Науково-дослідного інституту
імені Академіка Івана Луцького,
доктор юридичних наук, професор
Луцький Роман
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМВІДНОСИН ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Глобальні зміни не обов'язково несуть з собою позитивні наслідки: вже наприкінці 90-х років минулого сторіччя тенденції до стабільного економічного зростання змінились масштабними кризами з катастрофічними наслідками для деяких країн.

Загалом, причини виникнення, швидкість поширення та масштаби світових економічних криз поставили під сумнів не тільки ідею глобалізації, як позитивного фактору розвитку цивілізації, а й класичну стратегію вільного ринку взагалі, що змушує політиків, дослідників та науковців вдаватися до перегляду ролі сучасних функцій держав у глобалізаційних процесах. Так Стенлі Хоффман у праці «Зіткнення глобалізацій» вимушений був визнати, що «на протязі віків все більш інтенсивний процес централізації держав супроводжувався розширенням їх функцій та спробами сформувавши у громадян свідомість приналежності до єдиного цілого. Проте жодна централізована структура влади в світі сьогодні на це не здатна, навіть Європейський Союз» [5].

Метою нашого дослідження є виокремлення провідних сучасних тенденцій впливу політичної, економічної та соціальної складових глобалізації на трансформацію соціальних функцій держави. Досліджуючи сутність процесів глобалізації та їх вплив на трансформацію соціальних функцій держав, потрібно зауважити, що більшість дослідників та науковців є солідарними в тому, що дефініції «глобалізація» неможливо дати якесь єдине визначення, незважаючи на те, що саме уявлення про неї має давнє коріння.

Фернан Бродель у третій частині своєї найвідомішої праці «Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII ст.» розглядає глобалізацію як явище, яке бере початок з XV ст. та зауважує, що «ніщо б не стало можливим без своєрідної діяльності світового ринку, яка мовби розчищала шлях» [1, с. 15]. Насамперед, потрібно звернути увагу на позицію, згідно з якою перші етапи глобалізаційного процесу невід'ємно пов'язуються саме із народженням капіталістичної системи, становлення якої, в свою чергу, залежало від прискорення темпів розвитку міжнародної торгівлі, трансформацією ринків праці, формування фінансових потоків тощо.

Активізація глобалізаційних процесів початку нового тисячоліття поставили суспільство перед очевидною необхідністю дослідження і з'ясування

суті і змісту соціальної функції держави, основне завдання якої полягає у забезпеченні необхідного рівня соціального відтворення, перерозподілу «глобального» продукту та недопущення суспільних катаклізмів. Очевидно, що соціальні функції держави мають визначатися як головні напрямки її діяльності, обумовлені основними суспільними цілями і завданнями на конкретному історичному етапі її розвитку, механізмом реалізації яких є соціальна політика.

Більшість дослідників погоджуються з тим, що історичний етап «індустріальної глобалізації» та визначення основних аспектів соціальної функції держави завершився перед початком Другої світової війни, після того як практично всі розвинуті держави запровадили політику жорсткого протекціонізму, що, в свою чергу, у подальшому суттєво вплинуло на процеси згортання обсягів міжнародної торгівлі.

Таким чином, соціальна функція держави за визначенням покликана забезпечити його соціальне відтворення. А конституційне закріплення соціального принципу державного устрою у низці розвинутих країн підтверджує той факт, що соціальну функцію держави слід віднести до пріоритетних функцій. Варто зазначити, що зміст соціальної функції не залишається незмінним на всіх етапах розвитку суспільства і держави. Він залежить від багатьох факторів, насамперед від типу політичного устрою, політичної ідеології, розвитку економіки та існування визначеної національної ідеї. Зокрема В. Іноземцев зазначає, що «американська соціальна система більше відповідає індустріальному, а не постіндустріальному способу економічної організації. Проте європейська соціальна система в більшій мірі здатна реагувати на систему людських цінностей і переваг, що змінюються під впливом постіндустріальних тенденцій» [4, с. 160]. Відтак наповнення соціальної функції в Сполучених Штатах та Європейському Союзі має зовсім різний характер, що вже й говорити про країни пострадянського простору.

Безсумнівно, що соціальні функції не тільки держав, що розвиваються, а й передусім розвинених держав перебувають під впливом різних об'єктивних та суб'єктивних факторів глобалізаційних процесів, що сприяють як зростанню сукупних обсягів видатків на соціальну сферу, так і попиту на послуги, спрямованих на подолання високого рівня безробіття, старіння населення, а також підвищення ефективності витрат на пенсії та охорону здоров'я, збільшення соціальної допомоги і соціальних послуг загалом. Пол Герст та Грехем Томпсон відзначають, що навіть такі провідні держави як Франція та Німеччина для задоволення вимог, встановлених ЄС, скорочують свої соціальні видатки, попри те, що у цих країнах існує позитивний торговий баланс і їхній експорт продовжує зростати [2, с. 141].

Сьогодні людство переживає період інтенсифікації формування загальносвітових політичних, економічних і культурних систем, які далеко виходять за рамки національних держав. Для того, щоб прийняти всю політику глобалізму або якісь окремі його положення або, навпаки, відкинути взагалі, потрібно дослідити не тільки його доктрину, а також і передбачення та прогнози ідеологів та теоретиків. В якості «надсуспільної» структури держава реалізує

стратегічні цілі розвитку суспільства, реалізація яких є неможливою в руслі поточного порівняння затрат і результатів. В цьому розумінні економічна політика держави поєднується з її соціальною політикою, іншими словами політикою, спрямованою на розвиток суспільства як цілого, забезпечення його технологічної, соціальної і екологічної збалансованості. Якщо розглядати соціальну політику більш вузько, виділяючи із орієнтирів суспільного розвитку тільки те, що пов'язано зі статусом людини, то соціальні функції держави – це функції гаранта забезпечення загально визнаних прав людини.

В умовах України об'єктивні процеси світового згортання соціальних функцій наклалися на кардинальні соціально-політичні трансформації, злам ціннісної системи суспільства, що викликало крах старої системи соціальних стандартів за відсутності позитивних результатів від посталої нової системи соціальних стандартів. Останнє відбулося як внаслідок об'єктивних факторів (закономірності погіршення рівня життя в періоди значних соціальних трансформацій), так і внаслідок необґрунтовано високих очікувань суспільства від прискореної демократизації. На це ще у 1990 році пророче звертав увагу Ральф Дарендорф, який попереджував, що «в процесі перебудови надії громадян на демократію – за суттю, на свободу, – піддадуться суворим випробуванням. І можливо, що люди навіть захочуть повернутися в атмосферу визначеності, яка існувала за старого ладу, що зазнав краху, й до якого вони напевне будуть відчувати ностальгію» [3].

Таким чином перед органами державної влади та науковцями постають нові завдання, насамперед в частині визначення, формування та реалізації такої соціально-економічної моделі, яка, по-перше, узагальнюватиме той позитивний досвід, що тривалий час ігнорувався соціалістичною моделлю марксизму-ленінізму, та з урахуванням допущених помилок і прорахунків, відповідатиме системному протиставленню двох класичних моделей «капіталізм – соціалізм», побудованому з урахуванням глобалізації. Очевидно, що існує реальна необхідність модернізації сучасної моделі соціальної функції держави, яка повинна ґрунтуватись на основі аналізу реально існуючих тенденцій, що відбуваються в ході складного реформування вітчизняної економічної та соціальної сфери, а не на черговій експериментальній перевірці абстрактної, лише на папері існуючої конструкції.

Зрозуміло, що в умовах глобалізації скорочення соціальних функцій держави до певного критичного мінімуму в ситуації зростання нестабільності, суспільне незадоволення може викликати нову хвилю протекціонізму. В ситуації, коли соціальні функції держави суттєво скорочуються виникає необхідність у запровадженні системи міжнародного регулювання. Але це прямо протирічить основоположним ідеям вільної конкуренції з одного боку, та націоналізму чи фундаменталізму – з іншого. Виникає парадоксальна ситуація – національна держава як суб'єкт наділений регулюючою функцією є антиподом вільного ринку, а ідеї вільного ринку, в свою чергу, не відповідають змісту соціальної функції держави, головне завдання якої полягає у забезпеченні високого рівня соціального відтворення – збільшенні рівня добробуту всього суспільства.

Таким чином можна зробити дещо парадоксальний висновок: здійснювані реформи «глобалізації», спрямовані на зменшення функцій держави, навпаки викликають необхідність нарощування частки державного регулювання. До компетенції нової інтегрованої держави вже не входить відповідальність за надання суспільних благ, але як суб'єкт з регуляторними функціями, несе відповідальність за надання послуг недержавними структурами, на які покладаються функції щодо забезпечення належного рівня соціального відтворення суспільства.

Незважаючи на обмежений суверенітет національних держав, зокрема у євросоні, їх політика залишається державно орієнтованою. У всіх питаннях, які у найширшому розумінні належать до соціальних, держава залишається домінуючим актором та місцем дії. При цьому спосіб, у який держави здійснюють економіко-політичне управління, визначений залученням у транснаціональну політику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст. : у 3-х т. / Фернан Бродель ; [пер. з фр. Г. Філіпчук]. – Т. 3 : Ігри обміну. – К. : Основи, 1997. – 585 с.
2. Герст П. Сумніви в глобалізації / Пол Герст, Грехем Томпсон ; [пер. з англ. А.Войтовича, О. Орленко]. – К. : К. І. С., 2002. – 306 с.
3. Дарендорф Р. Спокуса авторитаризмом / Ральф Дарендорф // Соціальна глобалістика: навч. посіб. / за наук. ред. Е. А. Афоніна, В. Д. Бондаренка, А. Ю. Мартинова. – К. : Освіта України, 2011.
4. Иноземцев В. Модели постиндустриального развития / В. Иноземцев. – М. : Высшая школа, 2008. – 350 с.
5. Хоффман С. Столкновение глобализаций [Електронний ресурс] / Стенлі Хоффман // Соціальна глобалістика : навч. посіб. / за наук. ред. Е. А. Афоніна, В. Д. Бондаренка, А. Ю. Мартинова. – К. : Освіта України, 2011.

Кравчук Е.О.,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Науковий керівник:
канд.екон.наук, доц. Сембер С.В.
м. Ужгород, Україна

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ГРОШІ

Як еволюціонувало суспільство, так еволюціонували і гроші. В кінці XIX-початку XX ст. змінився соціально-економічний розвиток у зв'язку з створенням державного монополістичного капіталізму, що вимагало нових якісних властивостей грошей, які повинні бути економічними, портативними, швидко мають виготовлятися та щоб на ціну впливала держава. Так на зміну повноцінні

грошам прийшли неповноцінні з своїм порядком емісії і механізмами функціонування.

В кінці ХХ століття у суспільні відносини масово запроваджується комп'ютерна техніка, особливо у банківську систему, як найбільш платоспроможну. Облік депозитних грошей вже ведеться у комп'ютерних системах. Такі гроші, як різновид депозитних, отримали назву електронних. Їх якісні властивості задовольняють грошові відносини у всіх суспільствах.

Початок ХХІ століття характеризується становленням і розвитком цифрових економік і на їх базі формуються інформаційні суспільства. Цифрова економіка формує цифрові ринки, в тому числі і грошовий цифровий ринок. Розширює глобалізаційні та інтеграційні процеси у світовій економіці. Електронні гроші, як різновид депозитних, починають не задовольняти потреби цифрової економіки. У 2009 році на ринку з'являється перша криптовалюта – Біткоїн. З самого початку економісти до неї ставилися скептично, але криптовалюта стає все більш популярною та зростає у своїй ціні. Станом на лютий 2021 року Біткоїн знову побив свій рекорд та мав ціну у 55 тисяч доларів, коли його вартість була всього 1 долар у 2011 році.

На даний час теоретично не обґрунтовано статусу криптовалюти як грошей: одні держави її підтримують, інші забороняють, а велика частка суспільства взагалі не знає, що це таке. Метою цієї роботи є визначення її здатності функціонувати в ролі грошей та до якої грошової форми вона належить.

Проблематику сутності криптовалюти вивчали Галушка Є.О., Пакон О.Д., які визначали її як електронні гроші, аналог традиційних валют [1]. Мамуменко М.С., Жмай О. В. підкреслювали, що вони виконує основні функції паперових грошей [5]. Коваль С. Ю. пише, що це «особливий електронний платіжний засіб» [3]. Король М.М., Дір І.Ю., Вароді В.М. вважають, що вона утворила альтернативний грошовий обіг [4].

Можна стверджувати, що криптовалюта є грошима, якщо сутність її грошова і вона має свій порядок емісії і механізми функціонування.

Сутність криптовалюти відповідає трьом сучасним підходам розкриття сутності грошей: функціональному – вона виконує всі функції грошей; еквівалентному – вона є загальним еквівалентом; портфельному – вона є найбільш ліквідним активом.

Порядок емісії і механізми функціонування криптовалюти розкриємо на прикладі Біткоїну.

Офіційний сайт найпершої та найбільш популярної сьогодні криптовалюти Bitcoin визначає криптовалюту як «інноваційну мережу платежів і новий вид грошей, що використовує P2P-технологію і функціонує без центрального контролюючого органу або банку; обробка транзакцій та емісія виробляються колективно, зусиллями мережі» [4].

P2P-технологія (Peer-to-Peer) означає відсутність посередника, тобто від користувача до користувача. Валюта зберігається в електронних гаманцях і транзакції здійснюються між ними. Відсутність посередників дозволяє збільшити

швидкість операції та зекономити. Сама ж криптовалюта працює за допомогою технології блокчейн.

Блокчейн (ланцюжок блоків) – це розподілена база даних, у якій пристрої зберігання даних не підключені до загального сервера. Ця база даних зберігає постійно зростаючий список упорядкованих записів, які називають блоками. Кожен блок містить мітку часу і посилання на попередній блок [5].

Саме завдяки цій технології криптовалюти викликають величезний інтерес. Адже технологія захищає від шахраїв, так як це комп'ютерний код і чим довший той ланцюжок, тим складніше його зламати. Тобто чим більш популярна система, тим більше вона є захищеною. Всі операції з моменту запису зберігаються в ланцюжку назавжди. Комп'ютерний код також неможливо підробити. У користувачів повна анонімність, але відомий номер рахунку.

Видобуток або емісія криптовалюти називається майнінгом, який забезпечує її транзакцію. Цим може займатися будь-хто, але сьогодні для цього потрібні дуже потужні процесори. За цю роботу математичних обчислень системою передбачена винагорода у вигляді тієї ж самої криптовалюти. Вартість комісії зазвичай є вартістю енергетичних ресурсів, затрачених на здійснення транзакції [3].

Якщо ж функції банків виконують учасники системи, то вона носить децентралізований характер. Проте анонімність та децентралізація здатні підвищити незаконні операції, масштаби тіньової економіки, але такий недолік несе в собі і готівка. Якщо твій рахунок вдалося зламати і викрали гроші або ти забув пароль, то втрачені кошти уже ніяк не повернути. Кожен самостійно несе відповідальність. Та ризик є і у всіх знайомих нами банках: банк може заморозити рахунок або стати банкрутом.

Проте при купівлі речей за криптовалюту в інших країнах можна не дивитися на курс валют, потрібно просто знайти продавця, який її прийме. Сьогодні це не є великою проблемою, адже багато продавців не хочуть упускати потенційних споживачів, тому вони приймають оплату криптовалютою. Операції можуть тривати декілька секунд, а рахунок для неї можна відкрити всього за кілька хвилин, не виходячи з свого будинку, потрібен тільки доступ до інтернету.

Є різні способи зберігання криптовалют. Можна використовувати криптогаманець на своєму комп'ютері або ж зберігати кошти онлайн на певному сервісі. Однак тримати кошти краще у себе, сторонні сервіси часто зламують, і все губиться. Логічним є завантаження необхідного програмного забезпечення із сайту (до прикладу, з «Bitcoin») і встановлення на своєму комп'ютері з урахуванням операційної системи. Краще обирати повні версії, а не «легкі» варіанти – це вимагає місця на диску, часу і трафіку, але цей варіант більш надійний [2].

Початковою вартістю криптовалюти була вартість електроенергії, яка була витрачена на її створення, тепер вартість криптовалюти залежить від попиту та пропозиції на неї. Ринок криптовалюти не є керованим, вона може як падати у своїй ціні, так і зростати. На думку М. І. Тугана-Барановського, цінність

неповноцінних грошей пов'язана з загальною кон'юктурою товарного ринку. Тобто криптовалюта є неповноцінними грошима.

Насамперед системою була передбачена відсутність інфляції, ліміт емісії валюти становить приблизно 21 млн біткоїнів та має власний алгоритм (кожні 4 роки емісія скорочується вдвічі). За розрахунками фахівців, видобуток біткоїну завершиться у 2140 році. Цим він кращий від долару, який, незважаючи на те, що виступає міжнародною валютою, все-таки обезцінюється та страждає від інфляції в певній мірі. Проте існують криптовалюти, у яких інфляція допустима.

Біткоїни діляться на дробові частини, мінімальна з яких складає 0,00000001 біткоїна. Мінімальну одиницю біткоїн часто називають Сатоші – на честь засновника цієї криптовалюти. Таким чином, 1 біткоїн = 100 млн Сатоші [1]. Схоже на те, як 1 гривня = 100 копійок. Подільність біткоїнів надає їм ще більшої зручності, особливо, коли він здатний лише до дефляції.

В багатьох країнах криптовалюта не має правового статусу, а в деяких країнах її навіть хочуть заборонити. Фізично заборонити інтернет-операції з біткоїнами практично неможливо, оскільки в такому разі потрібен доступ до кожного комп'ютерного пристрою, а це заборонено законодавством більшості країн, оскільки є втручанням в особисте життя [1].

Те, що неможливо заборонити чи контролювати, краще очолити, як це зробила Японія, де з квітня 2017 року біткоїни стали виконувати функцію повноцінної валюти [1].

Отже, криптовалюта має грошову сутність, свій порядок емісії, свої механізми функціонування, свою платіжну систему, свій порядок формування валютних відносин. На даний час представниками неповноцінних грошей є паперові гроші, депозитні гроші і квазігроші. Ні до одного з перелічених представників криптовалюта не відноситься. Вище перелічене дає право стверджувати, що криптовалюта є новим представником неповноцінних грошей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галушка Є.О., Пакон О.Д. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 634–638.
2. Гусєва І.І., Петрова Т.О. Тенденції розвитку крипто валют на ринку України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка і менеджмент*. 2017. № 24(1). С. 48–50.
3. Коваль С.Ю. Криптовалюта як складова частина фінансової системи: стан і перспективи розвитку в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С.529–533.
4. Король М.М., Дір І.Ю., Вароді В.М. Особливості обігу криптовалюти як тенденція цифровізації глобальних фінансів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 28(1). С. 170–173.
5. Мамуненко М.С., Жмай О.В. Переваги та недоліки застосування криптовалют в умовах сучасної ринкової економіки в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. № 26(1). С. 127–130.

**Кравчук М.,
слухачка магістратури,
Науковий керівник:
канд.пед.наук,
доцент Яківчук Г.В.
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
м.Хмельницький**

КОМПОНЕНТИ СЦЕНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАГІСТРАНТІВ ВОКАЛІСТІВ

Підготовка майбутніх співаків до сценічної діяльності – важливий і малодосліджений аспект фахового навчання здобувачів вищої освіти мистецьких закладів. Сучасна мистецька освіта висуває до майбутнього вокаліста вимоги щодо володіння вокально-технічними навичками, глибокого розуміння сутності вокального мистецтва, опанування сценічної майстерності.

Процес підготовки до сценічної майстерності полягає в глибокому проникненні виконавця у сценічний образ та його реалізації засобами теоретичних знань, вокальної техніки, інтерпретаторських концепцій, комунікативних навиків, міміки, жестів тощо. Цей процес включає в себе формування та розвиток комплексу структурних компонентів сценічної майстерності вокаліста.

Вокальне мистецтво – одне з найбільш популярних видів музичного виконавства, що є найважливішою сферою духовного буття людини, значущим пластом її культури. Тому, володіння вокально-виконавською діяльністю є складним та багаторічним процесом, що потребує суттєвих зусиль у співаків-початківців.

Проблемі професійної підготовки студентів-вокалістів до вокально-сценічної діяльності присвячено низку праць, зокрема Е. Гавацко, Е. Гуренко, О. Маньковська, Е. Рапацевич, З. Стукаленко, О. Довгань, Н.Дрожжиної, О. Єрошенко, Н. Гребенюк, Д. Бабіч, О. Катрич, О. Прядко та ін., де порушено окремі питання реалізації творчого потенціалу й розкриття різносторонніх здібностей майбутніх вокалістів в освітньому та вокально-сценічному процесі.

Формування виконавської майстерності у магістранта-вокаліста неможливе без розширення мистецького світогляду, формування художнього смаку, розвитку емоційної культури, систематизації фахових знань та оволодіння на високому рівні сценічною майстерністю [1]. Сценічна майстерність – це «комплексне багаторівневе та структурне утворення, яке охоплює фізіологічно-психологічні аспекти особистості і формується в процесі професійної підготовки» [3, с. 161]. На думку З. Стукаленко, сценічна майстерність є властивістю особистості, яка формується в процесі професійної підготовки та виконавської діяльності, проявляється як вищий рівень засвоєних вмінь, гнучких навичок та інтерпретаторської здатності [6, с. 177].

Основою цілеспрямованого збагачення художньої ментальності співака є його свідоме ставлення до художньої цінності й змістовності вокального твору, а також орієнтація у стильових, жанрових, формотворчих, інтонаційно-мовленневих особливостях музичного тексту, знання щодо засобів вокально-інтонаційної та візуально-сценічної виразності та їх застосування у процесі розучування твору та виконавського втілення його художньо-образного змісту, тобто музичної компетентності.

Спробуємо проаналізувати та систематизувати професійні компоненти, які об'єднуються у виконавській творчій діяльності вокаліста.

До компонентів сценічної майстерності магістрантів-вокалістів Е. Гуренко відносить :

- *теоретичний* (музична освіченість, елементи сценічної техніки);
- *технічний* (рівень володіння технічними прийомами);
- *художній* (представлення художніх цінностей музичного твору, створення інтерпретаторської концепції відповідно із задумами композитора);
- *суспільно-психологічний або комунікаційний* (спілкування із слухачем за допомогою міміки, жестів, музично-ігрових рухів, перебування у відповідному емоційному стані) [2].

Діяльність вокаліста пов'язана зі здатністю до музично-теоретичного усвідомлення своїх музично-слухових вражень, яка уможлиблює деталізацію образних, слухових уявлень та утворення цілісного уявлення про ідейний задум, настрої, коло емоцій і логіку їх виконавсько-матеріального втілення та розгортання у виконавському процесі. Музичні психологи стверджують, що саме подробиці уявного звучання, які поступово вимальовуються виконавцем у музичному русі, забезпечують емоційну реакцію слухачів, змушуючи їх «включатися» до світу переживань і ставати «співучасниками» творчого процесу (Д. Кінарська, П. Костюк, Н. Киященко. К. Тарасова, Б. Теплов).

Традиційна вокальна педагогіка приділяє максимальну увагу насамперед якості оволодіння співаком вокальними-технічними прийомами, можливостями голосового апарату. Завдяки володінню навичками технічно бездоганного, вільного й виразного інтонування, широкою палітрою засобів вокально-технічного характеру досягається створення художнього образу. Процес оволодіння вокально-технічними прийомами має «надихатися» творчим завданням – втіленням художнього образу твору та прикінцевою метою виконання, під якою мається на увазі створення певного художньо-естетичного враження (О. Ручаєвська) [4]. Процес удосконалення вокально-технічної підготовки потребує від співака високого рівня слухового, м'язового самоконтролю, здатності до самостійних фонаційно-пошукових дій тощо.

Важливо зазначити, що виконання вокального твору це здатність вокаліста проникати в сутність художнього замислу автора задля його донесення до слухача, а отже опанування усіма структурними рівнями сценічної майстерності на високому професійному рівні. На нашу думку, сценічна майстерність вокалістів-магістрантів – це, насамперед, художня інтерпретація твору автора, що відтворюється виконавськими засобами самого виконавця. Художня

інтерпретація проявляється в відтворенні музичного твору, реалізації свого бачення, душі, своєї техніки виконання, де музикант на основі авторських знаків, не змінюючи партитури доносить свою думку до слухачів.

Науковці звертають увагу на те, що феноменам музичного мистецтва притаманна неоднозначність зв'язку музичної форми і художнього сенсу твору. Постає завдання його індивідуально-суб'єктивної інтерпретації з врахуванням історично-зумовлених особливостей, це потребує від виконавця відповідного рівня музичного інтелекту, освіченості, рівня духовного розвитку.

З навчальної практики добре відомо, що переважна частка здобувачів вищої освіти під час виконання програми спрямовує свою увагу на самоконтроль за своїми співацько-технічними діями, на виконання вказівок педагога і практично не враховує те, що спів – це спосіб контактування із присутніми. Якість комунікативно-виконавського впливу співака на присутніх залежить від рівня його професійної майстерності, впевненості в достатньому ступені підготовленості твору, а також від особистісних характеристик. Тому наступним не менш значущим компонентом є поєднання вокально-інтонаційних та невербально-виконавських засобів – володіння навичками сценічної поведінки, акторсько-сценічної майстерності, здатність до емоційно-вольової саморегуляції, від чого в значній мірі залежить сила артистичного враження на публіку.

Виконавська комунікативність має ще один аспект, а саме – застосування комплексу виразно-комунікативних засобів творчого спілкування: зовнішнього вигляду, ходи, постави, погляду, жестів, кінетики, що у сукупності зумовлює певну установку на його сприйняття слухачами та допомагає (або заважає) налагодити з ними контакт (Р. Сладкопевець) [5].

Отже, результатом навчання майбутнього вокаліста має стати формування та реалізація набутих співацьких навичок в умовах публічного виступу, створення сценічного образу засобами творчого перевтілення, власне – сформованості сценічної майстерності тощо. Усі обґрунтовані компоненти сценічної майстерності магістранта-вокаліста, що з'являються в процесі відтворення, передачі й сприйняття художньо-образного змісту, становлять важливу соціальну і особистісно-психологічну функцію, стаючи значущими у формуванні виконавського артистизму, досягненні творчого стану, концентрації уваги й «вольового посилення», сценічного натхнення.

Таким чином, до головних компонентів сценічної майстерності вокаліста, на нашу думку, входять теоретичний, технічний, художній, суспільно-психологічний або комунікаційний компоненти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гавацко Е.П. Формування вокальних навичок у вихованців студії естрадного співу: наук.-метод. посіб. Ужгород, 2017. 65 с.
2. Гуренко Е.Г. Проблемы художественной интерпретации (Философский анализ). Новосибирск: Наука, 1982. 256 с.

3. Маньковська О. Ю. Формування сценічної майстерності майбутніх акторів як наукова проблема: аналітичний огляд. *Вісник Черкаського національного університету ім.Б. Хмельницького*. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип. 3. С. 161–167.

4. Рапацевич Е. С. Педагогика: большая современная энциклопедия. Минск: Современное слово, 2005. 720 с.

5. Рубинштейн С. Л. Бытие и сознание. Москва: Наука, 1957. 590 с.

6. Стукаленко З. М. Емоційний інтелект як показник сценічної майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка*. Серія: Педагогічні науки. Вип. 170. 2018. С. 175–179.

**Криворучко Софія Михайлівна,
група КФс-2018,**

**Коледж Університету Короля Данила,
м. Івано-Франківськ**

Науковий керівник:

**Івашків Т.С., к.е.н., доц., професор кафедри управління та
адміністрування, Університет Короля Данила**

м. Івано-Франківськ

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРИЧНІ ЗАСАДИ

Конкурентоспроможність підприємства є одним з найголовніших показників, які характеризують ефективність діяльності підприємства в умовах конкуренції. Головними елементами успіху малого підприємства у конкурентній боротьбі в умовах змінного зовнішнього середовища є завоювання і утримання конкурентних переваг. Особливо гостро ця проблема постає зараз, в умовах посилення інтенсивності конкуренції після вступу України в Світову організацію торгівлі (СОТ) та отримання преференцій з боку Європейського союзу.

Як слушно стверджував відомий англійський економіст Ф. Хайєк, «суспільства, які покладаються на конкуренцію, успішніше за інших досягають своєї мети» [1, с. 4]. Термін «конкуренція» походить від латинського слова *conspicere*, що означає «зіштовхуюсь» [2, с. 352].

Найчастіше конкуренцію розглядають як:

- ефективний засіб цінового регулювання;
- засіб встановлення ринкової рівноваги;
- змагальні суперницькі відносини між економічними суб'єктами;
- суперництво за кращі умови виробництва;
- суперництво між товаровиробниками за частку ринку та ряд інших

[4, с. 9].

Отже, конкуренція – це суперництво між учасниками ринкового господарства за найвигідніші умови виробництва, продажу й купівлі товарів і послуг, за привласнення найбільших прибутків.

Впливаючи із загального розуміння конкуренції можна сказати, що конкурентоспроможність – складна комплексна порівняльна категорія, що не має загальновизнаного універсального визначення і в сучасних трактуваннях зводиться до володіння перевагою в умовах конкуренції.

На нашу думку, під конкурентоспроможністю підприємства доцільно розуміти здатність господарюючого суб'єкта задовольняти конкретні суспільні потреби, яка забезпечується більш ефективним, порівняно з конкурентами, використанням обмежених економічних ресурсів, яка забезпечується здатністю підприємства утримувати впродовж певного проміжку часу певну частку ринку. Рушійними силами формування та зміцнення конкурентних переваг підприємства є низка чинників.

На погляд таких вчених як Пакулін С.Л., Євсєєва О.О., класифікація чинників конкурентоспроможності може бути здійснена не лише за джерелом утворення, а й за іншими ознаками: ступінь контрольованості, спрямованість, характер дії, залежність від суб'єкта управління, ранг відповідно до внеску в підвищення конкурентоспроможності підприємства. Виділення факторів конкурентоспроможності підприємства є передумовою для визначення мірила оцінки конкурентоспроможності підприємства – критеріїв. При цьому, на їхню думку, множинність факторів забезпечення конкурентоспроможності корелює з множинністю критеріїв, які можливо систематизувати у такі групи: споживчі, операційні та іміджеві критерії конкурентоспроможності підприємства. Досягнення підприємством відповідності критеріям конкурентоспроможності вимагає дотримання певних вимог, серед яких на перший план, висуваються такі вимоги: виробляти продукцію в кількості необхідній та достатній для насичення ринку; формувати номенклатуру та асортимент продукції максимально адекватно потребам ринку; забезпечувати своєчасність випуску та поставки продукції; оптимізувати ціноутворення на продукцію підприємства; забезпечувати якість продукції згідно з умовами споживання; формувати та підвищувати рівень сервісного обслуговування; підвищувати ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства; сприяти створенню авторитету та позитивного іміджу підприємства [3].

Отже, конкурентна перевага – це результат власної ініціативної діяльності суб'єкта господарювання, що впливає на рівень конкурентоспроможності товарів та послуг за допомогою особливості та унікальності продукції, яка регулюється рядом законодавчих актів про захист прав споживачів, правове регулювання інтелектуальної власності, захист економічної конкуренції та іншими економічними механізмами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Відродження виробництва товарів народного споживання – шлях до відродження економіки України. // Легка промисловість, 1999. – №3. – С.4-6.
2. Герчикова И.Н. Менеджмент: уч. – М: ЮНИТИ, 1997. – 501 с.

3. Пакулін С.Л., Євсєєва О.О. Формування та зміцнення конкурентних переваг підприємства URL: http://www.rusnauka.com/6_NITSB_2010/Economics/53432.doc.htm
4. Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570 с.

**Кучинська Юлія,
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
к.ю.н. Вівчарук Діана Павлівна
м. Івано-Франківськ**

ПРАВО ОРЕНДИ ЗЕМЛІ: ПОНЯТТЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Відносини оренди землі набули великого поширення в сучасних умовах провадження господарської діяльності в Україні та за кордоном, дана форма користування земельними ділянками застосовується в різних галузях економіки. В нашій державі характерною є відсутність повноцінного ринку земель, тому в сільському господарстві переважають орендні відносини. Орієнтовно 80% сільськогосподарських земель є об'єктами орендних відносин, значна більшість земельних ділянок (паїв) здаються в оренду, тому вивчення процесу трансформації та розвитку орендних відносин, а саме строку оренди, є досить актуальним.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про оренду землі» оренда землі - це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для проведення підприємницької та інших видів діяльності[3].

Оренда, як особлива форма реалізації права власності та господарського використання землі, як основний засіб виробництва в сільському господарстві займає важливе місце у системі економічних категорій і земельних відносин. В економічно-правовому розумінні оренда – це оформлений договором майновий найм, згідно з яким одна сторона (орендодавець) надає іншій стороні (орендареві) майно, засоби виробництва, землю у тимчасове користування за домовлену в договорі оренди плату [4 с.101].

Поняття договору оренди земельної ділянки законодавчо визначено у ст. 13 ЗУ «Про оренду землі» де зазначено, що договір оренди землі - це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння і користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства [3].

Ч. 1 ст. 792 Цивільного кодексу України формулює поняття договору найму (оренди) земельної ділянки більш стисло, але по суті ідентично: «За договором найму (оренди) земельної ділянки наймодавець зобов'язується передати

наймачеві земельну ділянку на встановлений договором строк у володіння та користування за плату» [1].

Основними складовими оренди землі є:

- 1) Оренда завжди передбачає договірні відносини;
- 2) Оренда завжди строкова;

3) Оренда завжди платна (відповідно ст. 15 Закону України «Про оренду землі» орендна плата відноситься до істотних умов договору. Відсутність у договорі оренди землі однієї з істотних умов є підставою для визнання такого договору недійсним);

4) Оренда передбачає обов'язкове користування земельною ділянкою, а не тільки володіння.

Предметом договору є земельна ділянка, якою відповідно до ст. 79 Земельного Кодексу є частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами. Право власності на земельну ділянку поширюється в її межах на поверхневий (грунтовий) шар, а також на водні об'єкти, ліси і багаторічні насадження, які на ній знаходяться, якщо інше не встановлено законом та не порушує прав інших осіб».

Отже, земельна ділянка завжди конкретна, має певні ознаки, які дозволяють виокремити її із загальної маси землі. Кожну окрему земельну ділянку можна визначити за трьома компонентами, або критеріями:

1. Межі земельної ділянки, винесені в натуру (позначені на місцевості) та закріплені межовими знаками.

2. Місце розташування. Передбачає не лише розміщення, а й координати земельної ділянки, визначені за так званими кутами повороту (вершинами багатокутника, яким є земельна ділянка) у прив'язці до геодезичної мережі.

3. Права на земельну ділянку. Ці права включають не лише речове право на землю (власність, постійне користування, оренда, сервітут, емфітевзис, суперфіцій), але й правовий режим земельної ділянки згідно з категорією, до якої вона належить, встановлені та існуючі для цієї ділянки обмеження[4].

Відповідно до ч.2 ст. 93 ЗК земельні ділянки можуть передаватися в оренду громадянам та юридичним особам України, іноземцям і особам без громадянства, іноземним юридичним особам, міжнародним об'єднанням і організаціям, а також іноземним державам.

Однією із особливостей договору оренди землі є те, що по закінченню строку договору оренди землі орендар, який належно виконував обов'язки за умовами договору, має переважне право перед іншими особами на укладення договору оренди землі на новий строк (поновлення договору оренди землі).

Якщо орендар має намір укласти договір на новий строк, то він зобов'язаний повідомити про це орендодавця не пізніше ніж за 1 місяць до спливу строку договору оренди.

У ч. 4 ст. 93 Земельного кодексу України вказано, що строк оренди земельної ділянки не може перевищувати 50 років[2].

Мірошніченко А.М. зазначає, що умову про термін договору слід формулювати однозначно, з урахуванням положень ст. 19 ЗУ «Про оренду землі»,

за якою право оренди земельної ділянки виникає з моменту державної реєстрації такого права. Очевидно, що лише після державної реєстрації може починатися і строк оренди. Тому бажано уникати фіксованих дат, а прив'язувати перебіг строку оренди до дати державної реєстрації [5 с.251].

Варто зазначити, що особливістю ринку оренди землі в Україні є те, що довгий час переважала короткострокова оренда. До 2012 року більше половини всіх договорів оренди мали термін до 5 років, що не заохочує орендарів раціонально використовувати землю, інвестувати в проекти охорони земель, підтримувати та відновлювати родючість ґрунту та виникає ризик значного виснаження найбільш родючих земель.

Ст. 19 Закону України «Про оренду землі» передбачено, що при передачі в оренду земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства, особистого селянського господарства строк дії договору оренди землі визначається за згодою сторін, але не може бути меншим як 7 років. При передачі в оренду для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства, особистого селянського господарства земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які є земельними ділянками меліорованих земель і на яких проводиться гідротехнічна меліорація, строк дії договору оренди землі визначається за згодою сторін, але не може бути меншим як 10 років. До договору оренди землі включається зобов'язання орендаря здійснювати інвестиції у розвиток та модернізацію відповідних меліоративних систем і об'єктів інженерної інфраструктури та сприяти їх належній експлуатації» [3].

Для орендарів характерною є довгострокова оренда, адже сприяє кращому залученню інвестицій, можливість застосовувати сівозміну, а також відсутність потреби в регулярній державній реєстрації прав на землю.

Згідно з проектом USAID «АгроІнвест» (2014), результати аналізу договорів оренди показали пряму залежність рівня орендної плати від часу підписання договору оренди. Це однаково стосується державної та приватної власності. Виявилось, що чим пізніше буде підписаний договір, тим вищу орендну плату за землю він передбачає. Тому, землевласникам не вигідно укладати довгострокові орендні договори без чіткого механізму перегляду рівня орендної плати. Результати дослідження також засвідчили, що рівень орендної плати фактично однаковий для короткострокових та довгострокових договорів оренди земель приватної власності, тому землевласник не бачить переваг для укладання довгострокового договору оренди. У той же час довгострокова оренда робить оренду менш гнучкою як для орендарів, так і для орендодавців, а це свою чергу, зменшує цінність землі та негативно впливає на інноваційну спроможність тих, хто її обробляє[6].

Враховуючи всі етапи становлення ринку землі, орендар та орендодавець земельних ділянок сільськогосподарського призначення повинен мати вибір вигідних умов ведення бізнесу або отримання прибутку. Існує необхідність встановлення балансу інтересів між землевласниками та орендарями в орендних

відносинах, збереження родючості ґрунтів, консолідації використання земель та кращому залученню інвестицій у сільське господарство.

Отже, для власників тих земельних ділянок, які не в змозі обробляти їх самотійно, єдиною юридичною можливістю отримувати дохід від таких ділянок є передача земельних ділянок сільськогосподарського призначення в оренду. Право оренди землі є абсолютним і характеризується конкретною метою: орендодавець отримує плату, а орендар – можливість здійснення певної діяльності. Основними ознаками, що виділяють право оренди серед інших є його строковість, платність та широке коло суб'єктів. Характер права оренди робить його більш «гнучким», тим самим створюючи умови для максимально раціональної реалізації орендодавцем своїх прав власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV URL: www.zakon.rada.gov.ua
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III URL: www.zakon.rada.gov.ua
3. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV URL: www.zakon.rada.gov.ua
4. Шеремет А. П., Земельне право України: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]/ А. П. Шеремет [2-ге вид.]. Київ: Центр учбової літератури, 2009. с. 632
5. Мірошніченко А. М. Земельне право України: Підручник. - 2-ге видання, допов. і перероб. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2011. с. 678
6. Вернигора М. Оренда сільськогосподарської землі – чи можливий баланс інтересів? 2013. URL: <http://cure.org.ua/ua/novini/orenda-slskogospodarskoi.html>

*Лагода Л.В.,
студентка групи Дс-2017
Керівник: к. мистецтв.,
доц. каф. дизайну Матоліч І.Я.
Університет Короля Данила
м. Івано-Франківськ*

ІНТИМ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ ТА СВІТУ

Інтимне мистецтво зародилося ще задовго до нашої ери, зокрема це відомо з розпису «дочки фараона Ехнатона» (XIV ст. до н.е.) у Стародавньому Єгипті. Також воно відобразилося в античному живописі й скульптурі. В цей час воно вважалося естетичною нормою і наближалося до художнього ідеалу («Афродіта Мілоська», II ст. до н. е.). Натомість в епоху Середньовіччя інтимне мистецтво було під забороною та суворо обмежувалося до зображень оголених Адама та Єви

у живописі, мініатюрах та скульптурі. В епоху Відродження оголене жіноче тіло почали відображати як щось міфологічне та алегоричне.

Інтимне (академічне) мистецтво остаточно сформувалося у XVII – XVIII ст., де через призму класичного мистецтва відображається реальне сприйняття натури.

Вважалося, що тільки тоді художник досягає своєї майстерності, коли йому під силу намалювати оголену натуру.

Інтимне мистецтво у світі. Аналіз картин та скульптур.

Афродіта Мілоська (II ст. до н.е.) – дивовижна скульптура, яка є втіленням краси, жіночності та мудрості. Богиня любові, яка, на жаль, зображена без рук (як і за яких обставин скульптурі відламали руки залишається загадкою). Афродіта зображена з легким нахилом голови зі стрункою шиєю, зібраною зачіскою, одне плече дещо припідняте, інше ж опущене донизу. У неї – красивий вигнутий стан. Накидка, яка зісковзнула з тіла богині символізує м'якість та ніжність її шкіри. Пронизливий ліричний погляд не залишить жодного сумніву, що перед нами богиня любові, ідеал краси та грації.

Антоніо Канова, «Амур та Психея», 1787-1793. На тему античної розповіді про любов крилатого бога Амура і смертної дівчини Психеї митець створив скульптурну групу «Амур і Психея». Скульптура виконувалася майстром двічі. Один варіант, виконаний на замовлення шотландського колекціонера і поціновувача мистецтва барона Каудора. Витвір зберігається в Луврі. Інший, замовлений князем Н. Юсуповим [2]. Найвідоміша скульптура «Психея, розбуджена поцілунком Амура» (1787-1793; копія 1794-1796). Скульптор обрав момент, коли Психея тільки прокинулася від поцілунку Амура і вони готові поринути в обійми один одного [2]. Це справді дивовижний витвір мистецтва створений руками митця, який зумів перетворити грубий мармур у ніжну та витончену скульптуру. Канова зумів передати всю любов Амура та Психеї у їхніх поглядах.

Пабло Пікассо, «Авіньйонські дівки», 1907. Початкова назва «Філософський бордель», оскільки підґрунтям для створення картини стало відвідування дому розпусти у Барселоні. Це одна з найвідоміших картин художника, над якою він працював майже рік та зробив 700 нарисів для отримання цього твору. Спершу картину не схвалили навіть друзі митця. У своїй роботі «Авіньйонські дівки» Пікассо переусвідомлює відношення між природою сексуальності, мистецтвом та життям.

Мистецтвознавці вважають це полотно відправною точкою кубізму, адже тут фігури дівчат представлені не в реалістичному розумінні, а у вигляді геометричних фігур і об'ємів – гострі кути, точні прості лінії, конструктивність [2]. «Авіньйонські дівки» за своїм мотивом переплітаються з африканським мистецтвом, яким свого часу захоплювався Пікассо. Оголені дівчата зображені на тлі фіранки, яка живе своїм життям, а також є об'ємнішою, ніж інші елементи картини.

У нижній частині твору можна побачити дещо схематичний натюрморт з фруктами, який підкреслює розкуту та розслаблену обстановку.

Антоніо да Корреджо, «Юпітер та Іо», 1531. Прекрасна німфа Іо в обіймах Юпітера, який цілує її, при цьому перетворившись на сірий туман, щоб його дружина не дізналася про його зраду. Корреджо перетворив цю міфологічну історію на справжню чуттєву еротичну фантазію. Плавність композиції досягається за допомогою білого полотна, яке підкреслює ніжний образ тіла німфи. Хмари туману приховують палкі обійми Юпітера, що робить твір ще більш чуттєвим.

Рене Магріт «Закохані», 1928. Вважається, що людина, коли закохується стає сліпою. Цей стан нам показує картина «Закохані». Обличчя людей оповиті простирадлами, які не дають їм здійснити заповітний поцілунок, наче їм хтось стоїть на заваді. Відтак картину ще можна трактувати, наче цей поцілунок є для них обох надто інтимним і вони хочуть закрити його від сторонніх очей. Кохання може бути прекрасним для закоханих, але не зрозумілим чи дивним для інших, тому його потрібно приховати.

Едвард Мунк «Поцілунок». Можна було б сказати, що поцілунок об'єднує закоханих, тому й не видно їхніх облич – мовляв, нині вони не ті, ким були до обміну почуттями, і вийшли на новий рівень [2].

Мистецтвознавці вважають, що в цій картині захований глибокий, дещо страшний зміст. Людина, коли закохується, втрачає свою індивідуальність, адже це вже не та особистість. Одна людина змінюється заради іншої та в пристрасті втрачає власну ідентичність, що в свою чергою, є натяком на смерть.

Інтимне мистецтво в Україні.

Українське мистецтво не завжди таке, як ми звикли його бачити. Це не лише сільські мотиви, примітивне мистецтво, навіяне російською культурою, що є цілковитим стереотипом.

Олекса Новаківський «Леда». Ця картина є інтерпретацією Новаківського на грецький міфологічний сюжет, до якого зверталось багато митців ще з часів Ренесансу. На ній зображена Леда, до якої явився Зевс у вигляді білого лебедя. У творі відчувається сильний зв'язок між божеством та земною жінкою.

Василь Седляр «Ілюстрації до «Кобзаря»», 1931. Твір є найбільшим у творчості Седляра. Митець звертається у цих ілюстраціях до еротики, що є для нас зовсім незвичайним. Цими ілюстраціями Василь Седляр осучаснив Шевченка, відійшовши від усіх канонів. «Кобзар» вважається Книгою буття, тож і ілюстрації Седляра є біблійними та іконописними. Більшість критиків та мистецтвознавців захоплювалися працею Василя Седляра, але знайшлися і ті, хто вважав, що художник своєю роботою осквернив поезію Шевченка.

Тарас Шевченко «Сон бабусі та онуки». Тарас Шевченко неодноразово звертався до інтимного мистецтва у своїх творах. Переглянувши його живописні полотна, ми часто можемо зустріти зображення оголеної натури. Зокрема, інтимною є картина «Сон бабусі та онуки». Краса молодої дівчини підкреслюється на фоні бабусі. Їм обом сняться еротичні сни. Причому ж жінка, яка принесла їм цей сон також зображується оголеною, одягнена у легку вуаль. Бабусі сниться її молодість, а дівчині сниться сон, де її викрадає серед ночі лицар

на коні. Навіть якщо залишити на картині тільки дівчину, вона не втратить свого сюжету.

Анатолій Базилевич «Ілюстрації до Енеїди». Створення ілюстрацій до твору «Енеїда» Івана Котляревського зайняло в Базилевича цілих 10 років. У його праці нерідко можемо прослідкувати елементи еротизму. Зокрема, художник зобразив богів та богинь повністю голими. Вважається, що саме натяки на еротичу в ілюстраціях «Енеїди» посприяли її популяризації. Варто також звернути увагу на те, якими зображають українських козаків. Це розкуті та розгульні чоловіки, також часто оголені. Існує думка, що ілюстрації вийшли у світ ще й тому, щоб дещо принизити козаків та дегероїзувати їх.

Отже, інтимне мистецтво має давню історію. Воно чуттєве та незбагненне. Це мистецтво не про вульгарність, а про красу та естетику людського тіла. Тут є своя межа, яку важливо не перетинати. Інтим у мистецтві буває різним. Інтимним може бути оголене тіло, на яке приємно споглядати. Також інтимним може бути тільки погляд, сповнений любові та ніжності, який зачепить найпотаємнішу частину вашої душі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авіньйонські панянки – Пабло Пікассо. URL: <https://jvovpys.com/avinjonski-panyanki-pablo-pikasso/> (дата звернення 27.02.2021).

2. Кохання крізь призму живопису: 11 картин-поглядів на людські почуття. URL: https://24tv.ua/kohannya_kriz_prizmu_zhivopisu_11_kartin_poglyadiv_na_lyudski_rochuttya_n1110260 (дата звернення 26.02.2021).

3. Шедеври, которые все еще говорят с нами. Скульптор-легенда Антонио Канова / Antonio Canova / URL: <https://www.liveinternet.ru/users/4468278/post473684658/> (дата звернення 26.02.2021).

**Лепко А. І.,
студентка ГРСс-2018
Університет Короля Данила
Оленчук У.С. - викладач кафедри
перекладу та філології
м.Івано-Франківськ**

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ АМЕРИКАНСЬКИХ ФІЛЬМІВ ТА МУЛЬТФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Адекватне відтворення заголовка художнього твору засобами іноземної мови часто стає справжнім викликом для перекладача, оскільки назва є одним із вагомих компонентів організації літературного тексту й виконує важливу інформативну, естетичну, а нерідко й жанро визначальну функцію. Назви

сучасних аудіовізуальних творів, до яких належать кінофільми та мультиплікація, часто являють собою передусім рекламні заголовки, основна мета яких – привернути увагу потенційної аудиторії, викликати зацікавлення й спонукати до перегляду. Для цього, адаптуючи оригінальну назву фільму, перекладачеві необхідно зберегти прагматичний ефект, що не завжди є легким завданням через наявність у заголовку етномовного компонента, стилістичну різноплановість лексики, граматичні особливості мови-джерела й мови-реципієнта тощо.[2.]

Назва фільму виконує декілька дуже важливих функцій, які неможливо було б реалізувати за її відсутності. По-перше, назва ідентифікує фільм, без неї було б неможливим будь-яка розмова про кінематограф, була б у край ускладнена робота всієї кіноіндустрії, адже позначення фільму необхідно на всіх етапах виробництва фільму – від верхнього рядка в сценарії до назви рецензії в журналі чи Інтернет порталі. По-друге, без назви фільму неможлива реклама і його просування. По-третє, назви допомагають нам розібратися в нескінченному потоці рецензій, трейлерів, статей, новин, назви допомагають структурувати інформацію про кінематограф і все, що з ним пов'язано. По-четверте, назва – це засіб спрямувати глядацьке сприйняття кінокартини в той чи інший бік. Розставляючи акценти певним чином, виносячи в назву конкретні думки, автори фільму доносять до глядача головну думку картини, її задум.[3.]

Дуже важливу роль грають культурні особливості мови перекладу. Адже відомо, що безліч мов і культур формувалися під впливом перекладів, особливо з античних мов.

Деякі труднощі при передачі особливостей соціальних діалектів можуть виникнути у зв'язку з тим, що ступінь соціального розшарування в різних країнах різний, як і різний ступінь такого розшарування в мові. В. Комісаров зазначає, що в таких випадках еквівалентність в перекладі може встановлюватися між абсолютно різними типами мови. Важливо лише, щоб відмінності в мовних формах мали відповідний соціальний статус. У будь-якому випадку перекладач має добре знати соціальні діалекти обох мов, що беруть участь в перекладі, і вміти співвідносити їх ознаки. [1, с.71]

З цією метою широко використовуються наступні стратегії, запропоновані дослідницею К.Ж. Бальжнімаєвою:

Прямий переклад. Як правило, названа стратегія застосовується до назв фільмів, в яких відсутні неперекладні соціокультурні компоненти. Прямий переклад вважається найбільш точним і адекватним і регулярно використовується в разі, якщо фільмонім складається з власної назви або включає його до свого складу. Дослівно також можуть перекладатися назви, що складаються з простого словосполучення або слова з прямим або універсальним метафоричним значенням. Відмінності оригінальних і перекладених фільмонімів стосуються морфологічних і/або синтаксичних особливостей мовних систем, але значної лексико-граматичної і семантичної трансформації при такому перекладі не відбувається. У деяких випадках перекладена назва є точнішою, ніж оригінальна завдяки граматичним можливостям мови. До даної стратегії також відносяться такі прийоми перекладу, як транслітерація і транскрипція, що не

мають внутрішньої форми. [4.] Це найбільш популярна стратегія перекладів. Приклади: «Sing» – «Співай», «Ice Age» – «Льодовиковий період», «How to Train Your Dragon» – «Як приборкати дракона», «Toy Story» – «Історія іграшок» [2.] «It» – «Воно» «The Dark Tower» – «Темна вежа» «King Arthur: Legend of the Sword» – «Король Артур: Легенда меча» «Life» – «Життя» «Seven Sisters» – «Сім сестер» «Annabelle: Creation» – «Анабель: Створення». [5.]

Трансформація. Наприклад заміна лексичних одиниць, додавання елементів або, навпаки, скорочення назви тощо. Причини, з яких відбуваються подібні зміни, можуть бути різними. Це культурологічні, комерційні, естетичні або інші чинники. Культурологічний чинник визначив спосіб перекладу заголовка «A Christmas Carol», де carol – це популярний у Великій Британії жанр різдвяного гімну. Назва мультфільму в цілому асоціюється в англomовній аудиторії з повістю Чарльза Діккенса – повчальною історією про старого скнару Ебенезера Скруджа, який протягом різдвяної ночі переосмислює свої життєві цінності. Тож цілком логічно, що у вітчизняному прокаті мультфільм вийшов під назвою «Різдвяна історія», що повністю відповідає сюжетові твору й водночас не містить реалій чи алюзій, з якими не досить добре обізнаний український глядач. [2.] Прикладами цієї стратегії служать наступні назви фільмів: «A Dog's Purpose» – «Життя і мета собаки» «The Institute» – «Інститут Роузвуд» «The Boss» – «Леді бос» «The Forest» – «Ліс примар» «Logan» – «Логан: Росомаха». [5.]

Заміна. Надзвичайно популярна серед перекладачів стратегія – заміна назви. Не дивлячись на те, що однією із основних вимог є збереження семантико-структурної рівності і рівні комунікативно-функціональні властивості, все одно зміну назви при перекладі можна зустріти доволі часто. Дана перекладацька вимагає чималих зусиль і творчих здібностей перекладачів, разом зі знанням культурологічних особливостей обох країн. Заміна назви фільму відбувається через неможливість передати прагматичний зміст вихідного тексту. «Найбільшу складність при перекладі викликають фразеологізми, гра слів й навмисно змінених стійких виразів, зміст яких є прозорим лише для тих, хто добре знає культуру англomовних країн». [6.] Яскравим прикладом вдалої заміни є переклад фільму «Fist Fight» як «Махач вчителів». Суть фільму можна зрозуміти із самої назви, адже викладачі теж люди і у них можуть виникнути конфлікти, що і сталося в одній зі шкіл. Перекладач вирішив перекласти слово «fight» як «махач», характерне для молодіжного сленгу та додати слово «вчителі» для більш точної характеристики фільму. Такий спосіб перекладу був обраний для того, щоб залучити молодіжну публіку до перегляду цього комедійного фільму, адже така назва краще відображає суть фільму и підкреслює комедійність. Іноді перекладачі намагаються передати зміст в назві кінофільму задля того, щоб підготувати глядача до перегляду. Прикладом того є трилербойовик «Unlocked», назву якого перекладено не дослівно, а з дещо ширшим поясненням «Таємний агент». Оригінальний переклад підкреслює жанр фільму і привертає увагу любителів трилерів. Іноді кардинальна зміна назви у перекладі відбувається з комерційних причин, тобто заради успіху фільму. Фільм «Kungfuyoga» з Джеккі Чаном переклали як «Обладунки бога: у пошуках скарбів». Виключно з

комерційних міркувань дистриб'ютори відмовилися від оригінального назви «Кунгфу йога» і вирішили поспекулювати на популярній сазі «Обладунки Бога», яка зробила Джекі Чана світовою знаменитістю. Нічого спільного, крім виконавця головної ролі і теми скарбів, у нового фільму з легендарної трилогії немає, тому деякі глядачі залишилися розчаровані, оскільки вони думали, що купують квиток на продовження улюбленого комедійного бойовика.[5.]

Як відомо, труднощі для перекладу часто становлять фразеологічні одиниці та інша національно маркована лексика. Наприклад, оригінальна назва мультфільму «The Nut Job» (дослівно: «Горіхова справа») передусім натякає на сюжет картини, герої якої – білки та інші мешканці міського парку – змушені пограбувати крамницю зі своїми улюбленими ласощами. Однак, з іншого боку, nutjob – це вираз, який у розмовному мовленні означає 'божевільна або ексцентрична людина' [7.] що й зумовлює дотепність заголовка. Українською мовою цей полісемантизм передати неможливо, тому назву замінили на «Реальна білка», що, по-перше, є інформативною, а по-друге, зберігає стилістичне забарвлення оригіналу, адже в цьому контексті реалізується саме неформальне значення прикметника «реальний», яке, до речі, теж найімовірніше з'явилося в нашій мові під впливом англійської. Скорочена традиційна формула казкової кінцівки lived happily ever after («жили вони довго й щасливо»; дослівно: «відтоді завжди жили щасливо») стала основою назви анімаційної комедії «Happily N'ever After», у якій через певні непорозуміння історія Попелюшки розгортається аж ніяк не за звичним сценарієм. Якщо в англійській назві до прислівника ever у своєрідний спосіб (за допомогою апострофа) додали префікс n', в українській зробити щось подібне досить складно: це неодмінно призведе до зміни значення виразу в цілому, та й у будь-якому випадку ця казкова формула в нашій мові є не надто вдалою назвою для мультфільму. Тому обраний у вітчизняному прокаті заголовок «Нові пригоди Попелюшки» є значно більш промовистим і звичним для сприйняття.[2.]

Отже, основними способами відтворення назв сучасних американських і британських мультфільмів українською мовою є прямий (еквівалентний) переклад, транскрипція і транслітерація, трансформація та заміна оригінального заголовка. Вибір способу перекладу залежить від багатьох чинників, зокрема культурологічного, естетичного та комерційного. Важливу роль при цьому має стратегія жанрово-сислової адаптації назви. У будь-якому разі першорядним завданням перекладача є реалізація прагматичного потенціалу оригінального заголовка. [2.] Вибір стратегії залежить від вихідної назви фільму, лінгвокультурного навантаження, жанру фільму, глядацької аудиторії та маркетингових стратегій. [5.]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. - М.: ЭТС, 2002. - 424с.

2. Зосімова О. В. Способи перекладу назв американських і британських мультфільмів українською мовою. Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – 2017.– Вип. 45
3. Громова З. В. Основні помилки при перекладі назв кінофільмів - З. В. Громова - Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2013. – № 9(1). – С. 28-33. –URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vluf_2013_9\(1\)_7.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vluf_2013_9(1)_7.pdf).
4. Александрова О. И. Стратегии перевода современных англоязычных фильмонимов на русский и испанский языки- О. И. Александрова, У. А. Николаева -Вестник РУДН. – 2016. – № 2. – С. 113-122. –URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/strategii-perevoda-sovremennyhangloyazychnyh-filmonimov-na-russkiy-i-ispanskiy-yazyki>
5. Демченко Н.С. Тенденції перекладу сучасних англомовних фільмів на українську мову. «Молодий вчений» № 12.1, (52.1), грудень, 2017 р.
6. Слепович В. С. Курс перевода (английский – русский язык): учеб. пособие для студентов учреждений, обеспечивающих получение высшего образования по специальности «Мировая экономика и международные экономические отношения» - В. С. Слепович. – 7-е изд. – Минск: Тетра Системс, 2008. – 320 с.
7. The American Heritage Dictionary of the English Language [E-resource]. URL: <http://www.ahdictionary.com> (viewed 9 January, 2017).

***Лис Марія Степанівна,
група КФс-2018,
Коледж Університету Короля Данила,
м. Івано-Франківськ
Науковий керівник:
Івашків Т.С.,
к.е.н., доц., професор кафедри управління та адміністрування,
Університет Короля Данила,
м. Івано-Франківськ***

МАРКЕТИНГ ХХІ СТОЛІТТЯ – КРЕАТИВНІ ПІДХОДИ ТА ЛАТЕРАЛЬНИЙ МАРКЕТИНГ

Маркетинг 21 століття став рішучим, розповсюдженим, всюдипроникним, цілодобовим, безперервним і навіть можна сказати агресивним і на межі нав'язливим. Тому, вивчення маркетингу і нових підходів реалізації його напрацювань, віднайдення креативу в організації продажів та вивченні ринку з використанням латерального підходу є актуальним.

Сучасний маркетинг – далеко не те саме, що маркетинг 1960-х або 1970-х рр. Пропозиція на сучасних ринках дозволяє задовольнити будь-яку потребу, в результаті чого ринок є перенасиченим. У сучасній економічній науці існує значна кількість підходів до класифікації маркетингу та його видів. На більшості

розвинених ринків стратегічні засади маркетингу починають втрачати ефективність в якості механізмів формування конкурентних переваг [1, с.12].

В 90-х роках 20 століття було введено нову категорію «латеральне мислення», яка покликана знаходити алгоритм пошуку рішення по новому. Філіп Котлер і Фернандо Тріас де Бес використали цей підхід до маркетингу. Відповідно, Філіп Котлер поділяє маркетинг на «вертикальний» (традиційний, логічний, лінійний) і «латеральний» (творчий, винахідницький, новаторський). Головне завдання латерального маркетингу полягає у відмові від традиційних способів конкуренції, заснованих на сегментації ринку і позиціонуванні. Варто зазначити, що латеральний маркетинг не може замінити вертикальний, адже вони взаємно доповнюють один одного [2, с.150-183].

Латеральний маркетинг в перекладі означає «боковий» (лат. *lateralis* – боковий, від *latus* – бік, сторона) і є системою поглядів і підходів, методикою пошуку нестандартних ринкових рішень. Вона дозволяє розробляти нові продукти, знаходити нові ринкові ніші і здійснювати прорив в бізнесі [1].

В латеральному маркетингу створення інновацій слід розглядати на трьох рівнях: на рівні власне товару, на рівні ринку та на рівні маркетинг-міксу.

На рівні товару його інновація та зміна передбачає не зміну самого товару, а способу його використання, тобто змінюється час, місце, спосіб, ситуація застосування товару. Щоб застосувати латеральний маркетинг на рівні продукту, потрібно використовувати одну з шести технік проведення латерального заміщення. А саме: заміна, комбінація, переверот, видалення, гіперболізація та зміна порядку [1].

Латеральний маркетинг на рівні ринку передбачає пошук потреби, яку б задовольнив новий інноваційний товар. Ринки володіють різними вимірами, в яких конкурують товари і послуги. Основні виміри – потреби, цільові групи і обставини споживання. Найпростіший і ефективний латеральний хід – заміна одного виміру ринку іншим, яке раніше не приймалося до уваги.

В більшості випадків метод латерального маркетингу на рівні маркетинг-міксу призводить не до зовсім нового бізнесу або ринку, а до створення нової під категорії або інноваційної комерційної формули. Латеральний маркетинг також можна застосовувати для диверсифікації маркетинг-міксу, докладаючи до товару вже існуючі десь цінові, дистриб'юторські або комунікаційні формули, які раніше були не поєднані [1].

Проблема використання латерального маркетингу полягає у тому що, нові ідеї мало кого цікавлять. Небажання приймати нові ідеї є нічим іншим, як небажанням вкладати гроші в їх реалізацію, небажанням ризикувати капіталовкладеннями до тих пір, поки цінність нових ідей не буде доведена на практиці [3 с.58].

Отже, латеральний маркетинг це ефективний та надійний спосіб реалізації ідей, які покращують прибутковість та конкурентоспроможність підприємства. В умовах української економіки він потребує популяризації та практичного використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ф. Котлер Латеральний маркетинг: технология поиска революционных идей / Пер. с англ. – М.: Альпина Паблишерз, 2010 – 206 с.
2. Ф. Котлер Новые маркетинговые технологии. Методики создания гениальных идей/ Ф. Котлер ,Фернандо Триас де Без. – С.- Пб: Нева, 2004. – 192 с.
3. Эдвард де Боно Использование латерального мышления / Пер. с англ. – М.: Попурри, «Прогресс», 2005 – 384с.
4. Гелюта І. Латеральний маркетинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності. // Людина і праця. – 2012. – №1.– 63 с.

**Луцик І. Б.,
Університет Короля Данила
Науковий керівник: Цимбаліста Л. Р.,
старший викладач кафедри перекладу та філології
Івано-Франківськ**

СПОСОБИ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ

Переклад є важливою складовою життя суспільства, адже він сприяє комунікації між представниками різних національностей. Але як і більшість понять, переклад має свою класифікацію, тобто поділяється на певні види, має різні способи, прийоми та методи.

Метою цієї роботи є виокремити способи та прийоми перекладу, розглянути детальніше такий прийом як описовий переклад, а також використати цей прийом при перекладі українських термінів.

Зазначимо, що є два основні способи перекладу – знаковий і смисловий. Перший спосіб (знаковий) означає, що знаки однієї мови замінюються знаками іншої мови. Тобто слово англійської мови, для прикладу, при перекладі замінюється словом-відповідником української мови. Другий спосіб перекладу (смисловий) використовується тоді, коли неможливо дослівно передати сенс повідомлення або ж коли слово мови оригіналу не має відповідника в мові перекладу [2, с. 250]. З цього можна зробити висновок, що знаковий спосіб буде доречним тоді, коли і в мові перекладу, і в мові оригіналу є конкретний відповідник слова чи терміну, що перекладається.

Наприклад, англійське слово «forest» має відповідник «ліс» в українській мові, а українське слово «ручка» має англійський відповідник «pen». У такому випадку не потрібно робити якісь уточнення чи пояснення, такі оскільки ці поняття існують в обох мовах. Смисловий спосіб натомість означає, що в перекладі ми отримуємо пояснення змісту даного слова чи терміну, а не дослівний переклад, адже це слово чи термін не має відповідника у мові перекладу, тобто смисловий спосіб передає сенс повідомлення.

До прийомів перекладу відносяться: калькування (або дослівний переклад), описовий переклад, наближений переклад, транскодування (транслітерування,

транскрибування) тощо [3, с. 721-725]. Якщо розглянути кожен прийом окремо, то можна побачити, що між способами та прийомами перекладу існує зв'язок, тобто одні прийоми (транслітерація, транскрипція, калькування) використовуються в межах знакового способу перекладу, а інші (описовий переклад, пояснення, наближений переклад) – в межах смислового способу. Іншими словами, якщо слово однієї мови матиме відповідник у іншій мові, то воно буде перекладатися знаковим способом за допомогою, наприклад, калькування. При використанні смислового способу, щоб пояснити слово, яке не має відповідника, ми можемо скористатися описовим перекладом чи поясненням.

Розглянемо детальніше описовий переклад як один із прийомів смислового способу перекладу. Описовий переклад – це такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли простий термін, слово чи фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням, яке адекватно передає зміст цього простого терміну, наприклад: *wail* – *автомобіль з високими динамічними якостями* [1, с. 297]. Описовий переклад – це прийом перекладу, який ми будемо використовувати, коли слово мови оригіналу не має слова відповідника у мові перекладу. Для прикладу візьмемо англійське слово «*impedance*», яке в описовому перекладі може бути описане як – «повний опір у ланцюзі змінного струму» [7, с. 14]. Як бачимо, під час описового перекладу ми використовуємо декілька слів української мови, щоб пояснити одне слово англійської мови.

Проте є певні вимоги, які висуваються до описового перекладу. По-перше, переклад має точно передавати основний зміст позначеного терміном поняття. По-друге, опис не повинен бути надто деталізованим. По-третє, синтаксична структура словосполучення не повинна бути складною [1, с. 297]. Отож, хоча описовий переклад є більш вільним та розширеним, при його використанні все ж необхідно дотримуватися певних правил.

Описовий переклад застосовується, якщо у терміну відсутній точний відповідник, у випадках складних термінологічних одиниць лексики, а також при перекладі новітніх термінів, тобто неологізмів. Також описовий переклад використовують при перекладі термінів-реалій. Далі у роботі ми скористаємося такими термінами, щоб дослідити прийом описового перекладу. Реалії – це назви предметів матеріальної культури, фактів історії тощо, які притаманні певним народам чи націям [8, с. 5]. Тобто реаліями називають позначення для понять, які характерні тільки для певного народу і можуть бути навіть незрозумілими для інших народів. Тому для перекладу таких слів, я вважаю, найдоцільніше використовувати саме описовий прийом, адже він дозволить краще розкрити суть поняття.

В українській мові є досить багато слів, які не перекладаються іншими мовами. Візьмемо, для прикладу, терміни, які існують ще здавна і відображають культуру України. Іменник «*вечорниці*» в українській мові – це «*вечірні збирання молоді, вид розваг*». В англійській мові воно не має відповідника, тож ми можемо передати його значення за допомогою описового перекладу: «*The traditional Ukrainian gathering of young people for entertainment in the evening*». Слово «*коровай*» також є відомою українською реалією, перекладемо як: «*Large bread*

with dough decorations baked for a wedding». Хоча описове словосполучення не є стислим, завдяки описовому перекладу ми можемо краще зрозуміти зміст терміну [1, с. 297].

Прикладом описового перекладу може також служити фрагмент перекладу роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» на англійську мову, виконаний перекладачем Публічної бібліотеки ім. Панаса Мирного Ростиславом Міщуком: «*Та й грошей у мене тепер катма,*» – *бідкається Грицько.* – «*Besides, we are short on cash right now,*» *Hritsko complained.*

У даному реченні вжите слово «катма», яке також є терміном-реалією і означає «*відсутність чогось*». Перекладач пояснив цей термін як: «*to be short on something*», використавши описовий переклад.

Отже, ми розглянули знаковий і смисловий способи перекладу, щоб зрозуміти їх суть. З дослідження можемо зробити висновок, що між способами і прийомами перекладу існує зв'язок, тобто для кожного способу характерні свої прийоми. Також ми ширше дослідили описовий переклад як один із прийомів смислового способу перекладу і з'ясували, в яких випадках його краще використовувати, а під час перекладу за допомогою описового прийому термінів-реалій усвідомили як важливо розуміти не лише значення терміну, а й специфіку культури мови і народу, термін якого ми перекладаємо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури Вінниця: Нова книга, 2001. 576 с.
2. Касяненко Д. С. До питання практичних дій перекладача та закріплених за ним понять. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2014. № 45. С. 250-252.
3. Колесник А.О., Белікова О.Ф. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг. 2010. Вип.1. С. 719-726.
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: Навч. посібник для студентів. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.
5. Латышев Л. К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания. Москва : Просвещение, 1988. 159 с.
6. Миньяр-Белоручев Р. К. Общая теория перевода и устный перевод. Москва : Воениздат, 1980. 237 с.
7. Стежко Ю. Г. Лексико-семантичні аспекти проблеми перекладу науково-технічної термінології. Наукові записки. 2014. № 15. С. 7-14. -7
8. Томахин Г. Д. Реалии-американизмы. Москва: Высшая школа, 1998. 239 с.

Макуха І.О.,
студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету внутрішніх
справ
м. Дніпро, Україна
Співавтор: Орлова О.О., к.ю.н.,
доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх
справ
м. Дніпро, Україна

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІЗНОВИДІВ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

У будь-якому суспільстві на певному етапі його розвитку неминує виникають політичні відносини, формуються та функціонують політичні організації та партії, формуються політичні ідеї та теорії. Політика - це особлива сфера діяльності. Політика - це участь у справах держави, у визначенні напрямку її функціонування, у визначенні форм, завдань та змісту діяльності держави. Метою політики є збереження або створення найбільш прийнятних умов і методів здійснення влади для певних соціальних верств або класів, а також для суспільства в цілому.

У сучасному розвитку навчальної дисципліни, як «Теорія влади» існує ряд підходів до проблеми влади, які зосереджують увагу на тому чи іншому її аспекті. Також системний підхід трактує владу як здатність системи забезпечувати виконання її елементами своїх зобов'язань, спрямованих на досягнення соціально значущих цілей.

Різноманітність підходів до визначення влади зумовлена складністю цього явища. Визначаючи сутність політичної влади як вихідний принцип, найбільш легітимним слід визнати її інструментальну інтерпретацію, яка виявляє ставлення до неї як до певного засобу, який людина використовує в певних ситуаціях для досягнення власних цілей. З багатьох визначень влади одним із найбільш часто використовуваних є визначення влади як здатності та здатності здійснювати власну волю, чинити вирішальний вплив на діяльність та поведінку людей за допомогою влади, закону та насильства.

Виникнення та розвиток політичної влади зумовлене життєвими потребами формування та еволюції суспільства. Тому влада, природно, виконує надзвичайно важливі спеціальні функції. Це центральний, організаційний та регулятивний принцип контролю політики. Влада властива організації суспільства і необхідна для підтримки його цілісності та єдності. Політична влада спрямована на регулювання суспільних відносин. Це інструмент, головний засіб управління всіма сферами суспільного життя.[2]

Влада є одним із основних принципів суспільства та політики. У науковій літературі є різні визначення влади, що відображає складність, багатовимірність

цього явища. Кожне з визначень, як правило, зосереджується на тій чи іншій стороні чи прояві влади і пов'язане з певним підходом до її аналізу.

Порівняльна характеристика різновидів політичної влади. Політична влада, сутність і структура.

Влада є центральною категорією політичної науки. Залежно від його змісту трактується сутність та механізм реалізації політичних процесів та інститутів, політичні інтереси, політична поведінка соціальних груп та індивідів. Боротьба за завоювання та здійснення влади є основним змістом політики, а отже, головним питанням, яким займаються науки, що вивчають політику.

Політична влада - це тонке мистецтво управління. Це сукупність елементів, які офіційно визнані виконавцями політичної влади. Сюди входять державний апарат, політичні партії та рухи, профспілки, різні громадські організації - це основні складові розгалуженого і міцно звареного системного цілого, механізм, за допомогою якого здійснюється політична влада в суспільстві.[1]

Потреба у владі зумовлена сутністю людського спілкування, що передбачає підпорядкування всіх учасників спілкування єдиній волі з метою підтримання цілісності та стабільності суспільства. Звідси випливають основні властивості влади: універсальність (владні функції у всіх сферах людського спілкування) та інклюзивність (влада, проникаючи у всі види людської діяльності, пов'язує і протиставляє соціальні групи та індивідів).

Завдання державної влади - забезпечити виховання законотворчих людей у народі на шляху незалежних переконань та стратегічної цілеспрямованості. Влада, підкоряючись принципам правопорядку, повинна вміти сприймати стратегічні політичні та соціально-економічні цілі та грамотно створювати правопорядок, пов'язуючи себе з правовою свідомістю людей, із зростанням мотивації до ефективності та духовності. своїх людей.[2]

Політична влада має особливе відношення до всіх інших повноважень у суспільстві, оскільки вона, як правило, більшою чи меншою мірою включає всі інші зазначені типи влади.

Ознаками політичної влади є:

- законність застосування сили в межах держави;
- верховенство, обов'язкові рішення для будь-якої іншої влади, здатність проникати в будь-які соціальні процеси. Політична влада може обмежити вплив потужних корпорацій, засобів масової інформації та інших інституцій, а то й взагалі ліквідувати їх;

- публічність, тобто універсальність та знеособленість. Це означає, що політична влада, на відміну від особистої, приватної влади, яка зазвичай існує в невеликих контактних групах, звертається від імені всього суспільства за допомогою закону до всіх громадян;

- моноцентричність, наявність єдиного центру прийняття рішень в особі держави. У демократичному ринковому суспільстві, на відміну від політичної влади, економічні, соціальні та духовно-інформаційні органи влади є поліцентричними. Є багато незалежних власників, засобів масової інформації, соціальних фондів тощо;

- різноманітність ресурсів. Політична влада, і особливо держава, використовує не лише примус, а й економічні, соціальні, культурні та інформаційні ресурси.

Типологія влади не обмежується типами влади, про які йшлося вище. Залежно від суб'єктів влада буває самодержавна (самодержавство), олігархічна (групова демократія) та самоврядування (влада всіх членів групи чи організації). Відповідно до сфер прояву влада поділяється на державу, партію, профспілку, тощо.[3 с.152]

У функціонуванні політичної влади виділяють чотири основні рівні, що характеризуються різноманітними політичними інститутами та системою владних відносин. Саме на цих чотирьох рівнях підтримується громадський порядок:

Мегавлада - глобальний рівень політичної влади, влада, яка виходить за межі однієї країни і прагне поширити свій вплив, вплив на світову спільноту.

Макровлада - найвищий рівень функціонування центральних, державних інститутів та політичних відносин, що складаються між ними та суспільством.

Мезовлада - середній, середній рівень політичної влади, що пов'язує два крайні та різні рівні політичних та владних відносин.

Мікросила - відносини влади в міжособистісних відносинах, в межах малих груп.

Отже політична влада - це особливий інститут, який регулює суспільні відносини та поведінку особистості. На відміну від моральної та сімейної влади, політична влада не є особисто безпосередньою, а соціально опосередкованою. На відміну від юридичної влади, яка регулює відносини між конкретними суб'єктами, політична влада мобілізує великі маси людей для досягнення цілей, регулює відносини між групами в часи стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. URL:[https://arm.naiu.kiev.ua/books/politolog\(2018-11-14\)/lec/lec3.html](https://arm.naiu.kiev.ua/books/politolog(2018-11-14)/lec/lec3.html)
2. URL:<https://portal.lviv.ua/wp-content/uploads/2015/12/politologiya.docx>
3. Розенфельд Ю.М., Герасіна Л.М., Осипова Н.П. Харків: Право, 2001. 415 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-2404.html>

**Марчук А.Д.,
студентка
Університету Короля Данила,
Науковий керівник:
к.е.н., доц. Борович О.В.,
м. Івано-Франківськ**

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Однією з важливих передумов високоякісного та своєчасного надання послуг, здійснення виробничої діяльності забезпечення суб'єктів господарювання предметами праці, які окремою групою запасів та самостійним об'єкт бухгалтерського обліку Запаси відносяться до складу товарно-матеріальних цінностей, які сукупністю виробничих запасів і готової продукції, товарів, що відображаються в активі балансу підприємства. Товарно-матеріальні цінності в економічній науці розглядаються як сукупність предметів праці і засобів праці, хоча більшість з них предметами праці. Водночас, всі ресурси, які можуть принести економічну вигоду та задовольнити потреби суспільства називаються активами. Слід зазначити, що поняття матеріальних ресурсів більш широким поняттям ніж виробничі запаси, адже останні включають лише засоби праці. До виробничих запасів належать запаси, які знаходяться на складах суб'єктів господарювання та потрібні для забезпечення безперервного виробничого процесу, це лише ті засоби праці, які ще не приймають участь у процесі виробництва і зберігають свою натурально-речову форму [1].

Сукупність цінностей, що знаходяться у розпорядженні підприємства складають його майно. Запаси займають особливе місце у складі майна а матеріальні витрати домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Запаси відносяться до оборотних активів, тому можуть бути перетворені в грошові кошти протягом року, або одного операційного циклу.

Отже, запаси слід визнавати як актив у разі задоволення всіх перелічених умов: суттєві ризики і вигоди, пов'язані з власністю на об'єкт запасів, передані підприємству; підприємство отримало як подальшу участь керівництва у формі, що, як правило, пов'язана з володінням, так і ефективного контролю за запасами; вартість запасів може бути достовірно визначена; ймовірність отримання економічних вигод від використання запасів.

Слід зазначити, що в економічній літературі даний об'єкт обліку різні автори називають по-різному: «запаси», «складські запаси», «виробничі запаси», «матеріально-виробничі запаси», «товарно-матеріальні запаси».

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» до запасів відносяться: сировина, основні, допоміжні матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби тощо; незавершене виробництво; товари; малоцінні та швидкозношувані предмети; молодняк тварин

на відгодівлі, продукція сільського та лісового господарства (як готова продукція) [3].

Сировина і матеріали предметами праці, з яких виготовляють продукцію (роботи, послуги), вони утворюють матеріальну (речовинну) основу продукції.

Сировина продукцією сільського господарства (зерно, бавовна, молоко) або видобувної промисловості (вугілля, руда, тощо), а матеріали продукцією переробної промисловості (борошно, тканина, цукор тощо).

Поділ матеріалів на основні та допоміжні має умовний характер і часто залежить лише від кількості матеріалу, використаного на виробництво різних видів продукції [2]. До групи допоміжних матеріалів у зв'язку з особливістю використання окремо виділяють паливо, тару і тарні матеріали, запасні частини.

Паливо виділяють в окрему групу з причини його великого економічного значення та специфіки споживання. Паливо поділяють на технологічне (для технологічних потреб, коли воно використовується безпосередньо у технологічному процесі і зумовлює зміни матеріалів); моторне (для енергетичних потреб, коли паливо сприяє виробітку теплової енергії) і господарське (для опалення).

Запасні частини служать для ремонту і заміни спрацьованих деталей машин та обладнання. Незавершене виробництво виступає у вигляді незакінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів або незакінчених технологічних процесів. Напівфабрикати, це сировина і матеріали, які пройшли певні стадії обробки, але ще не готовою продукцією. У виготовленні продукції вони виконують таку ж роль, як і основні матеріали, тобто утворюють її матеріальну основу. Зворотні відходи виробництва це залишки, що утворились у процесі переробки сировини і матеріалів та які повністю або частково втратили споживчі якості (тирса, стружка тощо).

Можливо, це викликано тим, що поділ запасів на сировину, матеріали, паливо тощо умовний, навіть в межах одного підприємства те, що вчора було придбано як товар, завтра може стати матеріалами, і навпаки, будівельні матеріали можуть стати паливом, а паливо сировиною і т. д. це тим більш ймовірно, чим більше видів діяльності проводить підприємство, або в ситуації, коли одне підприємство здійснює поставку запасів іншому. Тим більше, один і той же вид запасу може бути одночасно і матеріалом і паливом. У цьому випадку їх відносять до тих або інших видів запасів за ознакою пере важності використання на цьому підприємстві.

В процесі виробництва виробничі запаси використовуються неоднаково. Деякі з них повністю споживаються у технологічному процесі (сировина і матеріали), інші змінюють тільки свою форму і розмір (мастильні матеріали і фарби), треті лише сприяють виготовленню виробів, але не включаються до їх маси, або хімічного складу малоцінні та швидкозношувані предмети.

Згідно з П (С) БО 9 «Запаси» малоцінні та швидкозношувані предмети все ж таки виділені в окрему групу засобів, але вартісного критерію їх відмінності від основних засобів немає. Дещо змінний критерій терміну використання. До малоцінних та швидкозношуваних предметів відносяться предмети, які

використовуються протягом періоду, що не перевищує один рік, або протягом нормального операційного циклу (якщо він більше року).

Тобто, до малоцінних та швидкозношуваних предметів належать засоби праці, які мають відносно короткий строк корисного використання, настільки короткий строк, що включити до витрат виробництва їх вартість за допомогою амортизації, немає сенсу. Саме такі засоби праці, незалежно від вартості, вважаються швидкозношуваними, і їх необхідно обліковувати як запаси. З іншого боку малоцінні та швидкозношувані предмети, строк корисного використання яких більше одного повинні обліковуватися у складі інших необоротних активів і по ним нараховується амортизація.

Виділення зі складу основних засобів оборотних малоцінних та швидкозношуваних предметів у особливу групу, не дивлячись на такий же характер їх використання на підприємстві, як і основних засобів, зумовлено двома причинами. По-перше, таке виділення очищує категорію основних засобів від дрібних предметів, коли можливість легко їх замінити іншими, з невеликим, як правило, терміном служби.

У складі основних засобів при такому виділенні з їх складу малоцінних та швидкозношуваних предметів залишаються предмети, що утворюють виробничо-технічну базу підприємства. По-друге, таке виділення дозволяє підприємству купувати (поновлювати) малоцінні та швидкозношувані предмети за рахунок своїх оборотних коштів таким же чином, як і матеріали, в той же час, як основні засоби поновлюються лише шляхом капітальних вкладень за рахунок спеціального фінансування.

Таким чином, за своїм характером малоцінних та швидкозношуваних предметів аналогічні основним засобам, а з точки зору порядку їх придбання виробничим запасам. В залежності від технологічних ознак запаси класифікуються на групи, підгрупи, види за найменуванням, типом, сортом, розміром і подібними ознаками. Така класифікація виробничих запасів одержує відображення в номенклатурах систематизованих переліках матеріалів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Виробничі запаси: характеристика та склад. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/19554/.
2. Вороная Н., Нестеренко М., Чернишова Н. Запаси та їх класифікація *Податки і бухоблік*. 2018. № 50. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/june/issue-50/article-37370.html>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10. 1999 р. № 246 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.

**Масюк Я.Т.,
студент III курсу,
спеціальність «архітектура та містобудування»,
Коледж Університету Короля Данила
Науковий керівник. викл. Каліберда М.В.
м. Івано-Франківськ**

**ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ЖИТЛА ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ
ПРОБЛЕМ ХХІ СТОЛІТТЯ. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ ЖИТЛОМ ТА ЙОГО
ЕНЕРГОАВТОНОМІЗАЦІЯ**

Споконвіків, при будівництві будь-якого житла, людство намагалося зробити проживання комфортним за мінімального використання енергоресурсів. З розвитком науково-технічного прогресу, різноманіття будівельних матеріалів, технологій та методів реалізації підвищення енергоефективності житла ставало дедалі значнішим, а їх ефективність – вищою.

Проблема надмірного використання енергоресурсів житлом стала особливо відчутна на порозі ХХІ ст. Підвищення вартості енергоресурсів для споживача, їх обмеженість та прагнення їх раціонального використання – ці фактори залишили вагомий відбиток на архітектурних рішеннях сучасності.

Перед архітекторами, інженерами, сантехніками, будівельниками та науковцями сучасності постало питання створення нового, енергоефективного житлового фонду майбутнього з максимально високим коефіцієнтом корисної дії (ККД) з точки зору використання енергоресурсів.

Для початку, потрібно зрозуміти, що ж насправді варто розуміти під поняттям «енергоефективність житла». Мірою енергоефективності житла прийнято вважати питому витрату теплової енергії на опалення за опалювальний період в кВт год/м². Але, для будинку в якому проживають цілорічно, потрібно розглядати не тільки опалювальний період, а весь рік з урахуванням витрат енергоресурсів на кондиціонування [1].

По факту, ми використовуємо не зовсім коректний термін «енергозберігаючий дім», оскільки, зберігають енергію тільки будівлі з додатнім енергобалансом, а решта – розумно її використовують [1].

В середині 1990-х в німецькому місті Дармштадт був заснований Інститут пасивного будинку. Його експертам належать основні розробки в сфері будівництва енергоефективних будівель. Вони ж визначили і стандарт, згідно з яким тепловтрати на таких об'єктах не повинні перевищувати 15-25 кВт год/м² опалювальної площі в рік. Для звичайного цегляного будинку норма становить 200-300 кВт год/м² [1].

В кожного одразу постане питання, як добитися таких низьких показників енерговитрат? Для реалізації такого проекту потрібні індивідуальні архітектурно-проектувальні рішення, використання сучасних технологій, нових матеріалів з

низьким показником теплопровідності, раціонального використання та розробки інженерних комунікацій в проєкті. В наших широтах це є особливо актуально.

Як ми знаємо, 30-35% всіх енерговитрат припадає на вентиляцію, на дах – 10-20%, на вікна – 20-40%, на стіни – 15-25%, на фундамент – 15-25% відповідно [4].

Виходячи з цього, перше золоте правило при створенні будинку за технологією «пасивний дім» – створення надійної теплоізоляції та усунення теплових мостів ще на стадії проєктування.[1]

Поділити теплові мости на види можливо таким чином:

➤ Теплові мости, що виникають в силу особливостей використаних матеріалів.

Такі теплові мости виникають унаслідок зміни теплових властивостей всередині одного і того ж будівельного елемента. Нижче, кілька типових прикладів:

- Залізобетонна колона, що перериває цегляну кладку;
- Балкони, які термічно не відокремлені від конструкції стіни;
- Сталеві опори, що проходять через конструкцію стіни і термічно не відокремлені від неї;

- Недостатньо ізольовані віконні перемички.[3]

➤ Геометрично обумовлені теплові мости.[3]

Геометрично обумовлені теплові мости виникають в тих місцях, де тепло поглинаюча внутрішня і зовнішня поверхні відрізняються за розміром. Наприклад, краї будівель, і, особливо, кути будівель. Геометрично обумовлені теплові мости неможливо повністю виключити. Однак, добра теплоізоляція зовнішньої стіни може значно знизити їх несприятливий ефект і скоротити відтік тепла в цій ділянці конструкції. З ізоляцією зовнішньої стіни до 30 см проблема може бути зведена до мінімуму [3].

➤ Конструктивні теплові мости [3].

Група конструктивних теплових мостів практично не відрізняється від теплових мостів, обумовлених матеріалом. Причина їх наявності – передбачені проєктом обов'язково необхідні рішення. Наприклад, захисні ролети або водостічні труби усередині системи суміщені з теплоізоляцією стіни. Аналогічно конструктивним тепловим мостом можна назвати і стик різних конструктивних елементів (вікно всередині конструкції стіни) [3].

Друге правило – правильна організація вентиляції в житловому будинку.

Існує адаптивна вентиляція по реальній потребі, де ефект економії побудований на тому, що реально житлові приміщення заселені далеко не завжди (люди йдуть на роботу, діти в школу і т.д.). У порожніх приміщеннях можна знизити розрахунковий повітрообмін в рази – без шкоди для якості повітря. Робиться це автоматично при постійному моніторингу індикаторів присутності людей в приміщенні (концентрація вуглекислого газу, летких органічних сполук, парів води, інфрачервоного випромінювання від людей). Так, можна домогтися економії 30-50% тепла, що виходить через вентиляційні отвори [1].

Третє правило – правильний підбір вікон та використання енергії природи в цілях зменшення енерговитрат.

Економити енергоресурси дозволяє застосування у вікнах склопакетів з меншим (K) - коефіцієнтом теплопередачі. Наприклад, (U_w) - теплопровідність вікна, $U_w = 1,6$ Вт/(м²К) замість колишніх $U_w = 2,3$ або $2,6$ Вт/(м²К). Сучасний ринок пропонує склопакети, навіть, з $U_w = 1,3-1,1$ Вт/(м²К). Бувають склопакети і люкс-класу ($U_w = 0,9-0,8$ Вт/(м²К)), але вони коштують значно дорожче [5].

Щодо природніх джерел енергії: вони дозволяють вийти на позитивний енергобаланс житлового будинку, тим самим, роблячи будівлю енергонезалежною. Поряд зі звичними рішеннями, на кшталт, сонячних панелей, геліоколекторів, вітрогенераторів, можна використовувати тепло ґрунту для опалення будинку (теплові насоси) [1].

Четверте правило – ефективне використання площі, тобто, будівництво компактних, простих за своєю структурою будівель. За словами Стефані Горовіц, архітектора і керуючого директора ZeroEnergy Design, «кожен квадратний фут, який ви не побудуєте, – це економія енергії» [2].

П'яте правило – правильна орієнтація будинку по відношенню до сторін світу заради максимального використання енергії сонця.

Як ми бачимо, сукупність багатьох факторів і створює концепцію пасивного будинку. Зрештою, ці заходи почнуть ставати нормами проектування житлових будинків тому, що крім підвищення ефективності використання енергоресурсів для споживача, ці будівлі сприяють покращенню екологічної ситуації на планеті, за рахунок використання екологічно чистих енергоресурсів. За рахунок створення такого житлового фонду, ми побачимо результати нашої діяльності в майбутньому, а якими будуть ці результати – залежить тільки від нас самих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Енергозберігаючий дім – що це таке. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.houzz.ru/statyi/energoberegayushchiy-dom-sovremennyye-trebovaniya-stsetivw-vs~97682420>
2. Як побудувати енергоефективний дім. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.forbes.com/sites/houzz/2017/06/02/how-to-build-an-energy-efficient-home/?sh=6d8223f7656b>
3. Недопущення теплових мостів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pro-passivhaus.com/predotvrashhenie-teplovyikh-mostov/>
4. Енергоефективний дім. Як підвищити енергоефективність будинку. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://dompodrobno.ru/energoeffektivnyi_dom/
5. Енергоефективність будинку. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://idr-group.ru/energoeffektivnost-doma/>

**Маціпура Дар'я Вячеславівна,
Факультет Міжнародної Торгівлі та Права
Ікурс 12 група, спеціальність «Цивільне право і процес»
Київський національний торговельно-економічний
університет
Київ, Україна
Науковий керівник, к.ю.н., доцент Шведова Ганна Леонідівна**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день насильницькі дії над дитиною є однією з найактуальніших проблем. Офіційної статистики, на жаль, немає, але ми всі приблизно усвідомлюємо, що кількість таких випадків не мізерна. Значна частина інформації про насильство дітей залишається прихованою через велику кількість причин: мовчання і приховування ситуації батьками, страх дітей, соціальна прийнятність насильства. Часто в дітей, які систематично є жертвами насилля, може виникнути синдром пристосування, тобто вони просто замовчують про ситуацію, боючись, що їм просто не повірять. Ми маємо таке бачення про те, що безпечність цієї проблеми полягає у тому, що навіть діти, які не перебували під впливом насильства, але спостерігали за такими діями у своїй сім'ї, в майбутньому транслюють це все на власне життя. Тобто, можна вважати, що проблема насильства є досить циклічною.

Насильство над дітьми – це широке поняття, що охоплює в собі різні види поведінки батьків та опікунів, родичів, вчителів, вихователів, будь-яких осіб, які старші або сильніші за дитину. Також важливе місце займає буллінг, який також можна прирівняти до насильства. Сімейні взаємовідносини – це найбільша частина соціальних взаємовідносин, що впливає на подальше життя дитини в різних аспектах (самооцінку дитини, здатність до адаптації і відчуття благополуччя). Але, на жаль, найчастіше випадки поганого поводження з дітьми спостерігаються саме в сім'ях. Найбільш розповсюдженими причинами жорстокого поводження з дітьми є: негативні моральні якості батьків, криза сім'ї, конфлікти між батьками, асоціальний спосіб поведінки батьків, незадоволеність батьками власним соціальним станом, життєві невдачі батьків. Така поведінка може бути також результатом психологічних захворювань кривдників, тобто батьків. В 70-ті роки ХХ ст. американська дослідниця Л. Уолкер розробила теорію про циклічний характер насильства. Згідно цієї теорії, цикл повторюваності насильства має чотири стадії:

1. Зростання напруги в стосунках між членами родини, під час якої один з членів сім'ї намагається вгамувати «агресора».
2. Насильницький інцидент: в хід йдуть погрози, залякування, звинувачення, психологічний тиск.

3. Примирення: ініціатор скандалу просить вибачення (хоча й перекладає відповідальність за те що відбулося на іншу сторону), намагається довести, що не треба «з мухи робити слона».

4. Спокійний період: це так званий «квітковий період» у стосунках [1].

Дослідивши цю проблему більш глибоше, ми знайшли інформацію, що трьома основними видами насилля над дітьми є – фізичне, сексуальне та психологічне. Фізичне насильство – нанесення дитині батьками чи особами, що їх замінюють, вихователями чи іншими особами фізичних травм, різних тілесних ушкоджень, що завдають збиток здоров'ю дитини, порушують її розвиток і позбавляють життя. Воно може бути вираження в багатьох формах (побиття, катування, удари та інші форми, про які навіть говорити страшно). Дехто вважає, що лупцювання ремнем є дисциплінарним заходом, але це теж дуже спірне питання. Сексуальне насильство чи спокуса – використання дитини, неважливо якої статі дорослою людиною для задоволення сексуальних потреб або отримання вигоди. Психічне (емоційне) насильство – постійна чи періодична словесна образа дитини, погрози з боку батьків, опікунів, учителів, вихователів, приниження її людського гідності, обвинувачення її в тому, у чому вона не винна, демонстрація нелюбові, ворожості до дитини. Взагалі, ми вважаємо, що в будь-якому випадку, дитина-жертва буде страждати одночасно від декількох видів насильства, бо неможливо при фізичному чи сексуальному насильстві залишатися із повністю здоровою психікою. Психогічне насилля завжди «супроводжує» два інші види.

На нашу думку, у нашій країні треба більше посилити увагу на даній проблемі. Відкриття різних центрів, поліпшення соціального рівня життя нашого суспільства, проведення заходів з психологом у школах є одними з найголовніших та найосновніших рішень цієї проблеми в країні.

Насильство над дітьми –це дійсно реальна загроза для розвитку нашого суспільства. Всі ті маніпуляції, які проводять з дітьми в подальшому житті формують з них соціально-дезадаптованих людей, нездатних створювати повноцінну сім'ю, бути гарними та адекватними батьками, а також є поштовхом до віддзеркалення насилля та жорстокості по відношенню до власних дітей. Агресивне, насильницьке поводження з дітьми і зневага їхніми інтересами можуть мати різні види і форми, але їхніми наслідками завжди є серйозний збиток для здоров'я, розвитку і соціалізації дитини, нерідко й загроза її життю чи навіть є причиною смерті. З 100 випадків фізичного насильства над дітьми приблизно 1-2 закінчуються смертю жертви насильства. А ті діти, що пережили будь-який з видів насильства, відчувають труднощі соціалізації: у них порушені нормальні стосунки з дорослими, немає правильних навичок спілкування з однолітками. Вони не мають достатнього рівня знань і ерудиції, щоб завоювати авторитет у школі тощо. Через всі ці аспекти, що є результатом неправомірних дій щодо неповнолітніх, діти-жертви часто шукають рішення проблем та «свій власний куточок» у кримінальному середовищі, яке потім прививає їм пристрасть та залежність до алкоголю, наркотиків. Вони починають красти і здійснювати інші протиправні дії. Варто зазначити, що за дослідженнями було виявлено, що у 70-

100% дівчат, які займаються продажем власного тіла, в дитинстві були випадки сексуального насильства [2].

Отже, підводячи підсумки, можна зазначити, що насильство над дітьми призводить до дуже серйозних негативних соціальних наслідків, що є однією з найголовніших проблем. Воно породжує терор, безладдя, відчуття відсутності допомоги, невпевненості, безнадійності або безсилля, відчуття провини, відчуття придушення волі, відсутність самоповаги, настирливі спогади, напади страхів, депресію, фобії, смуток, роздуми про самогубство, самозвинувачення, втрату довіри, сумніви щодо віри в щось, наркотичну або алкогольну залежність [3]. Жертви насилля втрачають віру у краще майбутнє, що має значний пригнічуючий вплив на наше суспільство. Не варто бути байдужими і якщо хтось очікує на допомогу – не треба бути осторонь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Walker, Lenore E. (1979) *The Battered Woman*. New York: Harper and Row. [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>.
2. Інформаційний лист Вінницький обласний центр здоров'я «Проблема сексуального насильства над дітьми»
<http://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/dep-ohor-zdor/nasylstvo1.pdf>
3. Соціально - правовий захист дітей від насильства в сім'ї.
<https://darn.kyivcity.gov.ua/news/10313.html>

***Медведева Дар'я Олександрівна,
Ховайло Єлизавета Сергіївна,
Факультет Міжнародної Торгівлі та Права
II курс 12 група, спеціальність « Цивільне право і процес»
Київський національний торговельно-економічний
університет
Київ, Україна
Науковий керівник:
к.ю.н., доцент Шведова Ганна Леонідівна***

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДИТИНИ В УКРАЇНІ

Діти – це наше майбутнє. Адже розвиваючи нашу країну зараз, нам потрібно розвивати та піклуватися про тих, хто в майбутньому займе наші місця. І найвищим рівнем охорони громадян є кримінально-правовий захист, котрий забезпечує можливість застосування найбільш суворих санкцій до осіб, що заподіюють суттєву шкоду фізичному, моральному а також соціальному розвитку підростаючого покоління. Внаслідок вчинення статевого кримінального проти особи, яка не досягла 18 років нерідко порушується її подальший нормальний фізичний і психологічний розвиток. У таких осіб може сформуватися неправильні

з морального погляду уявлення про статеві стосунки, а згодом не виключена й деформація особистості.

Злочини, які порушують статеву недоторканність та нормальний статевий розвиток дитини та підлітка, особливо небезпечні. Це небезпека зростає тому, що неповнолітні, а особливо малолітні, беззахисні проти статевих посягань. Вони можуть, навіть, не розуміти значення вчинюваних з ними дій. Тому права таких суб'єктів потрібно брати під свій захист.

Загалом розбещення неповнолітніх чи іншими словами розтління неповнолітніх це – кримінальне правопорушення, котре полягає у заманюванні малолітніх (зловживаючи її безпорадністю та віком) у вчинення протизаконних дій сексуального характеру із застосуванням фізичного або психічного насильства над жертвою розбещення. Термін також іноді вживається в переносному сенсі, як синонім «виховання» дітей в душі, що суперечить загальноприйнятим моральним нормам.

За ч.1 ст.156 ККУ встановлено кримінальну відповідальність за вчинення розпусних дій щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку.

Ч.2 цієї статті встановлює кримінальну відповідальність за ті самі дії, вчинені щодо малолітньої особи або вчинені членами сім'ї чи близькими родичами, особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого або піклування про нього. [3 с. 70]

У наші дні, статистика не є кращою, ніж в минулі роки. Так, за 2020 рік всього було 197 випадків розбещення неповнолітніх, лише за 130 справами кривдникам було пред'явлено підозру про вчинення цього кримінального правопорушення, до суду направили 104 справи, з яких у 93 не було прийнято рішення, а згодом взагалі закрито по ним провадження. Тобто, у 2020 році, більше 47% справ про розбещення неповнолітніх було закрито.. У 2019 році ж було обліковано 250 проваджень, всього зареєстровано – 375. Так, 125 провадження було закрито, а 119 направлено до суду. Тобто, ми маємо більше половини закритих проваджень за статтею 156 Кримінального Кодексу України (а саме розбещення неповнолітніх). [3]

А скільки проваджень ще могло б бути, якби ми знали про всіх випадки розбещення неповнолітніх, якби потерпілі розповідали про це, якби батьки та органи опіки та піклування реагували на розповідь дітей? Точно сказати досить важко, але те, що їх було б удвічі більше.

Щодо потерпілої особи, то потерпілим від кримінального правопорушення є особа як чоловічої, так і жіночої статі, яка досягла 14 років, залежно від характеру вчинюваних дій. Так, наприклад, при мужолозтві - це чоловік, при лесбійанстві - жінка, а в інших випадках можуть бути як жінка, так і чоловік. Співвиконавцем цього злочину може бути будь-яка особа незалежно від виду дії сексуального характеру. Потерпілою від цього кримінального правопорушення може бути й особа, яка перебуває з винним в офіційно зареєстрованому або фактичному шлюбі. Якщо особа, яка не досягла 16-річного віку, добровільно бере участь у задоволенні неприродним способом статевої пристрасті чоловіка або жінки, то дії винного можуть кваліфікуватись за ст.156 (розбещення

неповнолітніх) або ст. 155 (Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку, якщо вчинені повнолітньою особою).

Сексуальне насильство щодо дитини не є імпульсивним та випадковим явищем. Американський дослідник Джеймс Солтер зазначив, що, яка б не була мотивація сексуального насильства, велика частина злочинців мають дуже передбачуваний набір думок, почуттів і поведінки, який він називає «девіантний цикл», для того, щоб ретельно розпланувати і вчинити сексуальне насильство щодо дитини.

Кривдник досліджує місця, де може взаємодіяти з дитиною та отримати доступ до неї. «Зовнішньо незагрозливий вчинок» – це самообман, до якого вдається кривдник, щоб переконати себе, дитину та інших в тому, що дії, які він вчиняє, не мають насильницьких та сексуальних ознак (часто такі особи стають вихователями, тренерами, нянями, репетиторами). Відповідно, вони намагаються отримати доступ до дитини. Фізична та емоційна близькість до потенційної жертви є важливим компонентом сексуального насильства над дитиною. Коли кривдник обрав жертву, він спрямовує свої дії та підходи до дитини з урахуванням ситуативних факторів: вивчає ігри, заняття, уподобання дитини.

Отже, проаналізувавши роботи видатних криміналістів та використавши статистику, можемо сміло сказати, що в наш час проблема розбещення неповнолітніх дуже загострена, вона є однією з найпоширеніших та найтривожніших проблем сьогодення. Тому на це слід звертати велику увагу. З потерпілими, які відчули цей жах на собі, проводити більше реабілітаційних робіт, допомагати справитись з цією травмою, ніколи не забувати, що саме відчули ці діти в ті жахливі хвилини. Ще однією проблемою є закриття більшої половини проваджень, що стосуються розбещення неповнолітніх. На це потрібно звертати не менше уваги, ніж на саме кримінальне правопорушення. На нашу думку, усі особи, що вчинили це жахливе кримінальне правопорушення проти статевої свободи та недоторканості дитини, повинні в негайному порядку нести за це кримінальну відповідальність.

Адже за-для того, щоб наше суспільство йшло вперед, потрібно формувати наших громадян в цьому дусі з ранніх років. Не допускати їхнього кривдження та неправильно формування особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дудоров О. О. Кримінально-правова характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : наук.-практ. посіб. / О. О. Дудоров. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2011. – 352 с.
 1. Косенко С. Захист неповнолітніх потерпілих від статевих злочинів (на прикладі кримінального законодавства зарубіжних країн) / С. Косенко. – Право України. – 2003. – № 2. – С. 35–38.
 2. Кримінальний Кодекс України : чинне законодавство із змінами та допов. на 30 грудня 2020 року : Офіц. текст. Київ : Алетра, 2020. – с.12, 26, 70.

3. Офіс Генерального Прокурора України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&_c=fo

**Михайличенко В.Г.,
студент 2 курсу,
факультет міжнародної торгівлі і права,
Київського національного
торговельно-економічного університету, м. Київ,
науковий керівник:
Шведова Ганна Леонідівна,
к. ю. н., доцент,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу КНТЕУ**

ЕВТАНАЗІЯ В ПРАВІ УКРАЇНИ

Відповідно до ст. 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Відповідно до ст. 1 ККУ Кримінальний кодекс України має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку тощо. Для здійснення цього завдання Кримінальний кодекс України визначає, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями та які покарання застосовуються до осіб, що їх вчинили [2]. В клятві Гіппократа, яку приймають усі студенти медичних вузів, коли стають медиками, сказано «я не дам нікому, хто буде просити, смертельного засобу і не вкажу шляху для подібного задуму» [3].

Виходячи з усього вищесказаного, можна зробити висновок, що евтаназія є простим вбивством. Однак, чому тоді точаться дискусії, щодо доцільності чи недоцільності застосування евтаназії в сучасній медицині і в юридичній науці?

Дану тематику ми будемо розглядати в правовому аспекті. Однак через величезний вплив моралі в даному питанні, ми змушені розглянути і етичну сторону також.

Цю проблему розглядали такі вчені як Громовчук М. В., Романовський Г. Б., Анікіна Г. В. Та інші.

Евтаназія – це умисне позбавлення життя хворого, який страждає невиліковною хворобою чи переживає надзвичайні страждання відповідним медичним працівником. Вперше термін введено Ф.Беконом, котрий досліджував це питання у праці «Прогідність та примноження наук». Слід зауважити, що Ф. Бекон підевтаназією розумів зовсім не умертвіння хворого із співчуття, а надання ефективного обезболення, яке позбавило б людину від страждань. І навіть, якщо пацієнт гарантовано помре, то лікар зобов'язаний бути поряд із хворим і усіляко позбавити його страждань [4, с. 255].

Однак навіть через чотири століття, з розвитком медицини, в тому числі знеболювальних засобів, питання евтаназії залишається невирішеним.

Вчені виділяють два види евтаназії, а саме: пасивну і активну. Пасивна евтаназія передбачає відключення від апаратів, що підтримують життя пацієнта чи ненадання певних ліків, що в свою чергу пришвидшує настання природної смерті. Активна евтаназія, щодо якої і настають дискусії, виражається в активних діях лікаря (надання великої дози знеболювального чи допомога пацієнту під час суїциду) [5]. Допомога під час самогубства не є кримінально-караним діянням, однак вбивство з милосердя є таким.

Зараз в світі склалися два табори, прихильників і противників евтаназії. Необхідно відзначити головні аргументи кожної сторони. Аргументи прихильників:

- право на життя може розглядатися як і право на смерть;
- ненадання евтаназії може розглядатися як застосування тортур по відношенню до хворого;
- використання апаратів, що підтримують життя невиліковно хворих, є економічно нерентабельним;
- органи невиліковно хворої особи можуть бути використані для лікування інших пацієнтів.

Аргументи противників евтаназії:

- життя є найбільшою цінністю, навіть таке, що являє собою лише страждання;
- евтаназія суперечить медичній і загальнолюдській етиці;
- родичі хворих можуть зловживати евтаназією з корисливих мотивів;
- в сучасних українських умовах легалізація евтаназії може призвести до деградації медичної системи [6].

Ми є прихильниками евтаназії, однак треба враховувати те, на що вказують противники евтаназії, особливо останні два пункти. Треба відзначити, що через медичну помилку, під час встановлення діагнозу, у медичних працівників з'явиться можливість фактичного вбивства пацієнта, у якого могла бути виліковна хвороба. Родичи хворих можуть зловживати евтаназією з метою отримання спадщини. Також з некоректною легалізацією евтаназії можлива і легалізація діяльності «лікарів-вбивць», які, хоч і вбивають своїх пацієнтів із добрих намірів, за загальним правилом, роблять це виходячи з власних, викривлених моральних поглядів.

На нашу думку, для вирішення цього питання, необхідно окреслити можливі рамки застосування евтаназії в Україні, а саме:

- питання про надання дозволу на проведення евтаназії має розглядатися судом чи відповідним комітетом лікарні;
- пацієнт має виявити намір і надати дозвіл на проведення евтаназії;
- пацієнт має повністю усвідомлювати свої дії;
- наявна чи потенційна інвалідність від майбутнього лікування не може бути підставою для евтаназії;
- особи, віком 60 років і більше не можуть піддаватися евтаназії, без згоди етичного комітету;

- хвороба має бути невиліковною, що має бути підтверджене хоча б трьома лікарями, відповідним комітетом лікарні чи за рішенням суду;
- наявні знеболювальні засоби не зменшують біль, хоча б до терпимого рівня;
- при розгляді питання надання дозволу на проведення евтаназії мають враховуватися мотиви родичів, чи є вони добросовісними чи ні;
- можлива заборона на отримання спадщини родичами, якщо була надана згода на проведення евтаназії.

В підсумку, важливо сказати, що питання евтаназії не буде вирішене найближчим часом. В тих країнах, де евтаназія була легалізована, рівень економічного розвитку є доволі високим (країни Бенілюксу, Австралія, Швейцарія, Канада) і тому медичні системи цих країн є доволі розвиненими також. Щодо нашої країни, треба погодитися, що легалізація евтаназії, в тому вигляді, в якому вона присутня у вищеназваних країнах, є недоречною. Необхідні політичні, соціальні та економічні реформи в державі і суспільстві, що дозволять впровадити це явище. Однак, на нашу думку, кваліфікація евтаназії як умисне вбивство за ч. 1 ст. 115 ККУ є необґрунтованим. На нашу думку, вбивство невиліковно хворого, який переживає надзвичайне страждання, відповідним медичним працівником, з мотивів жалю, необхідно включити до переліку обставин, які пом'якшують покарання, зазначені в ст. 66 ККУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. 1996.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України. 2001. С. 16. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
3. Клятва Гіппократа. Текст в українському перекладі. URL:
<http://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/klyatva-gippokrata/>
4. Бэкон Ф. О достоинстве и приумножении наук / Ф. Бэкон // Бэкон Ф. Сочинения в 2-х томах / Пер. сост., общ. ред. и вступст. А. Л. Субботина. - М. : Мысль, 1977. Т. 1. - 560 с. URL:
http://www.univer.km.ua/statti/3.anikina_h.v.perspektyvy_lehalizatsiyi_evtanaziyi_v_ukrayini.pdf
5. Вереїтинова В. П. Фармацевтична енциклопедія.
URL:<https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2302/evtanaziya>
6. Анікіна Г. В. Перспективи легалізації евтаназії в Україні. 2009.
URL:http://www.univer.km.ua/statti/3.anikina_h.v.perspektyvy_lehalizatsiyi_evtanaziyi_v_ukrayini.pdf

**Мілаєвич Анастасія,
студентка II курсу, спец. «Філологія»**

Науковий керівник:

Гуменюк Т.І.,

д. і. н., доцент, професор кафедри права

Університет Короля Данила,

м. Івано-Франківськ

УКРАЇНСЬКИЙ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

З прийняттям Декларації про державний суверенітет України і Акта проголошення незалежності України відразу не відійшла у минуле командно-адміністративна система взаємовідносин різних державних органів, а також докорінно не змінилося ставлення органів влади до судів. Водночас на офіційному рівні цій системі була запропонована альтернатива. У Концепції нової Конституції України, яка була схвалена Верховною Радою Української РСР (XII скликання) 19 червня 1991 року, вказувалось, що через усю Конституцію мають бути проведені ідеали правової держави. Шлях побудови України як незалежної, демократичної, соціальної, правової держави, який підтримав Український народ на референдумі у грудні 1991 року, вимагав насамперед змінити в реальному житті принцип «демократичного централізму» на принцип «розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову», проголошений вже в Декларації про державний суверенітет України [3].

Для доопрацювання проекту Конституції 5 травня 1996 року Верховною Радою була створена Тимчасова спеціальна комісія, до якої увійшли представники 12 груп і фракцій. Комісія складалася з 28 членів, її очолив представник групи «Центр» Сирота М. Д. Найчисельнішим було представництво від фракції «Комуністи України – за соціальну справедливість та народовладдя». Ця фракція мала шість представників, інші – лише по два. Однак 28 червня 1996 року була прийнята Конституція України, яка втілила кращі досягнення вітчизняної і світової конституційної науки та практики державного будівництва, відобразила ментальність, волю та прагнення Українського народу реалізувати своє право на самовизначення. Вона отримала визнання як Основний Закон не тільки всередині держави, а й на міжнародному рівні. Водночас, в історії нашої країни ми вперше зіткнулися з конституцією, яка викликала стільки нарікань. Її критика, несприйняття, небажання реалізовувати почалися практично наступного дня після прийняття. Інколи напрошується думка, що Конституція України була прийнята тільки для того, щоб створити видимість наявності у країні нового Основного Закону. Склалася така ситуація: нова Конституція діє, але продовжують діяти і три радянські кодекси, більше 10 законів УРСР та деякі урядові декрети; не прийнято чимало законів, передбачених нею; чинне законодавство значною мірою не приведено у відповідність до неї; органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, які

найбільше мають бути зацікавлені в реалізації нової Конституції України, також не дуже послідовні у її виконанні і навіть іноді ніби «не розуміють» змісту її положень і норм [2, с. 104].

Низка положень Конституції України є суперечливими і не авторитетними в суспільстві, недосконалыми з погляду гарантій і процедур реалізації, і тому потребують постійного роз'яснення і тлумачення. Набула практичного розвитку теорія нейтралізації конституційно-правових норм тощо.

Одним із найбільш ефективних шляхів удосконалення конституційно-правового регулювання, впровадження положень Основного Закону у поведінку учасників конституційно-правових відносин є його офіційне тлумачення. Конституція України наділила повноваженнями щодо її офіційного тлумачення Конституційний Суд України як орган незалежної судової влади. На тлі нескінченних спроб внесення змін до Конституції України практика офіційного тлумачення Конституційним Судом України положень чинного Основного Закону має суттєве значення. Так, за період чинності Конституції України 1996 року (1997–2014 роки) Конституційний Суд України дав понад 70 офіційних її тлумачень, що дозволило максимально втілити конституційні положення в живу суспільну практику, адже нечітке розуміння конституційних норм робить неможливим як реалізацію прав суб'єктів конституційно-правових відносин, так і їх ефективний захист [2, с. 107-108].

Прийнята 28 червня 1996 року Конституція відрізняється своєю послідовною нормативністю і деідеологізованістю, закріплює демократичний державний лад як владу народу, а не владу класу чи окремих верств суспільства. Вона, зокрема, відкриває рівні з іншими можливості для будь-якої політичної партії у межах закону переконувати виборців у більшій відповідності потребам людей і всього суспільства її програмних цілей і завдань, а не утверджує верховенство однієї партії. Нова Конституція закріплює виключно важливий принцип верховенства права: право вище за політику, вище за ідеологію, вище за доцільність. Праву має бути підпорядкована і сама держава, головним конституційним обов'язком якої визначено утвердження і забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Держава відповідає за свою діяльність перед людиною, яка сама по собі, її життя, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою цінністю [4, с. 19].

З іншого боку, політична система, створена в Україні Конституцією 1996 року, багато в чому зобов'язана старій українській традиції одноособового правління. Така система завжди була гарантом порядку і стабільності як усередині так і поза країною. Прогнозованими альтернативами їй були безладдя, анархія і хаос. Нарешті, дана система й особливо державність, як правило, служили інструментом модернізації і європеїзації суспільства. Ця модель могла приймати різні модифікації, але завжди цей реформаційний імпульс йшов зверху вниз. Так відбулося і зараз, більш того, ці тенденції помітно підсилюються останнім часом. Легітимація української Конституції перетерпіла істотні зміни: якщо спочатку її основу складали ідеї демократії, антитоталітаризму, лібералізму, то надалі вони поступилися місцем ідеям відродження національної величі, єдності

держави, патріотизму та сильної влади. Якщо раніше поняття «імперська свідомість» сприймалося критично, як осуд радянської системи, то надалі про нього всі частіше стали говорити в позитивному змісті, наслідком чого стало введення президентсько-парламентської форми державного правління [1].

У свою чергу, досвід розвитку європейської моделі конституціоналізму свідчить, що кращим для забезпечення обмеження державної влади (а отже функціонування демократичної, конституційної держави) є використання договірному способу конституційної реформи, за якого жодна політична партія не асоціює себе цілком із державною владою, а передбачає конституційні можливості конкурентної боротьби за неї. Водночас, такий спосіб реформи забезпечить легітимність конституційних змін. Показовим у цьому аспекті є приклад конституціоналізму Франції та Німеччини. Український конституціоналізм потребує удосконалення у частині ефективної взаємодії між парламентом, урядом та президентом з урахуванням досвіду французького конституціоналізму, а також між парламентом та урядом за зразком німецького конституціоналізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бисага Ю. М., Белов Д. М. Політико-правовий аналіз змісту конституції. Форум права. 2008. № 3. С. 36-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2008_3_8.
2. Бориславський Л. Конституція України: її реалізація та способи удосконалення. Вісник Конституційного Суду України. 2014. № 4. С. 103-110.
3. Декларація про державний суверенітет України. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1990, N 31, ст.429.
4. Шаповал В., Корнєєв А. Історія конституційного упорядкування сучасної української держави. Вісник Центральної виборчої комісії. 2011. № 1 (20). С. 4-19.

*Морохова Ксенія,
студентка I курсу
спеціальності Журналістика
Науковий керівник: Качмар Віра Михайлівна,
к.філол.н., доц. кафедри журналістики,
реклами та зв'язків з громадськістю
Університет Короля Данила*

ГЕНІАЛЬНА ІНТЕЛІГЕНТКА ТА ПИСЬМЕННИЦЯ ЧИ ПРОСТО ПРИВАБЛИВА ЖІНКА: ЖИТТЄВИЙ ПОРТРЕТ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Славетна поетеса Лариса Петрівна Косач, більше відома під псевдонімом Леся Українка, є зразком освіченої, талановитої жінки. Своєю творчістю вносила корективи в суспільно-політичне життя того часу. Завдяки матері, яка безпосередньо займалась освітою дівчинки, майбутня поетеса отримала хорошу

освіту, була обізнана у багатьох сферах, знала 7 мов: Її блискучий розум, безперечний талант визнавали закордонні критики та літератори. Окрім того мисткиня була чарівною і привабливою жінкою.

Діяльність поетеси, її життя вивчали та описували у своїх роботах чималолітературних діячів та істориків. Ларису Петрівну Косач намагались розглядати під різними кутами та будували чимало теорію щодо її особистого життя. Багато суперечок велося через доволі різні погляди на особистість Лесі Українки.

Підручники по літературі зазвичай розкривають Ларису Петрівну, в більшій мірі, як письменницю. З тих самих підручників можна дізнатися про її творчий шлях та боротьбу з хворобою. А от особистому життю поетеси, на жаль, надають меншого значення, що, в свою чергу, не дає можливості скласти повноцінний портрет літераторки та її творчості.

Ми поставили за мету проаналізувати життя та творчість Лесі Українки і зробити свої висновки щодо її особистості.

Розглянути мисткиню, в першу чергу, як жінку, ми можемо завдяки її листуванню та спогадам діячів про неї. Варто нагадати, що сестра Лесі Косач зберегла її листування та чималу кількість фотографій.

Дане дослідження має розкрити літературний діячку як звичайно жінку: красиву, розумну, привабливу; жінку, яка мріє та має власні фантазії. У ході роботи головним об'єктом буде розкриття письменниці як особистості з власним болем, досвідом, переживаннями, вподобаннями, почуттями та невдачами.

Чотири закоханості Лесі Українки

«Мене любов ненависті навчила»

В житті Лариси Петрівни було чимало злетів і падінь, таким і було особисте життя письменниці. Серце жінки наповнювала то любов, то біль, то туга, гіркота втрати, ніжність і очікування. Закоханість навідувалась до мисткині чотири рази. Серед чоловіків, які були близькими Лесі, є: Максим Славінський, Нестор Гамбарашвілі, Сергій Мержинський та Климент Квітка.

Кожен залишив свій слід у житті поетеси, що став своєрідним відбитком у її творчості: вона отримувала новий досвід, знання, характер її набував нових рис. Всі пасії Лариси Петрівни Косач були різними та по-своєму унікальними. Першою закоханістю поетки вважають Максима Славінського, який на момент знайомства з Лесею (1886 р.) був літератором-початківцем. Друг брата Михайла Косача вразив своєю освіченістю. Максим та Лариса разом займались перекладами поезії Гейне. Йому поетеса присвятила вірш «Сон літньої ночі». Проте їх дружба так і не переросла у щось більше.

Вдруге до серця Лариси тепло почуттів постукало, коли дівчина познайомилася з Нестором Гамбарашвілі. Хлопець жив в одній з п'яти кімнат квартири Косачів. Леся вчила Нестора французької мови, а Нестор ділився знаннями латинської та грузинської.

Коли ж Нестор їхав на Батьківщину, письменниця просить привезти їй гострий кинджал- «емблему боротьби з ненависним ворогом». Та вже у 1907 році, коли Леся лікувалась у Ялті, мати надсилає їй листа, у якому повідомляє про

одруження Нестора з багатою панною, на що Леся реагує: *«Попався, жучку, в панську ручку!»*.

Хоч з рядків, які вона напише згодом можна зрозуміти- для неї то не було несподіванкою: *»Не дорікати слово я дала/І в відповідь на тяжку постанову//Ти дав колючу гілочку тернову/Без жаху я в вінок її вплела...»*

Влітку 1897-го в Ялті дівчина знайомиться з Сергієм Мержинським, який безперечно стає найсильнішим коханням поетеси. Молодий революціонер чарує красою, своїми поглядами та інтелектом. Напевно немає таких поціновувачів творчості Лесі Українки, які б не захоплювалися поезією у прозі *«Твої листи....»*

«Твої листи завжди пахнуть зів'ялими трояндами, мій бідний, зів'ялий квіте! Легкі, тонкі пахоці, мов спогад про якусь любу, минулу мрію. І ніщо так не вражає тепер мого серця, як сії пахоці, тонко, легко, але невідмінно, невідборенно, нагадують вони мені про те, що моє серце віщує і чому я вірити не хочу, не можу. Мій друже, любий мій друже, створений для мене. Як можна, щоб я жила сама, тепер, коли я знаю інше життя?».

Мержинський та Українка багато часу проводили разом, вирушали у довгі прогулянки берегом моря та зустрічалися у Києві, Зеленому Гаї.

Та Сергій на зізнання Лариси у почуттях холодно відмовив: кохав іншу.

Попри невзаємність письменниця одразу їде у Мінськ до друга, тоді, як дізнається, що стан його значно погіршився. В наслідок хвороби характер Сергія стає нестерпним, він вдаряється у релігію. Проте Леся заплющує на це очі й знаходиться з товаришем до останнього. Мисткиня пише листа до коханої Мержинського під диктовку та надсилає від його імені.

«Все, все покинуть, до тебе полинуть, мій ти єдиний, мій зламаний квіте! Все, все покинуть, з тобою загинуть, то було б щастя, мій згублений світе!»

Літературна діячка пише біля друга, що помирає поему *«Одержима»* під впливом емоцій та болю. Сергій помирає на руках у поетеси й просить аби та піклувалась про ту жінку, яку він кохав.

Останнім коханням поетеси став її товариш Климент Квітка. Вони познайомилися в 1898 р. у Києві, йому-18, а їй-27. Пов'язала молодих людей любов до фольклору: Квітка збирав фольклорні твори, а Леся підтримувала хлопця й записувала народні пісні зі свого голосу.

Климент Квітка через службу часто змінює міста, а Леся, знову на перекир родині, їздить за чоловіком. Їх об'єднала хвороба, невдовзі Климент починає хворіти на сухоти та пара приймає рішення побратися, щоб підтримувати один одного. Стосунки ж з Квіткою, попри їх шлюб, були більше дружніми, без пристрасті.

Про стосунки між Лесею Українкою та Ольгою Кобилянською чимало сперечаються. Хтось впевнений, що літераторок поєднували погляди та письменство; інші схильні, що між ними була міцна жіноча дружба; хтось вірить у щире кохання між жінками. Спираючись на листування між Ларисою й Ольгою можна багато чого сказати про їх взаємини.

Перші листи датовані 1899 роком не можна назвати теплими чи особистими. Характер несли офіційний, їм був притаманний діловий стиль, зазвичай обговорювались вподобання, література чи робочий процес.

Стосунки письменниць змінюються під час візиту Лесі до Кобилянської

Сама ж Ольга теж переживала невдачу у своєму особистому житті. В результаті якої залишилася самотньою до кінця життя: коханням її злегковажили та розбили серце («*Краще любити коней, ніж чоловіківфальшивих...*»).

Після смерті Лесі Українки Олена Пчілка, мати мисткині, пише листа до Кобилянської: «...я знаю, що Ви не тільки поважали її як талановиту письменницю, а й любили її особисто. Вона теж любила Вас дуже, між Вами була справді якась духовна спорідненість...»

Дві інтелектуалки, талановиті письменниці, на шляху яких випало чимало випробувань та розбите серце, просто красиві жінки, які знайшли відряду одна в одній.

На сам кінець, варто зазначити, що Леся Українка - талановита письменниця, інтелектуалка та поліглотка, а також вона чарівна жінка, яка вміла привабити протилежну стать, завжди була у центрі уваги та зналась на тонкощах моди того часу. Поетеса кохала та була коханою. Як кожна звичайна людина, мала переживання та проблеми. Незважаючи на всі негаразди, стала прикладом представниці руху фемінізму, що не боїться йти на перекір правилам суспільного укладу свого часу. Письменниця переживала біль зради та нерозділеного кохання, проте завжди знаходила вихід зі стану гіркоти.

Завдяки своїй волелюбності та вмінню говорити без слів змогла ввести нові тренди в моду та літературу, чим допомогла розквіту жіночого руху за свої права і вільного висловлення думки. Лариса Петрівна показала, що жінка- це не другорядна роль у соціумі, а особистість, яка прагне до розвитку, реалізації, має вибір і голос. Усі перелічені нами особливості стали наріжним каменем у творчості поетки.

Сама ж Леся Українка, насамперед, є творцем відправної моделі сучасної жінки, яка удосконалюється і має можливість будувати своє життя, незважаючи на думки чи осуд інших.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <https://zbruc.eu/node/103415>
2. <https://molbuk.ua/vnomer/kultura/23905-ja-nosila-dlja-vas-rajj-u-dushi-jak-sonce.html>
3. <https://artefact.org.ua/literature/lesya-ukrayinka-ta-yiyi-podrug-a-olga-kobilyanska-zhinocha-lyubov-chi-druzhba.html>
4. <https://elle.ua/moda/fashion-blog/ulyublen-modn-obrazi-les-ukranki/>
5. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-56185393>
6. <http://svitlytsia.crimea.ua/?section=article&artID=4513>
7. <https://officiel-online.com/lmoda/trendy/lesia-ukrainka-wardobe/>
8. <http://www.hroniky.com/news/view/10923-istoriia-kokhannia-u-foto-lesia-ukrainka-i-serhii-merzhynskiy>
9. <https://www.bbc.com/ukrainian/blogs-49007856>

10. <https://uain.press/blogs/klyment-kvitka-vydatnyj-folkoloryst-ta-ostannye-kohannya-lesi-ukrayinky-1165889>
11. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-56185393>
12. <http://ukrpohliad.org/blogs/lesya-ukrayinka-zrazok-muzhnosti-j-pratsi-dlya-narodu.html>
13. Українка Леся. Твори: в 4-х т. Т.4.: Оповідання; Статті; Листи / Дніпро, 1982.

**Мосорюк Марія,
студентка групи Юс-2019
Науковий керівник:
директор Науково-дослідного
інституту імені Академіка Івана Луцького,
доктор юридичних наук, професор
Луцький Роман
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА В КОНТЕКСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Однією з особливостей розвитку сучасного суспільства є значне збільшення ролі інформаційної сфери в житті кожної людини, її інформаційної діяльності. З появою перших інформаційних технологій на початку ХХ століття по суті вже були започатковані процеси інформаційно-технічної революції, результатом чого стало поступове становлення нового типу суспільної формації, яке дістало назву «інформаційного суспільства». У такому суспільстві вирішальну роль відіграють вже не традиційні матеріальні блага (засоби виробництва), а нематеріальний фактор – інформація. Інформація стає дедалі більш стратегічним ресурсом як для конкретної людини, так і для суспільства і держави. Наведене обумовлює думку про те, що рушійною силою подальшого розвитку суспільства та держави є саме інформаційна сфера, яка під впливом науково-технічного процесу розвивається вкрай стрімко та динамічно.

В той же час, незважаючи на те, що в сучасному суспільстві інформаційна сфера є особливо важливою складовою його устрою та прогресивного розвитку, питання правового захисту в ній особистих немайнових прав людини потребують більш глибокого вивчення та подальшого вирішення.

У нашій державі на сьогоднішній день створено певний нормативно - правовий масив, який більшою або меншою мірою забезпечує правовий захист особистих немайнових прав людини в інформаційній сфері, це, зокрема, окремі норми Конституції України, ЦКУ, Законів України «Про інформацію», «Про

доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних» та низка правових положень інших законів та підзаконних нормативно-правових актів.

В той же час очевидними є ряд прогалин у правовому регулюванні захисту прав особи в інформаційній сфері, зокрема, її особистих немайнових прав, що пов'язується, насамперед, як із недостатніми науково-практичними дослідженнями в цій галузі, так і з недосконалим нормативно-правовим регулюванням відносин, які виникають у відповідній сфері.

Варто погодитися в цьому контексті з думкою Я.П. Пантелієнко про те, що правове регулювання в інформаційній сфері характеризується новизною, а система правового регулювання цих відносин знаходиться на етапі свого становлення, відповідно, правова наука також ще формує концептуальний підхід до цієї сфери правового регулювання [9, с. 68].

В той же час складність визначення даного поняття пов'язано, на нашу думку, насамперед із відсутністю розгорнутого наукового уявлення щодо правових відносин в інформаційній сфері, їх правової природи, видів тощо. Але на сьогодні немає ні в науці, ні в практичній діяльності людей, ні в суспільно-політичному житті, поняття більш поширеного та важливого, ніж поняття «інформація» [1, с. 3]. На думку І.В. Арістової, всі без винятку сторони життя людини як суспільної істоти так чи інакше відбивають у собі органічну єдність інформації та управління, і цей факт віддзеркалюється всім спектром наук про суспільство [1, с. 41].

Зважаючи на те, що інформаційна сфера є системоутворюючим фактором життєдіяльності сучасної держави, який безпосередньо впливає на стан її політичної, економічної, технологічної безпеки, необхідність правильного визначення даного поняття зумовлене не лише потребами розвитку правової науки, а є об'єктивною вимогою сьогодення.

Я.П. Пантелієнко пропонує розглядати поняття «інформаційна сфера» через поняття «інформаційних правовідносин», які існують незалежно від визнання або невизнання факту існування інформаційного права [9, с. 69].

Деякі інші вчені визначають інформаційну сферу як сферу економіки, що займається виробництвом, обробкою, зберіганням і розповсюдженням інформації і знань; сукупністю інформації, інформаційної інфраструктури, яка збирає, формує, розповсюджує і використовує інформацію, а також системи регулювання суспільних відносин, які при цьому виникають [10, с. 74].

Інформаційна сфера включає в себе такі складові елементи як інформаційні ресурси, інформаційно-телекомунікаційну структуру, до якої належать комп'ютерні та телекомунікаційні мережі, мережі та канали передачі даних, інформаційні та телекомунікаційні технології, науково-виробничий потенціал в галузях зв'язку, телекомунікацій, система забезпечення інформаційної безпеки, система масової інформації, система інформаційного законодавства. Наряду з цим, в інформаційній галузі слід виділяти суспільні відносини, що є або можуть бути об'єктом правового регулювання, саме вони, як вважає Т.А. Костецька, становлять предметну сферу інформаційного права, а також відносини, що в принципі неможливо (недоцільно) унормувати [8, с. 36].

На наш погляд, саме в контексті першої групи вищевказаних відносин, які за своїм змістом є правовідносинами, необхідне подальше дослідження проблем забезпечення особистих немайнових прав людини в інформаційній сфері.

Так само, як і інші важливі сфери життєдіяльності суспільства інформаційна сфера не може залишатися поза увагою держави. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають питання, пов'язані зі створенням відповідних організаційно-правових основ державного регулювання цієї сфери, в тому числі умов, які забезпечують охорону особистих немайнових прав фізичної особи.

Відповідно до частини 2 статті 3 Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [6].

В положеннях статей 31 і 32 Основного Закону нашої держави встановлюються гарантії окремих особистих немайнових прав людини, таких як охорона особистого і сімейного життя, забезпечення дотримання конфіденційності інформації про особу, судового захисту на спростування недостовірної інформації, свободи пересування.

Також необхідно зазначити, що окрім норм статей 3, 31 і 32 Конституції України, існує значний правовий масив норм із низки інших нормативно-правових актів, що регулюють питання забезпечення особистих немайнових прав людини.

Так, зокрема, стаття 11 Закону України «Про інформацію» визначає під поняттям інформації про фізичну особу (персональні дані) відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного доброту та захисту прав людини. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження [5]. Зазначені відомості кореспондують з основними особистими немайновими правами фізичної особи, які передбачені у ст. 270 ЦКУ.

Важливим для захисту особистих немайнових прав фізичної особи є положення статті 20 вищезазначеного Закону, яке поділяє інформацію на відкриту та з обмеженим доступом. Такий поділ визначає порядок доступу до інформації визначаючи, що будь-яка інформація є відкритою, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом. До інформації з обмеженим доступом відноситься, серед іншої, конфіденційна [5].

Особливе місце в регулюванні особистих немайнових прав людини в інформаційній сфері посідає Закон України «Про захист персональних даних» від 01 червня 2010 року. Це обумовлено насамперед обставинами правового забезпечення процесів, які пов'язані з автоматизованою обробкою персональних даних, що мають тенденцію посилення захисту відомостей стосовно фізичних осіб і регулювання інформаційних взаємовідносин різноманітних суб'єктів на базі

спеціальних національних нормативно-правових актів і міжнародних договорів [2, с. 158]. В той же час, як зазначають окремі автори, проблеми захисту персональних даних, коло об'єктів регулювання яких є досить широким і багатограним, потребують постійного вивчення, перманентного аналізу, усвідомлення і, що не менш важливо, конкретизації елементів механізму практичного регулювання у підзаконних нормативних документах [2, с. 158].

Слід зазначити, що наразі в теорії інформаційного права правові проблеми, які стосуються забезпечення особистих немайнових прав фізичної особи розглядаються, переважно, саме через призму захисту персональних даних, підякими ряд авторів, зокрема Г.В. Виноградова, розуміє сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про фізичну особу [3, с. 115]. До основних даних про фізичну особу (власне, персональних даних) Г.В.Виноградова відносить: національність, освіту, сімейний стан, релігійність, стан здоров'я, а також адресу, дату і місце народження [3, с. 115].

В статті 1 Закону України «Про захист персональних даних» дається наступне визначення поняття персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована [4]. Будучи аналогічним до визначення даного в Законі України «Про інформацію», воно не конкретизує, які саме відомості чи сукупність відомостей становлять персональні дані особи.

Сфера дії Закону України «Про захист персональних даних» розповсюджується на правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних. Стаття 1 вказаного Закону передбачає, що його дія спрямовується на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних. Закон поширюється на діяльність з обробки персональних даних, яка здійснюється повністю або частково із застосуванням автоматизованих засобів, а також на обробку персональних даних, що містяться у картотеці чи призначені для внесення до картотеки, із застосуванням неавтоматизованих засобів [4].

Враховуючи визначену сферу дії цього Закону, слід зробити висновок про те, що його дія не охоплює повною мірою всі відносини, які виникають або можуть виникнути в інформаційній сфері та зачіпають особисті немайнові інтереси фізичних осіб.

Стаття 270 ЦКУ визначає, що цим Кодексом та іншим законом можуть бути передбачені й інші особисті немайнові права фізичної особи. Перелік особистих немайнових прав, які встановлені Конституцією України, цим Кодексом та іншим законом, не є вичерпним [11].

Так, серед інших особистих немайнових прав фізичної особи, ЦКУ називає право на опіку і піклування (ст. 292); право на ім'я і зміну імені (ст. 294, 295); право на особисте життя і його таємницю (ст. 301); право на таємницю кореспонденції (ст. 306) тощо. З огляду на правову природу вказаних особистих немайнових прав, інформація щодо них, на нашу думку, також є конфіденційною, а отже на них повинні поширюватися відповідні правові норми щодо їх захисту.

У зв'язку з викладеним, доцільним було б включити вищезазначені особисті немайнові права до ст. 11 Закону України «Про інформацію» щодо поширення на інформацію про них режиму конфіденційної.

Потребує правового врегулювання забезпечення особистих немайнових прав фізичних осіб в таких структурних елементах інформаційної сфери як комп'ютерні та телекомунікаційні мережі, мережі та канали передачі даних, інформаційні та телекомунікаційні технології, системи забезпечення інформаційної безпеки та системи масової інформації, що доцільно було б зробити шляхом прийняття відповідних змін і доповнень до спеціального законодавства, яке регулює відносини у зазначеній сфері.

Отже, інформаційна сфера є складним та багатозначним явищем, його чисельні складові утворюють єдиний інформаційний простір, що, у свою чергу, формується державними органами, громадськими, політичними та соціальними організаціями, громадянами. Функціонування інформаційної сфери здійснюється, насамперед, на підставі відповідних правових, організаційних, науково-технічних, економічно-фінансових, методичних і гуманітарних засад, які визначені чинним законодавством України.

З огляду на масштаби розвитку інформаційної сфери, а також підвищення з кожним днем її місця і ролі у житті кожної людини, особливої актуальності набувають питання забезпечення особистих немайнових прав особи в цій сфері.

На сьогоднішній день в нашій державі створено значну правову базу, яка покликана забезпечувати захист особистих немайнових прав фізичної особи в інформаційній галузі. В першу чергу, це окремі положення Конституції України, ЦКУ, Закони України «Про інформацію», «Про захист персональних даних» тощо.

В той же час, не можна визнати те, що правове регулювання зазначеного питання здійснюється у нашій державі повною мірою і на належному рівні. Це обумовлено різноманітними причинами об'єктивного та суб'єктивного характеру. В першу чергу необхідне, на наш погляд, подальше більш глибоке вивчення на доктринальному рівні питань, пов'язаних із забезпеченням захисту особистих немайнових прав людини в інформаційній сфері, із подальшим застосуванням кращих розробок науки у законодавстві України з цього питання.

Важливою складовою забезпечення особистих немайнових прав фізичної особи стало прийняття Закону України «Про захист персональних даних». В той же час, з огляду на сферу застосування цього Закону, а також на багатогранність самої інформаційної сфери, не можна вважати, що його норми повною мірою забезпечують захист особистих немайнових прав фізичної особи в сфері інформації.

На нашу думку, з огляду на проблеми забезпечення особистих немайнових прав Закон України «Про захист персональних даних» потребує внесення до нього ряду змін і доповнень. В першу чергу, необхідно конкретизувати предмет відомостей та сукупності відомостей, які складають персональні дані особи.

Доцільним було б також внесення змін до ст. 11 Закону України «Про інформацію», шляхом включення до поняття конфіденційної інформації не лише

відомостей про національність фізичної особи, її освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, адресу, дату і місце народження, а й деяких інших відомостей про неї, які є її особистими немайновими правами та про які йшлося вище.

Потребують окремого наукового вивчення питання, які стосуються механізмів та умов обмеження інформаційних прав і свобод людини у зв'язку зі здійсненням правоохоронної діяльності відповідними органами державної влади. Це дало б змогу не лише посилити рівень правового захисту інформаційних прав і свобод громадян, а й в цілому позитивно вплинуло б на реформування діяльності цих органів.

Реалізація вище викладеного дозволила б, на нашу думку, значно покращити рівень правового забезпечення особистих немайнових прав людини в інформаційній сфері та створило б нові додаткові можливості для захисту та відновлення порушених прав.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Бандурки О.М.: монографія. Х., Ун-т внутр. справ, 2000. 368 с.
2. Брыжко В.М. Права человека и защита персональных данных. К., Государственный комитет связи и информатизации Украины, 2000 г. 280 с.
3. Виноградова Г.В. Правове регулювання інформаційних відносин в Україні: навч. посібник. К.: Видавництво «Юстініан», 2006. 176 с.
4. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.10 р. № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2010. № 34. Ст. 481.
5. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-XII *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 48. Ст. 650.
6. Конституція України: Закон України від 28.06.96 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Кормич Б.А. Інформаційне право: підручник. Х., БУРУН і К, 2011. 334 с.
8. Костецька Т.А. Інформаційне право України: навч. посіб. К.: Нац. торг.-екон. ун-т, 2009. 170 с.
9. Панталієнко Я.П. Адміністративно-правові відносини у інформаційній сфері: проблеми теорії та практики: монографія. Херсон: Грінь Д.С., 2013. 290 с.
10. Словник термінів інформаційного права; упоряд. А.І. Марущак ; заг. ред. М.Я. Швеця. К.: КНТ, 2008. 184 с.
11. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.03 р. № 435-IV *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

**Наконечний О.В.,
студент II курсу
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: Матоліч І.Я.,
канд. мистецтв., доц. кафедри дизайну
м. Івано-Франківськ**

ОГОЛЕНА НАТУРА У РІЗНИХ ВИДАХ МИСТЕЦТВА

Ще в давнину, коли людина почала свій розвиток як особистість, з'являється таке поняття як мистецтво. Воно розпочалося з примітивних малюнків на скелі, виконання перших звуків, що в певному порядку творили мелодію і триває й до сьогодні. Часто мистецтво складається з різних декоративних елементів. Як правило, центральним суб'єктом тут виступає людина. Сучасні живопис, музика, фотографія та інші види мистецтва, у яких автори працюють на інтимну тематику набирають значної популярності серед підлітків. Свого роду, це є суттєвою проблемою сучасного суспільства, адже може призвести до незворотніх наслідків.

Оголена натура в мистецтві використовувалася митцями впродовж усієї історії людства. Автори прагнули донести до майбутнього оглядача всю велич і красу оголеного чоловічого чи жіночого тіла. У кожен історичний період митці демонстрували різні зображення статури людей, тому що все залежало від історії та національних інтересів, ідеалів краси. Сучасна демонстрація оголеного тіла ввібрала у себе весь попередній досвід і отримала досить високий результат у поціновувачів мистецтва. Свобода письма митця дозволила показати всі тонкощі зображення оголеної статури. Художник має передати на полотні не тільки оголену натуру жіночого чи чоловічого тіла, а й відобразити всі тонкощі анатомічної будови людини. Проте зараз поширюється багато малюнків від невідомих чи маловідомих діячів у мистецтві, які демонструють одну особу або групу людей, зосереджуючи всю свою увагу на інтимній сфері, не вкладаючи у свої роботи ніякої моралі.. Як говорить професор Львівської Національної академії мистецтв Микола Опанащук: «Знаєте, намалювати натуру такою як вона є – не велике достоїнство, людина має показати в тому, як вона відчуває світ. У будь-якому мистецькому творі мають бути три складові: відчуття, знання і вміння. Відчуття нам дає серце, знання – інтелект, вміння приходить разом з життєвим і творчим досвідом» [1].

Сьогодні є досить багато митців, які працюють у стилі ню. Кожен відображає оголену натуру людини по-своєму. Дехто приділяє велику увагу красі та душевній рівновазі людського тіла, інші ж зосереджують увагу на більш інтимній тематиці. У сучасному світі інформаційних технологій всі ці напрацювання авторів можна побачити у мережі Інтернет. Деякі зображення є цілком зрозумілі і в них дійсно можна побачити всі ті почуття та емоції, які хотів нам донести митець, але можна натрапити на зовсім інші, які пропагують

зворотній бік і вказують на всю їхню відвертість. Немає конкретних відомостей з цієї тематики, оскільки достовірна статистика також відсутня.

Оголена натура в скульптурі використовувалась ще за часів Античності, де зображували всю красу в скульптурі чоловічих та жіночих тіл. Кожна нація демонструвала скульптуру з певними для них етнічними ідеалами. Автори Стародавньої Греції не соромились показати людину такою як вона є, але в більшості випадків закривали відверті місця драперією або одягом. Такі скульптури прикрашали будинок чи виступали скадовою частиною храмів та палаців.

Сучасна оголена натура має більш широкі варіації демонстрації. За довгий період існування цього жанру тепер автори вкладають у свою роботу всю свободу і красу людини, показуючи її у різноманітних позах. Проте проблема сучасних скульптурних робіт у тому, що митці демонструють відверті частини тіла або занадто деталізують оголену натуру. Звісно такі роботи мають право на існування, але вони є відкритими в загальному доступі, і кожен пересічний мешканець може за невеликий проміжок часу побачити їх у мережі Інтернет або в приватних мистецьких закладах.

Звісно це добре, коли людина цікавиться, пізнає щось нове. Але, на нашу думку, дітям не потрібно демонструвати оголену натуру такою як вона є. Замість цього можна показувати навчальну скульптуру, де всі відверті частини тіла відсутні, або де показуються всі базові групи м'язів з закритими при цьому інтимними місцями, щоб вони частково могли вивчати анатомічну будову людського тіла. Зрозуміло, що зразки деталізованої оголеної натури – це не є погано, оскільки так автори демонструють всю глибину душевної та фізичної краси людини. Вони також показують всі емоції та почуття, закладені в роботу за довгий період її створення. Зразки відвертої оголеної статури людей повинні демонструватися лише для зрілої аудиторії.

Сучасна фотографія – це порівняно новий вид мистецтва. Це вид мистецтва, де можуть поєднуватися різні як природні, так і побутові об'єкти, хоча переважно центральним суб'єктом виступає людина. У нас час є досить багато різноманітних жанрів сучасної фотографії, один із них – це зображення оголеної натури. Ці зображення досить швидко потрапляють на різні сайти в мережі Інтернет. Вони показують людей, які демонструють непристойні і відверті частини тіла. Автори таких фотографій отримують кошти за перегляд і вподобання інших людей.

Вважаємо, що це є великою проблемою, оскільки може травмувати дитячу психіку, призвести до погіршення спілкування між однолітками. На жаль, діти часто соромляться обговорювати цю тему з дорослими. Такі діти зазвичай раптово стають замкненими в собі, втрачають інтерес до навчання та речей, які їм подобалися раніше, не можуть сфокусуватися на завданнях тощо. Також значною проблемою є поширення, пересилання інтимних зображень в Інтернеті. Через це людина може стати центром булінгу і насмішок зі сторони інших.

Звісно, ми не вважаємо, що всі фотографії оголеної статури некоректні для поширення і викладання в мережі Інтернет. Знані фотохудожники демонструють у своїх фотографіях усю красу оголеної людини, демонструючи це на сайтах для

зрілої аудиторії або створюючи виставку у спеціальних закладах. Хоча є багато суперечливих думок щодо цієї теми. На нашу думку, зображення оголеного тіла показує всю його красу за довгий період творення в історії. Але ця фотографія повинна бути естетичною і мати певні межі.

Інтимна лірика – це ліричний твір, у якому автор показує читачеві всі свої душевні переживання на прикладі історії кохання головних героїв. Таку лірику ще називають «любовною». Інтимна лірика розкриває широкий діапазон душевних переживань, постає найяскравішим художнім документом історії людського серця; основні мотиви поезії мають еротичне забарвлення, зумовлюють витончену інтимізацію буття, втаємничення у заповітні істини. Після «Книги Пісень» та лірики трубадурів, Ф.Петрарки та Данте Аліг'єрі, Гафіза й Лесі Українки, Т.Шевченка й І.Франка, В.Сосюри й Наталі Лівницької-Холодної інтимна лірика виявилася невичерпною і для сучасного покоління поетів [2].

Сучасні твори на інтимну тематику поділяються на дві категорії. Так, в одних творах можна побачити правильно побудоване словесне сприйняття і використання грамотної лексики, навіть у моменти «пристрасті» між головними героями. Інші твори побудовані з використанням нецензурної лексики і звернення уваги на інтимні моменти, щоб зацікавити читача. Сьогодні у мережі Інтернет можна побачити досить багато любовних книг, яких можна віднести до «шлаку» літератури, тобто належать до другого типу. Вони швидко поширюються на різних сайтах чи онлайн мережах.

Пісні про кохання – це твори, у яких автор показує свої душевні переживання та емоції до іншої небайдужої йому людини. Більша частина всіх музичних творів – це пісні про кохання. Цей жанр у музиці використовується ще з давніх часів, коли молодий юнак співав пісні, щоб освідчитися. Щороку у світі виходить значна кількість таких творів, і у кожного свій мотив, сюжет та лексика. Сучасні пісні про кохання написані у більш вільному жанрі, ніж ті, що були 20 чи 10 років тому.

Сучасні автори використовують сленгові слова, щоб отримати велику популярність у молоді. Пісні про кохання також можна поділити на дві групи. До першої можна віднести твори, які висвітлюють чисті почуття, красу душі, але зараз на різних сайтах та програмах можна почути зовсім іншу музику з відсутнісною сюжетною лінією та змістом. І такі пісні є досить популярними, оскільки молоді подобається, коли автори «хайпуються», використовуючи ці слова. На нашу думку, це є неправильно, оскільки підлітки використовують слова улюблених пісень у звичайній, повсякденній розмові. Вони беруть приклад з авторів, тобто копіюють їх лексикон, поведінку та ставлення до людей і предметів, щоб у своєму колі бути популярним. Таким чином, люди міняють свої погляди на життя.

Сучасні пісні про кохання неоднозначні. Важко сказати, що ми можемо почути в майбутньому від тих самих авторів, адже кожного року «тренди» змінюються. Звісно ж, що є і досить гарна та мелодійна музика, яка надихає та духовно збагачує людей.

Отже, оголена натура у кожному виді мистецтва є своєрідним синдикатом впливу на духовний та психологічний світ людини. Адже є безліч творів, які демонструють всю красу та гармонійну постанову твору, через яку спостерігач або слухач може відчувати вкладені у неї почуття. Проте є й такі, які звертають особливу увагу на інтимні моменти. Вважаємо неприпустимим, щоб такі твори продавали у вільному продажі, адже покупцями можуть бути не лише дорослі, а й підлітки чи діти. Це є однією з проблем сучасності, адже молоде покоління вивчає те, що може неправильно сформулювати їхню думку про навколишній світ, привести до булінгу серед однолітків, і навіть негативно вплинути на все життя. На нашу думку, дорослим потрібно звертати увагу на те, чим займаються і чим цікавляться діти, адже це може порушити їх психоемоційний стан, що в подальшому приведе до нераціональних вчинків та етичних цінностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Оголена натура, або актуальна краса у Жовківському замку. URL: <https://photo-lviv.in.ua/oholena-natura-abo-aktualna-krasa-u-zhovkivskomu-zamku-video/> (дата звернення 26.02.2021).
2. Лірика як рід літератури. URL: <https://sites.google.com/site/sanujukraiensku/ucnam/gotuemos-dozno/konsultacia/teoria-literaturi/lirika-ak-rid-literaturi> (дата звернення 26.02.2021).

**Овчаренко Д.В.,
студентка II курсу Київського Національного
Торговельно-Економічного Університету
Науковий керівник, к.ю.н., доцент кафедри правового
забезпечення безпеки бізнесу КНТЕУ- Шведова Ганна Леонідівна
Київ, Україна**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Примушення людей до кримінальної діяльності за кордоном, дожебрацтва у громадських місцях, примусової праці, використання у військових конфліктах, насильницьке донорство - все це складові торгівлі людьми.

Глобалізація в світовому масштабі, зростаюча взаємозалежність держав, нерівномірність соціально-економічного розвитку окремих регіонів спричинили поширення такого антигуманного і порочного явища.

Торгівля людьми – це здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачі, приховування чи отримання людей шляхом погрози силою або її застосування чи інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою чи вразливістю стану або шляхом підкупу у вигляді платежів чи вигоди для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу. Таке визначення торгівлі людьми нам дає «Протокол з попередження торгівлі

людьми, особливо жінками і дітьми», який доповнює Конвенцію ООН про боротьбу з транснаціональною організованою злочинністю.

Іншими словами, це форма сучасного рабства, яке не втрачає актуальності та залишається гострою проблемою багатьох країн світу сьогодні.

З історії ми знаємо, що Конвенція про рабство 1926, була підписана між 99 країнами світу майже сторіччя назад, в Україні рабство було скасовано в 1807 році, в США після прийняття Тринадцятої поправки до Конституції в 1865 році, але його модифікована форма продовжує процвітати й донині.

Торгівля людьми є транснаціональним злочином, в який втягуються навіть держави, які уникнули рабовласницького періоду у своїй історії. За оцінками Міжнародного центру із запобігання злочинності ООН, щорічний грошовий обсяг за даний злочин становить 30 мільярдів доларів на рік, що робить його другим за величиною після торгівлі наркотиками. [1] А отже, проблема є набагато більшою, ніж можна собі уявити і залишати її без уваги фатально.

Україна є однією з перших країн в Європі, яка у 1998 році встановила кримінальну відповідальність за торгівлю людьми. У Кримінальному кодексі України статтю 149 передбачено покарання за торгівлю людьми. Законодавство визначає ці злочинні дії як вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію.

Торгівля живим товаром як асоціальне, кримінальне явище має особливість пристосовуватися до нових умов життя, міняти свої форми і методи залежно від економічної і соціальної ситуації у кожній конкретній країні і у світі взагалі. [2, с.37]

Здебільшого жертвами стають трудові мігранти, які вимушені шукати роботу за кордоном через низький рівень заробітних плат, і, відповідно, скрутне матеріальне становище. Це може трапитися з будь-ким і виглядає, як правило, так: люди приходять на співбесіду, а в них забирають документи, маніпулюють, погрожують і змушують працювати. Ситуація ускладнюється тим, що процес міграції починає швидко ставати криміногенним, оскільки легальних можливостей виїхати працювати за кордон замало для усіх бажаючих. [2, с.36;37]

Як уберегти себе? Не погоджуйтесь на нелегальну роботу, збережіть контакти представництва України в державі, куди їдете, не довіряйте свої документи нікому, окрім уповноважених осіб, у разі виникнення небезпеки, погроз або шантажу терміново зверніться до консульства України або Національної гарячої лінії з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів (0-800-505-501).

Часто жертви бояться звернутися в поліцію. Навіть якщо людині вдалося втекти або її звільнили з рабства, вона може не знати, що їй, як потерпілій, належить фінансова допомога від держави, що є громадські організації, які можуть безкоштовно надавати психологічну, медичну підтримку, якщо треба, житло, притулок.

Люди не знають своїх прав, не знають, куди звертатися, щоб їх захистили, не знають, де можуть отримати підтримку, де є гарячі лінії допомоги потерпілим. Відповідно, перше, що ми можемо зробити для попередження і запобігання цієї проблеми – це, насамперед, підвищити рівень обізнаності громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. 18 жовтня - Європейський день боротьби з торгівлею людьми. URL: <https://zatishst.otg.dp.gov.ua/ua/novini-ta-podiyi/novini/18-zhovtnya-yevopejskij-den-borotbi-z-torgivleyu-lyudmi>.- (дата звернення 06.03.2021)
2. Торгівля людьми як проблема сучасності (соціально-правовий аналіз новітніх тенденцій) (К. Б. Левченко) // Український соціум. - 2004. - № 2 (4). - С. 36-37.

**Озарко Н.,
студенти групи Юс 2018-1-1а
Науковий керівник: к.н.держ.упр. Левкун Т.В.
ЗВО Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ВІДМІННІСТЬ МЕДІАЦІЇ ВІД ІНСТИТУТУ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ

Про відмінності медіації та інституту врегулювання спору за участю судді можна вести багато дискусій та розмов. Велика кількість статей та доповідей написано та підготовано на цю тему. Закордоном, зокрема у країнах Європи, медіація користується великим попитом, як альтернативний спосіб врегулювання спору, проте нашій країні їй досі відведена другорядна роль. В той же час декілька років тому, а саме у грудні 2017 року, в Україні відбулось введення інституту врегулювання спору за участю судді. Отож, розглянемо, які відмінності у цих двох, начебто схожих, способів вирішення спору.

Розмови про повноцінне введення медіації, як правового інституту, ведуться ще з початку здобуття нашою країною своєї незалежності, а саме з кінця 90-х років. В той же час, коли більшість країн Євросоюзу ввели та повноцінно застосовують цей інститут, Україна поки створила тільки проєкт закону, який пройшов перше читання.[3] У цьому проєкті зазначені основні принципи та положення про медіацію, її процедуру проведення та статус медіатора, як суб'єкта цього процесу.

Перш за все, на відміну від медіації, інститут врегулювання спору за участю судді є офіційно введеним інститутом, який затверджено у Цивільному процесуальному Кодексі України, а саме главою четвертою розділу III, де детально описано всі особливості цього інституту. [5]

Згаданий мною вище інститут спрямований на спрощене вирішення спору. При цьому його відмінність від класичної медіації полягає в обов'язковій участі

судді в переговорному процесі. Однак, роль судді обмежена і зводиться до того, що останній не вивчає та не оцінює доказову базу сторін, проте аналізує правовідносини конфліктуючих сторін з позиції судової практики. Чинне законодавство також встановлює чіткі терміни, відведені на таке врегулювання – до 30 днів [1]. Це в свою чергу робить цей інститут в певній мірі суворішим за медіацію, адже суди повинні працювати далі і розглядати все нові і нові справи, які надходять і будуть надходити. Звичайно, це зроблено з метою запобігання розтягування процесу, що теж є великим плюсом для суду зокрема, знижуючи цим самим навантаження на суд.

Сама по собі процедура врегулювання спору за участю судді не є структурованою. Так, звісно суддя може проводити закриті наради з кожною із сторін окремо так і разом, але це не виражає цей інститут певною структурованістю, як в тій же ж медіації, де посередник повинен провести сторони через певні стадії. Крім того, врегулювання спору за участю судді не можливе, у випадку, якщо у справу вступила третя особа, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмету спору.

Важливо розуміти, що медіатор, на відміну від судді полегшує процес спілкування між сторонами, допомагає глибше зрозуміти їхні позиції та інтереси, шукає ефективні шляхи вирішення проблеми, надаючи можливість сторонам дійти власної згоди. Проте, не кожні переговори за допомогою посередника є медіацією. На відміну від судді чи арбітра, медіатор не вирішує конфлікт між сторонами, не постановляє обов'язкове для них рішення і не пропонує якихось варіантів вирішення спору. Варіанти врегулювання виробляють самі сторони спору, керуючись власними інтересами та потребами.[6] Проте, хочу зауважити один важливий момент - медіатор орієнтується завжди на інтереси і потреби сторін, в той час як суддя — на позиції.

Також хочу зазначити, немало важливу річ, що для здійснення медіатором своєї діяльності, йому необхідно пройти спеціальне навчання та отримати спеціальні навички для проведення медіаційних процедур. Натомість, жодних вимог та спеціальних навичок до підготовки судді, що здійснює врегулювання спору, не передбачено.

Найважливішою відмінністю між цими двома інститутами є роль посередника. На ній хочу зосередити увагу. Так, медіатор забезпечує дотримання процесу сторонами, допомагає налагодити комунікацію та взаємозв'язок, а також підтримує сторони у пошуку ними взаємного рішення. У свою чергу суддя, на відміну від медіатора, з'ясовує підстави та предмет позову, підстави заперечень, роз'яснює сторонам предмет доказування. [2] Крім того, суддя може запропонувати шлях мирного врегулювання спору чи конфлікту, а також має право звернути увагу на судову практику вирішення схожих спорів.

Врегулювання спору за участю судді можливе до початку розгляду справи по суті, за згодою сторін, і жодним чином не інакше. Медіацію ж можливо застосувати на будь-якій стадії і також за згодою сторін. [6]

Доцільно звернути увагу на строки: строк медіації не має чітких термінів, сторони самі домовляються про тривалість цієї процедури (вона може тривати

хоч один день і завершитись успішно, а може місяць, два, рік і так далі), а врегулювання спору за участю судді можливе протягом розумного строку, про який я згадував вище. Також повторне проведення процедури медіації за бажанням сторін можливе, а при врегулюванні спору за участю судді – Ні. Крім того, врегулювання спору за участю судді не можливе, у випадку, якщо у справу вступила третя особа, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмету спору.

У звичному для нас розумінні, суд – це остання інстанція у вирішенні особистих конфліктів та бізнес-проблем. Наразі склалась така ситуація, коли судова система перебуває у стані перебудови та катастрофічного недобору служителів Феміди, що у свою чергу жодним чином не полегшує і не знижує навантаженість судів. І в цей же час, йде багато спорів про судову медіацію, як щось середнє між звичайною медіацією та інститутом врегулювання спору за участю судді.

Останніми роками широкої популярності набула система Alternative dispute resolution (ADR), зокрема медіація, за якої сторони спору за допомогою незалежного медіатора приходять до спільного та оптимального вирішення спору з урахуванням їхніх інтересів та найменшими втратами для кожного з них. Фактично, правова природа ADR є альтернативою офіційному правосуддю, яка

є неодмінною складовою судового процесу у багатьох країнах Європи. Чи зможе суддя стати повноцінним медіатором в Україні – актуальне питання, адже суддя, за класикою жанру, є служителем Феміди та керується, насамперед, буквою закону. Чи зможе суддя врегулювати спір, виходячи з інтересів сторін, спираючись на емоції та інтереси – теж залишається питанням. Таке поєднання може похитнути суть закладеного інституту судової медіації, оскільки судді все одно дивитимуться на спір з позиції доказів і норм права, а отже відношення до справи у судді-медіатора буде дещо абстрактним, так як в першу чергу це суддя, а потім – медіатор. [4]

Ну і в кінці хотів би ще додати одну немалу деталь відмінності медіації від врегулювання спору за участю судді, а саме результат процедури. При медіації сторони доходять консенсусу, тобто результат задовольняє інтереси сторін, проте при врегулюванні спору за участю судді сторони виробляють компроміс – сторони взаємно поступаються своїми позиціями.

Врешті решт, доцільно підсумувати основні відмінності медіації від інституту врегулювання спору за участю судді. Так, стає зрозумілим той факт, що ці дві процедури значно полегшують порядок врегулювання та вирішення спорів, зокрема ще й зменшують навантаження на судову систему, якщо розглядати це питання з точки зору медіації. Сама ж медіація є більш вільним інститутом та дає певну свободу суб'єктам, а також передбачає більш комфортну та м'яку процедуру. Врегулювання спору за участю судді, у свою чергу, є чітким, структурованим із зазначеними строками та сформованими правилами процесом. З впевненістю можна сказати, що найближчим часом в Україні запрацює інститут медіації на повноцінній основі, так як уже є певне підґрунтя для цього, і буде можливість спробувати цю новацію на практиці при вирішенні спорів та конфліктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Медіація та врегулювання спору за участю судді в господарському процесі // Рада адвокатів Київської області. URL: <https://radako.com.ua/news/mediaciya-ta-vregulyuvannya-sporu-za-uchastyu-suddi-v-gospodarskomu-procesi> (дата звернення: 01.03.2021)
2. Міжнародний досвід та українські реалії запровадження інституту медіації // Судебно-юридическая газета. Публикации. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/153641-mizhnarodniy-dosvid-ta-ukrayinski-realiyi-zaprovadzhennya-institutu-mediatsiyi> (дата звернення: 01.03.2021)
3. Проект Закону України «Про медіацію» від 17.12.2015 р. № 3665 // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57463
4. Коноваленко Д. Судова медіація — challenge для України // Рада адвокатів Київської області. URL: <https://radako.com.ua/news/sudova-mediaciya-challenge-dlya-ukrayini> (дата звернення: 02.03.2021)
5. Цивільний процесуальний кодекс України : закон України : від 18.03.2004 р. № 1618-IV // База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
6. Що таке мирне врегулювання спорів в суді, - роз'яснює Зарічний районний суд м. Сум // Портал «Судова влада України». URL: <https://court.gov.ua/archive/560795/>

**Оленяк Христина,
студентка групи ДС-2019(1)**

**Науковий керівник:
директор Науково-дослідного інституту
імені Академіка Івана Луцького,
доктор юридичних наук, професор
Луцький Роман
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

**РОЛЬ ДИЗАЙНУ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА**

Дизайн – специфічний ряд проектної діяльності, що об'єднує художньо-предметне мистецтво і науково обґрунтовану інженерну практику у сфері індустріального виробництва. Реалізуючи функції дизайну: виховну, пізнавальну, комунікативну, гедоністичну, інтелект використовує всі три типи мислительної діяльності: наочно-діловий, чуттєво-образний, поняттєво-логічний. Термін «промисловий дизайн» був затверджений рішенням першої генеральної асамблеї ICSID (International Council of Societies of Industrial Design, Міжнародної ради

організацій промислового дизайну) 1959 року термін «дизайн» є професійним скороченням терміну «промисловий дизайн»[2, с. 26].

У зв'язку з різноманітністю направленості дизайну не вважається можливим створення єдиної науки, яка б вивчала дизайн в цілому. Як наслідок важко створити інститут дизайну загалом та міцні зв'язки між дизайнерами різних напрямків. Ситуація складається таким чином, що ці напрямки дизайну розвиваються відокремлено. Так само не збігаються предмети вивчення графічного дизайну та ландшафтного дизайну.

Метою дизайну може виступати вирішення проблем проектування від найменшого елемента конструкції до глобальних великих і навіть утопічних ідей. У зв'язку із різким зростанням населення планети, ще однією метою дизайну стає соціальна привабливість. Тобто дизайн стає інструментом комунікації між людиною та об'єктом дизайну. Мета ж дизайну має значущість лише для дизайнерів як керівників проектування.

В сучасному суспільстві на даному етапі розвитку дизайну є підстави говорити про два різні види дизайну, що, скоріш за все, слідує один за одним: дизайн–як важливий засіб покращення якостей промислових виробів, підвищення економічної ефективності виробництва і оптимізації взаємовідносин між виробництвом та використанням його продуктів (такий дизайн часто називають класичним); дизайн–як загальне (чи тотальне) проектування предметного середовища, що оточує людину. Загальне проектування включає в себе комплексне перспективне проектування, яке має забезпечити створення предметних умов вирішення соціальних, естетичних, побутових та деякою мірою психологічних проблем, що існують у сучасному суспільстві[3, с. 196].

Для того щоб розпочати конструювання того чи іншого виробу, необхідно виявити його суспільну необхідність, тобто дати йому соціально-якісну оцінку, а також вирішити, в якій кількості слід випускати виріб, щоб він відповідав потребам суспільства. Для визначення того, наскільки даний виріб відповідає вимогам зручності та краси, необхідно розглянути його не як ізольований предмет, а як частину складної системи «Людина–Річ–Середовище». У відповідності до вимог ергономіки виріб має бути пристосованим до дій людини і мати якості та риси, котрі робили б його дійсно корисним.

Технічні та економічні вимоги до конструювання виробів розроблені досконально, уточнюються постійно задля покращення кінцевого результату. З позиції дизайну виріб повинен відповідати деяким додатковим вимогам. Виріб має бути максимально економічним не тільки у процесі виробництва, а й в експлуатації. Він повинен забезпечити загальну рентабельність виробництва навіть тоді, коли використання деяких методів художнього конструювання призведе до подорожчання його виробництва. При художньому конструюванні (розробці дизайну) виробу повинна бути досягнута повна узгодженість між його фізико-механічними ресурсами та строками його морального старіння, тобто повинна бути забезпечена синхронність його старіння за усіма параметрами.

Дизайн можна визначити як вид ціннісного регулювання людських відносин через масову комунікацію маркетингу та торгівлі. Купуючи виріб

людина купує не тільки річ, яку потребує, а, ніби відтворює саму себе, збирає себе частинами, відновлює себе, відтворює той образ, який має в неї бути у відповідності до тієї ролі, яку людина відіграє у суспільстві. Виріб визначає деякою мірою статус, відображає світогляд і бачення свого місця у цьому світі. Наприклад Б. Гройс у своїй статті «Мистецтво, дизайн, політика» наводить наступне пояснення цього явища: «Люди, як правило, купують не тому, що їм щось потрібно, а частіше тому, що інші це вже мають. Отже, акт покупки є насправді політичним актом, що і враховує економіка. При покупці речі тієї або іншої відомої фірми люди тим самим маркують свою приналежність до тієї або іншої суспільної групи. Вся система споживання є системою символічного вписування себе в якийсь візуальний контекст»[1, с. 54].

«Акт купівлі-продажу не є сьогодні просто економічним актом. Це акт і етичний, і політичний, і естетичний. Дизайн у ньому виступає абсолютно обов'язковим елементом, інакше товар не буде тим, чим повинен бути. Він буде вартістю, буде споживчою вартістю, але не буде цінністю в широкому розумінні слова.»[1, с. 56].

Виникла проблема, з критикою якої виступало багато провідних дизайнерів. Це проблема фетишизації предметів, виробів, їх зовнішньої форми. Стилзація чи надання надмірного, показного шик зовнішньому вигляду предметів може створити з предметів речі, які матимуть вартість лише за образ який вони втілюють. Провини лише виробників тут не має. Виробники та споживачі сходяться у своїх побажаннях. Адже людині необхідні речі, які б створювали її образ, відображали соціальний та економічний статус, підкреслювали її неповторність та індивідуальність. Але людина може бути поглинута речами, може наступити мить коли процес вибору предметів оточення стане некерованим, речі можуть протистояти людині «стаючи його другою природою без якої він не зможе існувати і яка тепер сама здатна керувати його існуванням»[4, с. 211].

Комерційна сторона дизайну, його здатність стимулювати прибутковість може утворити багато складнощів для самого дизайнера. Дизайнер стикається з лімітуванням соціального порядку. В умовах конкуренції дизайн використовується як засіб підвищення комерційного успіху виробу, а дизайнер нерідко виявляється простим технічним виконавцем, який має догодити смакам замовника, чи смакам споживача. Замовник та споживач, за цих умов, нав'язують дизайнеру своє уявлення про красу, форму, тощо, дизайнер приречений лише на оформлення виробів, їх стилзацію згідно до вимог замовника чи споживача.

Звісно дизайнер повинен враховувати вимоги та побажання споживача. Але одна справа «враховувати», зовсім інша – сліпо наслідувати їм. «Дизайнер лише тоді одержує творчу задоволеність у роботі, коли надає виробам справжні художні риси, виховуючи тим самим смак споживача, прищеплюючи йому навички естетичного сприйняття справді гарних речей. Дизайнер як професіонал зобов'язаний вести за собою споживача, постійно йдучи на крок поперед нього».

Знання, досвід та навички дизайнера можуть мати вирішальне значення і дозволяють враховувати розмаїття соціальних, психологічних та ідейних

факторів. В діяльності дизайнера науковий підхід до вимог проектування того чи іншого предмету і художня творчість зливаються у єдине ціле, що перетворює дизайн в самостійну і специфічну сферу художньої творчості, а проектування виробів – в колективну творчість виробників, інженерів, дизайнерів та багатьох інших спеціалістів.

Людина існує у складних взаємовідносинах з оточуючим її світом, в тому числі зі світом речей, механізмів, тощо.

Механізми, речі взагалі, повинні слугувати людині як найкраще і скласти гармонічне ціле – ось висновок, що зробило людство за сторіччя проектування речей та змін, що воно вносило у оточуюче середовище. Саме цей висновок був покладений у основу сучасного дизайну. Отже, можна казати, що дизайн – це складне соціально-економічне явище, народжене сучасними умовами виробництва, і одвічним бажанням людини покращити своє життя, надати зручності та краси своєму існуванню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гройс Б. Мистецтво, дизайн, політика. *Українське мистецтво*. №3, 2004, С.54-57.
2. Кантор К. До проблеми природи дизайну. *Питання технічної естетики*. 1970 вип.2. С.18-80.
3. Загоруйко С.Т. Традиції і формування культури споживання. Традиції та сучасність. За редакцією І.І. Фурсіна. Севастополь: чорноморське вище військово-морське училище ім П.С.Нахімова, 1985, 352с.
4. Федоров М. Естетична цінність предметного середовища. *Питання технічної естетики*. 1970 вип.2. С.196-231.

**Остапчук Зоряна Віталіївна,
студентка групи Тс-2018
Спеціальності «Туризм»
Науковий керівник:
Жирак Людмила Михайлівна,
ст. викладач кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ВУЛИЦЯ І ПАРК ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА ЯК ОБ'ЄКТИ ЕКСКУРСІЙНОГО ПОКАЗУ В М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Зазвичай, коли мова йде про екскурсію Івано-Франківськом, насамперед рекомендують оглянути історичне Середмістя з його ключовими будівлями – Ратуша та площа Ринок, Свято-Покровський собор Пресвятої Богородиці, Собор Святого Воскресіння, Колегіальний костел Марії Діви, «Стометрівка», музеї тощо. Проте в місті є й інша, менш відома, але не менш цікава частина, яку варто

включити в екскурсійні програми не лише для приїжджих, але й мешканців міста – це парк та вулиця імені Т.Г. Шевченка.

Дістатись в парк з історичної центральної частини Івано-Франківська можна сучасною вулицею Шевченка. За часів існування Станиславівської фортеці – це була дорога, яка вела від фортеці до «Звіринецької діброви», де магнати Потоцькі полюбляли полювати. Спочатку називалась Липовою, згодом вул. Перацького, потім Сталіна, а з 1956 р. – вул. Шевченка [2, с.18].

Серед ключових будівель в напрямку від центру міста до парку особливо варто звернути увагу на окремі з них:

- Готель «Дністер» (1914 р. – вул. Шевченка,1) – один з кращих на той час готелів «Австрія» (згодом «Одеса», «Варшава», «Спартак», з 1960 р. – «Дністер»), ресторан і міський кінотеатр. 2 січня 1919 року тут відбулось засідання Української Національної Ради ЗУНР, а 3 січня ухвалено історичний універсал про злуку з УНР;

- У будинку № 5 (колись № 3) до 1939 р. працювала приватна друкарня Леона Данкевича, в якій друкували українські і польські видання. Від 1994 р. займає приміщення Народний Рух України.

- Католицька школа Святого Василя Великого (будівля №11) – будівля колишньої семінарії (1904 р.), для якої митрополит А.Шептицький за власні кошти придбав ділянку під будівництво та передав свою бібліотеку, вартістю кілька тисяч золотих. Згодом будівля була передана військовому комісаріату, а зараз – одна з кращих шкіл міста.

- Будівля № 20. До 1939 року тут було Єврейське музично-драматичне товариство ім. Абрама Гольдфадена, назване на честь відомого єврейського поета і драматурга.

- На місці будинку № 26, в садибі Г. Лотрінгера за тодішньою адресою вул. Липова, 34 виникла відома «Мармулядова пожежа», (28 вересня 1868 р.), внаслідок якої вигоріла чверть міста – 260 будинків. У вогні згоріли ратуша, церкви, пошта, суд, театр, крамниці, майстерні, дерев'яні будинки, в основному у центральній частині міста.

- Будівля № 44. Колишня українська державна гімназія (1905 року), збудована відомою фірмою Серафіні, оздоблена химерами-атлантами скульптора М. Бринського. В гімназії навчалися видатні постаті: О. Гірник, композитор Анатолій Кос-Анатольський, художники Г. Смольський, М. Зорій, письменник С. Фостун, діячі ОУН—УПА С. Ленкавський, Д. Клячківський та інші [5, с. 31-34].

- Будівля № 75. – Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника. У 1940 році на базі колишньої торгової гімназії створили вчительський інститут, а в 1992 р. перетворили на університет.

- № 79. Кам'яниця споруджена для власника шкіряного заводу Маргошеса. У повоєнні роки тут відбувалися урочисті зустрічі, бо стіни другого поверху розсовуються, утворюючи один великий банкетний зал. Нині тут будинок вчених ПНУ ім. Василя Стефаника.

- № 82. Двоповерхова кам'яниця кінця XIX століття. Від 1921 року тут діяла жіноча гімназія Українського педагогічного товариства. Тут навчалась письменниця Ірина Вільде [5, с. 33].

- В будинку № 95, проживав в 1939–1945 рр. син Великого Каменяра український радянський письменник Тарас Франко.

- В кінці вулиці Шевченка бачимо романтичні особняки (будинки № 100, 102, 104) колишня назва «Три вілли в липах», збудовані наприкінці 90-х років XIX ст. У часи незалежності утворили комплекс-резиденцію єпископа УГКЦ. У буд. №104 з 1946 року до сьогодні знаходиться дитячий садок № 5 «Теремок» для дітей хворих на туберкульоз.

В 1896 р. магістрат виділив 8 тис.злотих на розбиття парку на місці Звіринецької діброви (Радецьке поле). Керував процесом міський садівник Каєтан Місюрівич, який влаштував парк у французькому стилі. Спочатку парк був маленький – (5,6 га) і межував з приватним парком барона Ромашкана. У південній частині парку насипали 15-метровий курган (1906 р.) – оглядовий майданчик. Міська Каса ощадності закупила 10 моргів землі та навесні 1908-го відкрила парк Йордана – з атракціонами, каруселями [4, с. 47].

За понад сторічну історію парк багато разів міняв назви. У 1898-му його нарекли іменем цесарівни Ельжбети, за Польщі парк носив ім'я польського письменника Генріка Сенкевича, а в часи німецької окупації міська влада нарекла його на честь Івана Франка. Німці підірвали пам'ятник на честь 500-ліття Грюнвальдської битви, встановлений тут в 1910 р. Під час визволення міста у липні 1944 році найзапекліші бої велися саме в районі парку і значна його частина була поруйнована. У 1945 році парк перейменували в честь Тараса Шевченка. Наприкінці 1948 р. до нього приєднали прилеглу територію колишнього приватного парку Ромашкана, після чого площа міського парку склала 28 гектарів. У 1970-х роках, встановлено оглядове колесо. За парком стадіон, який за Австрії був стадіоном ощадної каси.

У 1955 році поруч із міським парком ім. Т. Г. Шевченка відкрили міське озеро розміром 1км на 400м; на березі обладнали пляжі, човнову та рятувальну станції, літні кафе та елітний ресторан [1, с.8].

На сьогодні міський парк культури та відпочинку є пам'яткою садово-паркового мистецтва місцевого значення. Його можна назвати й музеєм природи, адже, окрім місцевих порід, тут ростуть й екзотичні дерева і чагарники, завезені свого часу з розсадників Польщі, Франції та Америки. Зокрема, тут можна побачити рідкісне тюльпанове дерево та гінкго – єдиного представника родини гінкгових і найстарішого предка голонасінних, що зберігся до наших днів [6].

Отож, екскурсія однією з найстаріших вулиць Івано-Франківська і парком імені Т.Г. Шевченка – є цікавою, історично багатою і може стати гідним доповненням у пізнанні історії обласного центру Прикарпаття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бершадська Т., Атаманюк Я., Чехольська С. Мій Івано-Франківськ. – Навчальний посібник (за редакцією З. Береговського) /Т. Бершадська, Я. Атаманюк, С.

Чехольська. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2005. – 212 с.

2. Гаврилів Б. Історична хроніка міста з 1662 року/Б. Гаврилів Б., П. Арсенич, Р. Процак. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1998. – 136 с.

3. Грабовецький В. Історія Івано-Франківська (Станіславова). З найдівніших часів до початку ХХ століття. Частина I. /В. Грабовецький. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1999. – 304 с.

4. Діда Р. Алеями міського парку / Діда Р. // Серія «Моє місто» № 22 / Івано-Франківськ: Лілея - НВ, 2010. - 87с.

5. Полек В. Майданами і вулицями Івано-Франківська: історико-культурний путівник/В. Полек. – Львів: Світло і тінь, 1994. - 90 с.

6. Комунальне підприємство «Центр розвитку міста та рекреації» [Електронний ресурс] –Режим доступу до ресурсу: <https://recreation.if.ua/park/>

**Паранюк Роксолана Ігорівна,
студентка 2 курсу Коледжу ЗВО Університету Короля Данила
спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»
Науковий керівник:
ст. викладач кафедри архітектури та будівництва
Гусар Катерина Дмитрівна
місто Івано-Франківськ**

ГЕОМЕТРІЯ ПЛАНУВАЛЬНИХ СХЕМ ВУЛИЧНИХ МЕРЕЖ МІСТ

Місто – складний комплекс територій, які з'єднуються між собою мережею вулиць у єдине ціле, утворюючи на плані різні геометричні фігури та форми.

Виділяється вісім основних планувальних схем вуличних мереж [1, с.124]:

- вільна;
- радіальна;
- радіально-кільцева;
- трикутна;
- прямокутна;
- прямокутно-діагональна;
- гексагональна;
- комбінована.

Вільна схема планування характеризується неупорядкованістю геометричної схеми вулиць міста. Як правило, складається з вузьких, криволінійних проїздів змінної ширини, що погіршує або виключає рух транспорту у двох напрямках. Така схема планування зустрічається часто, в старих містах з хаотичною забудовою (рис.1).

Радіальна схема планування – це мережа вулиць, які сходяться в центральній точці. Така планувальна схема зустрічається в старих невеликих містах, при якій дороги з наближених селищ ведуть до центрального об'єкту – міського базару (рис. 2).

Радіально-кільцева схема вуличної мережі складається з двох принципово різних типів магістралей – радіальних і кільцевих. Радіальні є зв'язком периферійних районів з центром міста, а кільцеві вулиці є з'єднанням між радіальними, забезпечуючи зв'язок між районами, розташованими в одному поясі населеного пункту. В порівнянні з радіальною схемою, яка зустрічається в маленьких містечках, радіально-кільцева схема притаманна великим мегаполісам(рис. 3). Класичними прикладами такого планування є Париж та Москва.

Історичним центром Парижа є острів Сіте, навколо якого утворені два вкладених один в одного «кільця». Перше з яких обмежене мережею зовнішніх бульварів – це старовинні передмістя, що увійшли в межі міста в XIII столітті. Друге кільце – старі промислові і житлові квартали, що стали Парижем в XIX столітті. Обидва кільця відповідають офіційним кордонам департаменту Париж. Його обрамляють 7 високоурбанізованих департаментів, що утворюють разом з містом Паризьку міську агломерацію[2].

Трикутна схема утворюється при перетині елементів вулично-дорожньої мережі у вигляді трикутних ділянок. Наявність гострих кутів кварталів створює незручності при освоєнні і забудові територій(рис. 4). Такі варіанти трикутної забудови можна зустріти в Парижі, Лондоні та інших містах.

Прямокутна схема є поширеною і притаманною молодим містам і новим кварталам мегаполісів. Утворюється при перетині систем взаємно перпендикулярних вулиць(рис. 5б). Яскравим прикладом цієї планувальної схеми є місто Нью Йорк – наймолодший зі світових агломерацій.

Нью-Йорк – перше європейське поселення, яке з'явилося по південній стороні Мангеттену в 1613 році [3]. З 1811 року місто розвивалось по генеральному плану, реалізація якого дозволила створити ортогональну сітку вулиць і проспектів в центрі міста[2].

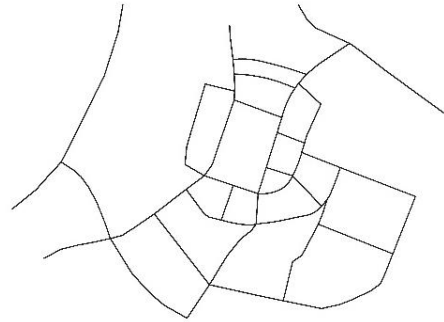
Прямокутно-діагональна схема є розвитком прямокутної схеми. Вона містить у собі діагональні й хордові вулиці, що пробиваються в існуючій забудові(рис. 5в).

Гексагональна схема – це схема, в основі якої лежить комбінація шестикутників. У цій схемі виключається утворення складних вузлів на пересіченнях магістральних вулиць, а також протяжних прямолінійних напрямків, що створюють умови для швидкісного руху транспорту. Схема не має великого поширення.

Комбінована схема поєднує геометрію двох чи декількох розглянутих схем вуличних мереж при чому зберігає позитивні сторони одних варіантів і усуває недоліки інших.

1а

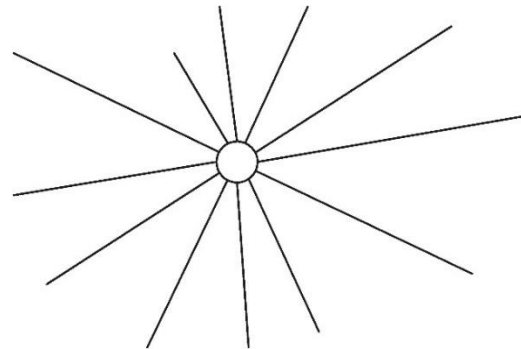
1б

Рис. 1 – Вільна схема:

1а – Фрагмент знімка центральної частини м. Івано-Франківськ, 1б – вільна схема вулиць

2а

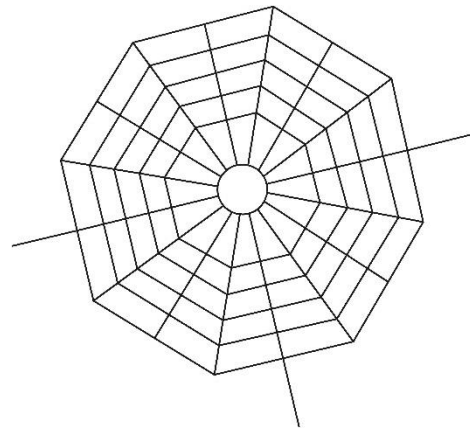
2б

Рис. 2 – Радіальна схема:

2а – Фрагмент знімка міста Париж, 2б – радіальна схема вулиць

3а

3б

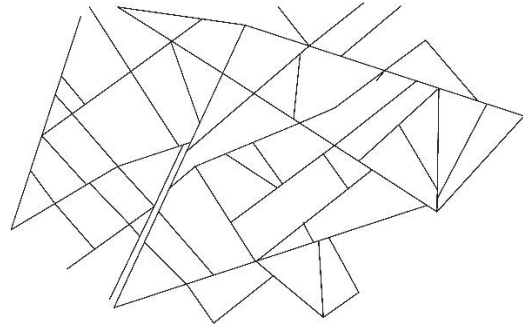
Рис. 3 – Радіально-кільцева схема:

3а – Фрагмент знімка кварталу в місті Мехіко, 3б – радіально-кільцева схема

вулиць кварталу в місті Мехіко

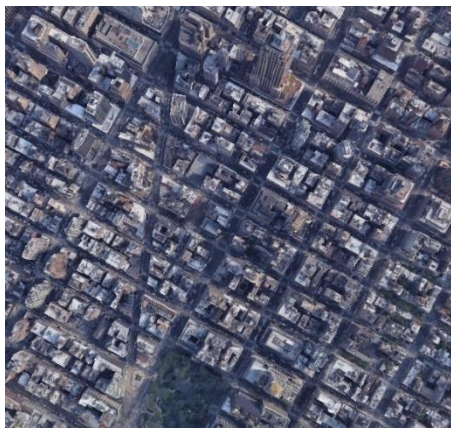
4а

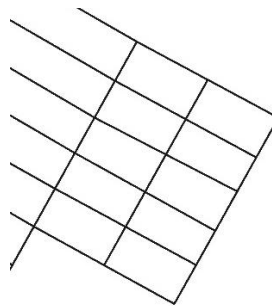
4б

Рис. 4 – Трикутна схема:

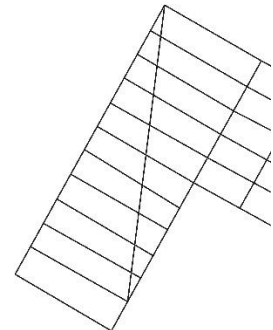
4а – Фрагмент знімка міста Париж, 4б – трикутна схема вулиць Парижу.

5а

5б

5в

Рис. 5 – Прямокутно-діагональна схема:

5а – Фрагмент знімка міста Нью-Йорк, 5б – прямокутна схема вулиць Нью-Йорка, 5в - прямокутно-діагональна схема вулиць Нью-Йорка.

В сучасних агломераціях, містах та селищах, розглянуті варіанти схем вуличних мереж, рідко зустрічаються у чистому вигляді. Середописаних комбінована є найбільш поширеною, коли центральні історичні райони представлені радіальною, радіально-кільцевою чи вільною схемами, а нові квартали на периферії розбудовували за прямокутною чи прямокутно-діагональною структурою.

По мірі розвитку міста, його транспортної системи, планувальна схема вулиць може видозмінюватись. Початкова радіальна схема після будівництва об'їздних доріг та приєднання суміжних по границях міста населених пунктів, трансформується в радіально-кільцеву. При цьому у межах одного району може спостерігатись прямокутна чи прямокутно-діагональна схема вулиць.

Розглядаючи план міста, який представлений тільки «павутиною» його вулиць і доріг, майже завжди можна безпомилково визначити, де розташований центр – за згущенням ліній у центрі міста, за особливою центральною орієнтацією магістральних напрямів і за іншими характерними ознаками, зрозуміло, чи то історичне природно сформоване місто або добре промальований план нового міста.

Точно так, можна розпізнати розташування й інших композиційних вузлів і містобудівних ансамблів, які відіграють важливу роль у житті містян. Усе це говорить про необхідність активного використання композиційних прийомів при проектуванні міських вулиць та кварталів. [1, с.104].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Урбаністика : навч. посібник для студентів напряму підготовки «Будівництво» / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний ; Харків. нац. ун-тміськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 274 с.
2. Мегаліс: люди, автомобілі, поїзди. Частина 1. [Електронний ресурс] Режим доступу – <https://archi.ru/russia/36794/megapolis-lyudi-avtomobil-poezda-chast-1>
3. Історія Нью-Йорка. [Електронний ресурс] Режим доступу . https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_Нью-Йорка.

**Пасічняк Б. М.,
студентка II курсу філології
Науковий керівник: ст. викл. Пуш О.М.
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ТРУДНОЦІ ТА ОСОБЛИВЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЕЗІЙ

Переклад – це без сумніву, велике мистецтво. Адже в слові відображається і закарбовується духовна спадщина, яка передається з покоління в покоління, від народу до народу, зближуючи і збагачуючи різні культури та мови.

Художній переклад значно відрізняється від інших видів перекладу, тому що передбачає використання творчості, а не лише використання завчених слів та виразів. Що стосується перекладу поетичних творів, то, на думку відомого перекладача і викладача Р.К.Міньяра-Белоручева: «До нього необхідно допускати лише обраних», адже необхідно володіти природною тонкістю мовного чуття, мати здатність налаштуватися на емоції автора, вживаючись в його почуття і думки. Варто зазначити, що абсолютно еквівалентний оригіналу переклад поезії неможливий, але саме ця «риси» стає підґрунтям для створення творчого простору, де здатні перетинатися думки та почуття людей, виражені різними мовами світу.

Основною рисою поетичного перекладу, в порівнянні з перекладом прозових творів, є його відносно вільний характер. Максим Рильський про

художній переклад висловився так: «Вважаю неможливим, як дехто цього вимагає, щоб автор поетичного перекладу, отже й сам поет, цілком забув про себе, цілком підкорився індивідуальності іншого поета. Це навіть, здається мені, небажано: таким способом можна стерти пилоч з крилець того метелика, що зветься поезією» [1, с.240]. Адаже чітка композиція і умовність поетичної мови практично не дають можливості знайти прямі відповідники в мові перекладу.

Говорячи про адекватність перекладу поезії, відомий перекладач Вільгельм Левік сказав, що «можна створити лише новий поетичний твір, який буде схожим на оригінал, як брат схожий на брата або дитина на своїх батьків».

Специфіка перекладу поезій – це процес, що викликає ряд проблем та труднощів.

Н.С. Касюк вважає, що поетичний текст характеризується рядом особливостей. Наприклад, вона виділяє такі: у поезії важливий суб'єкт висловлювання і його ставлення до зображуваного, автор зображує не світ людей та речей, а світ ідей та почуттів. Ліричні переживання, представлені в поетичному тексті, містять в собі загальнолюдський сенс, щоб кожен читач міг сказати, що цей текст написаний про нього та його почуття.

Поетичний текст – це образне розуміння світу. Поетичний текст – текст з установкою на вираз; поезія створює свій певний можливий світ. Поезія є вторинною семіотичною системою, а в якості мови першого рівня служить вже існуюча система буденної мови [2].

Серед основних проблем перекладу та адаптації віршованих рядків можна виділити такі:

1) Збереження національної своєрідності.

Перекладачеві необхідно звертати велику увагу на проблему збереження національного забарвлення в перекладах художньої літератури. Зрозуміло, що збереження національної своєрідності оригіналу – завдання дуже складне у плані як практичного рішення, так і теоретичного аналізу. Можливості вирішення цієї проблеми на практиці пов'язані із ступенем тих фонових знань про життя, зображених в оригіналі, що реально виникають у перекладача і читача [3, с.378].

2) Збереження духу і часу даного твору.

Епоха, в якій було створено літературний твір, накладає певний відбиток на художні образи. Перекладачі завжди працювали з творами, створеними в різні періоди історії. Досягнення збереження історичного забарвлення твору можливе лише шляхом стилістичних відповідностей оригіналу, адже стилістичні засоби утілюють ті образи, які були специфічними для письменників певної епохи. Отже, питання про передачу історичного забарвлення твору не обмежується лише однією категорією мовних елементів, а охоплює цілу систему стилістичних засобів [4, с.54].

3) Проблема точності та краси перекладу.

Щодо проблеми вибору між точністю і красою перекладу можна відзначити те, що при виконанні перекладу перед перекладачем стоїть складне питання: чи повинен переклад бути точним або ж необхідно зробити його таким, який звучить більш природно.

Дані труднощі викликані тим, що переклад – це відображення художньої дійсності оригіналу, тому він повинен відтворювати форму та зміст оригіналу.

Візьмемо, для прикладу, 116 сонет Вільяма Шекспіра, написаний мовою автора:

Let me not to the marriage of true minds
Admit impediments. Love is not love
Which alters when it alteration finds,
Or bends with there mover to remove.
O no! it is an ever-fixed mark
That looks on tempests and is never shaken;
It is the star to every wand'ring bark,
Whose worth's unknown, although his height be taken.
Love's not Time's fool, though rosy lips and cheeks
With in his bending sickle's compass come;
Love alters not with his brief hours and weeks,
But bears it out even to the edge of doom.
If this be error and up on me prov'd,
I never writ, nor no man ever lov'd.

А тепер розглянемо український переклад Дмитра Паламарчука:

Не буду я чинити перешкоди
Єднанню двох сердець. То не любов,
Що розцвіта залежно від нагоди
І на віддаленні згасає знов.
Любов - над бурі зведений маяк,
Що кораблям шле промені надії,
Це - зірка провідна, яку моряк
Благословляє в навісній стихії.
Любов - не блазень у руках часу,
Що тне серпом своїм троянди свіжі -
І щік, і уст незайману красу.
Той серп любові справжньої не ріже.
Як це брехня- я віршів не писав,
І ще ніхто на світі не кохав.

Дивлячись на оригінал та переклад цього сонету, можемо прийти до висновку, що поетові-перекладачеві з безлічі значень слова необхідно підібрати найбільш вдалий на слух україномовного читача.

Однак більшість слів мають не одне значення, а декілька. Одне і те ж слово може означати різні предмети, ознаки, дії і т.д. Чим частіше слово вживається, тим більше у нього може бути значень. Аналізуючи переклад, дуже важко судити про те, як поет-перекладач працював, що змушувало його використовувати ті чи інші мовні форми.

Зазвичай, не можна з першого погляду визначити якою частиною мови стане англійське слово у мові перекладу. Однаково співзвучне слово може бути і іменником, і дієсловом, і прикметником. Якщо перекласти англійське речення з

його чітким порядком слів без змін, то вийде так званий дослівний переклад. Він може бути правильним, лише якщо всі англійські слова в реченні мають еквіваленти в українській мові і структура речення має повну відповідність в мові перекладу.

Отже, переклад поезії – це мистецтво розуміння, спроба довести, що люди, які живуть у різних куточках земної кулі, в різному часовому просторі, мають різні культурні традиції і говорять різними мовами, здатні знайти спільну мову та існувати в світі в єдності та гармонії. При перекладі віршованих рядків стає важливим сакральний момент злиття з мовленням автора, коли його життя, почуття і думки, відображені в художньому світі, опановуються перекладачем як власний життєвий досвід. Саме тому багато перекладачів проводили паралель між мистецтвом перекладу і мистецтвом акторської майстерності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рильський М.Т. Мистецтво перекладу. К.: Радянський письменник, 1975. 344 с.
2. Зверев. А. Редьярд Киплинг «IF» (Вглубь одного стихотворения). Москва, 1990. С.101-104.
3. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). М. : ООО Филология три, 2002. 416 с.
4. Шемуда М. Художній переклад як вид міжкультурної комунікації в контексті євроінтеграції. Теоритична і дидактична філологія. Серія «Філологія». Випуск 25. 2017. С.454 –460.

***Петриченко К.С.,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник:
Задаля Д.К., к.ю.н., доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна***

МОРАЛЬНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА

Моральна культура займає одне з найважливіших місць в особистій культурі юристів. Це пов'язано з характером та сферою їхньої діяльності, а також завданнями, з якими вони стикаються в контексті своїх професійних обов'язків.

Впродовж навчання в університеті у студента, який навчається на юриста, вже починають з'являтися моральні якості, необхідні йому у майбутньому. Таким чином, коли випускник піде влаштовуватися на роботу, роботодавець зверне увагу на його особисті якості, тому що це дуже важливо.

При працевлаштуванні роботодавець розглядає не тільки знання законодавства та вміння користуватися законами, а й особисті якості юриста, насамперед моральні.

Дану тему в своїх наукових працях висвітлювало безліч вчених таких як Г. Васянович, К. Байша, Л. Бурдейна, І. Грязнов, В. Діуліна, В. Костів, С. Крук, В. Лозовой, О. Скакун, В. Сухомлинський, І. Бенедик, Г. Буряк, С. Сливка.

Моральна культура юриста – це рівень сприйняття культури суспільства та наслідок морального розвитку особистості та її свідомості (почуттів, емоцій, волі, уявлень, потреб, мотивів, ціннісних орієнтацій); сукупність стійких знань про моральні цінності, правила, норми, принципи та ідеали; міра моральної соціалізації і міра сформованості суспільно-значущих моральних якостей, навичок, умінь моральної поведінки та їх вияву в процесі здійснення правником професійних повноважень при виконанні службових обов'язків і особистій поведінці, відповідно до таких етичних категорій як добро, справедливість, обов'язок, відповідальність, честь, гідність, совість тощо[1].

Кожен майбутній юрист повинен в собі виховати такі моральні якості, як справедливість, дотримання принципу законності, чесність та правдивість, гуманність.

Принцип справедливості – це фундаментальний правовий принцип, який представляє ідею домірності вкладеного та отриманого в усіх сферах людського життя та їх юридичного забезпечення, а також дотримання практичної ролі різних осіб (соціальних груп) у суспільстві та їх соціального статусу, між їхніми правами та обов'язками, злочинами і відповідальністю, заслугами людини та їх суспільне визнання.

Справедливість – це та якість, яка має бути у кожного, але, на жаль, не всі дотримуються цього принципу, але ж професійні юристи обов'язково мають бути справедливими, без цього в юридичній сфері буде дуже важко.

Законність є одним з головних принципів діяльності державних органів, роботи державних службовців та поведінки громадян. Дотримання верховенства права є головним напрямком у встановленні верховенства права.

Основні вимоги законності – це: існування чітко продуманої системи законів та незаконних нормативно-правових норм; точне та повне закріплення прав та обов'язків усіх учасників правовідносин; точне виконання та дотримання законів та інших нормативних актів усіма посадовими особами та громадянами.

Чесність та правдивість – повідомлення виключно правдивої, повної інформації. Так, наприклад, відносини адвокат – клієнт. Вони повинні бути чесними один з одним для знання всіх деталей і обставин справи.

Але, у відносинах адвокат – суддя все трохи інакше. Адвокат зобов'язаний надати правдиву, відповідну та повну інформацію у своїй роботі, але лише в тому випадку, якщо це не завдає шкоди його клієнтові, інакше адвокат може надати інформацію лише в тій мірі, в якій вона не завдає шкоди клієнту.

Принцип гуманізму – це фундаментальний правовий принцип, який визнає цінність людини, її гідність, право на щастя та прояв її здібностей. У суспільстві найвищою цінністю є людина, адже у правовій сфері, я вважаю, що до

цього треба ставитись дещо інакше. Наприклад, якщо людина вчинила тяжкий злочин заради вилікування своєї хворої дитини, то в цьому випадку суд має вчинити за законом, позбавити злочинця волі за тяжкий злочин, а якщо людина вчинила невеликий злочин (вкрасти щось у продуктовому магазині), то не позбавляти людину волі, а винести штраф. Однак, як на роботі, так і в звичайному житті люди повинні відноситись один до одного з повагою і розумінням, пам'ятати, що кожен має власну думку і власний погляд на різні ситуації.

Правник завжди й скрізь має бути носієм морально-правових норм, виступати творцем нових моральних цінностей у праві, пропагувати й доводити на власному прикладі, що будувати життя треба за моральними законами[2].

Отже, високий рівень моральної свідомості – запорука високої якості виконання службового обов'язку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1.Ткаченко В. Д., Погребняк С. П., Лук'янов Д. В. Юридичнадеонтологія :підручник. Харків: Одісей. 2006.256 с.
- 2.Сливка С.С. Юридичнадеонтологія. Підручник. Київ: Атіка, 2003. 320 с

**Піскун Д. А.,
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Співавтор:
Задаля Д.К.,
к.ю.н., доцент каф.кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх
справ
м. Дніпро, Україна**

СОЦІАЛЬНА ВЛАДА ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ

Соціальна влада – це організована сила, яка забезпечує здатність людини чи соціальної спільноти підкорятися волі інших різними методами, включаючи примус. Власне соціальна влада – це ще й двосторонні відносини, коли воля носія влади здійснюється шляхом підпорядкування підлеглих. В сучасному світі в механізмі влади немає інших засобів впливу, окрім комунікативних. Влада породжує комунікативні потоки (я маю на увазі особливості та бажання насамперед суспільства). Сам Н. Луман висловлювався: «Суспільство – це не об'єднання індивідів, а сукупність комунікацій – подій, що змінюються учасі»[1].

Соціальна влада виробляє спільні для суспільства інтереси та цілі, тобто значення корпоративного управління суспільством відображається у пропозиції носія влади, окрім задоволення власних інтересів, виробити загальний інтерес та цілі. Мета управління полягає в тому, щоб надати владний імпульс підлеглим досягти визначених цілей, організувати сприйняття ними цього імпульсу,

усвідомити і підпорядкувати йому свою волю. Влада має комунікативну природу і виникає лише в процесі та в результаті взаємодії індивідів [2].

У владній комунікації кожна зі сторін має декілька альтернатив. Наприклад, якщо у суспільстві збільшується ступінь свободи кожної зі сторін, тобто збільшується можливість альтернатив, влада посилюється. В комунікації особа, яка має владні повноваження здійснює два процеси: створення невизначеності ситуації; пропозиція підвладним зрозумілої альтернативи деякого рішення, яке породжує визначеність ситуації.

В ході проведеного мною аналізу стосовно підходів до вивчення соціальної влади, можна підкреслити такі теорії: по-перше, з точки зору біологічної теорії, влада розглядається як механізм скріплення людської активності, агресивності та пасивності, по-друге, фрейдитська теорія є психологічною, тобто люди відчують психологічну потребу перебувати в підпорядкуванні, по-третє – це марксистська теорія, яка пов'язана з походженням влади як фактореконічної властивості [3].

Влада, являє собою здатність та можливість суб'єктів влади володіти нею за допомогою авторитету і заохочення, примусу впливати на дії та волю інших осіб. Соціальна влада поширюється на всі сфери суспільного життя й здійснюється державою за допомогою спеціального апарату примусу. Як ви вважаєте чому вагомим для суспільства є такий феномен, як соціальна влада? На мою думку, відповідь очевидна – вона координує, стабілізує та контролює суспільство. Станом на сьогодні, суспільством вироблені чисельні способи впливу на поведінку, за допомогою яких може досягатися головна мета влади – упорядкування соціальних зв'язків [4].

Суб'єктами соціальної влади можуть виступати: індивіди і групи, які здатні підкоряти своїй волі, волю інших людей. Об'єктами в свою чергу є ті ж самі індивіди та групи, що підпорядковуються суб'єктам влади і діють під їх управлінням. Ця влада, створює соціальне тло існування людини, народу, нації, суспільства. Тобто встановлює ті реальні правила, за якими буде функціонувати соціум загалом. В свою чергу, влада впливає на поведінку, думки. У широкому розумінні вона наділена потенціалом формувати необхідну їй особу. Також вона використовує контролюючу функцію в сферах існування індивіда, тому що, у сучасному глобалізованому суспільстві існуванням поза ним є неможливим [5].

Як висновок, соціальна влада є суспільне, соціальне явище. Іншими словами вона виникає там де є люди. Звичайно, влада є необхідним компонентом суспільства на всіх етапах його розвитку. Вона набуває актуальності саме в інформаційну добу, виступаючи ресурсом зміни соціальної ситуації за рахунок сенсу владної комунікації. Основою соціальної комунікації є довіра, відповідно криза довіри веде до кризи соціальної влади, тобто коли влада не може успішно функціонувати як символічно узагальнений засіб координації дій, впроваджувати різного роду рішення. Коли ми говорили про «соціальну владу», можна підкреслити вольовий компонент цього явища. Ми визначили, що вона здійснює своє керівництво за допомогою різних засобів та методів, включаючи примус (психічний, фізичний та юридичний). Потребує від більшості підвладних суб'єктів добровільної готовності підкорятися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Луман Н. Влада. Москва. Праксис, 2001. с. 256.
2. Луман Н. Соціальні системи. Нарис загальної теорії. СПб.: Наука, 2007. с. 648.
3. Зайков Д.Е., Пенько Е.Ю. Теорія держави та права. Юриспруденція, 2006. с. 32.
4. Вільгушинський М. Категорія «Соціальна влада» у сучасній інтерпретації: нотатки до наукової дискусії. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2013. №3. с. 8-13.
5. Зарічний О. Соціальна влада та участь громадян: юридичне трактування. 2015. №4 (2). с. 141- 146.

**Плецинська Ю.А.,
студентка II курсу філології
Науковий керівник: ст. викл. Пуш О.М.
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ІНТИМНА ЛІРИКА ЕДГАРА АЛЛАНА ПО ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДИ

Метою статті є з'ясувати стилістичні особливості перекладу поетичних текстів Е. По українською мовою; розглянути специфіку поезії Е. А. По в контексті романтичного напрямку, визначити особливості поетичного ідіостилію митця; вивчити проблеми інтерпретації поетичної спадщини Е. А. По українськими перекладачами тощо.

Едгар Аллан По – засновник жанрів детективу і трилеру, який за межами останніх також успішно писав гостру сатиру, гумористичні твори й містифікації. Для комічного ефекту він використовував іронію та абсурдну гіперболізацію [1].

Але водночас Едгар По посідає чільне місце у світовій літературі як поет. Його поезія значною мірою вплинула на творчість поетів різних народів, але на батьківщині, в Америці, його вірші довго не розуміли й не визнавали. Тематика його поезії теж добре укладається в межі романтизму в поезії: насамперед інтерес до смерті, протистояння героя-одинака всьому світові та ідеалізування коханої людини [2].

Творчий здобуток По, його настрої характеризувалися скепсисом та песимізмом. Тому це може цілком пояснити і виправдати той факт, що Е. По постійно писав про жахливі грані людського буття, про антагонізм між намірами та вчинками людини та сатиричного зображення американської дійсності, тяжіння до передачі «через витончений таємничий символ хворобливих душевних станів» [3, с.70].

Б. А. Гіленсон зазначає, що поетичний спадок Е. По є доволі скромним, а це не більше 50 віршів, не беручи до уваги ранні творчі пошуки, тоді як вся зріла поезія По – це плід інтенсивної праці і неймовірної вимогливості до себе. Сюди

належать такі вірші як «Ісрафіл» (Israfiel), «Ельдорадо» (Eldorado), «Улялюм» (Ulalume), «Дзвони» (TheBells), «Крук» (TheRaven). Зазвичай вірші По, на думку науковця, не мають чіткого сюжету, побудовані на нюансах, настроях, музиці слів, в них важлива роль належить не «сенсу», а «ефекту». Також символіка відіграє велику роль, мотиви краси, кохання та смерті обігруються у віршах. Особливою рисою є те, що мотив смерті можна знайти майже в кожному третьому вірші По. Смерть у нього – це багатозначне, романтико-символічне поняття, яке ставиться на один щабель з коханням, красою, поезією. Життя, як зазначає Б. А. Гіленсон, нерозривно пов'язане з потайбичним світом. Завдяки стражданню та кохання до Прекрасної Жінки герой ліричної поезії Едгара По потрапляє у Рай. Тільки кохання, тільки спогади про щасливі дні поєднують минуле і сучасне, приносять гармонію [4].

Поетична спадщина Е. По безперервно приваблювала до себе не тільки поетів та митців, але й перекладачів про що свідчить неймовірна кількість перекладів віршів американського романтика різними мовами світу. Українською мовою переклади видатного американця здійснювали П. Грабовський, Г. Кочур, Г. Гордасевич, С. Гординський, Г. Кочур, Є. Крижевич, Л. Мосендз, А. Онишко, Д. Павличко, М. Стріха, М. Тупайло та інші. Ці митці, завдяки перекладацькій рецедентних текстів Е. По, своїми перекладами сприяли розумінню не лише художніх та стилістичних особливостей образності поета, але й глибинному проникненню і розкриттю суті переживань Е. По, що виплеснулися на простір його поетичної творчості. Переклади поезій Е. По різними мовами можна також розглядати і у ракурсі їх внеску у розвиток світової літературної думки, а також з точки зору еволюції та збагачення арсеналу перекладацьких стратегій і тактик. Трудність перекладу поезії Е. По полягає ще в тому, що в основі англійського вірша лежить чергування наголошених та ненаголошених складів. Проте, природа англійської мови, її фонетичні закони не вкладаються у вимоги регулярного чергування наголошених та ненаголошених складів, адже таке чергування можливе лише в ідеальній схемі, що має назву метру чи метричної організації вірша. Під впливом фонетичних законів мови ідеальна метрична сітка починає деформуватися, відхилятися від цієї схеми. Проте, в англійській мові все ж таки можна простежити такі форми вірша, наближені до ідеальної метричної схеми. В англійському віршуванні виділяють такі п'ять основних розмірів як ямбічний метр, хореїчний метр, дактилічний метр, амфібрахічний 51 метр, анапестичний метр [5]. Ці основні розміри не завжди проявляються у своєму чистому вигляді.

Для освоєння поетичної спадщини Е. По характерні такі жанри (стратегії) віршового перекладу: вільний переклад («Крук», «Ельдорадо» П. Грабовського), вільна варіація («Ельдорадо» Ю. Покальчука), наслідування («Подзвіння» Г. Чупринки), стилізація («Крук або ж Ворон» О. Ірванця) і власне переклад (Г. Гордасевич, С. Гординський, Г. Кочур, Є. Крижевич, Л. Мосендз, А. Онишко, Д. Павличко, М. Стріха, М. Тупайло) [5].

У пізній ліриці Е. По розкривається драма особистості, яка переживає муку і щастя буття з граничною загостреністю і тому відчуває свою глибоку

відчуженість від навколишнього світу буденності. Типовий для романтиків ліричний сюжет По зумів наповнити непідробним трагізмом. Сліпуче яскраві метафори і складні, іноді старанно зашифровані символи можна пробачити у віршах «**Annabel Lee**» і «**Eldorado**».

Для По мрії і вигадка володіли більшою реальністю, ніж дійсність. Лише світ, перетворений фантазією, знаходив в його очах бажану цілісність. Прагнучи до логічної завершеності і абсолютної гармонії, якої не існує в природі, він створив власний всесвіт, де душа його могла мешкати не потривоженою. Які б не були причини, але в останні роки життя він був не здатний переносити любовне хвилювання і в той же час зберігати тверезість розуму. Любов для нього, як і все інше, могла досягти досконалості тільки в уяві. Лише там він міг вгамувати тугу за ідеалом. І тому кожен раз прагнув перетворити жінку в безтілесного ангела - яку обожнюючи в мріях, але не пробуджуючи пристрасть кохану [6, с.57-85].

Прикладом інтимної лірики є його вірш «Annabel Lee». Він вперше був опублікований в газеті «New York Tribune» 9 жовтня 1849р. у день похорону По. Поезія присвячена пам'яті Вірджинії. Як і в багатьох інших поетичних творах автора, По використовує тему смерті прекрасної жінки.

Ліричний герой, який закохується в Аннабель Лі, коли вони обоє були ще молоді, він любив її так сильно, що навіть ангели починають заздрити. Він зберігає свою любов навіть після смерті своєї коханої.

Є багато суперечок про те, хто, якщо коли-небудь така людина існувала, є джерелом натхнення для створення образу Аннабель Лі. Хоча багато жінок були запропоновані, як можливий образ, дружина Едгара – Вірджинія Еліза Клем – це один з найбільш логічних варіантів.

Ось декілька рядків із вірша за перекладом Максима Стріха:

«It was many and many a year ago,
In a kingdom by the sea,
That a maiden there lived whom you may know
By the name of Annabel Lee; -
And this maiden she lived with no other thought
Than to love and be loved by me..»

Український переклад:

«Давно колись - як вода, роки спливли -
Біля моря на краю землі
Дівча там було, що, може, знали й ви
Під іменем Аннабель Лі
Й щоб любив я її, а вона - мене
Лиш помислом цим і жили[7, с.147-160].

Висновок: Час зберіг для нас твори геніального автора. Земне життя художника, наповнене пристрастями, горем і страждання, ніщо в порівнянні з життям його творінь, існуючими на іншому плані буття - в лихолітті. Вони існують як даність.

Особливість творчої діяльності Е.А. По формувалася з роками його власного становлення та дорослішання. Він змінював свою думку, вагався та шукав «ідеальний образ», «ідеальну реальність», в котрій би міг існувати.

Феномен поезії відомого романтика Едгара Алана По в її неповторності, мелодійності, музичності. В її «темному амплуа», в тому, «що смерть прекрасної жінки - найпоетичніший сюжет у світі».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Википедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.wikipedia.org>
2. Боднарук І. Своєрідність романтизму Едгара По / І. Боднарук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zarlit.com/making>
3. Злобін Г.П. «Письменники США». Москва, «Радуга», 1990.624с.
4. Гиленсон Б. А. История литературы США: Учеб. Пособие для студ. Высш. Учеб. Заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 704 с.
5. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури Підручник. За науковою ред. О. Галича. 2-ге видання, стереотипне. К.: Либідь, 2005. 488 с.
6. По Е. Поетичний принцип. //Естетика американського романтизму.2001р.
7. Meyers, Jeffrey. Edgar Allan Poe: His Life and Legacy. New York: Cooper Square Press, 1992. p. 243с.

**Поварчук Вікторія Василівна,
студентка групи Ас – 2018
Університет короля Данила
Науковий керівник:**

**Касіяничук В.Д. проф. каф. архітектури і будівництва
м. Івано-Франківськ**

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МІСЦЕВИХ ТРАДИЦІЙ В ДЕЛЯТИНСЬКІЙ ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ (ОТГ)

В сучасних умовах задля збереження незалежності України і відновлення культури досить великого значення набуває усвідомлення народу приналежності до національної культури та історично сформованих цінностей. При цьому саме українське село є основним осередком збереження етнічної культури, традиційних ремесел та життєвих цінностей нашого народу.

Українське село має багато історико-культурної спадщини та самобутній побут. Разом з тим гострою проблемою для багатьох сіл є брак робочих місць і зростаючий надлишок робочої сили, що спонукає наших краян виїжджати за кордон у пошуках в роботи і кращої долі. Враховуючи відсутність необхідних капіталовкладень на створення нових робочих місць більше уваги варто приділити галузям, які не потребують для свого розвитку великих коштів. До

таких галузей відноситься зелений туризм який давно практикується у багатьох країнах світу. [1]

Так у більш широкому розумінні зелений туризм пов'язаний із сільською місцевістю, сільськогосподарською діяльністю, а також освоєнням рекреаційних та заповідних територій, гіських просторів, курортних місць та інших природно-територіальних комплексів. Його розвиток дасть змогу поліпшити соціально-економічні умови проживання в сільській місцевості, змусить місцеву владу активніше розвивати громаду.

Аналізуючи дану інформацію я дійшла висновку, що саме такі види туризму можна було б запровадити і розвивати в селах Делятинської об'єднаної територіальної громади Надвірнянського району, Івано-Франківської області.

Оскільки Делятинська ОТГ немає потужної бази для розвитку промисловості але має всі передумови для розвитку туризму такі як :

- особливості географічного розміщення та рельєфу;
- сприятливий клімат ;
- багатство природного та історико-культурного потенціалу;
- відносно близьке розташування до спортивно відпочинкового комплексу «Буковель».

Туризм за умови його умілої організації може стати потужним джерелом фінансових надходжень для потреб і розвитку громади. Для того щоб вивести зелений туризм на належний рівень в цій місцевості потрібно перш за все визначити пріоритетні напрями розвитку :

1) Створення відпочинково-пізнавального місця для туристів.

В розпорядженні Делятинського лісгоспу на схід від села Заріччя знаходиться парк Партизанської Слави, на території якого знаходиться каплиця, а навкруги тільки неповторні пейзажі. В якості концептуальної пропозиції його можна модернізувати як етнопарк.

На території етнопарку розмістити невеликі садиби або гражди (характерні передусім для Гуцульщини) із застосуванням в будівництві та оздобленні виключно місцевих екологічно чистих матеріалів. В кожній із садиб створити окремий креативний простір, де проводитимуться пізнавальні майстер класи традиційних ремесел. Під час їхнього відвідування туристам можна буде не тільки спостерігати, а й навчитись різним промислам традиційних для гуцульського краю , а саме :

- розпис Чернопотіцької писанки із розміщенням в приміщенні невеличкого інтерактивного музею;
- ткацтво ліжників;
- плетіння бісером (силянки і не тільки ...);
- вишивання;
- різьба по дереву (створення музичних інструментів та предметів побуту);
- ковальство;
- сироваріння ;

- гончарство;
- вулико-терапія;
- виробництво і дегустація продукції оздоровчого та лікувально-профілактичного призначення з місцевих сировинних продуктів;
- та інше;

Також доцільно створити контактний зоопарк із свійськими тваринами і птахами.

Організувати на території етнопарку продажу сувенірних виробів, вишиванок, карпатського чаю, натурального меду, горіхів, садовини та інше.

Тут може проводитись й фестиваль Чорнопотіцької писанки, який вперше відбувся у 2020 році в с. Чорний Потік;

Потрібно також покращити благоустрій парку, збільшивши кількість рідкісних насаджень і реставрувати каплицю;

2) Відновити природне соляне джерело в селі Білі Ослави і на його основі створити лікувально-оздоровчий комплекс.

3) Організувати ознайомчий туристичний маршрут по цих селах, наприклад до музею і єдиного в світі пам'ятника Марійці Підгірянці в селі Білі Ослави, також до газованих джерел води в селі Чорний Потік, в селищі Делятин є краєзнавчий музей, римо-католицький костел св. Франциска, який датується 1857 роком, на відкриття якого приїздив цар Франц-Йосип. [2]

Цікавим буде для туристів також новий туристичний маршрут «Стежка барона» через село Заріччя, а також велосипедні маршрути до каменя Довбуша і Любіжні в селищі Делятин.

4) Розробити новий екстримальний маршрут на гору Рокита через село Білі Ослави, і організувати нові екостежини облаштувавши зони відпочинку для туристів з дотриманням місцевих традицій.

Але все ж таки одним із найважливіших питань залишається інформаційний супровід необхідності організації зеленого туризму серед місцевих жителів залучивши для цього засоби масової інформації, передовий досвід показової садиби. Поширити інформацію через інтерв'ю, семінар, телепередачі, статті про такий вид туризму, створити позитивне до нього ставлення, також не менш важливим є надання інформації про подібний вид діяльності серед туристичних фірм, розміщення оголошень в інтернеті тощо. [3]

Бо саме розвиток туристичної галузі в Делятинській ОТГ Надвірнянського району істотно вплине на економіку регіону, організації додаткових робочих місць, значного зменшення міграції місцевого населення, покращення демографічної ситуації і зміцнення фінансового стану населених пунктів і напрямків структурної перебудови економіки в цілому. [4]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Українське_село
2. <https://rkc.in.ua/index.php?m=k&f=alvifna&p=ifnadefr&l=u>

3. Кудінова І. П. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні/І.П.Кудінова//Науковий вісник національного аграрного університету-2011-Вип.163. Ч.1.-с.54-55
4. <https://dv.kr-admin.gov.ua>

**Прокіпчук Карина,
студентка групи ГРСс-2019
Науковий керівник:
директор Науково-дослідного інституту
імені Академіка Івана Луцького,
доктор юридичних наук, професор
Луцький Роман
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ В УКРАЇНІ

В сучасній глобалізованій економіці одним із головних чинників підвищення продуктивності та економічного зростання на інноваційних засадах визнано необхідність отримання нових знань та їх імплементацію в сферу виробництва, передові технології, конкурентні на світовому ринку види продукції, послуги тощо. Однією з найважливіших цілей ООН у частині створення умов для економічного зростання країн визначена необхідність забезпечення всеосяжної і справедливої якісної освіти і заохочення можливості навчання протягом життя для всіх [3]. Таке суспільно важливе завдання можливо втілити, якщо система вищої освіти розвиватиметься на інноваційних принципах та буде налагоджена взаємодія вищих навчальних закладів із підприємствами реального сектору для забезпечення їх інноваційно-технологічного розвитку. Вагома роль в інноваційному розвитку будь-якої країни належить закладам вищої освіти, не тільки тому, що за своєю основною функцією вони покликані готувати професіональних спеціалістів, а й мають брати активну участь в розробленні інноваційних продуктів та технологій. Слід підкреслити, що інновації, які створюються в системі освіти, є носіями інтелектуальної перспективи розвитку національної економіки, оскільки передають в суспільство нові знання і вміння, що ґрунтуються на прогресивних наукових ідеях і теоріях. У багатьох країнах світу університети перетворилися в «кузню» передових кадрів інноваційного прориву. В Україні в програмних стратегічних документах, зокрема, в Указі Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 «Про стратегію сталого розвитку «Україна-2020», Проекті Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року визначені завдання щодо необхідності активізації інноваційної діяльності вузів та університетів, забезпечення гармонізованого інноваційного розвитку системи освіти і національної економіки, підготовки кваліфікованих спеціалістів для ринку праці; забезпечення умов для ефективною реалізації зв'язку «вища освіта-дослідження-інновації». З огляду на це науковий інтерес викликає дослідження

проблематики поточного стану інноваційної діяльності вищих навчальних закладів та визначення її подальших перспектив.

Для імплементації інновацій у виробництво і соціальну сферу необхідно створити такі умови, щоб докорінним чином змінився процес трансформації наукових досліджень і розробок, науково-технологічних досягнень у новий чи покращений продукт, в оновлений чи вдосконалений технологічний процес, що використовується у практичній діяльності людини, або з'явився кардинально новий підхід до надання соціальних послуг, які відповідають нагальними потребам суспільства в цілому та конкретним особам.

З огляду на те, що інноваційна діяльність базується на комерціалізації накопичених знань, технологій і обладнання, а її результатом є новий або покращений продукт з сучасними якостями, роль наукових інституцій, до яких відносяться також вищі навчальні заклади, як свідчить досвід зарубіжних країн, постійно зростає. Роль науково-освітніх інституцій особливо посилюється в зв'язку із необхідністю налагодження інноваційного процесу як в країні в цілому, так і на кожному підприємстві, в організації. Оскільки інноваційний процес – це послідовне перетворення ідеї на товар (послугу), що включає етапи фундаментальних, прикладних досліджень, конструкторських розробок, маркетингу, виробництва, збуту, це об'єктивно вимагає тісної взаємодії наукової, освітньої та виробничої сфер.

Крім того, сукупність науково-технічних, технологічних і організаційних змін, що відбуваються у процесі реалізації інновацій, передбачає багатоваріантність об'єктів інноваційної діяльності та їх участі в інноваційному процесі. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» об'єктами інноваційної діяльності є: інноваційні програми і проекти; інфраструктура виробництва і підприємництва; виробниче обладнання та процеси; організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного характеру, що поліпшують структуру і якість виробництва, соціальної сфери; сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки; товарна продукція; механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції; нові знання та інтелектуальні продукти [1].

Науково-освітні інституції в інноваційному процесі відіграють ключову роль, незалежно від того, який тип інновацій стане пріоритетним в країні: «інновація-прорив», «інновація-удосконалення», «інновація-модифікація» [2]. Безумовно, найбільш модерним і перспективним для розвитку будь-якої країни є тип «інновація – прорив», який передбачає генерацію кардинально нових знань (фундаментальних досліджень); пошук можливостей імплементації одержаних фундаментальних знань в практичні ідеї; визначення потреб різного кола споживачів в інновації даного типу; впровадження інновацій у базовій сфері; поширення інновацій на суміжні галузі; оцінку ефективності інновацій. Тип «інновація–удосконалення» передбачає предметне визначення якостей (процесів), що потребують удосконалення на основі аудиту конкретних об'єктів та визначення проблем, які необхідно розв'язати; генерацію ідей та вибір базової ідеї щодо вдосконалення; формування технічного завдання; подальше тестування

результатів, коригування, впровадження, комерціалізацію, поширення на інші об'єкти; а також оцінку ефективності здійснених заходів з удосконалення. Тип «інновація–модифікація» передбачає з'ясування потреби у певному виді модифікації (зміні); вибір і конкретизацію параметру, який необхідно модифікувати; формування технічного завдання, впровадження, комерціалізацію, поширення на інші об'єкти; а також проведення оцінки ефективності здійсненої модифікації. Варто зазначити, що всі типи інновацій поєднує те, що вони ґрунтуються на науково-емпіричному підході та включають досить значний освітній елемент, що в результаті позначається на інвестиційних позиціях та рівні конкурентоспроможності будь-якої країни.

Таким чином в Україна в індексі глобальної конкурентоспроможності займає низькі позиції щодо рівня технологічного та інноваційного розвитку, хоча має перспективи для підвищення конкурентоспроможності за рахунок активізації інноваційної діяльності наукових установ, закладів вищої освіти та їх тісної співпраці із виробничими структурами у створенні інноваційного продукту. Для цього на загальнодержавному рівні держави необхідно впровадити заходи в частині розбудови макроекономічних (в т.ч. інституційних, фінансових, правових) умов для об'єднання зусиль наукових установ, університетів, підприємств в інноваційному процесі. Для ефективної реалізації зв'язку «вища освіта-дослідження-інновації» рекомендується застосовувати кластерний підхід, сформувавши умови для створення та активної діяльності науково-дослідних університетів нового типу, результативність роботи яких буде вимірюватись впровадженням в практичну діяльність підприємств різних галузей інноваційних розробок і проектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність». URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Інноваційна діяльність. Інноваційний процес. URL: <http://wikipediya>.
3. Humandevelopmentreport 2015. Сайт ООН. URL: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2015_human_development_report.pdf

**Проць Д.І.,
Університет Короля Данила
Науковий керівник: Горда В.В.
м. Івано-Франківськ**

ПЕРЕКЛАД ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Реалії сьогодення зумовлюють інтерес до вивчення, розвитку та впровадження у практичну сферу нових галузей наук. Однією з таких наук є міжкультурна комунікація – наука, яка вивчає особливості вербального і невербального спілкування людей, що належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот.

Як ми знаємо, комунікація становить одну із найактивніших форм життєдіяльності людини. Проте, це не лише обмін інформацією, який здійснюється вербальними засобами. Це процес, який також супроводжується невербальними засобами, які інколи навіть замінюють звичайну мову спілкування. Невербальна комунікація відіграє важливу роль у комунікативному процесі, особливо у випадках довгих пауз і мовчання.

Розрізняють наступні види невербальної комунікації:

- фізіогноміка (вираз обличчя, зоровий контакт);
- кінесика (жести, поза, рухи тіла);
- такесика (дотики, потиски рук, поцілунки);
- проксеміка (міжособистісна дистанція, простір спілкування);
- паралінгвальні засоби (інтонація, висота і сила голосу, паузи) та ін., все те, що передає певну інформацію про співрозмовника і створює атмосферу спілкування [4].

Щодо мовчання, яке часто має місце у комунікації, існує науковий погляд, що це один із аспектів вербальної комунікації. Відомо, що у деяких східних культурах мовчання сприймається як вияв мудрості та іноді говорить більше ніж слова. Галузь науки, яка вивчає мовчання називається сайлентологією [5].

Виокремлюють декілька типів комунікативно значущого мовчання:

- мовчання при зміні комунікативних ролей;
- мовчання з метою обдумування наступної репліки;
- активне мовчання «слухача»;
- вичікувальне мовчання на реакцію чи відповідь співрозмовника [1].

Часто у міжкультурній комунікації мовчання, паузи або їх відсутність є проявом національних комунікативних стилів. Наприклад, мовці східних країн схильні більше слухати співрозмовника, вони не висловлюють заперечення відкрито, для них є неприйнятним вступати в дискусію з гостем. Паузи і мовчання, в свою чергу, є обов'язковими складниками їхнього спілкування.

Зазначимо, що в умовах глобалізації постійно змінюються форми, методи і засоби комунікації людей, що, в свою чергу, змінює характер спілкування.

Розширення міжнародних контактів, насамперед, передбачає володіння іноземними мовами, однак, цього недостатньо. Для того, щоб уникнути перешкод у спілкуванні з представниками різних країн, а відтак, і різних культур необхідно володіти знаннями їхніх культурних особливостей.

Напевно, більшість з нас знає, що моделі поведінки людини формуються в процесі виховання у певному соціокультурному середовищі. Однією із найважливіших складових зазначеної моделі є комунікація, яка здійснюється відповідно до норм та правил, прийнятих у конкретному соціумі. Порушення цих норм і правил часто призводить до непорозуміння і може стати перешкодою на шляху до успішного комунікативного процесу.

Отже, з метою уникнення різного роду непорозуміннь у спілкуванні на культурному ґрунті виникла життєва необхідність у міжкультурній комунікації. Говорячи про культурологічні аспекти, наприклад, Великої Британії зауважимо, що їхні особливості пов'язані з давніми часами існування кельтів, завоюваннями англо-саксів, данців, норманів, які приносили власні риси, норми, традиції. Як наслідок сформувалися певні особливості, які можна визначити як британську прихильність до традицій, практичність, дисциплінованість, любов і шана до домашнього вогнища, стриманість, чесність, вишуканість манер, джентельменство та інше.

Розуміючи всі вище зазначені культурологічні аспекти можна досягти успіху міжкультурній комунікації. Зрозуміло, що це вимагає знання всіх соціокультурних особливостей комунікації, а також розуміння психологічних особливостей та труднощів, які виникають у спілкуванні з представниками різних країн.

Отже, мова є основою інтерпретації світу, що впливає на свідомість мовців певної національної спільноти. Звідси і різні картини світу, що створені людьми, які говорять різними мовами, оскільки саме на зміст мислення впливають відмінності мов. Про це також необхідно пам'ятати у процесі міжкультурної комунікації.

Міжкультурна комунікація – це спілкування представників (щонайменше двох) різних культур (націй, етносів). У зв'язку із цим особисті учасники міжкультурної комунікації мають значні культурно зумовлені відмінності у звичаях/нормах спілкування, які теж суттєво впливають на протікання і результат комунікативного акту [3].

Саме тому міжкультурну комунікацію можна трактувати як специфічний процес взаємодії партнерів, які усвідомлюють «чужоземність» один одного та для досягнення успішного кінцевого комунікативного результату – прагнуть подолати міжкультурні відмінності шляхом використання таких мовленнєвих варіантів та дискурсивних стратегій, які відрізняються від типових для них стандартів спілкування в рамках власного культурного середовища.

Культура в контексті міжкультурної комунікації – це сукупність духовних, історичних, соціальних і психологічних особливостей етносу, тобто його традиції,

свята, вірування, погляди цінності, поведінка, побут, умови життя, кулінарні смаки, стиль одягу – коротко: усі аспекти його буття та свідомості, зокрема й мова.

Із цього всього випливає і сутність перекладу, що являє собою комплексну та багатогранну діяльність, у рамках якої – при заміні однієї мови іншою – відбувається взаємодія різних культур, тобто різних менталітетів, традицій та життєустроїв. Отже, переклад – це одна з можливостей опосередкованого міжкультурного спілкування, а завдання його полягає у створенні таких іншомовних текстів, які у структурному, змістовному та функціональному плані могли б стати повноцінною заміною тексту-оригіналу.

Головними «культурними темами», які складають змістовне наповнення мовної картини світу і які висвітлюють специфіку й розбіжності між різними культурами, можна вважати усвідомлення власної особистості, сприйняття простору і часу, вербальну і невербальну комунікацію, їжу і правила поведінки за столом, стильові уподобання в одязі, духовні цінності й релігійні переконання, організацію праці і ставлення до праці, звичаї спілкування тощо.

Переклад іноземних текстів – це один з різновидів/проявів міжкультурної комунікації, це комплексний і багатоаспектний процес, складнощі якого зумовлені специфікою (а в деяких випадках і неповторністю) мовних картин світу представників різних культур. Досягнення максимально можливої адекватності за всіма параметрами мовленнєвих актів, що є головною метою перекладацького процесу, передбачає встановлення характерних/визначальних зовнішньо- та внутрішньотекстових ознак, з'ясування їх змісту та значущості («розшифрування») та відтворення цих особливостей мовою перекладу («перекодування»)[2].

Зрозуміло, що в цьому творчому процесі неминуче трапляються певні – виправдані й не виправдані, свідомі й несвідомі, обґрунтовані й необґрунтовані – зміни тексту-оригіналу, що залежить від професійної компетенції перекладача, який працює в точці дотику двох різних культур, а отже, неоднакового світосприйняття, що знаходить своє відображення в різних мовних системах.

Висновок:

Важливим актом міжкультурної комунікації є переклад, оскільки він передбачає подолання культурної дистанції між комунікантами і спрямований на забезпечення їх порозуміння. Він руйнує міжмовний та міжкультурний бар'єр.

Щоб бути справжнім професіоналом у своїй справі, перекладачеві мало лише знати мови певних країн. Його професійна компетенція – це багатогранний комплекс навичок і вмій, а також так звані «фонові» знання, насамперед, із соціокультури, історії та політики країн, мовами яких володіє перекладач.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/kholodenko_osoblyvosti.pdf
2. <https://core.ac.uk/download/pdf/197234723.pdf>
3. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4. <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/psychology/9851/>
5. https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Neverbalny_zasobi_komunikacii.pdf

**Притула Катерина Андріївна,
здобувач напрямку підготовки за спеціальністю
073 Менеджмент,
Одеська національна академія харчових технологій
Науковий керівник:
Згадова Наталія Сергіївна
К.е.н., доцент кафедри економічної теорії
та фінансово – економічної безпеки,
ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-4585-9620>,
Неустроев Юрій Геннадійович
К.е.н., доцент кафедри економічної теорії
та фінансово – економічної безпеки,
Одеська національна академія харчових технологій
ORCID<https://orcid.org/0000-0003-2736-8414>.**

НЕДОБРОСОВІСНА КОНКУРЕНЦІЯ І МЕТОДИ ВИКРАДЕННЯ ТАЄМНИЦЬ ПІДПРИЄМСТВ

Одним з найпріоритетніших напрямків роботи щодо провадження економічної політики в державі є ефективна та безкомпромісна боротьба з недобросовісною конкуренцією. Адже в країні, де шанується честь, гідність та ділова репутація, а у підприємництві панує дух здорової конкуренції, не має місця монополізму в господарській діяльності, а, навпаки, проглядаються гарні перспективи для ефективного функціонування економіки.

Недобросовісна конкуренція – це будь-яка протиправна діяльність суб'єктів господарювання, яка суперечить загальноприйнятим правилам, торговим та іншим чесним звичаям у підприємницькій діяльності. Іншими словами, нечесне ведення підприємницької діяльності суб'єктами господарювання, створення ними певних перешкод в момент конкуренції, в результаті чого вони отримують неправомірні переваги, і називається недобросовісною конкуренцією[3].

Основний принцип конкуренції зі знаком «мінус» полягає в прагненні зміцнити своє становище за рахунок ослаблення позицій конкурентів (аж до їх повного витіснення) або обману споживачів, або поєднанням того й іншого. Нецивілізована конкуренція відбувається у формі економічного шпигунства, корупції, брехливої реклами, компрометації окремих працівників і фірм в цілому, фальсифікації та підробки продукції конкурентів, маніпулювання з діловою звітністю для отримання різних фінансових вигід і, нарешті, за допомогою прямого обману, грабежу, завдання матеріального збитку, психологічного тиску.

Вирішальну роль у запобіганні та захисті від недобросовісної конкуренції відіграє законодавство. Так за період незалежної України – з 1991 року і до сьогодні – було прийнято чимало законів, але основним документом, в якому визначено правові засади захисту споживачів та суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції, був і є Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.96 р. Крім того, відносини, пов'язані з припиненням недобросовісної конкуренції, також регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції», Законом України «Про Антимонопольний комітет України», Господарським Кодексом України та іншими законодавчими актами [1.2].

Але, не зважаючи на величезну законодавчу базу, на жаль, в сучасному світі зустрічається безліч випадків порушення законодавства про захист економічної конкуренції. А, виявивши подібні факти стосовно власного бізнесу, його власники не завжди достатньо юридично підковані, щоб провести судовий захист власних прав. Однак не варто впадати у відчай. Вам з радістю допоможуть кваліфіковані юристи з Адвокатського бюро «Яновський і партнери» холдингу професійних послуг «Західна консалтингова група». Вони не лише допоможуть вам розробити основні правила професійної етики у конкуренції та погодити їх в Антимонопольному комітеті України, але й подбають про повний правовий захист від недобросовісної конкуренції вас як суб'єкта господарювання.

Згідно з українським законодавством розрізняють наступні види недобросовісної конкуренції:

- неправомірне використання ділової репутації господарюючого суб'єкта;
- створення суб'єктом господарювання перешкод у конкуренції;
- незаконне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці. [4]

Неправомірне використання ділової репутації господарюючого суб'єкта Цей вид правопорушення полягає в:

- неправомірному використанні чужих позначень, рекламних матеріалів або пакувань. Наразі мова йде про користування чужим іменем, фірмовим найменуванням, знаками для товарів та послуг, а також іншими позначеннями без офіційного дозволу уповноваженої на те особи;
- незаконному використанні товару іншого виробника. У цьому випадку мається на увазі введення під своїм позначенням в господарський обіг товару іншого виробника, попередньо знявши або змінивши його позначення;
- копіюванні зовнішнього вигляду виробу іншого виробника. Зараз ідеться про повне або часткове відтворення сукупності зовнішніх ознак виробу іншого господарюючого суб'єкту і введення його в господарський обіг без конкретного вказання виробника копії;
- недобросовісній рекламі. А саме: в розповсюдженні реклами, в якій міститься будь-яке порівняння з товарами (діяльністю) іншої особи, іншими особами, опосередковано чи прямо ідентифікує самого конкурента чи товари або послуги, які пропонує конкурент [5].

Створення суб'єктом господарювання перепон у конкуренції. До даного виду порушень належать дискредитація юридичної або фізичної особи, тобто поширення щодо неї або її діяльності неправдивої, неточної або неповної інформації, що завдало або могло завдати шкоди його діловій репутації. Отже, дискредитацією вважаються наступні дії:

- купівля-продаж товарів, надання послуг або виконання робіт із примусовим асортиментом, тобто тих, які не потрібні споживачу чи контрагенту;
- схилення суб'єкта господарювання до бойкоту. У цьому пункті ідеться про підбивання конкурентом іншої особи, особисто або через посередника, відмовитися від вже встановлених договірних відносин з певним підприємцем;
- схилення постачальника до дискримінації покупця (замовника). В даному випадку мова йде про підбурення постачальника конкурентом покупця, особисто або через посередника, до надання йому певних переваг без обґрунтованих на те підстав;
- підкуп працівника постачальника або підкуп працівника покупця. І в тому і в іншому випадку говориться про надання або пропонування працівникові майнових або немайнових благ за невиконання або неналежне виконання ним службових обов'язків, що може призвести до отримання конкурентом певних переваг;
- досягнення неправомірних переваг. Під досягненням неправомірних переваг розуміємо отримання таких стосовно іншого суб'єкта господарювання, що супроводжується порушенням чинного законодавства і підтверджується рішенням Уповноваженого на це органу[3].

Останнім видом протиправних дій, які відповідно до чинного законодавства також вважаються недобросовісною конкуренцією, є незаконне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці. Отже:

- під незаконним збором комерційної таємниці мається на увазі добування протизаконним способом інформації, яка згідно з українським законодавством становить комерційну таємницю, і за умови, що подібне діяння призвело або могло призвести до погіршення ділової репутації підприємця;
- розголошення комерційної таємниці – це поширення без попереднього дозволу уповноваженої на те особи даних, які відповідно до чинного законодавства становлять комерційну таємницю, особою, котрій ці дані були довірені або стали відомі у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків;
- незаконне використання комерційної таємниці – запровадження у виробництво або використання в процесі підприємницької діяльності незаконно здобутих відомостей, котрі становлять комерційну таємницю[5].

Як і будь-яке інше правопорушення, недобросовісна конкуренція тягне за собою адміністративну, цивільну та кримінальну відповідальність.

Підсумовуючи вище зазначене, можна зробити висновок що, вказана проблема регулюється на законодавчому рівні, а отже особи, які займаються недобросовісною конкуренцією несуть відповідальність за свої дії. Покаранням за недобросовісну конкуренцію є юридична відповідальність осіб, якщо їх дії мають

негативний вплив на конкуренцію на території України, незалежно від того, де вчинено такі дії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про захист від недобросовісної конкуренції .Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96>(дата звернення 06.11.2019)
2. Господарський Кодекс України. Закон від 16.01.2003 № 436-IV.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 06.11.2019)
3. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: Підручник. К.: Таксон, 2004. 704 с.
4. Безух О.В. Захист від недобросовісної конкуренції у сфері промислової власності. автореф. на здобуття ступеню канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.04. Господарське право;арбітражний процес. Донецьк, 2001.
5. Слободянюк М.В. Добросовісна конкуренція – законні норми поведінки. *Вісник АМКУ*. №2. 2006.

Разнатовська А. Д.,
студентка юридичного факультету Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Наливайко О.І.,
к.ю.н., доцент, старший науковий співробітник
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРАВІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Головний ресурс країни – люди, яким потрібні права і свободи своєї держави. Головне завдання громадянського суспільства – вирішити протиріччя між індивідуальними та суспільними інтересами і потребами, вирішення цих проблем можна побачити в розвитку демократичного суспільства.

Захист прав людини має бути одним з провідних напрямків діяльності Європейського союзу, головною метою і принципами, закріпленими саме в установчих документах цієї держави. Принципи, закріплені в цих договорах, повинні включати свободу, демократію, повагу честі і гідності та верховенство права.

Обов'язковість цих принципів повинна бути закріплена в конституції, а також шанобливо виконувати ці базові норми в повсякденному житті, це стосується абсолютно всіх країн, які хочуть вступити в ЄС.Головним ресурсом країни є люди, які потребують прав і свобод з боку своєї держави[1].

Щодо законодавчої основи забезпечення принципів захисту прав людини в Європейському союзі становлять: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 4 листопада 1950 року., Загальна декларація прав людини., Європейський суд з прав людини[2].

Проблемі питання гарантування принципів захисту прав людини в праві Європейського Союзу, приділили увагу цьому питанню такі науковці: Мазур.М. В., Мартинов А.Ю., Мармазов В. Є., Губерський Л. В., Задорожній О. В., Буткевич О.В., Скринька Д. В., та ін. Ці автори зосередили увагу на реалізацію виконання принципів захисту прав в країнах Європейського Союзу, а також на виконання Конвенції з прав людини.

Відповідно до юридичної природи та характеру прав Stauder, вони повинні захищатися на території ЄС [3]. 1. Функціональні права, які впливають з установчих договорів і є необхідними для функціонування внутрішнього ринку. їх не виділено в окремий розділ чи главу, а розпорошено в текстах установчих договорів (зокрема, ст. 45 ДФЄС – право приймати реально запропоновану роботу, право залишатися на території держави-члена після завершення трудової діяльності або ст. 339 ДФЄС – охорона комерційної і професійної таємниці). 2. Спеціальні права – це друга група прав, пов'язана з правовими нормами, внесеними до правопорядку Маастрихтським договором. Ідеться про інститут європейського громадянства та передбачені ним основні права та свободи громадян Союзу. 3. Загальні права людини – це третя група прав людини, які розуміють у тому сенсі, що надається цьому поняттю як у міжнародному, так і внутрішньодержавному праві [4].

Окрім того, що на конституційному рівні пункти запроваджені, але гострою проблемою є саме забезпечення цих прав, які містяться у міжнародних конвенціях з захисту прав людини.

Основним компонентом гарантування прав і свобод громадян Європейського союзу є забезпечення достатнього рівня безпеки громадян своєї країни, а також безпосереднє виконання функцій держави на законодавчому рівні, що є одним з прямих обов'язків за чинним законодавством і встановленими в Конвенції нормами.

Підводячи підсумок, можна цілком відкрито сформулювати свою думку про принципи захисту прав людини в країнах Євросоюзу, їх реалізації, а також формування цієї Конвенції, що стала однією з вирішальних ступенів становлення демократично зрілої держави. А також забезпечення кращого захисту своїх громадян на законодавчому рівні та розвиток країн цього Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буроменського М. В. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. Міжнародне право в документах. Х.: Видавництво Національного університету внутрішніх справ, 2003. с. 23–36.

2. Мазур М. В. Тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод Європейським судом з прав людини та судами України : навчальний посібник. Луганськ, 2006.

3. Бажана М. П. Європейська конвенція про захист прав основних свобод людини 1950. Юридична енциклопедія. К.: Українська енциклопедія. 2004.
4. Рабінович П. М., Раданович Н. М. Європейська конвенція з прав людини: проблеми національної імплементації (загальнотеоретичні аспекти): Л.: Астрон, 2002. 192 с.
5. Задорожній О. В., Буткевич О. В. Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод. Українська дипломатична енциклопедія : у 2-х т. К.: Знання України, 2004. Т. 1. 760 с.

**Рибак Ю.М.,
студент II курсу Коледжу
Університету Короля Данила
Науковий керівник: Фінів В.М.
м. Івано-Франківськ**

КОРЕФЕРЕНТНІ ОДИНИЦІ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ДІВЧИНКА НА КУЛІ» О. СЛОНЬОВСЬКОЇ)

На сьогодні явище кореферентності є малодослідженим. У зарубіжній та вітчизняній лінгвістиці трапляються лише поодинокі розвідки, присвячені висвітленню цієї проблеми. Вагомими в цьому аспекті вважаємо праці І. Бабій [1], Л. Куриляк [2;3], М. Нікітіна [4], Г. Осіпчук [5], О. Падучевої [6].

Кореферентні одиниці утворюють між собою єдність, до складу якої можуть входити різнотипні мовні одиниці. Як слушно зауважує Л. Куриляк, співказівні (кореферентні) одиниці формують між собою систему семантичних, формальних і структурних співвіднесень, до складу яких можуть входити синоніми, варіативні одиниці й різноструктурні мовні конструкції, об'єднані функцією репрезентації спільного референта [2, с. 51].

Одиниці, які вступають у кореферентні відношення і утворюють між собою кореферентні пари (КП) і кореферентні ряди (КР), прийнято вважати кореферентними засобами. Проілюструємо сказане за допомогою прикладу кореферентів-найменувань брата головної героїні Андрія Понятовського: *Братик – дитятко – неборака – немовляти – дитина – такий маленький – братчик (3) – малий (2) – той – Андрійко – своє лихо – він (4) – він – хлопець – струцлик – дитя – менший брат – хлопчик – любий синочок – він, такий нікудишній [7].*

Як уже зазначалось, кореферентний засіб – це носій інформації про специфіку художньої моделі світу автора. Кореференти мають здатність характеризувати мовну манеру та стиль автора. Вони не тільки розширюють поняттєвий обсяг про предмет дійсності, що реферується, але й формують асоціативні зв'язки, чим підсилюють інформативність висловлення, уможливають глибше сприйняття художнього образу, а з ними – і тексту [3, с. 630].

Індивідуальна мовна картина світу О. Слоньовської позначена вживанням значної кількості кореферентів, що дає змогу вносити додаткові відтінки

семантики у змалюванні героїв, предметів, подій, зміщувати смислові акценти контекстів. Простежимо сказане на прикладі найменувань головної героїні роману «Дівчинка на кулі»: *Олюся – дівчинка(2) – холера ясна – Попелюшка(3) – дипломована дохторка – кара небесна – обрана – погане дівчисько – нечема – стара дівуле – твоя принцеса – пані– превелика мудрагелько*[7].

. У результаті дослідження нами виокремлено дві кореферентні пари (*Вчителька – Урюк, Вчителька – Шім-Вішім*) та двадцять кореферентних рядів(наприклад, подружка тітки Дозі: *тітччина подружка – цьоця Жирафа – довга-предовга і худюща-прехудюща – начальниця – пані начальниця – і багата, і красива, і шляхетного роду – гостя; друг Ольги: Місько – дуже скромний хлопчик – типовий «ботанік» – завжди із книжкою в руці та ще й з окулярами на носі – синочок – малий – дитина – хлопчина – зовні більше скидається на дівчинку – тихий, добрий, сором'язливий – предмет моєї першої закоханості – слабкий, безвідповідальний, безтолковий, безхарактерний чоловік).*

У художньому тексті типовими засобами представлення кореферентів є власні назви (імена, прізвища, прізвиська і т.д.), займенникові номінації, синтаксичні конструкції, дескрипції (описові звороти), загально-номінативні одиниці [5, с. 148].

У романі «Дівчинка на кулі» Ольги Слоньовської найбільш частотними засобами кореферентності є власні назви (імена, прізвиська) та синтаксичні конструкції (словосполучення та речення), рідше для вторинного номінування використовуються дескрипції (описові звороти) [6, с. 234]. Порівняймо: *Марія Степанівна – привітна вчителька – моя перша вчителька – значно красивіша, аніж Маргарита Григорівна – не така насуплена й афішовано строга, як цьоцяКіві-Хендехох – усміхнена, привітна, добра*(кореференти на позначення першої вчительки Ольги).Односельчанка Понятовських: *Дідичка Людвіся – молодша Дідичка – Дванадцята. Мати Людвісі Дідички: Стара Дідичка – Вусата Баба – та, яка мала ріденьку довгу сиву борідку й такі ж вуса.*

Кореферентні одиниці у художньому тексті беруть участь в образотворенні персонажа, доповнюють, розширюють уявлення реципієнтів про героя, вказують на особливості його характеру, зовнішності, передають ставлення персонажів одне до одного. Окрім цього, кореференти сприяють зв'язності художнього тексту, цілісності його окремих сегментів, розвиткові тематичних ліній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бабій І. Дескрипція й оцінка: взаємозв'язок і взаємозумовленість (на матеріалі притчевої новели О.Говди «Йти своєю дорогою».*Вісник Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника. Філологія.* Вип. XI-XII. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський центр ЦІТ, 2006. С. 189-196.

2. Куриляк Л. Кореферентний ряд як інформаційний центр тексту. *Наукові записки. Серія Мовознавство*. Тернопіль: ТДПУ, 2002. Вип. 1. С. 50 – 61.
3. Куриляк Л. Оказіональні номінації у кореферентному ряді тексту. *Актуальні проблеми українського словотвору*. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С. 630 – 637.
4. Никитин Н. Курс лингвистической семантики. Санкт-Петербург: Центр проблем диалога, 1997. 758 с.
5. Осіпчук Г. Семантичний рівень кореферентних засобів у творах Марії Матіос. *Лінгвістичні студії*. Донецьк, 2010. Вип. 21. С. 147–152.
6. Падучева Е. Семантические исследования (Семантика времени и вида в русском языке: Семантика нарратива). Москва: Языки русской культуры, 1996. 464 с.
7. Слоньовська О. Дівчинка на кулі / О. Слоньовська. – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2012. – 400 с.

**Римик Ярослав Васильович,
студент групи КАс-2019
Коледжу ЗВО Університету Короля Данила
Науковий керівник: к.і.н., доц. Федик Л.Б.**

ЦІЛЮЩА АРХІТЕКТУРА

Здоров'я – це не тільки відсутність хвороб душі і тіла, але і комфортне середовище, в якому живе людина. На сьогодні більше половини населення світу проживає в містах, і, за прогнозами, в найближчі десятиліття ця цифра тільки збільшиться. Близько 90% свого часу міські жителі проводять в приміщеннях навіть до початку пандемії коронавіруса. Тому створення якісної архітектури і інтер'єрів стає життєво важливим питанням.

«Ми творимо наші будівлі, а відтак вони творять нас», – говорив Вінстон Черчилль. Якщо йдеться про будівлю лікарні, то її дизайн та архітектура можуть мати терапевтичний ефект або ж навпаки – вповільнювати одужання пацієнта. Професор Центру досліджень будівництва приміщень сектору охорони здоров'я в Чалмерському університеті технологій у Швеції Роджер Ульріх встановив зв'язок між тривалістю стаціонарного лікування та освітленням палат [5].

Оскільки хвороба та її лікування руйнують наш звичний перебіг життя, завдання добросовісного проєктувальника – оточити пацієнта середовищем, яке або стане стимулом для одужання або допоможе безболісно адаптуватися до перебування у лікарні.

З 1984 року фраза «цілющий дизайн» – не метафора, а науковий термін. Його використовують для опису середовища, яке позитивно впливає на самопочуття. Цілющий дизайн для медичних установ є набором певних

елементів, які заспокоюють пацієнтів та їхніх близьких у стресових ситуаціях, що виникають внаслідок хвороб, госпіталізації і регулярних медичних процедур.

Про цілющу силу архітектури відомо давно. Ще в 1854 році, в період Кримської війни, сестра милосердя і громадська діячка Великобританії Флоренс Найтінгейл приїхала до турецького міста Скутарі. Тут в одному з госпіталів поранені військові вмирили від холери, дизентерії та інфекцій. Але завдяки Флоренс всього за півроку смертність в лазаретах знизилася з 42% до 2%. Вона всього лише розмістила хворих в різних добре провітрюваних палатах залежно від їх захворювань і збільшила відстань між ліжками.

У 1875 р. у Львові був побудований Дім для божевільних в Кульпаркові. Той, хто вперше опинявся на території Кульпаркова, не мав відчуття, що потрапив до лікарні – похмурого, важкого за енергетикою закладу для божевільних, як це здебільшого малює нам уява. Величезний розкішний парк, розбитий на алеї, фонтан, лавки і клумби, і з цього виринає палац – саме так виглядав головний корпус лікарні. Розташований за тодішніми межами Львова і оточений лісами, новий комплекс для «божих людей», таке собі місто-сад, мало повернути до них людське ставлення, налагодити лікарську допомогу та догляд.

Просторий арковий коридор з потужними монументальними формами і характерними пластичними переходами та сходи, що розходяться на два боки, нагадали тогочасні громадські будівлі, зокрема Львівську політехніку. Це також створювало піднесений урочистий настрій. На підлозі – плитка 1914 р., при стіні – низький кран з підведеною водою, де мили ноги хворі, які влітку зазвичай ходили босоніж [3]. Таким чином уже у другій половині XIX ст. в Україні був лікувальний заклад, що міг стати зразком лікувальної архітектури.

На початку XX століття Європою прокотилася хвиля туберкульозу. Архітектори-модерністи, включаючи Ле Корбюзьє і Алвара Аалто, переосмислили досвід епідемії і створили новий тип архітектури: будинки, пронизані світлом і повітрям, де можна було вести більш гігієнічний спосіб життя [2]. В 1932 році, фінський архітектор Алвар Аалто побудував санаторій «Пайміо» для хворих на туберкульоз. Він став одним із піонерів створення так званої життєздатної архітектури, де враховується не тільки внутрішнє наповнення об'єктів, але і їх вплив на світ навколо. Санаторій Раїміо, який відповідав усім фізичним і психологічним потребам своїх пацієнтів. Архітектор вірив, що єднання з природою сприяє ефективному лікуванню більше, ніж невеликий вибір ліків, доступний в ті часи. Розташування санаторію і його частин підпорядковані саме цій ідеї. Над південним фасадом облаштували приймальне відділення з великими терасами. Пацієнти могли проводити час на відкритому повітрі, насолоджуватися сонячним світлом і видами на ліс.

Лежачі хворі мали можливість милуватися природою, не встаючи з ліжка: для цього в палатах зробили панорамне скління. Стелі і стіни санаторію пофарбували яскравими фарбами [1, с. 40].

Цілісний підхід Аалто був виражений в таких деталях, як, наприклад, полицка біля входу, де пацієнти могли зберігати свої тапочки, створюючи відчуття домашнього затишку.

Сьогодні західні архітектори, активно застосовують знання про силу впливу архітектури на одужання пацієнта і все частіше на Заході лікарні будують, не тільки ґрунтуючись на вимогах законів, нормативних актів і постанов, але і на вплив на пацієнтарослин, форм, матеріалів і т.д. [4, с. 40]

Сьогодні виокремлюють сім принципів цілющої архітектури:

1. Особистий простір, спілкування, почуття власної гідності. Особистий простір дуже важливий для пацієнтів, тому в процесі проектування необхідно забезпечити пацієнтам можливість побути на самоті або в товаристві інших людей.

2. Вигляд. Були проведені дослідження, що підтверджують зв'язок між освітленням, можливістю спостерігати навколишній пейзаж і скороченням періоду одужання. Вікна палат мають бути великі та виходити на схід, проте мати штори, які пом'якшуватимуть світло, щоб воно не било в очі. Якщо це неможливо, слід забезпечити пацієнтів освітленням, близьким до природного спектру.

3. Природа і відкриті майданчики. Контакт з природою надає терапевтичну і заспокійливу дію. Це важливий фактор, враховуючи тривожний стан пацієнтів в лікарні. Ідеальна лікарня має бути розташована у передмісті або мати власну паркову зону.

4. Комфорт і контроль. У лікарнях часто буває багато людей і шуму, тому слід забезпечити пацієнтам можливість самостійно регулювати освітлення, температуру приміщення і вплив шуму. Палати повинні бути обладнані елементами, які пацієнт може «налаштувати»: наприклад, модульні меблі на колесах зі змінною висотою.

5. Зрозуміла організація простору. Іноді в лікарнях складно орієнтуватися, тому необхідно проектувати об'єкти охорони здоров'я з урахуванням максимальної можливості інтуїтивного пошуку.

6. Інтер'єр. Інтер'єрне рішення лікарні має бути привабливим і затишним, що забезпечить позитивний ефект і скоротить час одужання пацієнтів.

7. Об'єкти і персонал. Забезпечення параметрів і приміщень для персоналу лікарень [6].

Отже перелічені принципи мають такі практичні завдання – нейтралізувати лікарняні подразники, як-от шум, брак приватності, надто яскраве або надто тьмяне світло, а також некомфортну температуру та несвіже повітря. Також вони покликані зв'язати пацієнта з природою за рахунок живих рослин у приміщенні, природних мотивів у інтер'єрі (наприклад, зелений колір стін, картини із зображенням лісу, дерев'яні текстури меблів) та «зеленого» краєвиду з вікна.

Прикладом будівель з цілющим ефектом є лікарня Charité у Берліні, Центральна лікарня Сингапура (Singapore General Hospital) та Клініка Клівленда (Cleveland Clinic), Дніпропетровський спеціалізований клінічний медичний центр матері та дитини ім. професора М. Ф. Руднева 11, відкритий у 2019 р. у Дніпрі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Архитектура, которая лечит: лучшие примеры и сцеляющей среды.
URL: <https://indarchitects.ru/articles/arhitektura-kotoraya-lechit-luchshie-primery-isczelyayushhej-sredy>
2. Архитектура: как эпидемия туберкулеза повлияла на модернизм 1920-х. URL: <https://www.houzz.ru/statyi/arhitektura-kak-epidemiya-tuberkuleza-povliyala-na-modernizm-1920h-stsetivw-vs~134504397>
3. Дедишина Л. Коли архітектура лікує (з історії закладу для «божих людей» в Кульпаркові // Фармацевт практик.– 2020.– № 1.
URL: <https://fp.com.ua/articles/koly-arkhitektura-likuye/>
4. Клеменц Г. Архитектура для выздоровления // Медицинский бизнес.–2013. – № 12 (237).– С. 40-41 .
5. Ложко М. Чому нам ніяково у лікарнях та що з цим робити.
URL: <https://kunsht.com.ua/chomu-nam-niyakovo-u-likarnyah-ta-shho-z-cim-robiti/>
6. Новый подход к архитектурному решению больниц.
URL: <https://www.rockfon.ru/%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D1%81/news/2017/new-approach-to-the-architectural-solution-of-hospitals/>

Рогожкін Є.А.,
студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Савіщенко В.М.,
д.ю.н., доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Актуальність даної роботи визначається важливістю питань, пов'язаних з вивченням правосвідомості в суспільстві, оскільки її розвиток тісно пов'язаний з подальшою трансформацією українського суспільства відповідно до принципів демократичної, правової та соціальної держави. Формування правової свідомості – глибинна мета правової культури, найважливіше завдання правового виховання особистості. Серед визначальних характеристик правосвідомості українців можна відзначити нерозвиненість правових уявлень, особливості інтерпретації права як механізму соціального мислення, замкнутого на особистісний рівень і на контекст міжособистісних відносин. Серед тенденцій розвитку правосвідомості дослідники відзначають сходження до автономії особистості, яка набуває все більш стійкого правового статусу.

Окремі питання визначення правової природи, видів та ознак правосвідомості розглядалися такими вченими, як-то: О. Данильян, І. Ільїн, Б. Кістяківський, Г. Клімова, М. Ковалевський, М. Коркунов, П. Новгородцев, М. Палієнко, О. Петришин, С. Погребняк, Б. Чичерін та ін.

Слід зазначити, що на розвиток правосвідомості українського суспільства впливав ряд чинників, серед яких: виникнення певної національної єдності в контексті боротьби за демократичні цінності та свободу людини; розвиток сильного бажання поважати права людини та реальної боротьби за ці права; поступове подолання правового нігілізму неминуче призведе до підвищення правосвідомості, а отже, правосвідомості;

Досліджуючи визначення правосвідомості, слід наголосити на наступних положеннях. Науковці визначають три правила правосвідомості, які передбачають: дотримувати добровільно чинні закони і боротися лояльно за нові, кращі; звільнити себе внутрішньо за допомогою добровільного самозобов'язання і шукати свободи тільки через закон і під законом; навчатися мистецтву виймати із закону його правильну і справедливу сутність за допомогою правової совісті, творчого прочитання закону. З кожного закону треба навчатися брати те, що в ньому є правильним і справедливим, щоб дух закону володів буквою, а не навпаки [1, с. 20]. Відповідно до вище вказаного, правосвідомість – це воля до права, його мети, а також здатність «самозаконно» мотивувати свої вчинки усвідомленням цієї мети.

Безспірне коріння правосвідомості криється в повазі людини до самої себе, відчутті власної духовної гідності (закон духовної гідності), здатності до самоконтролю і самоуправління при самостійному встановленні меж допустимої поведінки і взаємній повазі і довірі сторін, що є підставою для приватних і публічних правовідносин. Правосвідомість – це сукупність переконань щодо права, держави, всієї організації суспільного життя, це головне джерело природного права, а також універсальний зв'язок між правом і мораллю, між природним і позитивним правом [1, с. 21].

Правосвідомість повинна базуватися на вимогах природного та позитивного права, загальнолюдських цінностей, історичному досвіді країни, національному менталітеті та традиціях народу, світових правових та культурних культурах. Тому підготовка громадян до прийняття нових демократичних цінностей передбачає їх виховання у формі справедливості, яка відповідає не лише загальним правам людини та принципам міжнародного права, а й історичним та історичним принципам міжнародного права [2, с. 169].

Сучасний рівень правових знань громадян України повинен бути значно підвищений і найближчим часом досягти рівня правових знань демократичного суспільства. Це включає вдосконалення правових стандартів, практику юридичних інститутів та правовідносин, політичну оцінку права, законодавства та правозастосування, вдосконалення юридичної освіти.

Правосвідомість також може бути визначена як внутрішній механізм регулювання поведінки людей, що знаходяться в правовому положенні, проблема правової совісті залишатиметься актуальною ще довгий час, і необхідність її

вивчення впливає безпосередньо з конституційної декларації України про верховенство права. Це вимагає постійного зростання та досягнення високого рівня правової культури кожного громадянина, кожного чиновника, кожної посадової особи та, зокрема, професійних юристів, котрі повинні відігравати важливу роль у розробці та застосуванні закону [2, с. 170]. Коли Україна стала на шлях розвитку демократичної правової держави, де верховенство права є фундаментальним принципом, повага прав і свобод громадян, а також їх повноцінної совість є невід'ємною частиною побудови демократичного та розвиненого правового суспільства.

Отже, До основних факторів, що визначають своєрідність національної правосвідомості, можна віднести правову моральність, громади, релігійність, патерналізм. Слід погодитись, що сучасний стан правової свідомості є достатньо низьким і потребує гострої уваги з боку органів публічної влади та інституту громадянського суспільства. Це може включати освіту громадськості, підготовку та перепідготовку юристів та вдосконалення освітніх програм, які включатимуть знання правових стандартів та принципів, принаймні для базового розуміння того, що має право на його корисність та функції. Щоб побудувати дійсно демократичну, правову та соціальну державу, потрібно розвивати правосвідомість громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лисогор В.. Правова культура як елемент механізму реалізації прав і свобод громадян. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. №5. С. 19-21.
2. Черкас М. Є. Актуальні проблеми формування правосвідомості в Україні. *Право та інновації*. 2015. № 4 (12). С. 169-175.
3. Голосніченко І. Правосвідомість і правова культура у розбудові української держави. *Право України*. 2009. №4. С. 24-25.

***Романашенко І.О., Романашенко М.О.,
Харківський національний технічний
університет сільського господарства
імені Петра Василенка***

***Науковий керівник: д.е.н., доцент Дуюнова Т.В.
м. Харків***

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

З метою наближення українського законодавства до європейського, уникнення ймовірності незабезпечення права на захист, економії кримінальних репресій, а також зменшення навантаження на слідчі органи досудового розслідування 1 липня 2020 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 2617-VIII від

22 листопада 2018 р. (далі – Закон № 2617- VIII), який ввів до Кримінального кодексу (далі – КК) України кримінальний проступок[3]. 17 червня 2020 р. було прийнято Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 720-IX, яким законодавець намагався скорегувати окремі недоліки базового Закону [4].

Дослідженням цієї теми займалися такі учені, як А.А. Васильєв, О.П. Горпинюк, І.О. Зінченко, І.В. Красницький, О.С. Пироженко та інші.

Метою роботи є дослідження положень, які набрали чинності 1 липня 2020 року та суттєво змінили КК України.

З прийняттям Закону № 2617-VIII правозастосувач повинен остаточно вирішити, що вчинила винна особа: кримінальний проступок, передбачений ч. 1 ст. 185 КК України, чи злочин (частини 2-5 ст. 185 КК відповідно), тому що в подальшому це матиме значення для кримінально-правових наслідків вчинення кримінального правопорушення. Необхідно згадати справедливість зауваження І.В. Красницького та О.П. Горпинюк, що формальне перейменування злочину на кримінальне правопорушення у низці випадків видається не виправданим [1, с. 18].

Суттєвих змін зазнали статті 45 та 80 КК України (табл. 1). Так, наприклад, якщо раніше особа могла бути звільнена від кримінальної відповідальності у зв'язку із дійовим каяттям за: 1) умисний чи необережний злочин невеликої тяжкості або 2) необережний злочин середньої тяжкості. Натомість нині у зв'язку із перерозподілом категорій злочинів, особи, які вчинили всі умисні правопорушення, санкції статей яких передбачають штраф понад 3000 н.м.д.г. та/або позбавлення волі, не можуть бути звільнені від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України [2, с. 286].

Таблиця 1

Порівняння попередньої та чинної редакції ст. 45 та ст. 80 КК України

Попередня редакція ст. 45 КК	Чинна редакція ст. 45 КК
Особа, яка вперше вчинила злочин невеликої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості (тут і далі курсив наш – Т.М.), крім корупційних злочинів, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона після вчинення злочину щиро покаялася, активно сприяла розкриттю злочину і повністю відшкодувала завдані нею збитки або усунула	Особа, яка вперше вчинила кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона після вчинення кримінального правопорушення щиро покаялася, активно сприяла розкриттю кримінального правопорушення і

Студентські наукові дискусії поза форматом

Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 9 квітня 2021 р.

заподіяну шкоду	повністю відшкодувала завдані нею збитки або усунула заподіяну шкоду.
Попередня редакція ст. 80 КК	Чинна редакція ст. 80 КК
Особа звільняється від відбування покарання, якщо з дня набрання чинності обвинувальним вироком його не було виконано в такі строки: 2) 3 роки – у разі засудження до покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі за злочин невеликої тяжкості; 3) 5 років – у разі засудження до покарання у виді позбавлення волі за злочин середньої тяжкості, а також при засудженні до позбавлення волі на строк не більше п'яти років за тяжкий злочин;	Особа звільняється від відбування покарання, якщо з дня набрання чинності обвинувальним вироком його не було виконано в такі строки: 2) 3 роки – у разі засудження до покарання у виді обмеження волі; 3) 5 років – у разі засудження до покарання у виді позбавлення волі за нетяжкий злочин, а також при засудженні до позбавлення волі на строк не більше п'яти років за тяжкий злочин;

В.В. Шаблистий наголошує, що зміни до окремих санкцій статей Особливої частини зовсім позбавленим проявів гуманізму [5].

Отже, проведений аналіз змін КК України показав їх несистемний характер, наявність окремих необґрунтованих положень, які потрібно якомога швидше виправляти, а також порушень основоположних правових принципів. Дивлячись на те, що з моменту прийняття Закону № 2617-VIII і до набрання ним чинності пройшло понад півтора року, постає питання про не зрозумілий підхід законодавця до внесення змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Красницький І.В., Горпинюк О.П. Запровадження кримінальних проступків: аналіз змін до законодавства. *Кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство у контексті реформи кримінальної юстиції* : матеріали наук.-практ. семінару (31.05.2019 р., м. Львів). Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ. 2019. С. 17–21.

2. Михайліченко Т.О. Кримінальні проступки: особливості правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 284-290.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень. Закон України № 2617-VIII від 22 листопада 2018 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» Закон України № 720-IX від 17 червня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/720-20>

5. Шаблистий В.В. Професійна юридична діяльність дізнавача у контексті вимог до освітнього ступеня: погляд теоретика. *Кримінальні проступки в контексті захисту прав людини: міжнародний та вітчизняний вимір* : матеріали міжнар. круглого столу (25.06.2020 р., м. Одеса).

**Романюк Яна,
студентка II курсу, спец. «Філологія» УКД
Науковий керівник: Гуменюк Т.І.,
д. і. н., доцент, професор кафедри права
Університет Короля Данила,
м. Івано-Франківськ**

ТРАНСФОРМАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Відкритий характер правової системи в умовах глобалізації й інтеграції, поряд із зазначеними процесами (адаптації, гармонізації, правової стандартизації тощо), перетворюється на джерело постійних змін, трансформацій, у ряді випадків – джерело напруги. Глобалізація як потужний і впливовий дихотомічний процес суспільного розвитку призводить до трансформації, а в ряді випадків – навіть руйнації національних правових, політичних, економічних, соціокультурних структур, пошуку та впровадження нових критеріїв і засобів стабілізації суспільного розвитку. Глобалізаційні трансформації у всіх сферах суспільства стирають кордони між внутрішньою та зовнішньою політикою держави, переформатовують зв'язки між підсистемами й елементами вітчизняної правової системи, модифікують її взаємодію і взаємозв'язки з іншими правовими системами (національними, міждержавними, міжнародною). У порівнянні з правом романо-германської правової сім'ї правові системи англо-американської правової сім'ї не знають поділу права на приватне і публічне. Основні його складові частини – це загальне право і право справедливості. Відсутнє чітке структурування права за галузевою ознакою. На відміну від континентального права система англійського права не має чіткої класифікації галузей права. Диференціація норм права відбуваються не за галузями, а за інститутами. На теперішній час, система права поділена на чотири групи галузей по дві у кожній з них: кримінальне та цивільне право; публічне і приватне; матеріальне і процесуальне; муніципальне та міжнародне публічне. Сучасне англійське право представлено, насамперед, прецедентним правом: суди не тільки застосовують, але й створюють норми права [1, с. 123-124]. Іншим джерелом англійського права є статутне право – закони та підзаконні нормативно-правові акти. Згідно англійської традиції та сформованої юридичної доктрини, закон (акт парламенту) не вважається основним джерелом права. Сучасне статутне право у

Великобританії є фактичним віддзеркаленням загального права, тобто тих правил і норм, які вже були застосовані на практиці та деталізовані/підтверджені судами. З іншого боку, норми зі статутів також є предметом судового розгляду й джерелом нових судових прецедентів. Така взаємодія загального та статутного права забезпечує еволюцію англійської правової системи через постійне правозастосування [2, с. 32]. З огляду на принципи парламентського суверенітету та верховенства статутів, логічно було б припустити наявність пріоритету статутів над прецедентами, але своєрідність англійського права в цьому й полягає, що на практиці вказаний висновок не підтверджується, тому статут не можна розглядами як джерело, яке руйнує чи нівелює систему прецедентів, а навпаки, він є доповненням цієї системи, що удосконалює її. Своєю чергою, у Великобританії поширеним є поділ законодавства (писаних джерел, згідно з широким підходом – статутного права) на первинні та вторинні акти. Вищенаведена класифікація статутів здійснена в межах вузького підходу до їх розуміння, тобто лише як актів парламенту, але інтерес викликає й класифікація статутних джерел крізь призму широкого підходу [2, с. 33].

Трансформація англійської правової системи на період виходу держави з ЄС обумовлена звуженням спектру правових зв'язків Сполученого Королівства з правовою системою ЄС, ліквідацією існуючих раніше правових форм взаємодії, дистанціювання від загальноєвропейського правового простору. Так, першочерговими завданнями правової системи Англії для виходу з ЄС є визначення на основі принципів права ЄС статусу королівства як учасника єдиного митного простору ЄС, зони вільної торгівлі, визначення форм участі британських фінансових корпорацій в інвестиційній політиці ЄС, окресленні засад британської міграційної політики, розробки нормативних основ організації і функціонування дипломатичного представництва ЄС у Великобританії, вироблення нової моделі транскордонного співробітництва у форматі «ЄС – Англія – Ірландія – Північна Ірландія» та інше [3, с. 34-35]. Очевидним є лише те, що у зв'язку з виходом Англії з Євросоюзу розпочинається масштабний процес обопільних перетворень правових систем обох сторін, результативність якого буде визначатися реаліями європейської геополітичної кон'юнктури і внутрішньополітичними процесами у самій Великобританії. Наступна особливість права ЄС як чинника модифікаційних змін правових систем країн Європи є те, що його положення закріплюють уніфіковані для держав-членів спільні ідейні засади розвитку і функціонування правових систем держав, які є членами ЄС, або намагаються вступити до Союзу у подальшому. У правничій термінології ідейні засади функціонування наддержавної правової системи ЄС отримали назву «універсальні цінності». Універсального характеру таким цінностям надає те, що вони нормативно закріплюються на наддержавному рівні у правових актах ЄС, а їх реальне втілення і забезпечення відбувається на рівні функціонування і розвитку національних правових систем держав-членів як самого ЄС, так і інших країн, що беруть участь у процесах європейської інтеграції [3, с. 34-35].

Беручи участь у євроінтеграційних процесах національні правові системи країн-членів ЄС змінюються, адже на рівні внутрішнього законодавства суверенні держави змушені детально регламентувати визначені актами ЄС модальності регулювання тих чи інших відносин у різних сферах. Більш того, держави, які виявили бажання вступити в ЄС зобов'язані трансформувати власну правову систему шляхом імплементації інститутів права ЄС у національну практику державного будівництва задля приведення економічних і політико-правових показників розвитку до рівня інших держав-членів. Сприйняття права ЄС на національному рівні суверенними державами політично збільшує їх інтегративний потенціал і задає національним правовим системам наднаціональний вектор розвитку [3, с. 35]. Очевидним є лише те, що у зв'язку з виходом Англії з Євросоюзу розпочинається масштабний процес обопільних перетворень правових систем обох сторін, результативність якого буде визначатися реаліями європейської геополітичної кон'юнктури і внутрішньополітичними процесами у самій Великобританії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білозьоров Є.В. Джерела права в державах континентального і загального права: проблеми їх детермінації. Право. Серія 18. Економіка і права. Вип. 22/2013. С. 120-127.
URL:<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/25755/1/Bilozyorov.pdf>
2. Камінська Н.В., Гусяк М.П. Статутні джерела в правових системах Великобританії та США. Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка. 2020. Вип.2(90). С. 26-39. URL:<file:///96-1665-1-10-20200825.pdf>
3. Передерій О.С. Право Європейського Союзу як чинник трансформації правових систем європейських держав: теоретико-правові аспекти. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія Право. Х., 2018. № 735. Вип. 26. С. 33-37.

**Скірчук Владислав,
студент III курсу
«Інженерія програмного забезпечення»
Науковий керівник: Касіянчук В. Д.,
професор кафедри
«Архітектури та будівництва»
ЗВО Університет Короля Данила**

КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ ГІБРИДНОГО ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Постійне зростання цін на газ спрямовує на більше використання альтернативних джерел енергії для теплопостачання будівель і споруд.

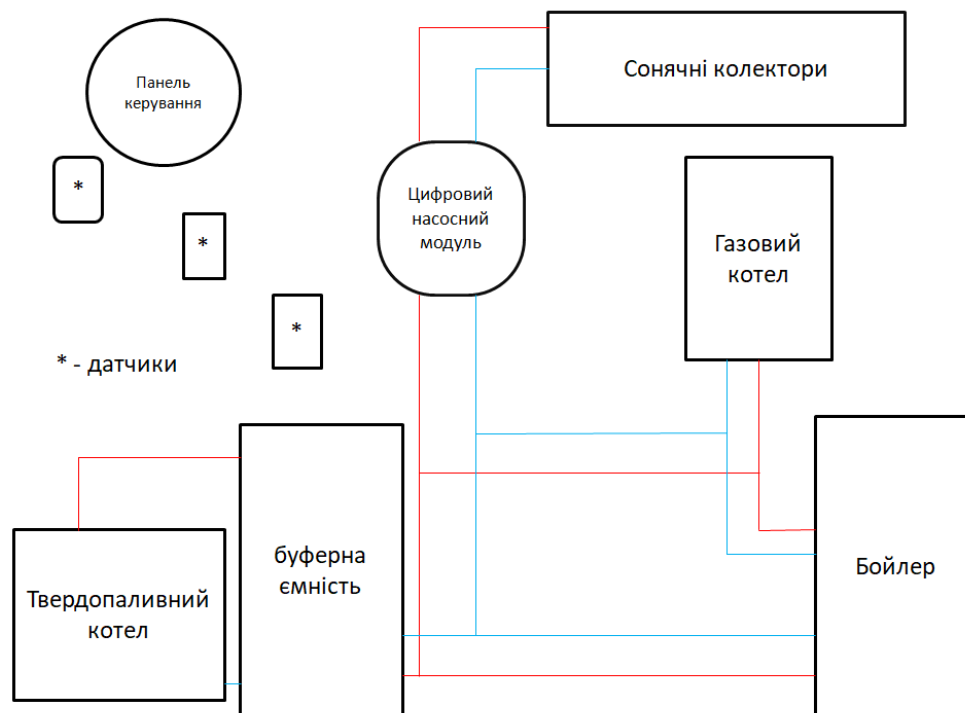
Також особливе місце у вирішенні цих проблем відіграють заходи по покращенню екологічного стану навколишнього середовища за рахунок зменшення викидів в атмосферу та вирубки лісів.

Запропонована система гібридного теплопостачання складається з газового конденсаційного котла, сонячних колекторів, циркуляційного насоса, бойлера, буферної ємності та твердопаливного котла.

Газовий конденсаційний котел - низькотемпературний котел завдяки чому менші викиди шкідливих речовин в атмосферу і менші витрати газу, вони легко підтримують температуру в приміщенні.

Сонячні колектори - це обладнання, яке використовує сонячну енергію для опалення та гарячого водопостачання. Взимку не раціонально застосовувати геліосистему на обігрів, тому що в цей час низька активність сонця. Сонячні колектори встановлюють для нагріву води в період з березня по вересень.

Твердопаливний котел - обладнання яке працює на дровах, спресованих тирсо-пелетах, відходах лісозаготівлі, лісопереробки і деревообробки. [1, 2]

- відображення звіту енергоаудиту (кВт), продуктивність геліосистеми, скорочення викидів CO₂;
- просте управління і програмування режиму теплопостачання на добу і тиждень.

Для зручності користувача панель керування можна модернізувати модулем WI-FI, що дасть можливість отримувати інформацію та керувати даною системою на відстані через інтернет.

Для цього виробник панелі керування має розробити спеціальний додаток на смартфон та комп'ютер. Також кожний користувач буде мати свій обліковий запис.

Система має такі можливості: контролю вимірюваних параметрів в реальному масштабі часу на моніторі комп'ютера або смартфоні. Контроль критичних значень, звукове сповіщення у разі досягнення гранично допустимих значень, які встановлюються користувачем. Можливість переглядання даних в реальному часі не тільки по локальній мережі, але і через Інтернет.

Розроблена гібридна схема теплопостачання повністю піддається автоматизації та комп'ютеризації опалювальних процесів, що дозволить організувати високоякісне та економне опалення приміщень.

Даний вид теплопостачання має майбутнє так як впровадження такої системи призводить до економії енергоносіїв, фінансових ресурсів, а також зменшує шкідливі викиди в атмосферу та покращує екологічну ситуацію навколишнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1 .Гібридне опалення будинку [Електронний ресурс]. <https://alterair.ua/uk/solutions/gibridnoe-otoplenie-doma/#1.5>
2. Альтернативне опалення [Електронний ресурс]. <https://mycond-heatpump.com.ua/ua/alternativne-opalennya-ekonomnist/>

**Скрипай А.О.,
студентка юридичного факультету**

**Співавтор:
Іваниця А.В.,
к.ю.н., доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна**

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

З дня проголошення незалежності наша держава поступово виходить на сучасний демократичний рівень. З того часу відбувалися певні події, які уповільнювали даний процес. Демократія - це влада народу. У сучасному суспільстві зростає прагнення до гуманітарних людських цінностей, які вимагають великих свобод і прав для населення.

Значний внесок до дослідження цього питання зроблено представниками зарубіжних політологічних шкіл. Зокрема, йдеться про праці Н. Боббіо, Ю. Габермаса, Л. Даймонда, Д. Дзоло, Г. О'Доннела, К. Пейтмен, П. Розанвалона, Ж.-Ф. Ревеля, Ф. К. Шміттера, інших дослідників. Проблеми сучасної демократії потребують особливої уваги з боку теоретиків та практиків у посткомуністичних країнах. Таким країнам доводиться не лише долати інерцію попередньої не демократичної практики, але й, за влучним висловом Ж.-Ф. Ревеля, впроваджувати зразки демократії з суттєвими вадами, шляхи подолання яких не знайдені навіть країнами з тривалим демократичним досвідом [1, с. 425]. У результаті процес демократизації значно затягується, а відсутність адекватних відповідей на проблеми, що його супроводжують, призводить до перманентних „криз» демократії та неможливості задовольнити усі очікування від її ідеального образу. Серед вітчизняних вчених, що досліджують ці проблеми, варто відзначити В. Андрущенко, О. Бабкіну, А. Колодій, Ю. Левенця, Н. Латигіну, М. Михальченка, О. Скрипнюка, Ю. Шайгородського, Ю. Шведа та ін. Водночас здійснення подальших досліджень для вироблення чіткого бачення перспектив удосконалення демократичної практики залишається актуальним[2].

Перш за все, важливо звернути увагу на проблеми, що ускладнюють реалізацію демократичного принципу - демократії. Протягом століть він використовував представницьку систему, щоб гарантувати реалізацію волі народу, яка повільно переросла у загальне виборче право. Однак багато дослідників сьогодні стверджують, що важко говорити про досягнення громадянами найвищого рівня участі у створенні та здійсненні влади. По-перше, вибори дають громадянам лише епізодичну можливість висловити свою думку, а їх результати є скоріше поєднанням тих чи інших короткотермінових інтересів виборців, ніж це доречно. воля народу, яку можна представляти. По-друге, рівень політичної участі викликає сумніви у реальному представницькому характері обраної влади. Крім того, на практиці вплив громадян на своїх представників

досить ускладнений, що дозволяє представницьким органам від виборів до виборів працювати у режимі достатньої автономії. Таким чином, представництво у сучасній демократії стає скоріше механізмом заснування найвищого органу державної влади, для легітимації якого важлива участь великої кількості громадян, ніж ефективним способом втілення волі народу. У листопаді 2004 року в Україні відбулись президентські вибори. Чинний президент Кучма зникає через підозри у викраденні та вбивстві відомого журналіста Георгія Гонгадзе. Він намагався і надалі здійснювати контроль над прем'єр-міністром Януковичем. З іншого боку стояв Ющенко, який потрапив у центр уваги як людина, що сподівається на демократизацію. У першому голосуванні голосів більшості не було, тому вони зіткнулися з цим у фінальному голосуванні. Опитування призвело до переваги Ющенка на 11%, але ЦВК оголосила попередній підрахунок перемоги Януковича. Прихильники Ющенка негайно розпочали рух громадянського протесту проти результатів фальсифікацій виборів та фальсифікації голосів. Фактично, за два місяці до виборів сталася навіть трагедія, в якій шкіра Ющенка була серйозно пошкоджена підозрою на спроби отруєння з боку російського втручання.

Сотні тисяч людей зібрались у столиці Києві перед будівлею парламенту Майдану (Незалежності). Помаранчевий колір, який раніше символізував волонтерів Ющенка, тепер став кольором свободи та справедливості. Помаранчева революція на певний час урівноважила суспільні настрої, політична верхівка почала прислухатися до виборців. Проте, це породило розвиток популізму, який не сприяв реформам. Подальше розчарування громадян у політиці Віктора Ющенка повернуло до влади Віктора Януковича, каденція якого достроково скінчилася внаслідок тримісячної Революції Гідності 2013–2014 років.

Проблему сьогодення, яку не може вирішити демократія є соціальна нерівність. Соціальна нерівність включає всю гаму: соціально-економічне, соціально-політичне і правове. Тому маємо проблеми дискримінації не тільки майже всіх груп населення, а й тотальної бідності всього суспільного життя. Є локально-ситуативні відмінності та нерівності - вони спостерігаються в будь-якому суспільстві, але не призводять до глобальних конфліктів. Наприклад, після Чорнобильської катастрофи величезна кількість людей було вибито з усталеного повсякденного життя: втрата звичного природного, культурного і господарського середовища, рідного дому й обійстя, переселення в незвичні умови. Все це призвело до соціальної нерівності між потерпілими та іншими українцями. Ряд дослідників, аналізуючи проблеми, пов'язані з демократичним процесом, звертають увагу на внутрішні парадокси, властиві самій природі цього феномену. Зокрема, Л. Даймонд виокремлює три таких парадокси: „суперечність між згодою та ефективністю» (щоб бути стабільною та успішною демократія повинна мати підтримку суспільства, проте така підтримка в свою чергу залежить від ефективності демократії); „суперечність між представничістю та керованістю» (керованість вимагає достатньої концентрації та автономії влади, що загалом суперечить потребі в підзвітності влади, контролі та нагляді народу та його

представників за її діяльністю); „суперечність між конфліктом і консенсусом» (для розвитку демократії необхідними є політична конкуренція та конфлікт, хоча у разі інтенсифікації ці явища можуть підірвати її стабільність) [3, с. 92–102]. Тема соціальної нерівності сприймається і оцінюється громадянами з урахуванням багатьох компонентів. Це культура, мова, релігія, освіта, знання прав, законів. Найбільше страждають від нерівності бідні люди. Це нерівні можливості у веденні бізнесу, в образі, стилі і якості життя. Малозабезпечені люди майже всі кошти витрачаються на харчування. Україна - одна з 12 республік колишнього СРСР і країна з перехідною економікою. З самого початку економічних реформ, спрямованих на неолибералізацію і приватизацію, Україна і інші країни колишнього СРСР у Східній Європі, на Кавказі та в Центральній Азії зазнали глибокі перетворення. За радянських часів жителі цих країн традиційно користувалися дуже високим рівнем соціального захисту. Нова ринкова економіка породила такі явища, як проституція, безпритульність і постійно зростаюча бідність. Сьогодні в Україні є невелика кількість багатих людей, які після приватизації загальних товарів, таких як фабрики, фабрики і шахти, тепер намагаються приватизувати загальні ресурси, такі як ліси, озера, джерела, газ, нафту і навіть річки. Є також дуже велика кількість бідних людей, яке стрімко зростає. Згідно з офіційною статистикою, рівень бідності в Україні становить 27%. Але альтернативні опитування незалежних вчених показують, що реальні показники бідності в Україні набагато більші.

Можемо зазначити що, розвитку демократії в Україні гальмують такі основні проблеми: посилення протистояння між державними установами та конфліктів у політичній системі держави; відокремлення влади та їх посадових осіб від електорату, який суттєво відірваний від нагальних потреб державного та соціального розвитку; знищення традиційних комунікацій між виборцями та обраними представниками у Верховній Раді України та місцевих радах; виключення з положень передвиборчих програм політичних партій, представники яких сиділи в органах державної влади; відсутність прозорості у процесі підготовки та прийняття рішень виборними органами влади; прийняття законів, статутів та місцевих нормативних актів, які прямо чи опосередковано ускладнюють або руйнують процедури, спрямовані на максимізацію участі громадян у процесах прийняття рішень; фактична відсутність політичної відповідальності депутатів різних рівнів рад перед електоратом; швидке падіння довіри до представницької влади та апатія громадськості.

Отже, демократія являє собою такий спосіб організації влади, при якому суспільство має можливість на регулярній основі за допомогою юридично закріплених ненасильницьких процедур коригувати діяльність управителів. Демократія є основоположним фактором сталого економічного розвитку, і, за відповідними змінами, це може сприяти країні до критичних ситуацій, коли не може бути більше можливостей щось змінити, вона буде необхідною для економічного розвитку. У інтегрованій глобальній економіці, де фінансові кризи в одній країні або регіонах з більшою імовірністю посилення по всьому світу, демократія - у її найширшому та найглибшому сенсі - є найкращою гарантією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ревель Ж.-Ф. Відживлення демократії / Ж.-Ф. Ревель ; перекл. з фр. З. Борисюк та О. Хоми ; заг. ред. О. Хоми. Київ : Вид-во „Часопис „Критика», 2004. 592 с.
2. Андрійчук Т. Сучасна демократія: проблеми та перспективи розвитку. *Політичний менеджмент*. 2012. № 4-5. С. 50-57.
3. Даймонд Л. Три парадокси демократії. Київ: Смолоскип, 2005. С. 92-104.

**Соляник Тетяна Ігорівна,
студентка III курсу групи КЮс-2018
Коледж ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: к. ю. н. Бабецька І. Я.
м. Івано-Франківськ**

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Право інтелектуальної власності - це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цивільним кодексом та іншим законом. [1]

Інтелектуальна власність – частина цивільного права, що включає чотири сфери прав: авторське право і суміжні права; промислову власність; права на засоби індивідуалізації суб'єктів цивільного обороту; права на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. В той же час, виходячи із тотожності форм та способів охорони прав, три останні групи іноді поєднують в одну – промислова власність. Промислова власність охоплює досить широке коло об'єктів, що знайшли застосування в міжнародному торговому обороті. [2, с. 20]

Згідно із ст. 421 ЦК України суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності.

Термін «творець» за своїм змістом можна вважати аналогічним терміну «автор об'єкту права інтелектуальної власності». Творець (автор) – це фізична особа, творчою працею якої створений об'єкт права інтелектуальної власності.

Юридичні особи не можуть створювати об'єкти права інтелектуальної власності, це можуть зробити лише працюючі у них фізичні особи. Проте, юридичній особі може належати комплекс майнових прав інтелектуальної власності, і в цьому випадку юридична особа може бути, як і творець (автор), суб'єктом права інтелектуальної власності за договором або законом. [3, с. 20]

Одна з основних властивостей права інтелектуальної власності полягає в тому, що вона повинна приносити матеріальну чи іншу користь. Це може бути додатковий прибуток, отриманий від використання об'єктів права інтелектуальної власності у сфері матеріального виробництва. Іноді

інтелектуальна власність у явному вигляді може не приносити прибутку, але, створюючи певні перешкоди для конкурентів, полегшує тим самим просування власних товарів і послуг на ринок. Зрештою, результати творчої діяльності можуть сприяти духовному розвитку громадян. [2, с. 20]

Творча діяльність — поняття більш широке, ніж інтелектуальна діяльність. До поняття «результати творчої діяльності» чи просто «результати творчості» або «творчі результати» належать будь-які результати творчості. Результати інтелектуальної діяльності — це результати творчої діяльності. Але результати інтелектуальної діяльності обов'язково мають відповідати встановленим вимогам закону. Лише за цієї умови результати інтелектуальної діяльності можуть стати об'єктами інтелектуальної власності. У разі їх невідповідності вимогам закону вони не можуть стати об'єктами правової охорони.

Інтелектуальна діяльність і творча діяльність — це розумова діяльність. У такому аспекті ці два види діяльності збігаються. Але не будь-яка розумова діяльність є інтелектуальною чи творчою. Людина може розумово працювати, але творчого результату не досягти. Слід мати на увазі й те, що розумовою діяльністю займається багато людей і з розвитком суспільства їх стає все більше. Це — вчені, інженери, вчителі, лікарі та ін. Творчість, внаслідок якої з'являється щось нове, властива далеко не всім.

Отже, інтелектуальна діяльність відрізняється від творчої тим, що її результати неодмінно стають об'єктами правової охорони. Далеко не всі результати творчої діяльності стають об'єктами інтелектуальної власності і, отже, об'єктами правової охорони. [4, с. 20-21]

Результатом творчої діяльності є щось таке, чого ще не було — суспільно-історична унікальність. Цей результат має бути новим, оригінальним, він не може бути повторенням уже відомого. У цьому аспекті специфічною рисою творчості є саме те, що творча діяльність не може бути повторенням відомого, її результату завжди властива новизна. [2, с. 14]

Необхідною умовою для ефективного створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності є наявність в країні державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Формування такої системи переслідує подвійну мету. З одного боку, необхіднозаконним шляхом закріпити матеріальні і моральні права творців і власників прав на об'єкти права інтелектуальної власності, а з іншого боку — стимулювати в рамках державної політики творчу активність громадян, сприяти поширенню і застосуванню її результатів, заохочувати чесну торгівлю. [3, с. 25]

Слід мати на увазі, що громадяни до досягнення ними вісімнадцятирічного віку можуть тільки творити, тобто їх дієздатність обмежується лише здатністю до творчості. У зв'язку зі створенням того чи іншого результату інтелектуальної діяльності у його творця виникають певні авторські права і пільги. Розпоряджатися цими правами і пільгами неповнолітні автори можуть тільки в межах, установлених Цивільним кодексом України.

Неповнолітні творці будь-яких творів літератури, мистецтва, об'єктів промислової власності наділяються такими ж правами, що і їхні повнолітні

колеги. Вони мають право на авторство, на ім'я, на винагороду за використання їхніх творів чи об'єктів промислової власності та інші права і пільги.[2, с. 23]

В законодавстві розрізняють дві основні форми захисту прав інтелектуальної власності – юрисдикційну і неюрисдикційну.

Юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності полягає в тому, що особа, права якої порушено, звертається за захистом порушених прав до суду, інших компетентних державних органів, уповноважених вжити необхідні заходи для відновлення порушених прав і припинення правопорушення.

У рамках юрисдикційної форми захисту прав, в свою чергу, виокремлюють загальний (судовий) і спеціальний (адміністративний) порядки захисту порушених прав інтелектуальної власності.

Не юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності передбачає дії юридичних і фізичних осіб щодо захисту прав інтелектуальної власності, які здійснюються ними самостійно (самозахист), без звернення за допомогою до державних або інших компетентних органів. Це може бути відмова здійснити певні дії, що не передбачені укладеним ліцензійним договором, або відмова від виконання договору в цілому.

Обрані засоби самозахисту прав не повинні суперечити закону та моральним засадам суспільства. При цьому, способи самозахисту прав мають відповідати змісту цих прав, що порушені, характеру дій, якими вони порушені, а також наслідкам, що спричинені цим порушенням. Способи самозахисту можуть обиратися особою чи встановлюватись договором або актами цивільного законодавства.[3, с. 54-55]

Соціально-економічний розвиток України значною мірою залежить від ефективності інтелектуальної, творчої діяльності. Розвиток суспільства переконливо підтверджує, що головним чинником сталого економічного розвитку держави може бути тільки зростання інтелектуального потенціалу нації і, в першу чергу, впровадження науково-технологічних новацій, що суттєво впливають на обсяги та якість виробництва і споживання.

Прогресивний розвиток будь-якої сфери діяльності людини: промисловості, агропромислового комплексу, охорони здоров'я, культури неможливий без належного науково-технічного забезпечення і духовного розвитку суспільства. Це тісно пов'язані між собою процеси, які, в свою чергу, взаємозалежні. Тому однією з головних проблем, яка потребує постійної уваги й підтримки з боку держави, є належне використання інтелектуального потенціалу нації.

Отже, одним з найголовніших завдань сьогодення є удосконалення та розвиток державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Інтелект, знання і творчий потенціал людини мають стати визначальними факторами розвитку українського суспільства.[5, с. 6]

Виходячи з вище викладеного, вважаємо, що найбільшою цінністю сучасного цивілізованого світу є людина, її права та свободи. Конституцією України громадянам гарантується свобода наукової, технічної, літературної, художньої творчості, захист права інтелектуальної власності, моральних і

матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Кожний громадянин має право вільно безперешкодно використовувати результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Необхідною умовою для безперешкодного створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності є наявність в країні ефективної зрозумілої державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Формування такої системи переслідує мету: законним шляхом закріпити матеріальні і моральні права творців і власників прав на об'єкти права інтелектуальної власності, а також стимулювати в рамках державної політики творчу активність громадян, сприяти поширенню і застосуванню її результатів, заохочувати добросовісну конкуренцію та розвиток економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. 2003. № 40–44. Ст. 356
2. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студент. вищ. навч. закл.] / За загальною редакцією канд. Юри д. наук, доц. Нестерцової - Собакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
3. Доріс Лонг, Патриція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С.: Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник. К.: «К.І.С.», 2007. 448 с.
4. Право інтелектуальної власності О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук Видавничий Дім «Ін Юре», 2007, с. 20-21
5. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник – Харків: ХНАМГ, 2008. – 149 с., с.6

Смоляр А.В.,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник: Наливайко Л.Р.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

ГЕНДЕРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ

В Європейських країнах поняття гендерного бюджетування не є чимось новим на відміну від України. Дивлячись на досвід країн ЄС можна впевнено зауважити що розподіл бюджету з урахуванням гендерних особливостей є невід'ємною ланкою в законодавстві кожної країни.

Щодо України то досвід країн Європи став певним поштовхом до змін в формуванні гендерного бюджету, але тільки на місцевому рівні. Державний механізм України є політично слабким, оскільки проблеми гендерної рівності не є важливими для уряду, влада негативно відноситься до гендерних цінностей тільки для того аби заощадити бюджетні кошти. Особливо важливим є проблема у тому що державні гендерні пріоритети не закріплені в бюджеті, через це немає чітко визначених коштів для їх реалізації в цілому.

Гендерне бюджетування представляє собою гнучкий механізм ухвалення управлінських рішень для забезпечення справедливого розподілу ресурсів в інтересах різних соціальних груп населення, забезпечуючи функціонування бюджетної системи як ефективного інструменту реалізації соціальної справедливості та гендерної рівності [1, с. 7].

Гендерні дослідження в Україні показали що проблематика встановлення гендерного бюджетування є не до кінця розкритою. Не дивлячись на це можливо виокремити цілу низку проблем які заважають впровадити гендерний бюджет на законодавчому рівні. Особливо актуальними є питання відсутності фахівців які володіють саме такими навичками які необхідні у здійсненні гендерного аналізу та дефіцит статистичних даних у розподілі за статтю.

Ретельне вивчення досвіду різних країн у впровадженні гендерного бюджетування та практична робота в Україні дає можливість узагальнити підходи до проведення гендерного бюджетного аналізу [2]. Загальна схема роботи гендерного бюджетного аналізу в рамках місцевих проєктів виглядає таким чином: Крок 1. Визначення гендерних проблем у галузі: аналіз ситуації; Крок 2. Збір інформації про програми, що підлягають аналізу; Крок 3. Проведення гендерного аналізу програм (заходів, послуг); Крок 4. Проведення гендерного аналізу бюджетних видатків; Крок 5. Формування цілей і рекомендацій із посилення гендерної рівності [2].

Гендерне бюджетування насамперед підтримує гендерну рівність та створює сприятливі умови для її реалізації. Встановлення гендерного бюджету дає змогу чітко аналізувати як саме доходи цього бюджету впливають на соціальне становище та елементи гендерної рівності між жінками та чоловіками.

Гендерне бюджетування є досить результативним при середньостроковому плануванні, а якщо правильно застосувати процедуру, то можна суттєво поповнити місцеву скарбницю. Щодо видатків у гендерному бюджеті, то основними є статті, що забезпечують рівну оплату праці, захист дитинства та материнства, зайнятість та безробіття та інші [3].

Гендерне бюджетування являється одним із найвпливовіших інструментів які лежать в основі гендерної політики країни. Метою гендерної політики України є регулювання уподобань, можливостей та вимог усіх груп чоловіків і жінок в різних сферах їх життєдіяльності.

Запровадження принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері державних фінансів передбачає здійснення необхідних змін у законодавчому забезпеченні, що регламентує бюджетний процес в Україні на державному і місцевому рівнях [4].

Таким чином, впровадження гендерного бюджетування в законодавство є вкрай необхідним. Це дає змогу якнайкраще відтворити гендерну рівність та реалізувати найкращі умови для забезпечення справедливого використання ресурсів в країні як для чоловіків так і для жінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні: теорія і практика : метод. посіб. Київ : ФОРМ Кліменко, 2016. 92 с.
2. Гендерний бюджетний аналіз програм, які фінансуються з державного та місцевих бюджетів. Київ, 2016. URL: http://dsmsu.gov.ua/postor_nkova_vers.pdf
3. Белец Ж. А. Гендерне бюджетування в Україні як складова механізму забезпечення рівності чоловіків і жінок. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2013. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2013_1_3
4. Коляда, Т. (2019). ГЕНДЕРНО-ОРИЄНТОВАНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*, (3), 80-88. <https://doi.org/10.33244/2617-5932.3.2019.80-8>

Старик-Блудова А.Ю.,

студентка юридичного факультету

Співавтор:

Савіщенко В.М.,

д.ю.н., доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА

Як наука, юридична психологія уточнює сутність і сутність психології, її загальні закономірності та основні психологічні процеси, а також властиві атрибути юристів. Це пов'язано не тільки з психологічною особистістю юриста, але й з його розумінням соціально-психологічних явищ у суспільстві, вмінням користуватися різними психологічними прийомами та розумінням психології інших людей.

Досвідчений юрист повинен вміти використовувати такі психологічні категорії, як натхнення, мотивація та бажання. Вони представляють психологію праці та управління. Юристи повинні вміти знаходити способи зняти психологічний стрес, подолати перешкоди та використовувати свої позитивні емоції для визначення кар'єрних інтересів. У свою чергу, це може підвищити ефективність, креативність, спостережливість та активізувати когнітивні процеси.

Стимулювання всіх цих якостей позитивно впливає на професійну діяльність юристів[1].

Що стосується психологічної культури, можна сказати, що вона передбачає наявність у юристів високих особистісних психологічних якостей. Для того, щоб знайти баланс між зовнішніми та внутрішніми психологічними процесами, юристи повинні постійно вдосконалювати свої психологічні знання. Але цього недостатньо. Адже навіть якщо юрист має достатню психологічну якість як особистість, але не знає, як застосувати це до професійної діяльності, це не матиме психологічного впливу на ефективність громадян, що негативно позначиться на всій юридичній діяльності. Тому важливо поєднувати теорію з практикою.

Рекомендується визначати характеристики юридичного типу відповідно до особистості спеціаліста. У зв'язку з цим існує чотири типи психологічної культури юристів.

Отже, для юриста з сангвіністичним темпераментом характерні активні, сильні дії, але порядок та рівновага все ж домінують. Такі юристи швидко виходять на зв'язок із співрозмовниками, надають послуги та динамічно вирішують проблеми. Вони швидко впроваджують правові норми та керують юридичними справами, не викликаючи жодних конфліктів.

Холерик трохи схожий на сангвініка. Спільне у них – сильна нервова система. Це дозволяє працювати в особливих умовах і виконувати більш складні завдання. Однак спеціаліст-холерик також має деякі неприйнятні характеристики, такі як гарячкуватість, дисбаланс та дратівливість, що вимагає постійного контролю. Хоча він завжди знайде вихід із неприємностей, через свій ентузіазм такий юрист може прийняти неправильне рішення, що дуже небезпечно.

Флегматик-юрист має стабільну психологічну культуру. Хоча таким юристам для його вдосконалення потрібно більше часу, ніж іншим, ви можете бути впевнені, що отримані знання будуть надійними та тривалими. Характерним для таких юристів є те, що їх поведінка обмежена, стримана. Зазвичай їм важко втратити психологічну рівновагу. Позитивним є те, що флегматики юристи завжди розглядають усі можливі варіанти, перш ніж приймати рішення, а потім вибирають найкращий варіант. Зазвичай таке рішення є правильним. Однак недоліком є те, що флегматики не можуть розрізняти професійну діяльність та ефективність мислення, тобто їм потрібно більше часу, щоб робити пропозиції та знаходити рішення проблем. Зазвичай це надійні працівники, на яких можна розраховувати юридичні послуги [2].

Меланхолійний юрист переживає, що про нього думають інші. Зауваження чи пропозиції сприймають насторожено. Ось чому їм потрібно знайти особливий спосіб використання тактового діалогу. Завдяки дуже тонкій психологічній культурі юристів такого темпераменту, вони мають тонкі внутрішні переконання. Це може змусити спеціаліста-меланхоліка приймати юридичні рішення, важкі для розуміння навіть колегам [3].

Що стосується психологічних та культурних норм юристів, професіонали можуть формулювати власні норми.

Отже, ми можемо зробити такий висновок, що психологічна культура дуже важлива, як для юристів при здійсненні своєї професійної діяльності так і для майбутніх юристів. Ця культура передбачає наявність у юристів високих особистісних психологічних якостей. Для того, щоб знайти баланс між зовнішніми та внутрішніми психологічними процесами, юристи повинні постійно вдосконалювати свої психологічні знання. Але цього недостатньо. Адже навіть якщо юрист має достатню психологічну якість як особистість, але не знає, як застосувати це до професійної діяльності, це не матиме психологічного впливу на ефективність громадян, що негативно позначиться на всій юридичній діяльності. Тому важливо поєднувати теорію з практикою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сливка С.С. Юридична деонтологія: Підручник.-Вид. 3-тє, перероб. І доп.-К.: Атіка,2015, 296 с.
2. ГусаревС.Д.,Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч.посіб. К.:Знання,2008, 655 с.
3. Кондратьєв Р. Юридична психологія: Підручник. Київ., 2000

Степанова А.О.,
студентка юридичного факультету
Науковий керівник:
Чепік-Трегубенко О.С.,
к.ю.н., доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТАТУСУ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

З кожним роком в Україні чисельність іноземців зростає, це пов'язано з цілою низкою причин, наприклад, доступна освіта, питання працевлаштування або інвестицій, міграційні процеси, певні соціальні чи природні проблеми на території батьківщини, відрядження тощо. Тож, визначення конституційно-правового статусу іноземців є дуже важливим аспектом, оскільки кожна людина повинна перебувати під захистом закону.

Практичні та теоретичні питання та завдання конституційно-правового статусу іноземців на території України досліджували такі учені, як С. Константінов, С. Бритченко, В. Яворський, О. Копиленко, Ю. Тодика, М.В. Буроменський, І. Ковалишин, О. Кузьменко, О. Малиновська Ю. Римаренко, В. Євінтов, Є. Петров, В. Погорілко, В. Шаповал, О. Фрицький, С. Чехович, Ю.

Шемшученко, М. Шульга, та інші. Віддаючи належне авторам щодостворення теоретичних основ інституту правового статусу іноземців та осіб без громадянства, варто зазначити, що питання співвідношення понять їх правового статусу й правового режиму в Україні не досліджувалося [1].

Вчений Є. Петров дає визначення конституційно-правовому статусу іноземців, що перебувають на території України, як юридично закріплене в Конституції України та у міжнародних актах і договорах, а також у вигляді іншого національного законодавства становище іноземних громадян в Україні, що являє собою своєрідну групу правових норм, які закріплюють правовий режим, гарантії і основоположні принципи, які характеризують поведінку іноземців у процесі реалізації ними свобод, законних інтересів і прав виконання обов'язків на території України [2].

Ю. Тодика звертає увагу на своєрідний характер правового статусу іноземця в будь-якій країні, оскільки він складається з двох елементів: правового статусу громадянина своєї держави та правового статусу іноземця. Водночас іноземець та особа без громадянства підпадає під дію суверенної влади держави, на території якої перебуває, тобто підпадає під її юрисдикцію, повинен додержуватися конституції й законів країни перебування [3]. У цьому висловлюванні прослідковується розмежування правового режиму та правового статусу правового режиму іноземців через певну юрисдикцію законів країни, в якій вона перебуває.

Проаналізувавши усі наведені висловлювання, можна дійти такого висновку, що конституційно-правовий статус іноземців являє собою певний вид правового регулювання конституційних відносин, які виражені у комплексі нормативно-правових засобів (правових обмежень, заборон, стимулів, зобов'язань, дозволів, загальнодозвільного й дозвільного порядку регулювання тощо), за допомогою яких встановлюється межі їх правової самостійності, певна міра жорстокості правового регулювання, а також певний рівень допустимої активності суб'єктів, згідно з політикою держави, що до забезпечення правового статусу іноземців залежно від того в якій країні вони перебувають.

Головні принципи і засади статусу іноземців на території України закріплені в ст.26 КУ й деталізовані в законах України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Конституційно-правові акти, які визначають зміст конституційно-правового статусу іноземців, містять норми адміністративного змісту, які забезпечують реалізацію їхніх прав та обов'язків шляхом який передбачений законом адміністративно-правових процедур, у яких виявляється деталізація змісту відповідних правових режимів у різних сферах державного управління [4].

Особливість конституційно-правового статусу іноземців обумовлена безпосередньо його змістом, до складу якого входять конституційні принципи, права, обов'язки та свободи, правосуб'єктність, деякі спеціальні права і обов'язки для іноземців, які утворюються в результаті тимчасового чи тривалого зв'язку з державою на території якої вони перебувають.

Правовий статус іноземних громадян є самостійною категорією, через це, саму структуру зазначеного елементу складають окремі взаємопов'язані але у той

час самостійні статуси: 1) конституційно-правовий статус біженців; 2) конституційно-правовий статус іноземних громадян; 3) конституційно-правовий статус іммігрантів на території України. Реалізацію яких країна забезпечує за допомогою встановлення відповідних правових режимів.

Можна дійти такого висновку, що конституційно-правовий статус іноземців являє собою певний вид правового регулювання конституційних відносин, які виражені у комплексі нормативно-правових засобів, якими встановлюється певна міра жорсткості правового регулювання, межі їх правової самостійності, а також певний допустимий рівень активності суб'єктів, відповідно до політики держави, з приводу забезпечення правового статусу іноземців залежно від країн їх прибуття. Ці положення є переважно статичними та закріплені на законодавчому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Грабильніков А. В. Конституційно – правовий статус і правовий режим іноземців та осіб без громадянства в Україні: співвідношення понять. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 6. 2015. 257 с.
2. Петров Є.Ю. Конституційно-правовий статус іноземців в Україні та механізм його забезпечення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право»; Харківський національний університет внутрішніх справ. Х., 2013. 21 с.
3. Колісника В.П. та Барабаша Ю.Г. Конституційне право України: підручник. Х.: Право, 2008. 416 с.
4. Настюк В.Я. Адміністративно-правові режими в Україні: монографія. Х.: Право, 2009. 128 с.

**Стефурак Вікторія Романівна,
студентка II курсу групи Юс-2019
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник: к. ю. н. Бабецька І.Я.
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

У сучасному суспільстві важко переоцінити ту роль, яку відіграє інформація в процесі його розвитку. На даний момент інформація стала основним ресурсом людства, базою соціального і технічного розвитку, адже в сьогоденні потрібно не тільки швидко знайти потрібну інформацію, але й знати як захистити власну. Усі правові відносини, що пов'язані з інформацією регулюються багатьма галузями права. Серед них конституційне, цивільне, трудове, адміністративне, кримінальне. І в кожному з них інформація розкривається з урахуванням всіх особливостей.

Згідно статі 177 Цивільного кодексу України інформація виступає як один із видів об'єктів цивільних прав. Положення про оборотоздатність об'єктів цивільних прав законодавство поширює також і на інформацію, тому вона може вільно відчужуватися або переходити від однієї особи до інших в порядку

правонаступництва чи спадкування або іншим чином якщо вона не вилучена з цивільного обороту, або не обмежена в обороті, або не є невід'ємною від фізичної чи юридичної особи. Саме поняття інформація на нормативному рівні це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.[5]

Відповідно до статті 10 Закону України «Про інформацію» існують такі види інформації за змістом: інформація про фізичну особу; інформація довідково-енциклопедичного характеру; інформація про стан довкілля (екологічна інформація); інформація про товар (роботу, послугу); науково-технічна інформація; податкова інформація; правова інформація; статистична інформація; соціологічна інформація; інші види інформації.[1] Однак не всі види інформації є об'єктами будь-яких правових зв'язків і мають властивості об'єкта цивільних прав. Загальнодоступна інформація, для якої характерна така ознака, як спільність для всіх, не виступає як об'єкт цивільних прав.

Особливості інформації як об'єкта цивільних прав полягають у такому. Перш за все інформація є благом нематеріальним, хоча і має матеріальні носії (дискета, магнітна плівка, папір тощо). За своїми фізичними властивостями інформація є благом неспоживним, тому що її використання за призначенням не призводить до зменшення її обсягу чи фізичного знищення. Інформація може тільки морально застаріти і тому або залишитись невитребуваною, або, у разі необхідності, замінюватись на більш актуальну. Важливою особливістю інформації є різноманітність форм її фіксації, використання, поширення тощо. Крім цього, законодавство, з одного боку, закріплює право громадян України на інформацію, закладаючи підвалини розвитку інформаційної діяльності у суспільстві, а з другого — забезпечує правові форми захисту прав суб'єктів цих правовідносин.[6]

Характеристику інформації як нематеріального блага вважаємо вирішальною (конститутивною) для визначення її місця в системі об'єктів цивільних прав. Названа ознака знайшла відображення в ЦК України, який відносить інформацію до групи нематеріальних благ, перелік яких міститься у гл. 15 «Нематеріальні блага». Загалом фіксацію положень про інформацію як об'єкт цивільних прав варто розцінювати як значне досягнення вітчизняної цивілістики й велику заслугу розробників ЦК України, що в середині 90-х років спрогнозували розвиток інформаційної сфери суспільства, можливість і необхідність її правової охорони через систему цивільного законодавства. Поряд із нематеріальним характером інформації ще однією важливою її ознакою є можливість оборотоздатності, точніше, можливість надання прав на інформацію іншим особам на підставі цивільно-правових договірних зобов'язань. Названу ознаку вважаємо принциповою для розуміння цивільно-правової природи цього об'єкта суб'єктивних прав. [2]

Правовий режим інформації та межі його дії є визначальною основою для встановлення взаємодії між державною владою, особою та суспільством, важливим інструментом формування балансу між потребою у вільному обміні інформацією і припустимими обмеженнями щодо її поширення. За режимом

доступу розрізняють загальнодоступну інформацію та інформацію з обмеженим доступом. Остання поділяється на конфіденційну і таємну. [3] Конфіденційна інформація — це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюється за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов. Таємна інформація — це інформація, яка містить відомості, що становлять державну та іншу передбачену законом таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, державі та суспільству. Порядок обігу та захисту таємної інформації визначається відповідними державними органами за умови додержання вимог, що встановлюються законом. [4]

Підсумовуючи все вищенаведене, можу сказати, що інформація є безпосередньо об'єктом цивільно-правових відносин, тобто це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Закон України «Про інформацію» та Цивільний кодекс України є основними нормативними документами, в яких формуються основні принципи і засади, які регулюють широке коло суспільних відносин, що виникають з створенням, поширенням та використанням інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р.// Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст.650.
 2. Кодинець А. О. Інформація як об'єкт цивільно-правової охорони / А. О. Кодинець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2016. Вип. 39(1).С. 58-61. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_39\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_39(1)_16).
 3. Кулініч О. О. Інформація як об'єкт цивільних прав / О. О. Кулініч// Університетські наукові записки. 2005. № 3. С. 126-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2005_3_24.
 4. Мазур О.С. Цивільне право України: Навч. пос. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с. С. 76
 5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної ради України. 2003. № 40–44. Ст.356.
- Цивільне право : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Х. : Право, 2011. Т. 1. 656 с. – С.243

**Стремецька А.О.,
студентка II курсу, група 8,
Факультет міжнародної торгівлі та права
Науковий керівник: к. ю. н., доцент кафедри правового
забезпечення безпеки бізнесу
Шведова Г. Л.
Київський національний
торговельно-економічний університет,
Київ, Україна**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ЗАХОДІВ ПРОБАЦІЇ В УМОВАХ ЇЇ РОЗВИТКУ

Закон «Про пробацію» дає визначення її видам, серед яких пенітенціарна пробація – це підготовка осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення з метою трудового і побутового влаштування таких осіб після звільнення за обраним ними місцем проживання. Метою пробації є забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення засуджених, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинувачених, з метою прийняття судом рішення про міру їхньої відповідальності [2]. Згідно з Рекомендацією СМ/Рес (2010)1 Комітету Міністрів державам-членам про Правила Ради Європи про пробацію метою служби пробації є «зменшення повторних засуджень шляхом встановлення позитивних взаємин з правопорушниками для здійснення контролю (включаючи нагляд в необхідних випадках), керівництва і надання їм допомоги, а також залучення їх в суспільне життя. Таким чином, пробація сприяє забезпеченню безпеки суспільства і справедливому здійсненню правосуддя» [5, с.134]. Вважаємо, що в даному положенні пенітенціарній пробації приділено більшу увагу, зокрема в контексті «надання допомоги» та «залучення в суспільне життя». Отже, європейська практика намагається досягти тієї пріоритетної суспільної безпеки перш за все не «тюремною репресією», а позитивними взаєминами з порушниками закону й поданням їм шансу повернення до нового повноцінного життя.

У проекті нового ККУ від 17.01.2021 за злочин передбачено основні види покарання у вигляді лише штрафу та ув'язнення (строкового та довічного), яке «полягає у строковому триманні та ресоціалізації засудженого в установі виконання покарання, встановлюється на строк від 3 місяців до 20 років, а за злочини проти міжнародного гуманітарного права, пов'язані з умисним позбавленням життя людини, до 30 років». Пробацією є визначені цим Кодексом контрольні, реінтеграційні та наглядові засоби, що передбачають обмеження у реалізації прав чи свобод людини та застосовуються до особи, засудженої обвинувальним вироком суду за вчинення злочину, з метою убезпечення суспільства та спонукання цієї особи до правослухняної поведінки». Згідно зі ст. 3.4.1. пробація застосовується до особи, щодо якої:

- а) призначено штраф як основне покарання;
- б) не виконується призначене під умовою ув'язнення на певний строк;
- в) відстрочено виконання призначеного покарання у зв'язку з особливою обставиною;
- г) зупинено під умовою виконання невідбутої частини ув'язнення на певний строк;
- д) зупинено під умовою виконання довічного ув'язнення;
- е) встановлено високий ризик вчинення нового злочину після відбуття нею покарання за умисний злочин 5-10 ступенів.

У наступній статті також зазначено, що реінтеграційними є засоби пробації у виді покладення обов'язку:

- а) брати участь у складанні та реалізації індивідуального плану реінтеграції в суспільство;
- б) виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою;
- в) працевлаштуватися або за направленням уповноваженого органу з питань пробації звернутися до органу державної служби зайнятості для реєстрації як безробітного та працевлаштування, якщо особі буде запропоновано відповідну посаду (роботу);
- г) пройти навчання чи професійну підготовку;
- д) пройти курс лікування від розладу психіки або поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин або іншого соціально небезпечного захворювання;
- е) пройти курс консультацій у психолога;
- є) забезпечувати догляд за дитиною та її виховання.

Незважаючи на «новації» щодо ув'язнення, слово «пенітенціарний» згадується лише у ст. 3.4.7. «Пробаційний арешт», який є частковою ізоляцією особи від суспільства шляхом виконання нею обов'язку у вихідні, святкові дні та/або у нічний час у будні дні:

- а) не залишати житло, яке є місцем її проживання (домашній пробаційний арешт)
- б) перебувати у пенітенціарній установі (пенітенціарний пробаційний арешт). Арешт встановлюється на строк 1-6 місяців, за злочини, пов'язані із застосуванням насильства, – 6-12 місяців. Особливе закріплення у новому кодексі знайшли саме наглядові та контрольні засоби пробації, пенітенціарні – ні [3].

За підсумками розвитку пробації в Україні в 2019 р. в рамках пенітенціарної пробації її органами було отримано 11396 запитів від УВП (установ виконання покарань) щодо вирішення питань засуджених, які готуються до звільнення. У межах загальної кількості запитів, отриманих щодо конкретного напряму допомоги, позитивних відповідей щодо проживання – 82%, працевлаштування – 95%, соцпатронажу осіб до 35 років – 86% та влаштування до спецустанов осіб старше 35 років – 73% [6]. Задля вдосконалення системи виконання покарань та її приведення до європейських стандартів, для беззаперечного дотримання прав людини і громадянина, гуманізації кримінально-виконавчого механізму 27.05.2020 між Департаментом з питань

виконання кримінальних покарань, ДУ «Центр охорони здоров'я ДКВС України», ДУ «Центром пробації» та благодійною організацією «ВІЛЬНА ЗОНА» підписано Меморандум про співпрацю. У межах реалізації пілотного проєкту щодо впровадження пенітенціарної пробації в органах і УВП в межах Меморандуму 24 районних підрозділів пробації співпрацює із 25 УВП щодо підготовки осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі на певний строк, до звільнення з метою спрямування зусиль на забезпечення ресоціалізації засуджених, надання соцпослуг, забезпечення реалізації прав та інтересів засуджених. 424 засуджених були охоплені проєктом, складено 308 оцінок ризиків та потреб, 307 індивідуальних планів підготовки до звільнення. Відсоток виконання заходів – 79%. Засудженими під час підготовки до звільнення пройдено 231 програму соцреінтеграції та курсів підготовки до звільнення. Отримано 473 послуги, відповідно до плану підготовки до звільнення. За результатами реалізації пілотного проєкту 149 колишніх засуджених успішно інтегрувалися в суспільстві [4].

Ягунов Д. маючи свої революційні для кримінального права погляди, вважає, що мета виправлення (реабілітації) є пенологічним реабілітаційним міфом. У переліку цілей класичного покарання реабілітація займає маргінальне становище, причому така маргінальність в системі будь-якої національної системи кримінальної юстиції має цілком природну основу на відміну від інших цілей кримінального покарання. Міфологізація реабілітації злочинців набуває ще більшого виміру з огляду на категорично негативний вплив соціальних інституцій на особистість по обидва боки ґрат. Тим не менш наявність саме такої мети виконує важливу символічно-інтегральну функцію, адже вона відповідає за збереження соцспрямування усієї пенальної системи [7, с. 207-208]. Дослідник Драган І., у свою чергу, не відкидає того, що покарання є найбільш витребуваним кримінально-правовим заходом, що застосовується державою для виконання завдань законодавства України про кримінальну відповідальність та поширеною формою здійснення кримінально-правової відповідальності. Тому дієвість інституту покарання значною мірою визначає ефективність реалізації кримінальних норм [1, с.81].

Тож, аналіз національних та міжнародних положень, свідчить, що роль пенітенціарної пробації в Україні після старту пенітенціарної реформи все більше недооцінюється, адже її заходи не знаходять свого закріплення та особливого вдосконалення з розвитком кримінального та кримінально-виконавчого права. Науковці продовжують дискутувати щодо доцільності мети-виправлення пенітенціарних заходів. Особисто ми все ж вважаємо, що в пенітенціарній пробації України соціальне начало має та повинно мати перевагу над правовим і не є чимось недосяжним, а, навпаки, пріоритетним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Драган І. Соціально-політична динаміка як чинник трансформацій інституту покарання та механізму його реалізації. *Evropskypoliticky a*

pravnidiskurz. 2018, Vol. 5, Iss. 3. С.81-87 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2018_5_3_13

2. Закон України «Про пробацію» з усіма змінами від 05.02.2015 №160-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/160-19#Text>

3. Контрольний текст (станом на 17.01.2021 року) Кримінальний кодекс України. Текст проекту нового Кримінального кодексу // Контрольний проект КК 17.01.2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2021/01/18/kontrolnyj-proekt-kk-17-01-2021.pdf>

4. Огляд результатів діяльності державної установи «Центр пробації» за 1 півріччя 2020 року // Офіційний веб-сайт пробації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1Fnp78Tdk4J1rjPgZD2IhfS1hNrLcZ1nu/view>

5. Рекомендація СМ/Рес (2010)1 Комітету Міністрів державам – членам про Правила Ради Європи про пробацію (Прийнята Комітетом Міністрів 20 січня 2010 року). Офіційний веб-сайт пробації України. Міжнародна практика // Міжнародні стандарти в пробації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.probation.gov.ua/?page_id=207

6. Розвиток пробації в Україні. Підсумки 2019 року // Офіційний веб-сайт пробації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1EfSjEmoBvIA_6cid-v23mHIYs5flvGEr/view

7. Ягунов Д. Сучасний стан та перспективи пробації в Україні: до питання філософії, цілей та показників. Evropskypoliticky a pravnidiskurz. 2018. Vol. 5, Iss. 4. С. 205-215 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2018_5_4_31

**Тарасенко Анастасія Вікторівна,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Науковий керівник: Семашко Тетяна Федорівна,
доктор філологічних наук, професор,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)**

СУЧАСНИЙ ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ТЕКСТ ЯК РІЗНОВИД ПУБЛІЦИСТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Публіцистика – рід творів, присвячених актуальним проблемам і явищам життя суспільства сьогодні, вона відіграє важливу політичну та ідеологічну роль як засіб вираження плюралізму громадської думки, зокрема, формується навколо гострих проблем життя.

У публіцистики є два основних призначення: утворювати громадську думку і викликати прагнення зміни або навпаки збереження дійсного суспільного ладу.

Важливою властивістю сучасної публіцистики є її науковість. «Сплав» науки і публіцистики виражається в прагненні журналістів всебічно осмислити підняте питання, дати зважену й точну оцінку висвітленому явищу, довести до кожного отримувача свою правоту, переконати його не безпідставними доказами, а цифрами, точними даними, логічними підтвердженнями, посиланнями на першоджерела. Поважне і глибоке дослідження суспільних непорозумінь, викликів свіжість думки і слова, достовірність – ось ознаки, які дозволяють говорити сьогодні про публіцистику як різновид ледь не наукової діяльності [7], де публіцистичному тексту належить особливе місце.

Метою статті є з'ясування змісту поняття «публіцистичний текст» як складника публіцистичної комунікації.

Поставлена мета зумовлює розв'язання таких **завдань**:

- з'ясувати поняття «публіцистичний текст»;
- провести паралель текст – публіцистичний текст – медіатекст;
- довести, що публіцистичний текст є провідним елементом публіцистичного спілкування.

Текст – це цілісний та закінчений мовленнєвий продукт, для якого задана прагматична настанова, це речення, об'єднані комунікативною цілісністю, смисловою завершеністю, граматичними, логічними і семантичними зв'язками.

Кожен текст має свій стиль. Наразі в сучасній українській мові виділяють 6 основних стилів: розмовний, публіцистичний, науковий, художній, офіційно-діловий та сакральний. Публіцистичний стиль, і його продукт публіцистичний текст, – це стиль засобів масової інформації: газет, журналів, телебачення, радіо, громадсько-пропагандистських видань. Без нього не обійтися, коли відбувається формування громадської думки, обговорення суспільно-політичних ідей або дебати, політична пропаганда та сприяння розвитку суспільства. Отже, публіцистичний текст розрахований відразу на великі маси, а також на кожного громадянина окремо. Його ознаками є широке використання наукових термінів та слів іншомовного походження, однозначність уживання слів, логічність та аргументованість при викладенні думок, чітка структуризація, часте використання складних речень із логічним зв'язком між частинами [5].

Науковці не єдині щодо визначення самого поняття «публіцистичний текст». Розбіжності спостерігаємо уже на рівні визначення тематики публіцистичних текстів: політична тематика, суспільно-політична тематику, гострополемічні твори. Ученюва В. вважає, що публіцистичним текстом можна назвати будь-яке звернення до широкої аудиторії з метою її політичної активізації [2, с. 43-44].

Публіцистичний текст є комунікацією і провідним елементом публіцистичного спілкування, бо це текст конвеєрного типу і та інформація, яка в ньому подана, одноразова і невідтворювана, точніше, актуальна тут і зараз. А оскільки сучасна інформація дуже швидко старіє, «строк життя новин корелює з

періодичністю ЗМІ і новий номер змушує забути про попередній», автор вивчає аудиторію, а аудиторії цікава позиція автора і сам автор [3].

Поняття «текст» і «публіцистичний текст» є відносними поняттями, зокрема, як рід і вид, тобто у публіцистичному тексті присутні певні набори текстових категорій (експресія і стандарт).

У той же час медіатекст виступає проміжною ланкою між текстом і публіцистичним текстом. Завдяки медіатексту відбувається масова комунікація. Сьогодні очевидно, що засоби масової комунікації (а також і продукти засобів масової інформації – медіатексти) набувають величезного значення в житті суспільства. Так, на думку німецького соціолога Нікласа Лумана, реальність сьогодні конструюється саме засобами масової інформації, і майже все, що ми знаємо про світ, отримуємо з них [6].

На думку Солганика Г., медіатекст – це різновид тексту, що належить до масової інформації, характеризується особливим типом автора, специфічною текстовою модальністю (відкрита мова, різноманітне прояв авторського Я), розрахований на масову аудиторію [4].

Інакше кажучи, медіатекст – це текст будь-якого медійного виду і жанру, завдяки якому здійснюється мовне спілкування в сфері масових комунікацій. Звідси, медіатекст висловлює загальну сутність таких паралельних феноменів масової комунікації, як «журналістський текст», «публіцистичний текст», «рекламний текст», «телевізійний текст», «інтернет-текст», «радіопередача», «спеціальний репортаж» тощо. Отже, сьогодні медіатекст набув статусу базової категорії в медіалінгвістиці як інструмент влади, і як знаряддя здійснення інформаційного диктату, і як спосіб когнітивної обробки соціуму й індивіда з метою формування особливої картини світу.

Оскільки для медіатексту загалом характерні логічна закінченість висловлювань, комунікативний намір та прагматична установка, тому зв'язки між поняттями «текст», «медіатекст» та «публіцистичний текст» можна охарактеризувати як взаємозамінні, а відтак, при аналізі типів і жанрів текстів за їхньою приналежністю до публіцистичних або журналістських, стає зрозумілим, що чіткої межі між цими текстами немає.

Отже, сучасний публіцистичний текст постає трансформованим текстом, який можна назвати різновидом класичного тексту, видом медіатексту, продуктом і засобом масової комунікації, різновидом публіцистичного спілкування у вигляді медіадискурсу, де стосунки автора і реципієнта діалогічні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кривоносов А. Д. PR-текст в системе публицистических коммуникаций: учебно-пособие. 2-е изд., доп. СПб.: Петербургское Востоковедение, 2002. 288 с.
2. Ученова В. В. Основные направления разработки теории публицистики. Учеб.-метод. пособие. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1978. 69 с.
3. Современный медиатекст: учебно-пособие / отв. ред. Н.А. Кузьмина. Омск, 2011. 414 с.

4. Солганик Г.К. К определению понятия «текст» и «медиа́текст». *Вестник Моск. ун-та. Сер. 10. Журналистика*. 2005. №2. С. 7-16.

5. Електронний ресурс: <https://znoclub.com/mova-ta-literatura/536-stili-suchasnoji-ukrajinskoji-literaturnoji-movi.html>

6. Електронний ресурс: https://shron1.chtyvo.org.ua/Luman_Niklas/Realnist_masmedia.pdf?PHPSESSID=1d1mpe8bnqk59kbn7ccgrhtgg5

7. Електронний ресурс: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%86%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0>

Устимчук В. П.,
здобувач ступеня вищої освіти магістр за спеціальністю
«Право» навчально-наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ, старший лейтенант поліції
Науковий керівник:
Бурак М. В. старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем протидії злочинності навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук
м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДІТЕЙ

За даними різних джерел, сексуальне насильство щодо дітей в Україні набуло тривожних масштабів. Вбачається, що сексуальне насильство, як один із видів домашнього насильства, що вчиняється над дітьми, за своїми наслідками відноситься до найтяжчих психологічних травм. Крім цього, через вікові особливості жертви, цей вид злочинності характеризується високим ступенем латентності. Водночас, злочини проти статевої свободи і недоторканності дитини дуже важко документуються, тому в світовій практиці вироблено спеціальні методи і методики опитування постраждалих дітей, які дають можливість зібрати максимально надійну і детальну інформацію, що дасть підстави притягти злочинця до відповідальності.

При цьому слід урахувати, що сексуальне насильство – вже велика травма для дитини, і кожне наступне згадування про ситуацію призводить до ще більшого травмування. Важливо збирати докази так, щоб якнайменше травмувати дитину. Власне, на початковому етапі розслідування сексуального насильства щодо дітей важливе значення має відігравати порядок призначення та проведення судових експертиз.

Так, важливим засобом встановлення нових фактичних даних і перевірки зібраних доказів під час досудового розслідування сексуального насильства щодо

дітей є судова експертиза. Висновок експерта є одним із найважливіших доказів під час досудового розслідування. Підстави проведення та порядок призначення експертиз щодо кримінального провадження передбачені КПК України, Законом України «Про судову експертизу» та Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженою наказом Міністерства юстиції України.

Під час розслідування фактів сексуального насильства щодо дітей, виникає потреба проводити судово-медичну експертизу, яка проводиться щодо потерпілої, підозрюваного, обвинуваченого. Судово-медична експертиза (акушерсько-гінекологічна) потерпілої особи дає можливість перевірити вірогідність заяви про статеві зносини, а також одержати докази вчиненого насильства, якщо таке було. Успіх проведення судово-медичної експертизи значною мірою залежить від того, скільки часу пройшло з моменту вчинення злочину. Наприклад, сліди статевих зносин можна виявити не пізніше 4-5 діб. Перелік питань, поставлених перед експертами, залежить від конкретної ситуації.

Судово-психіатрична експертиза проводиться із метою виявлення психічних захворювань у підозрюваного для визначення неосудності чи обмеженої осудності особи. Враховуючи дану категорію проваджень судово-психіатрична експертиза застосовується досить часто, адже люди, які вчиняють сексуальне насильство щодо дітей часто страждають на різні психічні розлади, такі як педофілія, ефебофілія, німфофілія та інші.

Тому важливо мати висновок експерта про психічний стан потерпілої й обвинуваченого, що має кримінально-процесуальне і кримінально-правове значення. На вирішення судово-психіатричної експертизи слідчий може ставити питання, що стосуються стану потерпілої й обвинуваченого.

Непоодинокими є випадки направлення потерпілої неповнолітньої особи на судово-психологічну експертизу, для встановлення психічного стану дитини та визначення характеру психологічної травми, що була завдана дитині в результаті розбещення, впливу пережитого стресу на подальший розвиток дитини та інших обставин, пов'язаних із психічним та психологічним станом дитини [1, с. 73].

Судово-психологічна експертиза призначається для вирішення таких питань: здатність указаних осіб правильно сприймати обставини, що мають значення для справи, та давати про них показання; можливість запам'ятати в конкретній ситуації прикмети зовнішності людини, предметів, ділянок місцевості тощо; наявність або відсутність стану фізіологічного афекту або іншого емоційного стану; психологічні особливості особи (темперамент, характер, потреби, інтереси тощо), чи усвідомлювала потерпіла особа значення дій, які вчиняли щодо неї тощо.

Що ж до потерпілого, то в залежності від слідчої ситуації, що склалася на певному етапі розслідування, в деяких випадках виникає необхідність проведення психолого-психіатричної експертизи потерпілого, адже дитина здатна фантазувати і має виникати слушне питання про сприймання слів потерпілого як істину чи як вигадку, фантазії, а для цього слід призначити відповідну експертизу.

Якщо говорити про випадки, коли підозрюваним є неповнолітній, йому також доцільно призначати психолого-психіатричну експертизу. Основним є таке питання: чи міг неповнолітній підозрюваний під час вчинення інкримінованого йому діяння усвідомлювати фактичний характер і суспільну небезпеку своїх дій або керувати ними, і якщо міг, та чи повною мірою.

Одним із найефективніших засобів під час доказування учинення підозрюваним сексуального насильства щодо дітей, зокрема, розбещення неповнолітніх є призначення судово-біологічної експертизи.

Судово-геномна експертиза – новий вид судово-біологічного дослідження, пов'язаний з ідентифікацією (ототожненням) людини на підставі спеціальних знань у галузі судової медицини та криміналістики, молекулярної біології та генетики людини. Тому деколи судово-геномну експертизу називають молекулярно-генетичною. Об'єктами дослідження судово-геномної експертизи є: плями біологічних речовин (крові, сперми, слини, поту, виділень з носа та ін.); частини (фрагменти) тіла (шкіри) людини; кісткові тканини; біологічні сліди, залишені на одязі, недопалках тощо [1, с. 72]. Також можуть бути призначені інші експертизи.

Резюмуючи викладене вище зазначимо, що судова експертиза є найбільш вагомою та кваліфікованою формою використання спеціальних знань під час розслідування сексуального насильства щодо дітей, можливості якої в процесі доказування не вичерпані й потребують комплексного дослідження, удосконалення та розроблення нових способів і методів виявлення, фіксації та вилучення слідів, а також методик їх дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авраменко С.М. Види експертиз, які призначаються при розслідуванні злочинів, пов'язаних із розбещенням неповнолітніх. *Актуальні питання публічного та приватного права в контексті реформування законодавства: Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 15-16 квіт. 2016 р.).* Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2016. С. 72-74.

**Федак Олег,
студент групи Юс-2019
Науковий керівник:
директор Науково-дослідного інституту
імені Академіка Івана Луцького,
доктор юридичних наук, професор
Луцький Роман
Університет Короля Данила
(м. Івано-Франківськ, Україна)**

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВІРНОГО ПРАВА В ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

В останні роки тенденція до підвищення ролі договору стала яскраво проявлятися. В першу чергу це пов'язано з корінним реформуванням економічної системи країни. Ключове значення для такого реформування мало визнання приватної власності і поступове зайняття нею властивого їй місця в ринковій економіці, звуження до необхідних меж державного регулювання господарських відносин, встановлення свободи вибору контрагентів та ін.

Договори, або *contractus*, були найбільш поширеним джерелом зобов'язань ще в римському праві. Під договором (*contractus*), розуміли лише ті домовленості (*conventions(pacta)*), які ґрунтувалися на погодженому волевиявленні право - і дієздатних суб'єктів, за умови, що ця погодженість була досягнута у формі, передбаченій законом, і що предмет її діяльності може знаходитися в межах зобов'язального права[3].

В праві Великобританії під договором розуміється обіцянка або ряд обіцянок, які підкріплюються силою закону. Більшість договорів мають форму домовленості, що складаються з взаємних обіцянок (двосторонні контракти(*bilateral contracts*)). Хоча можливі договори, коли лише одна сторона робить обіцянку і немає домовленості як такої (односторонні договори (*unilateral contracts*))[1].

Перше визначення договору, як підстави виникнення прав і обов'язків, відносить його до юридичних фактів. Відповідно договір повинен відповідати основній ознаці останніх – здатність породжувати правові наслідки (права та обов'язки). З вказаної точки зору договір знаходиться в одному ряду з односторонніми правочинами, з деліктами, юридичними вчинками та іншими юридичними фактами (ст.11 ЦКУ країни).

Договори відносяться до такого різновиду юридичних фактів, який називається правочинами. Звідси випливає, що договори є діями осіб, спрямованими на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків(п.1 ст.202 ЦК).

В ЦК УРСР 1922 року, як і в ЦК УРСР 1963 року прямо не давалось визначення договору.

Згідно ст. 26 ЦК УРСР 1922 р. правочини, тобто дії, направлені на встановлення, зміну або припинення цивільних правовідносин, можуть бути односторонні і взаємні (договори).

Угодами визнаються дії громадян і організацій, спрямовані на встановлення, зміну чи припинення цивільних прав або обов'язків. Угоди можуть бути односторонні і дво - чи багатосторонні (договори) (ст. 41 ЦКУ РСР1963р.).

Тому поняття договору розкривалось в науці Цивільного права через поняття правочину (угоди) і, відповідно, договором визнавалась угода двох чи більше осіб, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних правовідносин [2].

На відміну від попередніх кодексів новий Цивільний кодекс, принаймнідвічі, намагається розкрити зміст поняття «договір». Перш за все, в главі 16 «Правочини», відповідно до п. 2 ст. 202 договором є дво - чи багатосторонній правочин, а в п. 4 цієї ж статті розтлумачується, що дво - чи багатостороннім правочином є погоджена дія двох або більше сторін. Однак ні перша, ні друга норма не здатна відобразити суть договору, і тому виникає необхідність спеціальної норми (п. 1 ст. 626ЦК), яка визначає договір як домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Підсумовуючи вищесказане, можна відмітити, що запропоноване в ЦКУ України визначення договору є вірним. Воно точно відображає всі істотні ознаки договору, що є вкрай важливим для будь-якого поняття. Поряд з цим в ЦК України досить вдало вжитий термін «правочин», який замінив попередній термін «угода». Термін «правочин» найбільш придатний для позначення такого виду юридичних фактів як дії осіб, спрямовані на набуття, зміну та припинення цивільних прав та обов'язків.

Недоліком нового ЦК України можна вважати некоректне вживання терміну «згода» в окремих статтях, де він ототожнюється з домовленістю, хоча це зовсім різні поняття. Тому, з метою єдиного розуміння понять договірного права існує потреба у відкоректуванні відповідних статей ЦК України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Owens, Keith. Law for Business Studies Students. London: *Cavendish Publishing Limited*, 19. 1995. P. 37.
2. Підпригора О.А., Сумін В.О., Підпригора О.О. Цивільне право України: правові основи підприємництва. К.: Юрінформ, 1994. С. 47; Цивільне право Ч. 2. За ред. О.А. Підпригора, Д.В. Бобрової. К.: Вентурі, 1996. С. 27.; Зобов'язальне право: теорія і практика. За ред. О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 1998. С. 18.
3. Пухан И, Поленак - Акимовская М. Римское право. Перевод с македонського д. ю. н. проф. В.А. Томсинова и Ю.В. Филиппова. Под ред. Проф. В.А. Томсинова. М.: Издательство Зерцало, 1999. С. 219.

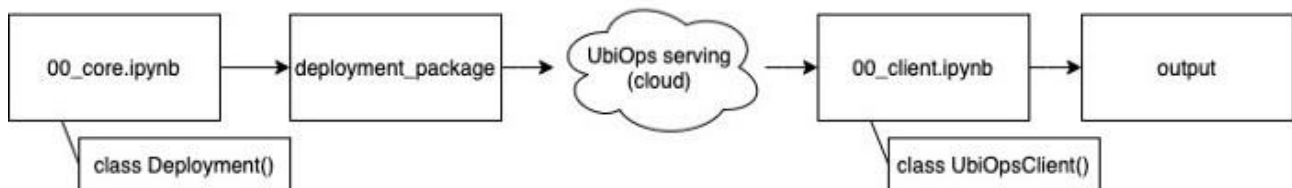
**Філяк Галина Ярославівна,
студентка групи МПЗс-2020
Університет Короля Данила
Науковий керівник: Пашкевич О.П. к.т.н.,
зав. кафедри інформаційних технологій
та програмної інженерії
м. Івано-Франківськ, Україна**

РОЗГОРТАННЯ REST API ДЛЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ МОДЕЛІ ПРОФІЛЮ ОБЛИЧЧЯ

Одним з хороших підходів до виробництва моделі є розгортання її як служби REST, яка може підтримуватися окремо від процесу життєвого циклу науки про дані, створюватись окремо, і залишатись простою для кожного розробника. Можливість легко розгорнути кінцеві точки REST є ключовим фактором, що сприяє швидкій ітерації моделей з часом. Ubiops - це продукт, що пропонує послугу хостингу для послуг глибокого навчання, що працює на Kubernetes і значно спрощує процес створення та обслуговування REST-сервісів

В розробці використовується IPython Jupyter для розгортання кінцевої точки REST за допомогою Ubiops. Профіль обличчя призначений як інструмент для контролю впливу тону шкіри. Розгортання профілю обличчя як кінцевої точки REST дозволяє нам змінювати базову модель та її ресурси незалежно від програми або додатків, побудованих поверх неї. Основну частину реалізації становитиме модель сегментації, яка складає 165 МБ (pickle-compressed).

Основний шаблон

Функціональність високого рівня

- ⑩ Оновляється клас «Deployment». Ключовими компонентами є код для завантаження моделі та виконання прогнозу.
- ⑩ Заповнюється пакет розгортання та закріплюється його на архіві
- ⑩ Налаштовуються вхідні та вихідні дані запиту на розгортання
- ⑩ Надсилається ZIP-архів пакету розгортання на Ubiops
- ⑩ Перш ніж підключатися до API Ubiops Python, важливо створити логін та проєкт.

Як тільки розгортання існує, створюється версія розгортання, де визначаються деталі кластера (наприклад, максимальні екземпляри, пам'ять, час простою тощо).

Можна використовувати API для перевірки стану розгортання, що вимагає неодноразових запитів про статус. Або можна відстежувати стан та журнали в інтерфейсі користувача Ubiops.

Після розгортання моделі спрощується використання, оскільки тепер замість того, щоб завантажувати модель локально, ми можемо просто викликати кінцеву точку REST. Це усуває будь-які проблеми із залежностями від встановлення, які є найбільш неприємними типами проблем, що перешкоджають використанню моделей за призначенням.

```
client = UbiOps Client(  
    project_name='face-profile',  
    deployment_name='my_deployment',  
    deployment_version='v1',  
    input_spec='./ubiops_input_spec.json',  
    output_spec='./ubiops_output_spec.json',  
    api_key=os.getenv('API_TOKEN'),  
    api_host=os.getenv('HOST')  
)# >> out  
{'0000': (52, 47, 49),  
'0001': (133, 86, 112),  
'0002': (179, 144, 159),  
'0003': (33, 28, 34),  
'0004': (106, 10, 34),  
'0005': (118, 102, 117),  
'0006': None,  
'0007': (144, 122, 132),  
'0008': None,  
'0009': None,  
'0010': (97, 87, 107),  
'0011': (76, 72, 92),  
'0012': (196, 163, 176),  
'0013': (145, 122, 133),  
'0014': (188, 157, 166),  
'0015': 3.4990597042834075,  
'0016': 6,  
'0017': -0.0,  
'0018': 1.596774193548387,  
'0019': 99.0,  
'0020': 62.0,  
'0021': 18828,  
'0022': 0.018748672190354792,  
'0023': 0.04110898661567878,  
'0024': 0.30359039728064585,  
'0025': 0.0014871468026343743,  
'0026': 0.013702995538559592,  
'0027': 0.0,  
'0028': 0.2953579774803484,  
'0029': 0.0,
```

'0030': 0.0,
'0031': 0.006107924367962609,
'0032': 0.0053112385808370514,
'0033': 0.06161036753770979,
'0034': 0.09693010410027618,
'0035': 0.15604418950499258,
'0036':

Перегляд вхідних / вихідних даних із моделі

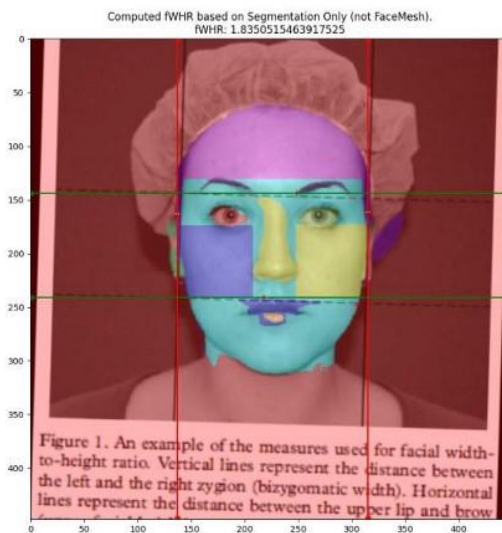

Figure 1. An example of the measures used for facial width-to-height ratio. Vertical lines represent the distance between the left and the right zygion (bizygomatic width). Horizontal lines represent the distance between the upper lip and brow (upper facial height).

Загалом, UbiOps виконує обіцянку спростити розгортання служби REST API, і вони надають досить щедрий безкоштовний рівень. UbiOps приймає один клас розгортання та забезпечує просту структуру каталогів для підтримки своїх бібліотечних залежностей. Таким чином, можна вносити зміни, включаючи ваги моделі, протестувати ці зміни та розгорнути - все це в ноутбучі jupyter напівавтоматизовано. Файл, в якому зазвичай можна було б написати клас Deployment, робиться стандартним, імпортуючи з модуляю Без цієї функції потрібно було б підтримувати 1 версію коду в блокноті (наприклад, „the prototype»), а іншу версію в модулі python (або просто файл python) у виробництві. Подібно до інших технологій виробництва, таких як AWS Lambda, існує крива навчання, де довелося частково відмотувати в розробці інструменту, і це вимагало незначного переосмислення кількох аспектів мого дизайну прототипу.

**Фуфалько В.В.,
студент групи Ас-2017:
Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила»
Науковий керівник: к. арх. Савчук А. І.
м. Івано-Франківськ**

АРХІТЕКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ БАРНХАУСІВ З РЕКРЕАЦІЙНОЮ ФУНКЦІЄЮ В КАРПАТАХ

В дослідженні виявлено новий для Карпатського регіону тип будівлі – барнхаус. Проаналізована архітектурна організація відпочинкових котеджів, виявлено їх основні характеристики.

Постановка проблеми. Услід за європейськими країнами архітектурний напрям барнхаус набуває широкого застосування і в нашій державі. В останні роки рекреаційна архітектура Карпатського району зазнала значних змін, спостерігається стала динаміка будівництва відпочинкових об'єктів. У пошуку нових ідей забудовники часто стають на шлях запозичення досвіду в інших держав. Для даного дослідження вибрано шість котеджів з ознакою архітектури барнхаусу на території Карпатського регіону.

Виклад основного матеріалу. Барнхаус (англ. Barnhouse) – означає сарай, складське або амбарне приміщення [1]. Основними характеристиками барнхаусу є його стриманість у дизайні екстер'єру та інтер'єру. Таке помешкання відрізняється енергоефективністю та екологічністю. Будинки, зазвичай, одноповерхові, але мають високі стелі. Дизайн вирізняється використанням мінімалізму, лофту та біо-теку. Вся будівля зсередини оздоблена матеріалами з високим екологічними показниками. Впізнаваності додає фальцований металевий дах, який здатен прослужити багато років. Одним з головних архітекторів, які займаються проектами будинків цього типу, є Хеннінг Штуммель. Саме його ім'я пов'язують з цим популярним сьогодні напрямом в архітектурі. Фахівець створив проєкт під назвою «Tin House», за що його нагородили на Всесвітньому фестивалі архітектури у 2016 році [2].

Таблиця 1.

Характеристика відпочинкових об'єктів архітектурного напрямку барнхаусу Карпатах.

Місце розташування та загальна характеристика об'єкта	Фото об'єкта
<p>1. Котедж «ОАК HOUSE» розташований в селі Поляниця на відстані 3,4 км до гірськолижного курорту «Буковель». Під'їзд – асфальтована дорога, останні 250 м ґрунтова дорога. Дворівневий котедж на 6-8 місць. На першому рівні – кухня, вітальня, двомісний номер, санвузол. На другому – двомісний номер з виступаючою відкритою терасою. Віконні отвори прямокутної форми, декоративно обрамлені наличниками. Двоскатний дах покритий фальцевою покрівлею. Фасади горизонтально шальовані дерев'яними дошками.</p>	 <p>Фото з сайту: https://www.karpaty.info/ua/uk/if/nd/poljanytsja/houses/oak.house/</p>
<p>2. Котедж «BLACK HOUSE» розташований у селі Сенечів, 5 км від гірськолижного витягу «Високий перевал», 6 км від автомобільної дороги Долина–Міжгір'я. Під'їзд – ґрунтова дорога. Дворівневий котедж на 4-6 місць з терасою. На першому рівні – кухня, вітальня, роздільний санвузол. На другому – двомісний номер. Двоскатний дах, який спадає до рівня землі, покритий металевою черепицею темного кольору. Головний фасад симетричний, трикутної форми. Вікна та двері обрамлені декоративними наличниками. Фасад оздоблений горизонтально шальованим фальшбрусом.</p>	 <p>Фото з сайту: https://www.karpaty.info/ua/uk/if/kl/senechiv/houses/black.house/</p>

3. Котеджний

комплекс»Skogur». Розташований в селі Яблуниці неподалік природного заповідника «Горгани». Комплекс розміщується на складному похилому рельєфі. Трьохрівневий котедж. На першому рівні – кухня-вітальня, санвузол, сходові клітка, тераса. На другому – два двомісні номери, санвузол, коридор, тераса, сходові клітка. На третьому рівні – двомісна мансардна кімната й санвузол. Віконні отвори прямокутної та трикутної форми. Двоскатний дах покритий фальцевою покрівлею темного кольору. Фасади вертикально оздоблені вертикальним шалюванням із термодеревини.

Фото з сайту:<https://skogur.com.ua/infotour>

4. Котедж «Dereva».

Розташований в селі Яблуниці. Будинок знаходиться на відстані 15 км від центру гірськолижного курорту «Буковель». Від будинку до траси Н-09 – 700 метрів. Трасу з будинком з'єднує гравійна дорога. Будівля розташовується на ділянці зі значним ухилом. На першому рівні знаходиться кухня-вітальня, санвузол, двомісний номер. На другому – двомісна мансардна кімната. Двоскатний дах покритий фальцевою покрівлею темного кольору. Віконні отвори прямокутної та трикутної форми. Фасад шальований горизонтальними дошками.

Фото з сайту:<https://www.airbnb.com.ua/rooms/>

3

Закінчення таблиці 1.

Місце розташування та загальна характеристика об'єкта	Фото об'єкта
<p>5. Котедж «Sunset Cabin». Розташований у селі Жураки в Івано-Франківській області. Розміщується на рельєфі з незначним ухилом. На першому рівні розташований двомісний номер, санвузол, кухня та велика відкрита тераса. Двоскатний дах покритий фальцевою покрівлею. Віконні отвори прямокутної та трикутної форми займають всю площину бічних фасадів.</p>	 <p>Фото з сайту: https://www.booking.com/hotel/ua/sunset-cabin.uk.html</p>
<p>6. Котеджі «Phoenix». Розташовані в селі Поляниця. Відстань до Буковелю 1,5 км. Котеджі дворівневі, розміщені на невеликій відстані один від одного, на високому цоколі. На першому рівні розташовані: кухня-студія, двомісний номер, санвузол, тераса. На другому – два двомісні номери з мансардою, санвузол, гардероб, тераса. Віконні отвори прямокутної та трикутної форми. Двоскатний дах покритий фальцевою покрівлею, яка спадає до рівня першого поверху. До низу бічні фасади шальовані вериткальними дошками.</p>	 <p>Фото з сайту: https://www.facebook.com/phoenixbukovel/photos/344271916919635</p>

Аналіз функціонально-планувальних рішень дозволив сформулювати основні закономірності. Варто відзначити, що спостерігається чіткий поділ зонування будівель. Перший поверх, зазвичай, активний та включає такі приміщення: кухня-вітальня, санвузол, сауна, відкрита тераса з чанами та лежачками, а також технічні приміщення. Для другого поверху характерним є розміщення житлових кімнат для відпочинку, санвузлів, а також тераси.

Об'ємне рішення барнхаусу. В процесі дослідження виявлені головні риси відпочинкових будівель, завдяки яким можна віднести їх до напрямку барнхаус. А саме: завжди двосхилий дах без виступів за межі стіни, великі панорамні вікна, що повторюють форму і кут даху; дах на бічних фасадах переходить у стіну й опускається до самого низу. Покриття даху та бокових стін металеве – фальцева покрівля, металева черепиця або профіль. Спостерігається також певна інтернаціональність у цьому архітектурному напрямі та фактична відсутність прив'язаності до місцевих традицій.

Конструктивні рішення. Досліджені будівлі мають несучу конструкцію з дерев'яного каркасу, який заповнюється різного роду утеплювальними матеріалами. Популярності набувають екологічно чисті будівельні матеріали. Для внутрішнього і зовнішнього оздоблення використовуються природні матеріали, дерев'яні поверхні, кам'яна кладка, керамічні плити. Завдяки легкості несучої конструкції та невеликим габаритам самої будівлі її можна розташовувати на найскладніших ділянках рельєфу.

Висновки. Підводячи підсумки з дослідження будинків архітектурного напрямку барнхаус у Карпатах визначено ряд переваг та недоліків. До переваг слід віднести: функціональність будівлі, простоту і швидкість спорудження в будь-який час року; лаконічність архітектурної форми; забезпечення тісного взаємозв'язку інтер'єру будівлі із зовнішнім середовищем; невеликі витрати будівельного дерева в порівнянні із зрубом. Недоліки таких будинків полягають у відсутності в їх архітектурних рішеннях трансформацій рис традиційного будівництва; в конкретних досліджуваних зразках присутня висока щільність забудови, що спричиняє значне антропогенне навантаження на територію. Загалом будівництво барнхаусів сприяє певному різноманіттю в рекреаційній архітектурі Карпат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Будинок в стилі Barnhouse: веб-сайт URL: <https://barn.com.ua/budynok-v-styli-barnhouse/> (дата звернення: 6.03.2021).
2. Барнхаус: як в Україні приживається популярний архітектурний стиль – приклад Прикарпаття: веб-сайт URL: https://house.24tv.ua/barnhaus-yak-ukrayini-prizhivayetsya-populyarniy-novini-ivano-frankivsk_n1463921 (дата звернення: 6.03.2021).

**Хамурда В.І.,
студент Університету Короля Данила,
Науковий керівник: к.е.н., доц.Борович О.В.,
м. Івано-Франківськ**

СЕКСИЗМ У ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА

В силу різних причин та історично склалося так, що у відносинах між жінками й чоловіками існує нерівність, що веде до дискримінації та перешкоджає поліпшенню становища жінок у суспільстві. Сексизм - це будь-який акт, жести, візуальна репрезентація, сказані чи написані слова, практика чи поведінка, які базуються на ідеї, що особа чи група осіб є малозначимими через їхню стать.

Сексизм на робочому місці включає принизливі коментарі, об'єктивізацію, сексистський гумор і жарти, надто фамільярні зауваження, примус людей мовчати чи ігнорування їх, безпідставні коментарі про вбрання чи зовнішність, сексистську мову тіла, відсутність поваги. Зазначене впливає на рівність та гідність на роботі.

Сексизм припускає фізичну та інтелектуальну перевагу хоча не має переконливих аргументів на користь того в чому чоловіки краще жінок або навпаки. Сексистським також є стереотипи про ведення домашнього господарства та виховання дітей, це жіноча справа, а справи чоловіка в сім'ї допомагати дружині. Такі стереотипи ігнорують справедливість. Жінці, яка працює і при цьому не хоче відмовлятися від сімейного життя треба постійно перенапружуватися працюючи на роботі і вдома. Або жертвувати професією, кар'єрою і ставати домогосподаркою.

Сексистським є переконання, що відповідальність за матеріальне забезпечення родини та оплату спільних розваг здебільшого лягає на чоловіків. Маючи двох рівних за кваліфікацією спеціалістів, роботодавець швидше надасть перевагу чоловікові. Зазвичай за однакову працю жінки одержують у середньому на 16% меншу заробітну плату в порівнянні із чоловіками, деякі організації відмічають те, що в неформальній економіці розрив може бути ще більшим [2, с.4].

Нерідко чоловіки більше заробляють саме тому, що їх охочіше назначають на більш престижні й високооплачувані посади. Доцільно відзначити, що при оформленні жінки на посаду, наприклад бухгалтера з малою заробітною платою, присутня думка про те, що такої плати повинно їй вистачати. З приводу чоловіків, такого ж віку й сімейного стану, думки будуть уже іншими, тому що він годувальник сім'ї йому потрібно заробляти більше. Окрім того, суспільне несхвалення щодо вибору жінкою фаху або займаної посади, це також прояв сексизму. Якщо поглянути на сферу професійної діяльності, то, як відомо, серед керівних посад чоловіків набагато більше, ніж жінок, причому чим вищий рівень менеджера, то ця диспропорція більша.

Слід відзначити, що часто жінок, які обіймають керівну посаду, наприклад керівника відділу, сприймають як осіб, що кидають виклик інституційній ієрархії, у якій домінують чоловіки. Аналогічно чоловіки можуть страждати від сексизму в робочому середовищі де панують жінки або під час роботи на типово «жіночій» посаді. Не рідко, сексизм проявляється і в зневажливих коментарях і поведінці які спрямовані на бухгалтерів - жінок або чоловіків чи групу бухгалтерів жінок чи навпаки.

У середньому і великому бізнесі здебільшого на посаді бухгалтера або помічника бухгалтера працюють жінки, тому що вони погоджуються працювати за нижчу заробітну плату. Водночас, посади головного бухгалтера або фінансового директора обіймають чоловіки, тому що нібито останні є відповідальнішими.

В малому бізнесі на посаді бухгалтера здебільшого працюють жінки. Приблизно 74% бухгалтерів в малому бізнесі є особи жіночої статі [1]. Чоловіки рідко йдуть працювати на таку роботу через те, що заробітна плата не велика і немає кар'єрного зростання. Тому, у таких суб'єктів господарювання на посаді бухгалтера працюють молоді жінки, або особи пенсійного віку. Поряд із цим, у вакантних пропозиціях де заробітна плата є високою, а кандидати на посаду рівні в своєму досвіді та освіті, керівники (власники) надають перевагу чоловікам.

Бухгалтерами, які працюють на дому здебільшого є жінки, тому що вони одночасно можуть займатися щею домашніми справами і дітьми, це є реалією сьогодення.

Отже, враховуючи вище зазначене, робимо висновок, що сексизм у професії бухгалтера має багато форм і наявний як у державному так і у приватному секторах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 20.02.2021).

2. Халамендик В.Б. Сексизм в сучасному українському суспільстві. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Khalamendyk_Viktoriiia/Seksyzm_v_suchasnomu_ukrainskomu_suspilstvi.pdf?PHPSESSID=ek891rjco76c1e6ljvejsom076. (дата звернення: 20.02.2021)

Ханчич В.В.,
студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету внутрішніх
справ
м. Дніпро, Україна
Співавтор:
Наливайко О.І.,
к.ю.н., доцент, старший науковий співробітник
Дніпропетровського державного університету внутрішніх
справ
м. Дніпро, Україна

**ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОЇ
ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

Реформаційні зміни, які відбулися в Україні у 2014 році, мали наслідком революційних трансформацій суспільства і держави. За короткий проміжок часу державою відбулося якісне оновлення. Так, публічна влада насичується молодими та перспективними співробітниками, а разом із цим для держави відкриваються нові погляди на майбутнє. Однією з визначальних на той час реформ в Україні стає децентралізація влади – ключ до складової державної політики регіонального розвитку країни.

Базуючись на успішному досвіді європейських країн та створюючи власне законодавство, а саме Концепцію реформ місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (01.04.2014), закони України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015), зміни Бюджетного і Податкового кодексів, – процес децентралізації для нашої держави у кінцевому підсумку дозволив сформуванню надійне підґрунтя для укорінення кардинальних інституційних перетворень, підвищити якість життя громади та закласти фундамент для подальших секторальних реформ.

Цей процес дав можливість утворити відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування доволі ефективний і компактний інститут місцевого самоврядування – об'єднані територіальні громади (ОТГ), які фактично змінили усталений устрій системи владних повноважень між центром та владою на місцях [1].

На перший погляд, такі кардинальні зміни поділу влади в країні, що перебуває у стані війни, може сприйматись, як крок назад, оскільки, держава все ж таки потребує єдиного, сильного центру управління, який дозволить об'єднати всю націю, а не навпаки розосередити повноту влади в руках звичайних громад. Постає логічне запитання: «Навіщо щось змінювати?»

І цьому є своя відповідь, але необхідно повернутись в минуле у часи повної централізації влади. Станом на початок реформи у 2014 році із 24 регіонів України тільки 6 були самодостатніми, решта викликала неабияке занепокоєння, оскільки, в першу чергу, через це страждали якість послуг та рівень життя звичайних українців [2].

Також відсутність політичної волі та зосередження усієї влади в одному місці стало вирішальним у посиленні сепаратистських рухів на сході країни. За різними поглядами і думками вчених наслідками політики тотальної централізації в Україні, зокрема, стали: порушення господарського простору; «пробуксовування» реформ; економічна нестабільність; низька інвестиційна привабливість; деградація невеликих міст та селищ; низька якість публічних послуг; недовіра до влади; корупція; неефективність управлінських рішень на місцях.

Натомість, децентралізація влади дала поштовх до утворення найбільш діючого та наближеного до громадянина інституту влади – місцевого самоврядування. Цей процес слід розглядати, як одну з головних можливостей у покращенні якості життя населення, територіальної консолідації, задіяння громад до процесів державотворення, формування локальної ідентичності територіальних громад.

За даними Урядового порталу, за 6 років реформи було утворено 1070 ОТГ, у які добровільно об'єднались 4882 громад. З яких 936 ОТГ вперше провели місцеві вибори [2]. Уряд на цьому не зупиняється і в подальшій перспективі бачить формування територій громад 24 областей, які повністю охоплять територію областей. На даний момент площа утворених ОТГ складає близько 47% від загальної площі України [2].

Насамперед, основу таких успіхів складає чітка політика влади та безпосередня зацікавленість самих громад в отриманні більших повноважень для реалізації власних проєктів розвитку. Зміна системи управління територіями, децентралізація у сферах надання послуг, медицини, освіти – це вже ряд позитивних тенденцій, які кожен може спостерігати сьогодні.

Таке поліпшення безперечно має важливе значення для консолідації суспільства. Оскільки людина схильна, в першу чергу, довіряти власним оцінкам та баченню, в даному випадку якість надання людині основних публічних послуг виступатиме головним критерієм оцінки якості місцевої влади, а через неї усієї

влади в країні в цілому. Підвищення якості публічних послуг дасть змогу загартувати легітимність політики.

Реформа децентралізації має великий потенціал для стимулювання розвитку не тільки регіонів, але й розвитку усієї країни в цілому. Також, на думку А. Умланд, сама децентралізація створює певний заслон для ідеї федералізму та протидіє активному нав'язуванню сепаратистських тенденцій [3]. Світовий досвід показав, що ефективність розвитку сектора економіки країни та згуртованість нації в цілому досягається за рахунок успішної реалізації проектів і підтримки територіального розвитку особі територіальних громад. Посилення здатності громади дієвим чином впливати на свої характерні потреби становить запоруку успішного життя всіх членів громади.

На сучасному етапі постає не менш ключове завдання, ніж на початку запровадження реформи – довести все до логічного завершення та успіху, оскільки децентралізація як процес починався стрімко, рішуче, впевнено і зараз він переходить до етапу рутинної реалізації. Тільки повне доведення всього наміченого та тотальна завершеність адміністративно-територіальної перебудови дозволить в повній мірі досягти очікуваних зрушень, заради яких децентралізація і задумувалась, підняти якість життя громадян та розвиток країни на повноцінно новий рівень.

Отже, територіальна громада – це спільнота громадян, які, в першу, чергу, усвідомлюють свої права та інтереси, чітко формують своє бачення власного розвитку, здатні управляти економічною, соціальною та культурною складовою життєдіяльності своєї громади та мають бажання реалізувати власну стратегію розвитку для покращення умов життя і побуту. Формування територіальних громад дасть змогу виховати та утворити якісно новий тип локальної ідентичності громади та її мешканців, що буде мати успіх не тільки на окремо взятій території, але й відобразиться на розвитку усієї держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування. м. Страсбург від 15 жовтня 1985 р. №994_036. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 26.11.2020)

2. Реформа децентралізації. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi> (дата звернення: 25.11.2020)

3. Синоним евроінтеграції: як децентралізація приблизит Україну к Європейському Союзу. Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/experts/2020/08/25/7113285/> (дата звернення: 25.11.2020)

Цьомко Я.В.,
студентка 4 курсу групи ФІЛс-2017
Університету Короля Данила
Науковий керівник:
Гасюк Н.В.,
доцент кафедри перекладу та філології
м. Івано-Франківськ

ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У СЛОВНИКОВОМУ СКЛАДІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У тезах висвітлюються процеси, які сприяли запозиченню французьких слів до словникового складу англійської мови.

Ключові слова: запозичення, асиміляція, лексика, комунікація, скорочення.

Постановка проблеми. Процес запозичення є досить цікавою та актуальною темою для проведення лінгвістичних досліджень. І саме французька мова зробила вагомий внесок у словниковий запас англійської мови. Це зумовлено різними чинниками, які, безперечно, мали значущий вплив на мовний процес.

Об'єктом дослідження є запозичення, які є наслідком зближення народів на ґрунті економічних, політичних і культурних зв'язків.

Виклад основного матеріалу. Всі мови світу мають різні запозичення, які стали результатом конкретних умов розвитку кожної мови. Якщо говорити про англійську, то у ній спостерігається велика кількість слів французького походження.

Цікавим є той факт, щобиля 30% словникового запасу англійської мови мають французьке походження. Це зумовлено тим, що протягом своєї історії Англія мала тісний контакт із Францією. Багато слів вкорінилося ще з часів Норманського завоювання 1066 р. Воно завершилось поразкою для англійської сторони, а також повним підкоренням франкомовній монархії. Разом із трансформацією політичного укладу, відбулися зміни і в мові. Французька стала мовою аристократії, так званого престижного класу. Також французькою писалися офіційні документи, накази та листи. Заняття в школах також проводились французькою. А англійська залишилась мовою нижчої верстви населення. [1, с.25]

У результаті порозуміння та комунікації між різними шарами суспільства утворилась значна кількість запозичень, які збереглися і до сьогодні. Наприклад: **face** – обличчя (*laface*), **hour**– година (*l'heure*), **letter**– лист (*laletter*), **ink** – чорнило (*lesencre*) **table**– стіл (*latable*), **minute**– хвилина (*laminute*) та інші. Також, так звана «двомовність» різних верств населення залишила свій слід і у побутовій лексиці. Так, до прикладу, селяни називали тварин англійською, а вже

у місті на полицях ринків м'ясо цих же тварин мало французьку назву (**swine – pork** фр. - [*porc*]). [3, с.128]

Навіть після періоду Норманського завоювання англійська мова не перестала насичуватись французькими запозиченнями. Цей процес також був зумовлений:

- Розвитком феодалізму - (*feudal* [*féodal*], *baron* [*le baron*], *vassal* [*vassal*]).

«That's the old **feudal** spirit.», «C'est le vieil esprit **féodal**.» - «Це старий **феодальний** дух». [6]

- Державним правлінням та судочинством - (*government* [*gouvernement*], *court* [*la cour*], *power* [*pouvoir*]).

«The Alberta **court** decision must be appealed!», «Il faut en appeler du jugement de **la cour** de l'Alberta!» - «Рішення **суду** Альбери повинно бути оскаржено!». [6]

- Розвитком грошових відносин- (*money* [*la monnaie*], *property* [*propriété*].)

«Check that the **property** complies with local.», «Laws Assurez-vous que la **propriété** est conforme aux règlements de l'endroit.» - «Переконайтесь, що **нерухомість** не суперечить місцевому законодавству». [6]

- Розвитком юриспруденції- (*accuse* [*accuser*], *crime* [*crime*], *attorney* [*attorney*]).

«He was sentenced for the **crime**.», «Il a été condamné pour le **crime**.» - «Його засудили за злочин.». [6]

- Війнами - (*army* [*armée*], *battle* [*bataille*], *victory* [*victoire*]).

«This is the biggest **victory** over **terrorism**.», «C'est la plus grande **victoire** contre **le terrorisme**.» - «Це найбільша **перемога** над **тероризмом**.» [6]

- Розвитком науково-технічного прогресу- (*machine* [*machine*], *engine* [*engin*], *technical* [*technique*]).

«You won't believe how loud that **engine** is.», «Vous n'imaginez pas à quel point cet **engin** est bruyant.» - «Ти не уявляєш наскільки гучний цей **двигун**.» [6]

- Сферою культури та мистецтва- (*harmony* [*harmonie*], *melody* [*mélodie*], *collage* [*le collage*], *chorus* [*choeur*]).

«Martin then sang the **chorus melody**», «Martin a ensuite chanté la **mélodie** du **choeur**.» - «Тоді Мартін виконав **мелодію** для **хору**.» [6]

Також деякі назви кольорів мають французьке походження. До них відносяться такі відтінки: *mauve* ліловий, *beige* бежевий, *maroon* бордовий, *blue* голубий, *orange* оранжевий, *violet* фіолетовий, *turquoise* бірюзовий, *lilac* бузковий, *cerise* вишневий.

Але варто зазначити, що деякі слова у результаті запозичення втрачали своє початкове значення і набували схожого, тобто ставали синонімом. Яскравим прикладом цього є дієслово **to adore** (від фр. *adore* - подобатись), яке не замінило англійське *tolike* і отримало значення «обожнювати». [4, с.95]

«I **adore** you.» - «Я тебе обожнюю.»

«Je t'**adore**.» - «Ти мені подобаєшся.»

При запозиченні французької лексики до англійського словникового складу не обійшлося і без процесу фонетичної, лексичної та граматичної асиміляції. Асиміляцією називають процес, коли запозичені слова змінюють за внутрішніми законами мови свою граматичну структуру, звуковий образ і зміст.

У нашому випадку слова зазнали таких змін:

- Переніс наголосу з останнього складу на перші.
- Відкидання французьких артиклів «le», «la», «les», які використовувались для вираження роду і числа іменників.
- Скорочення початкових складів. (size - [assize]).
- Скорочення не наголошених складів всередині слова. (commandment - [commandment]).

Але не всі слова піддалися змінам, ми можемо спостерігати це за наступними прикладами: fiancé, unique, machine, delicate, miniature та інші. Також з французької мови прийшли такі префікси (dis-, des- en-, em-, mis-, re-, sub-) та суфікси (-able, -age, -al, -ance, -ence, -ard, -ess, -et, -let, -ish, -ment, -our, -ry).

Висновки. Підсумовуючи сказане, можна зробити висновок, що у англійській мові спостерігається велика кількість слів французького походження. Це є результатом процесу запозичення, на який значною мірою повпливали історичні, культурні, політичні фактори. Вагомий внесок у життя англійського народу французька лексика зробила саме у часи Норманського завоювання. Запозичено слова з таких сфер: технічна, наукова, юридична, освітня, культурна, побутовата сфера державного устрою. Французькі запозичення стали невід'ємною частиною сучасної англійської мови, збагативши її словниковий склад французьким колоритом та допомігши їй стати однією із універсальних мов світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. Київ : АртЕк, 2000. 192 с .
2. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка : учеб. пособие. Москва : ФЛИНТА : Наука, 2012. 376 с.
3. Влахов С., Флорин С. Непереваемое в переводе. Москва: Международные отношения, 1986. 416 с.
4. Лещева Л.М. Слова в англійській мові. Мінськ : Академія управління Президента РБ, 2001. 179 с.

Електронні ресурси:

5. French Influences on English Vocabulary
URL: <https://guinlist.wordpress.com/tag/french-borrowings/> (дата звернення: 20.02.2021).
6. Reverso Context Dictionary
URL: https://www.reverso.net/text_translation.aspx?lang=Eng (дата звернення: 23.02.2021).

**Чоборяк Х.В.,
студентка групи Юс-2018-2а
юридичного факультету
Університету Короля Данила
Науковий керівник: к.н.держ.упр. Левкун Т.В.**

НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ЦИВІЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

Запровадження процесуальних норм, які сприяють швидкому вирішенню справ, є основою підвищення механізму ефективності судового захисту прав. Виникнення наказного провадження спричинене необхідністю вирішення великого обсягу документально підтверджених справ за безспірними вимогами в найкоротші строки, тоді як дотримання норм позовного провадження не завжди доцільне, оскільки затягує можливість правового захисту [2, с. 121].

Варто зазначати, що у ЦПК України не міститься норми, яка б давала пояснення, що таке наказне провадження, що власне, на мою думку, є значним недоліком зі сторони теорії.

Низка науковців на основі своїх знань та досвіду давали визначення поняття «наказне провадження». Так, доцільно буде назвати деякі із них:

- Штефан О. вказує, що наказне провадження являє собою самостійний вид цивільного судочинства, здійснюваного загальними судами загальної юрисдикції і спрямованого на постановлення судового наказу [8, с. 135].

- Білоусов Ю. та Андрушко А. акцентують свою увагу на тому, що наказне провадження – це спрощений вид провадження у справах щодо вимог, які мають очевидно достовірний характер [1, с. 139].

- Червоний Ю. зазначає, що наказне провадження – це спрощений вид цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються справи про стягнення з боржника грошових коштів або витребування майна за заявою особи, якій належить право такої вимоги [6].

Підсумовуючи дані позиції, можна окреслити єдине поняття наказного провадження. Отже, наказне провадження – особливий спрощений вид цивільного судочинства, спрямований на швидкий та ефективний захист безспірних прав та інтересів осіб за допомогою видачі судового наказу, що одночасно є судовим рішенням та виконавчим документом.

Однією із суттєвих ознак наказного провадження є його спрощеність. Спрощеність є фактично стрижнем наказного провадження. Вона проявляється у вичерпності переліку вимог, за якими може бути виданий судовий наказ, а також у процедурі видання та скасуванні останнього [7, с. 43].

Так, ст. 161 ЦПК передбачено перелік вимог, за якими може бути видано судовий наказ. До них належить:

1) вимога про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівникові суми заробітної плати та середнього заробітку за час затримки розрахунку;

2) вимога про компенсацію витрат на проведення розшуку відповідача, боржника, дитини або транспортних засобів боржника;

3) вимога про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення з урахуванням індексу інфляції та 3 відсотків річних, нарахованих заявником на суму заборгованості;

4) вимога про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину - однієї чверті, на двох дітей - однієї третини, на трьох і більше дітей - половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

5) вимога про стягнення аліментів на дитину у твердій грошовій сумі в розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

6) вимога про повернення вартості товару неналежної якості, якщо є рішення суду, яке набрало законної сили, про встановлення факту продажу товару неналежної якості, ухвалене на користь невизначеного кола споживачів;

7) вимога до юридичної особи або фізичної особи - підприємця про стягнення заборгованості за договором (іншим, ніж про надання житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення), укладеним у письмовій (в тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб [5].

Крім цього, спрощеність проявляється ще й у самому процесі доказування, адже тут виключаються такі засоби доказування, як пояснення сторін, третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків, показання свідків, речові докази, висновок експерта, тощо. Одним і єдиним засобом доказування є власне письмові докази, дослідження яких проводить суддя і які підтверджують вимоги заявника.

Особливість даного провадження полягає і в тому, що сторонами в ньому виступають не позивач та відповідач, а стягувач (кредитор) та боржник, хоча в деяких статтях ЦПК України називає стягувача заявником. Ними можуть бути як фізичні, так і юридичні особи [3, с. 153].

Що стосується судового наказу, то його сутність полягає в тому, що він є немотивованим судовим рішенням, який виноситься від імені держави в передбачених законом випадках і містить приписи щодо стягнення з боржника грошових коштів або майна з метою поновлення чи захисту порушених прав та законних інтересів стягувача та ґрунтується на документах, наданих заявником, які підтверджують безспірність [4, с. 491].

Заява про видачу судового наказу, відповідно до ст. 162 ЦПК, подається до суду першої інстанції за загальними правилами підсудності, тобто за місцем

проживання (до фізичної особи – боржника) або за зареєстрованим у встановленому законом порядку місцем її перебування та має відповідати процесуальній формі, передбаченій ст. 163 ЦПК. У разі неналежного оформлення заяви, вона залишається без руху з наданням певного строку на усунення недоліків, а в разі невиконання вимог суду – повертається заявникові [3, с. 153-154].

Питання про відкриття наказного провадження або відмову у прийнятті заяви про видачу судового наказу суддя вирішує не пізніше наступного дня з дня надходження заяви до суду, закінчення строку, встановленого для усунення недоліків заяви про видачу судового наказу та не пізніше наступного дня після отримання судом у порядку, передбаченому частиною шостою цієї статті, інформації про зареєстроване у встановленому законом порядку місце проживання (перебування) фізичної особи-боржника. Про відкриття наказного провадження суддя постановляє ухвалу [4, с. 492].

За подання заяви про видачу судового наказу сплачується судовий збір в розмірі 50 % ставки, що визначається з оскаржуваної суми у разі звернення до суду з позовом у порядку позовного провадження.

При цьому у разі відмови в прийнятті заяви про видачу судового наказу або в разі його скасування внесена сума судового збору стягувачу не повертається. А у разі пред'явлення стягувачем позову до боржника у порядку позовного провадження, так як підстави для звернення в порядку наказного провадження є потенційно позовними, сума судового збору, сплаченого за подання заяви про видачу судового наказу, зараховується до суми судового збору, встановленої за позовну заяву [5].

Наказне провадження передбачає спрощену процедуру розгляду заяв про видачу судового наказу, тобто справа розглядається суддею одноособово, а також не передбачається проведення судового засідання й виклику сторін для надання ними своїх пояснень [3, с. 154]. Суд розглядає заяву про видачу судового наказу протягом п'яти днів з дня її надходження, а якщо боржником у заяві про видачу судового наказу вказана фізична особа, яка не має статусу підприємця, - протягом п'яти днів з дня отримання судом у порядку, передбаченому ч.5,6 ст.165 ЦПК, інформації про зареєстроване у встановленому законом порядку місце проживання (перебування) фізичної особи - боржника. Розгляд проводиться без судового засідання і повідомлення заявника і боржника [5].

Багато дослідників вважає, що даний термін є надто малим для того, щоб винести справедливе рішення. Особисто я вважаю, що п'ять днів цілком достатньо, адже дане провадження має спрощену процедуру і збільшення термінів, як на мене, буде недоречним.

Відповідно до ч.1 ст.170 ЦПК боржник має право протягом п'ятнадцяти днів з дня вручення копії судового наказу та доданих до неї документів подати заяву про його скасування до суду, який його видав, крім випадків видачі судового наказу відповідно до п. 4, 5 ч.1 ст.161 ЦП. Така заява може також бути подана органами та особами, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб [5].

У разі відсутності підстав для повернення заяви про скасування судового наказу, суддя не пізніше двох днів після її подання постановляє ухвалу про скасування судового наказу, в якій роз'яснює заявнику (стягувачу) його право звернутися до суду із тими самими вимогами в порядку спрощеного позовного провадження [5].

Підсумовуючи все вищенаведене, можна дійти висновку, що включення до ЦПК процедури наказного провадження є доречним та ефективним, адже на практиці помітно, що досить часто заявники звертаються із вимогами, передбаченими ст. 161 ЦПК.

Проте є й інша сторона. Так, важливим є подальше роз'яснення всіх особливостей наказного провадження, його нюансів, зокрема таких, що стосуються процесу доказування, адже спостерігається недопрацьованість в цьому плані.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білоусов Ю. Цивільний процес : навчальний посібник. / [А.В. Андрушко, Ю.В. Білоусов, Р.О. Стефанчук, О.І. Угриновська та ін.]. – К. : Прецедент, 2005. 172 с.
2. Дяченко С.В., Воронов М.П., Нерода Ю.Ю. Порівняльно-правовий аналіз інституту наказного провадження в Україні та в Республіці Білорусь // Сучасні питання економіки і права. 2014. №1. с. 121-124
3. Колосова О.О. Наказне провадження як спрощений вид цивільного судочинства // Право і суспільство. 2013. № 3. с. 151 – 158
4. Куценко О.В., Коренчук А.Ю. Порівняльна характеристика наказного провадження України та інших країн // Форум права. 2011. № 2. с. 491-495. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/FP_index.htm_2011_2_77.pdf
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2020 року №1618-IV // Відомості Верховної Ради України від 08.10.2004. № 40, 40-42. ст. 492
6. Червоний Ю.С. Цивільний процес України / Ю.С. Червоний. - К.: Істина, 2007. 392 с.
7. Шабалін А. Деякі питання доказування у спрощеному цивільному провадженні (наказне провадження) // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2018. № 1. с. 43-53
8. Штефан О. Цивільне процесуальне право: навч. посіб / О. Штефан. К.: Юрінком Інтер. 2009. 360 с.

**Шевчук Наталя Ігорівна,
студентка групи Юс-2018-2а
юридичного факультету
Університету Короля Данила
Науковий керівник:
к.н.держ.упр. Левкун Т.В.**

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ

В українському законодавстві визнано пріоритет влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ю на виховання, а також визначено чіткий порядок такого влаштування. Але слід визнати, що на сьогодні в Україні відсутній єдиний нормативно – правовий акт, який містив би загальний та системний понятійний апарат законодавчого регулювання процедури влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.[2]

Усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснюється на підставі рішення суду.[5]

Законом України від 26 квітня 2001 р. № 2402 – 111 «Про охорону дитинства» у ст. 24 встановлено, що усиновлення допускається виключно в інтересах самої дитини. Втім, усиновлення проводиться також в інтересах усиновлювачів. Усиновлення дає можливість особам, котрі не мають власних біологічних дітей, задовольнити потреби в материнстві та батьківстві. Інтереси учасників справи поєднуються з метою реалізації їх природного права на сім'ю, а, отже, справи даної категорії характеризуються відсутністю сторін із протилежними інтересами. Таким чином, справи про усиновлення дитини розглядаються судами загальної юрисдикції в порядку окремого провадження, яке є різновидом непозовного цивільного судочинства. (п. 4 ч.2 ст. 293 ЦПК України). [3]

Відповідно до ч. 1 ст. 293 ЦПК України окреме провадження – це вид непозовного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав, свобод та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав.[5]

Засобом звернення до суду є заява особи (осіб), яка бажає усиновити дитину. Аналіз положень законодавства дає змогу зробити висновок, що усиновлення є добровільним актом і може бути здійснене лише за умови волевиявлення особи, яка бажає усиновити дитину.[3]

Заява про усиновлення дитини або повнолітньої особи, яка не має матері, батька або була позбавлена їхнього піклування, подається до суду за місцем їх проживання.

ЦПК України визначає підсудність справ про усиновлення як громадянами України, так і іноземцями та особами без громадянства без альтернативи, а саме: за місцем проживання дитини або повнолітньої особи, яка може бути усиновлена.[4]

Заява про усиновлення дитини повинна містити: найменування суду, до якого подається заява, ім'я, місце проживання заявника, а також прізвище, ім'я, по батькові, вік усиновлюваної дитини, її місце проживання, відомості про стан здоров'я дитини. Також може містити клопотання про зміну прізвища, ім'я, по батькові, дати, місця народження дитини, про запис заявника матір'ю чи батьком дитини (ч. 1 ст.311 ЦПК України).

До заяви про усиновлення дитини за наявності мають бути додані такі документи: копія свідоцтва про шлюб, а також письмова згода на це другого з подружжя, засвідчена нотаріально, при усиновленні дитини одним із подружжя; медичний висновок про стан здоров'я заявника; довідка з місця роботи із зазначенням заробітної плати або копія декларації про доходи; документ, що підтверджує право власності або користування житловим приміщенням; інші документи визначені законом.[5]

Справи про усиновлення проходять всі стадії провадження.

Статтею 312 ЦПК України передбачений порядок підготовки справ про усиновлення до розгляду. Суддя під час підготовки справи про усиновлення дитини до розгляду вирішує питання про участь у ній як зацікавлених осіб відповідних органів опіки та піклування.

Підготовка справи до розгляду розпочинається з моменту постановлення суддею ухвали про відкриття провадження у справі й триває до постановлення ухвали про призначення справи до судового розгляду.

Під час розгляду справ про усиновлення на практиці виникає питання щодо обов'язковості проведення підготовчого засідання у цих справах.[1]

Згідно з п. 6 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 5 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справах до судового розгляду», попереднє судове засідання не проводиться у наказному та окремому провадженнях.

Однак, після відкриття провадження у справі про усиновлення, виникає низка питань щодо виклику зацікавлених осіб, тобто відповідного органу опіки та піклування, а в справі, провадження в якій відкрито за заявою іноземця, - уповноваженого органу виконавчої влади, витребування додаткових документів та інші питання, які під час судового розгляду призводять до перенесення розгляду справи та затягування процесу.[3]

Відповідно до ч. 3 ст. 313 ЦПК України для забезпечення таємниці усиновлення у випадках, встановлених Сімейним кодексом України, суд розглядає справу в закритому судовому засіданні.[1]

У розгляді справи предметом судової діяльності є перевірка підстав усиновлення, його відповідність інтересам особи, а також відсутність порушення інтересів інших осіб. Як у провадженні в справі про усиновлення до судового розгляду у попередньому судовому засіданні, так і під час судового розгляду

справи увага має бути зосереджена на з'ясуванні умов та обставин, за наявності яких усиновлення може бути здійснене.

Суд під час судового розгляду обов'язково встановлює згоду усиновлюваного, адже, згідно з положеннями сімейного законодавства та Конвенції ООН про права дитини, думка дитини має бути врахована у вирішенні питань, що стосується її життя. Така згода дитини на її усиновлення дається у формі, яка відповідає її вікові, стану розвитку та здоров'я.[3]

Особливістю справ про усиновлення є відсутність таких матеріально – правових наслідків відкриття провадження у справі, як початок перебігу строків позовної давності у зв'язку з тим, що до сімейних правовідносин позовна давність не застосовується. Окрім зазначеного, для справ про усиновлення громадянами України не можливе застосування строків позовної давності внаслідок того, що в такому порядку розглядаються справи про підтвердження наявності або відсутності усиновлення, а позовна давність є строком для звернення за захистом порушеного або оспорюваного права.[6]

Судові рішення у справах про усиновлення мають загальнообов'язковий характер, але не підлягають примусовому виконанню. Рішення реалізується через внесення змін до актового запису про народження дитини або повнолітньої особи з видачою відповідного свідоцтва органом державної реєстрації актів цивільного стану.

Особливістю ухвалення судового рішення у справах про усиновлення особами є те, що до набрання законної сили судового рішення про усиновлення батьки дитини можуть відкликати свою згоду на усиновлення. У такому разі суд, згідно із ст. 314 ЦПК України, скасовує це рішення і поновлює розгляд справи, проте подальші процесуальні дії суду щодо розгляду поновленої справи є невизначеними.[3]

Отже, інститут усиновлення є однією з найбільш пріоритетних форм влаштування дітей, які втратили батьків або з інших причин позбавлені батьківського піклування. Справи про усиновлення розглядаються судом у порядку окремого провадження, та мають свою специфіку. Саме тому процес усиновлення вимагає окремої уваги з боку органів держави за дотриманням прав дитини при його здійсненні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Коваленко О. О. Особливості розгляду справ про усиновлення в окремому провадженні / О. О. Коваленко // Порівняльно – аналітичне право. 2018. № 1. С. 88 – 92.
2. Тубольцева Я. С. Особливості суб'єктного складу у справах про усиновлення / Я. С. Тубольцева // Інформація і право. 2019. № 3. С. 132 – 139.
3. Тубольцева Я. С. Правова регламентація розгляду судами справ про усиновлення : основні положення / Я. С. Тубольцева // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 6. С. 78 – 82.
4. Узагальнення практики розгляду судами цивільних справ про усиновлення дітей, позбавлення батьківських прав, встановлення опіки та піклування над дітьми від 01. 01. 2009 р. / Апеляційний суд міста Києва // База

даних «Ліга закон». URL : <https://ips.ligazakon.net/document/SO5827>(дата звернення:07.03.2021).

5. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон від 18.03.2004 № 1618-IV (Розділ 4. Окреме провадження; Глава 5. Розгляд судом справ про усиновлення)// База даних «ЗаконодавствоУкраїни»/ВР України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 06.03.2021)

6. Шевелуха М. О. Окреме провадження щодо розгляду судом справ про усиновлення / Шевелуха М. О. // Проблемні питання цивільного та трудового права: матеріали Всеукр. наук – практ. конф. (м. Дніпро, 13 квітня 2018 р.). Дніпро, 2018. С. 153 – 155.

***Шкатуляк Василь Васильович,
студент групи ІІЗс-2017
Науковий керівник: Ващишак Сергій Петрович,
кандидат технічних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій
та програмної інженерії
Університет Короля Данила (м. Івано-Франківськ, Україна)***

УПРАВЛІННЯ РОБОТОЮ СИСТЕМИ ОХОЛОДЖЕННЯ СОНЯЧНОЇ СТАНЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ

Відновлювана енергетика в Україні розвивається досить стрімко, особливо це помітно на прикладі сонячних електростанцій, кількість яких зростає щомісяця. Однак, недоліком роботи сонячних панелей є падіння їхньої ефективності з ростом температури поверхні. Особливо це помітно в літній період, коли температура поверхонь панелей сягає 50 і більше °С. Це призводить до зменшення продуктивності виробітку електроенергії (до 20% в залежності від виду панелі) і зниження надійності (через потемніння кварцових пластин і відшаровування провідних доріжок). Також негативним фактором є те, що згідно з вимогами Правил безпечної експлуатації електрообладнання, сонячні панелі повинні бути встановлені над землею на висоті від 1,5 м. Це, з одного боку, дозволяє вітру більш інтенсивно обдувати панелі, але з іншого – зменшує вплив вологи ґрунту на їх охолодження.

Для запобігання розігріву панелей можна використати водянні охолоджуючі модулі, розміщені на їх тилкових частинах (рис. 1).

Охолоджуючий модуль складається з металевого листа 1 з чарунками для циркулювання води 2. Якщо чарунки і лист виготовити з алюмінію, то приєднуватись один до одного вони можуть зварювальними з'єднаннями 3. Вода в чарунки подається та видаляється за допомогою штуцерів 4 і 5. Алюмінієвий лист 1 має профільний виріз для розміщення в ньому клемної коробки сонячної

панелі 6. Такі охолоджуючі модулі можуть легко кріпитись і зніматись з сонячних панелей за допомогою їхніх власних алюмінієвих рам.

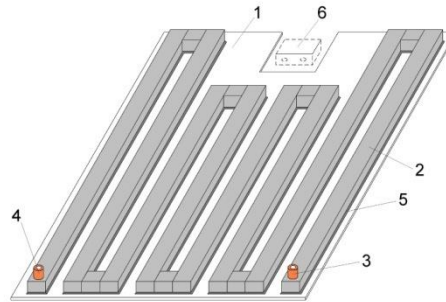

Рис.1. Водяний охолоджуючий модуль

Якщо сонячні панелі розміщені в ряд, то охолоджуючі модулі працюють за паралельною схемою – холодна вода подається паралельно на всі модулі, а нагріта так само паралельно з них відводиться. Перевагою такої схеми є практично однакова температура охолодження усіх панелей.

Для реалізації паралельної схеми охолодження доцільно використати насос з можливістю зміни продуктивності (наприклад типу 25-4SM-130 Есомах з 11 швидкостями та максимальною продуктивністю 2,6 м³/год). Для слідкування за температурою води, яка відводиться від поверхонь нагрітих панелей, доцільно використати термометр з цифровим виходом, наприклад ТМРОЗ, а для контролю герметичності – цифровий давач тиску ПД100-ДИ.

Щоб ефективно керувати роботою системи охолодження сонячних панелей пропонується застосувати технологію «Інтернету речей». Для цього дані з давачів температури та тиску повинні заводитись на мікроконтролер, який вироблятиме керуючі дії для системи управління електродвигуном насоса, змінюючи його продуктивність. До мікроконтролера необхідно приєднати модуль силових ключів для управління реле, які подаватимуть сигнали на систему управління електродвигуном.

Мікроконтролер повинен мати модуль прийому-передачі даних через інтернет для віддаленого мобільного управління через телефон чи комп'ютер. Для цього підходить мікроконтролерний модуль PIC24FJ128GA705 з модулем WINC1510, призначеним для обміну даними через безпроводну мережу Wi-Fi (рис. 2).

Рис. 2. Мікроконтролер PIC24FJ128GA705 з модулем WINC1510 Wi-Fi

Перевагою запропонованого мікроконтролера є наявність у ньому блоку посиленого захисту мережі АТЕСС608А. Контролер має 14 цифрових входів/виходів та живиться від напруги 5 В. Також перевагою контролера є можливість інсталяції під різні ОС (Windows, Linux, Unix).

Алгоритм роботи системи охолодження сонячних панелей наступний. У мікроконтролер заносяться дані про температуру води на виході з охолоджуючих модулів та її тиск в системі. Контролер запускає електродвигун насоса на мінімальну продуктивність і певний час слідкує за зміною температури та тиску. При зростанні температури вище за встановлений рівень, контролер подає команду на підвищення продуктивності насоса, а при її зменшенні – на пониження продуктивності. При розгерметизації системи охолодження спрацьовує датчик тиску, за даними якого мікроконтролера зупиняє насос і подає інформацію про аварію.

Завдяки технологіям IoT є можливість віддалено отримувати поточну інформацію про роботу системи охолодження, оперативно реагувати на неї та перепрограмувати мікроконтролер, змінюючи параметри налаштування на найбільш оптимальні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ващишак І.Р., Ващишак С.П. Агрофотовольтаїчна станція з вимірювальними каналами IoT. Науковий вісник НЛТУ України -2020. – Том 30, №2. – С. 129-134.

2. PIC-IoT WG User Guide [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://ww1.microchip.com/downloads/en/DeviceDoc/PIC-IoT-WG-User-Guide-50002856A.pdf>

**Штогрин Роксолана Михайлівна,
студентка II курсу групи Юс-2019
ЗВО Університет Короля Данила
Науковий керівник:
к.ю.н.Бабецька І.Я.
м. Івано-Франківськ, Україна**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ У СФЕРІ НЕДІЙСНОСТІ ПРАВОЧИНІВ

На даному етапі розвитку нашої держави та суспільства у цілому, досить актуальним є питання застосування позовної давності у сфері недійсності правочинів. Згідно статті 202 Цивільного кодексу України правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків[1]. Недійсність правочинів залишається актуальною темою, яка завжди зберігала навколо себе увагу дослідників та науковців. Тому у процесі підготування даної тези, я буду використовувати та аналізувати різноманітну правничу літературу, нормативну базу Цивільного кодексу України, а також різноманітні статті дослідників з приводу поставленого запитання, для розкриття його змісту.

Як зазначає нам Романюк В. А. «давність не є строком, а позначає спливу значного періоду часу, внаслідок якого правовідносини набувають давнішого характеру. А з метою однакового застосування давності для певного виду

правовідносин, значний період часу (сплив якого необхідний для настання давності) визначається законодавцем за допомогою темпоральної категорії, такої як строк. Таким чином, позовна давність - це сплив строку, а строк, в свою чергу, є одним із невід'ємних елементів давності, як самостійної правової категорії.» [2]

Значення правочинів важко переоцінити, адже кожен з нас стикається з даною категорією. Всі учасники цивільного обігу здійснюють «життяв праві» головним чином шляхом здійснення різних правочинів. Зокрема, фізичні особи щодня користуються послугами підприємств побутового обслуговування, роздрібною торгівлю, транспорту, зв'язку тощо. Різні організації вступають у цивільні відносини, пов'язані з постачанням товарів, будівництвом, перевезенням вантажів та ін. Фізичні та юридичні особи здійснюють при цьому правомірні дії, в результаті яких виникають, змінюються і припиняються цивільні права і юридичні обов'язки.[3]

Згідно з матеріалом, який розповсюджений для вивчення галузі цивільного права України, у цивільному законодавстві закріплені межі в застосуванні позовної давності. Вимоги на які позовна давність не поширюється, також передбачені цивільним кодексом (статтею 268 ЦК України). Проте серед їх переліку відсутня вимога про визнання нікчемного правочину недійсним (негаційний позов). Тому розгляд даного питання потрібно шукати у вирішенні таких питань на практиці розгляду цих справ спеціально уповноваженим органами, судами зокрема.

Даний список питань та проблем до застосування позовної давності досліджували, зокрема такі дослідники, як: Крат Василь Іванович, кандидат юридичних наук, доцент у своїй праці «Застосування позовної давності у сфері недійсності правочинів: аналіз судової практики». Крат В.І. розмежував порядок визнання нікчемних правочинів дійсними згідно Цивільного кодексу, та роз'яснив як дані прописи передбачені правовими нормами регулюються судом у реальності на підставі чого, та за яких умов. Висловлюючи свою думку на рахунок цього питання він написав: «Правочин, недійсність якого не встановлена законом (оспорюваний правочин), породжує правові наслідки (права та обов'язки), на які він був направлений до моменту визнання його недійсним на підставі рішення суду. Оспорювання правочину відбувається тільки за ініціативою його сторони або іншої заінтересованої особи шляхом пред'явлення вимог про визнання правочину недійсним (позов про оспорювання правочину, рецисорний позов). З огляду на те, що оспорювання правочину відбувається за волею відповідної особи, то на такі вимоги має поширюватися позовна давність» [4].

Під поняттям позовної давності слід розуміти строк, у межах якого особа має право звертатися до суду з вимогою про захист своїх законних прав та інтересів. Проте, цивільним кодексом передбачено, ряд об'єктивної межі застосування позовної давності. Тобто встановлені певні вимоги, на які своїм чином не поширюється позовна давність, а саме визнання цих правочинів недійсними не залежить від перебігу строку позовної давності згідно нашого законодавства[4].

Відповідно до статті 256 Цивільного кодексу України, позовна давність — це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу. Фактично це строк для захисту порушеного права в судовому порядку. Слід погодитися з професором Луцем В.В., який зауважує, що «наведена норма є дещо невдалою, адже дає підстави вважати, що зі спливом позовної давності особа не може звертатися з позовом до суду» [5].

Початок перебігу, тривалість та сплив позовної давності пов'язується з конкретною вимогою про захист окремого порушеного права. У даному випадку така вимога стосується визнання недійсним договору у зв'язку з його невідповідністю на момент укладення нормам чинного законодавства[6].

Також важливою ознакою є те, що нікчемний правочин, на відміну від оспорюваного, не створює цивільних прав та обов'язків, а саме не несе юридичних наслідків при його здійсненні. Позов про недійсність нікчемного правочину може бути пред'явлений незалежно від моменту його вчинення[4].

Позовна давність у визнанні нікчемних правочинів, і у сфері захисту своїх цивільних прав та інтересів має важливу функцію, і тісно пов'язана із визнанням недійсних правочинів, про те у цивільному кодексі даної норми не передбачено. Тому проаналізувавши статтю вище вказаного науковця Крата В.І, не можу непогодитись із вказаними ним даними, а саме: «Очевидно, що в ЦК не встановлено певних особливостей для початку перебігу позовної давності, якщо вимогу про визнання правочину недійсним пред'являє прокурор. Як наслідок, повинна застосуватися ч. 1 ст. 261 ЦК щодо початку перебігу позовної давності (тобто визначається за правилами ч. 1 ст. 261 ЦК таким чином, начебто за захистом звернувся сам суб'єкт, чиє право порушене). Причому незалежно від ситуації – чи сам прокурор позивач, чи він представляє певні інтереси. Оскільки позовна давність регулюється нормами матеріального права і є строком захисту цивільних прав та інтересів конкретного суб'єкта. І не може змінюватися, у тому числі, її обчислення на підставі норм процесуального права».[4]

Отже, можемо зробити висновок про те, що так званий оспорюваний правочин породжує права та обов'язки до моменту поки його визнають недійсним, за позовом та ініціативою заінтересованої сторони. Нікчемний правочин, не породжує цивільних прав та обов'язків. У Цивільному кодексі не закріплено особливостей початку перебігу позовної давності, якщо вимогу про визнання правочину недійсним пред'являє прокурор. Тому на судовській практиці, судді повинні керуватися частиною першою статті 261, а саме «початок перебігу позовної давності».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Романюк В. А. До питання про визначення позовної давності як строку чи спливу строку. Хмельницький університет управління та права URL: http://univer.km.ua/statti/romanyuk_v.a._do_pytannya_pro_vyznachennya_po_zovnoyi_davnosti_yak_stroku_chy_splyvu_stroku_3.pdf

3. Давидова І.В. Правочин в цивільному праві та законодавстві. Національний університет «Одеська юридична академія» URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7723/%20.pdf?sequence=1>

4. Крат В. І. Застосування позовної давності у сфері недійсності правочинів: аналіз судової практики URL: <http://oaji.net/articles/2016/3229-1477294290.pdf>

5. Луць В. В. Строки і терміни в цивільному праві. К., Юрінком Інтер, 2013. с. 65

6. Перебіг позовної давності за вимогою про визнання недійсним договору іпотеки починається з моменту його укладення. Судова практика. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/168696_perebg-pozovno-davnost-za-vimogoyu-pro-viznannya-nedysnim-dogovoru-poteki-pochinatsya-z-momentu-yogo-ukladennya--vs

**Щавльова Марія Русланівна,
здобувач напрямку підготовки
за спеціальністю 073 - Менеджмент,
Кравченко Юлія Ігорівна,
асистент кафедри економічної теорії та фінансово –
економічної безпеки,
Науковий керівник: Згадова Наталія Сергіївна,
к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та фінансово –
економічної безпеки,
Одеська національна академія харчових технологій
ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-4585-9620>**

ВПЛИВ НЕГАТИВНИХ ЧИННИКІВ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Сталий розвиток є основою стабільного функціонування та поліпшення діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. В умовах динамічного зовнішнього середовища та нестійкого розвитку національної економіки вітчизняні підприємства стикаються з безліччю загроз щодо свого функціонування. Ці загрози носять різноманітний характер: фінансовий, економічний, соціальний, кадровий, інформаційний, виробничий, комерційний. Тому перед суб'єктами господарювання постає завдання забезпечення, по-перше, стабільності функціонування шляхом уникнення або нейтралізації загроз, а по-друге, ефективності діяльності за рахунок зваженого управління соціально-трудовими, фінансово-економічними, виробничими та іншими бізнес-процесами, що ускладнюється несприятливим соціально-економічним та політичним становищем в Україні [1. С. 5-20].

Економічна безпека являє собою універсальну категорію, що відбиває захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним її громадянином. Можна стверджувати, що економічна безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Зміст цього поняття містить у собі систему засобів, що забезпечують економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту працівників.

Для обґрунтування чітких і ефективних шляхів зміцнення економічної безпеки підприємств дуже важливо виділити найбільш важливі сучасні небезпеки і загрози. Тому, при аналізі факторів економічної безпеки пріоритетне значення має облік деструктивних чинників (загроз).

Загрози економічній безпеці – це дія дестабілізуючих природних факторів і/або суб'єктивних, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією та порушенням законів і норм, що може спричинити потенційні або реальні втрати для організації.

Негативний вплив на економічну безпеку може мати об'єктивний і суб'єктивний характер. Об'єктивний виникає не з волі конкретного підприємства або його персоналу, а суб'єктивний саае внаслідок неефективної роботи підприємства в цілому або ж його персоналу (передусім керівників і менеджерів).

Джерелами негативних впливів на економічну безпеку підприємства можуть бути:

- 1) свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, підприємств-конкурентів);
- 2) збіг об'єктивних обставин (стан фінансової кон'юнктури на ринках певного підприємства, наукові відкриття і технологічні розробки, форс-мажорні обставини тощо) [2.С. 46-58].

Економічний збиток, що заподіюється суб'єктові господарської діяльності, може бути пов'язаний з його нездатністю протистояти конкуренції і бути результатом його внутрішніх чинників, наприклад, поганого управління. Збиток може явитися і наслідком дії зовнішніх чинників – як свідомих дій з боку інших підприємств (конкурентів, партнерів), так і стихійних (коливання на окремих ринках, дестабілізація національної економіки, світової економічної системи в цілому). При цьому свідомі дії партнера не обов'язково повинні бути спрямовані на завдання збитку, а можуть переслідувати його власні цілі.

Внутрішні небезпеки і загрози економічній безпеці бізнесу виникають безпосередньо у сфері господарської діяльності підприємства. До основних чинників ризику можна віднести: недостатній рівень дисципліни; протиправні дії працівників; порушення режиму збереження конфіденційної інформації; вибір ненадійних партнерів та інвесторів; відтік кваліфікованих кадрів, неправильна оцінка їх кваліфікації, їх низька компетентність; недостатня патентна захищеність; аварії, пожежі, вибухи; перебої в енерго-, водо-, тепло постачанні;

вихід із ладу обчислювальної техніки; смерть провідних фахівців і керівників; залежність деяких керівників від кримінального світу; низький освітній рівень керівників; істотні упущення як у тактичному, так і в стратегічному плануванні, пов'язані насамперед із вибором мети, неправильною оцінкою можливостей підприємства, помилками у прогнозуванні змін зовнішнього середовища [3].

Виявлення та ідентифікація чинників ризику, небезпек і загроз - одне з найважливіших завдань гарантування економічної безпеки.

Економічні загрози - правова невизначеність економічних відносин; обмеження з боку держави можливостей економічного зростання; корупція; примушування виробників продавати продукцію визначеним споживачам; примушування покупців придбавати товари і послуги у визначених виробників і продавців; підроблення продукції, істотні порушення договірних відносин партнерами.

Фізичні загрози - крадіжки, вимагання, грабїж, розбій; виведення із ладу обладнання, знищення та пошкодження майна, стихійні лиха, аварії, катастрофи й теракти.

Психологічно-інформаційні загрози - економічне шпигунство; розголошення або неправомірне використання інформації; дискредитація на ринку; соціальні конфлікти навколо або всередині організації, привласнення товарних знаків фірми конкурентом.

Зовнішні і внутрішні чинники можуть нанести шкоду економіці підприємства в чотирьох випадках: система економічної безпеки підприємства побудована таким чином, що не може передбачати загрозу до її виникнення; загроза виникла, але службові особи, відповідальні за економічну безпеку підприємства, неспроможні її побачити; загрозу виявлено, але менеджмент підприємства неспроможний попередити її негативні наслідки; керівництво підприємства намагається вирішити проблему, але його дії не призводять до позитивного результату [7].

Виділяють загальні та спеціальні заходи безпеки. Основною метою загальних заходів безпеки є запобігання виникненню можливих загроз та їх здійсненню, розроблення і дотримання так званих нормативів безпеки (системи правил та режимів безпеки), регламентація й мотивація поведінки працівників організації. Основною метою спеціальних заходів є припинення дії загрози на будь-якій стадії її реалізації конфіденційними методами та методами роботи в надзвичайних ситуаціях. Реалізацією спеціальних заходів безпеки займаються працівники, для яких це є предметом діяльності і основною роботою [5].

Особливу загрозу становить «тіньовий сектор» економіки здійснює негативний вплив на стан фінансової безпеки нашої держави. Наслідком цього є ослаблення та істотне зниження темпів економічного зростання на державному рівні в результаті невикористання значної кількості внутрішніх фінансових ресурсів. Вище згадані обставини знижують рівень ефективності вітчизняної податкової та бюджетної діяльності держави. Недооцінка їх масштабів значно знижує рівень фінансової безпеки нашої держави та може негативно вплинути на

макроекономічну політику держави і міжнародні економічні відносини [6, 8.С. 75–84].

Основним способом протидії згаданим загрозам є впровадження стратегії ефективного державного управління економікою, удосконалення системи оподаткування, зменшення податкового тиску та посилення адміністративної, фінансової й кримінальної відповідальності за несплату податків, інших обов'язкових платежів [4.С. 10 – 13].

Отже, дослідження економічної безпеки є досить важливим, оскільки без неї неможливе нормальне функціонування підприємства в цілому. Однак, як і будь-яка інша сфера, вона має ряд проблем та ризиків, вирішення яких значно покращить ситуацію на підприємстві. Завдяки прийманню правильних стратегій і рішень можливе зменшення впливу як зовнішніх, так і внутрішніх загроз на підприємство, що в свою чергу забезпечить зміцнення рівня економічної безпеки як у цілому, так і в розрізі окремих складових техніко-технологічної, фінансової та кадрової.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бараннік В. Економічна безпека підприємства як складова економічної безпеки держави. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 2. С. 5-20.
2. Коляденко С. В. Вплив соціально-економічних та екологічних факторів на інтенсивність використання земель. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017, № 9 (25). С. 46-58.
3. Згадова Н.С., Рогатіна Л.П. Теоретичні основи управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства: *Наукові підходи до оцінки соціально-економічного потенціалу країни: всеукраїнська науково-практична конф.*, 17 жовтня 2020 року, м.Одеса, 2020.
4. Немченко В.В. Забезпечення економічної безпеки підприємства *Економіка харчової промисловості*. Одеса, 2012. № 3 (15). С. 10 – 13.
5. Пилипенко Н. М. Розвиток методичних підходів до оцінки економічної безпеки підприємства *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5953>
6. Основи економічної безпеки підприємства. URL: <https://pidru4niki.com/1822061151265/ek>
7. Аналіз факторів впливу на економічну безпеку підприємств та методи захисту від загроз і нейтралізації їх наслідків. URL: <https://pidru4niki.com/13290311/ekonomi>
8. Федосова О. В. Економічна безпека як запорука економічної ефективності будівельного підприємства. *Економічний простір*. 2012. № 64 С. 75–84.

ЗМІСТ

Арабчук І. АРХІТЕКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ БУДІВЕЛЬ ІЗ ФУНКЦІЄЮ КОВОРКІНГУ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.....	3
Артем'єва К., Куц І. ДЕРЖАВОПОДІБНІ УТВОРЕННЯ ЯК СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	7
Боднарук Я. МЕТАЛЕВИЙ КАРКАС ІЗ ЛЕГКИХ СТАЛЕВИХ ТОНКОСТІННИХ КОНСТРУКЦІЙ.....	10
Бориловська В. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ПІДПРИЄМЦЯ ТА СПОЖИВАЧІВ.....	12
Бублич І. ПРАВОВА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ.....	14
Варчак С. ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ.....	17
Василевич А. СТАМБУЛЬСЬКА КОНВЕНЦІЯ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.....	19
Вепрейчук С., Ваніо М. РОБОТИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ СВІТ.....	22
Вербицька А. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ МЕЖ ТЛУМАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ КОНСТИТУЦІЙНИМ СУДОМ УКРАЇНИ.....	25
Гавадзин М. ДЕРЕВ'ЯНІ ЦЕРКВИ XVI – XIX СТ: ПИТАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ.....	27
Волощук М. СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ПИСЬМЕННИЦЬКИХ ПСЕВДОНІМІВ.....	29
Гаврилишин Т.-Ю. КОМП'ЮТЕРНА ІГРОТЕРАПІЯ.....	32
Гаврилів О. БАГАТСТВО СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ІТАЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ.....	35
Галкіна І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	38

Гапєєва Н. РОЛЬ ЗАПОЗИЧЕНЬ ІСПАНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ ДО СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	41
Герус О. СТАТЕВІ ЗНОСИНИ З НЕПОВНОЛІТНІМИ: ВІК СЕКСУАЛЬНОЇ ЗГОДИ.....	44
Гілярків І.-О. ВПЛИВ МУЗИКИ (СПІВУ) НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЛЮДИНИ..	47
Гладюк І. СУЧАСНИЙ СТАН РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	50
Глуханюк Н. ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ.....	53
Гоцанюк В. ВУЛИЧНЕ МИСТЕЦТВО, ЯК РІЗНОВИД ДИЗАЙНУ.....	55
Гоцанюк М. ВАЖЛИВІСТЬ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ.....	58
Гризо Д., Рижков М. УСУНЕННЯ АНОМАЛЬНИХ ВИКИДІВ В РЯДАХ ЕКОНОМІЧНИХ ДАНИХ МЕТОДОМ ВЕКТОРНОЇ МЕДІАННОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ.....	61
Гуменюк О. СТАН ЛЮДСЬКОГО МОЗКУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	64
Дебера К. РІЗНОВИДИ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ.....	67
Дзьоба М. СТВОРЕННЯ UML-ДІАГРАМ ДЛЯ СИСТЕМИ ON-LINE ТЕСТУВАННЯ ЗНАНЬ.....	70
Дмитрик В. КІНЕМАТОГРАФ, ЯК РІЗНОВИД СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА.....	74
Дюга А. БЮДЖЕТУВАННЯ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	78
Зварич Т. ЦІННІ ПАПЕРИ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	80
Зеленчук А. ВПЛИВ НЕПЕРЕНОСИМОСТІ ПЕВНИХ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ ЧАСТИНОЮ СПОЖИВАЧІВ НА ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРОПОЗИЦІЙ У ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	83
Іванишин К. ІНТИМНА ЛІРИКА ШЕКСПІРА В ПЕРЕКЛАДАХ ФРАНКА.....	86

Коваль І. РЕЧОВО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ.....	89
Когут А. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ.....	92
Козловська Л. ВІДМІННІСТЬ МІЖ БРИТАНСЬКОЮ ТА АМЕРИКАНСЬКОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ.....	95
Корбутяк С. ДІЛОВІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПІДПРИЄМЦЯ.....	98
Король В. РОЗРОБКА ЛОГІЧНОЇ ГРИ ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПРОГРАМУВАННЯ НА RUTHON ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ТА СТАРШОЇ ШКОЛИ.....	100
Косович М. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕПЛОВИХ НАСОСІВ В УКРАЇНІ.....	103
Костюкевич Д. «СУЩЕСТВЕННИЙ ВРЕД» В РАМКАХ СТ. 367 УГОЛОВНОГО КОДЕКСА УКРАЇНИ.....	108
Котерлин Р. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМВІДНОСИН ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.....	112
Кравчук Е. КРИПТОВАЛЮТА ЯК ГРОШІ.....	115
Кравчук М. КОМПОНЕНТИ СЦЕНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАГІСТРАНТІВ ВОКАЛІСТІВ.....	119
Криворучко С. КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРИЧНІ ЗАСАДИ.....	122
Кучинська Ю. ПРАВО ОРЕНДИ ЗЕМЛІ: ПОНЯТТЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	124
Лагода Л. ІНТИМ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ ТА СВІТУ.....	127
Лепко А. СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ АМЕРИКАНСЬКИХ ФІЛЬМІВ ТА МУЛЬТФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	130
Лис М. МАРКЕТИНГ ХХІ СТОЛІТТЯ – КРЕАТИВНІ ПІДХОДИ ТА ЛАТЕРАЛЬНИЙ МАРКЕТИНГ.....	134
Луцик І. СПОСОБИ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ.....	136

Макуха І., Орлова О. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІЗНОВИДІВ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ.....	139
Марчук А. ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	142
Масюк Я. ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ЖИТЛА ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ XXI СТОЛІТТЯ. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ ЖИТЛОМ ТА ЙОГО ЕНЕРГОАВТОНОМІЗАЦІЯ.....	145
Маціпура Д. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ В УКРАЇНІ.....	148
Медведєва Д., Ховайло Є. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДИТИНИ В УКРАЇНІ.....	150
Михайличенко В. ЕВТАНАЗІЯ В ПРАВІ УКРАЇНИ.....	153
Мілаєвич А. УКРАЇНСЬКИЙ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ.....	156
Морохова К. ГЕНІАЛЬНА ІНТЕЛІГЕНТКА ТА ПИСЬМЕННИЦЯ ЧИ ПРОСТО ПРИВАБЛИВА ЖІНКА: ЖИТТЄВИЙ ПОРТРЕТ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.....	158
Мосорюк М. ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА В КОНТЕКСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	162
Наконечний О. ОГОЛЕНА НАТУРА У РІЗНИХ ВИДАХ МИСТЕЦТВА.....	168
Овчаренко Д. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ.....	171
Озарко Н. ВІДМІННІСТЬ МЕДІАЦІЇ ВІД ІНСТИТУТУ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ.....	173
Оленяк Х. РОЛЬ ДИЗАЙНУ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	176
Остапчук З. ВУЛИЦЯ І ПАРК ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА ЯК ОБ'ЄКТИ ЕКСКУРСІЙНОГО ПОКАЗУ В М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК.....	179

Паранюк Р. ГЕОМЕТРІЯ ПЛАНУВАЛЬНИХ СХЕМ ВУЛИЧНИХ МЕРЕЖ МІСТ.....	182
Пасічняк Б. ТРУДНОЩІ ТА ОСОБЛИВЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЕЗІЙ.....	186
Петриченко К. МОРАЛЬНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА.....	189
Піскун Д., Задаля Д. СОЦІАЛЬНА ВЛАДА ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ.....	191
Плещинська Ю. ІНТИМНА ЛІРИКА ЕДГАРА АЛЛАНА ПО ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДИ.....	193
Поварчук В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗЕЛЕНОВОГО ТУРИЗМУ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МІСЦЕВИХ ТРАДИЦІЙ В ДЕЛЯТИНСЬКІЙ ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ (ОТГ)..	196
Прокіпчук К. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ В УКРАЇНІ.....	199
Проць Д. ПЕРЕКЛАД ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ.....	202
Притула К. НЕДОБРОСОВІСНА КОНКУРЕНЦІЯ І МЕТОДИ ВИКРАДЕННЯ ТАЄМНИЦЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	205
Разнатовська А. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	208
Рибак Ю. КОРЕФЕНТНІ ОДИНИЦІ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ДІВЧИНКА НА КУЛІ» О. СЛОНЬОВСЬКОЇ)	210
Римик Я. ЦІЛЮЩА АРХІТЕКТУРА.....	212
Рогожкін Є. РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ.....	215
Романашенко І., Романашенко М. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ.....	217
Романюк Я. ТРАНСФОРМАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	220
Скірчук В. КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ ГІБРИДНОГО ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ.....	222

Скрипай А., Іваниця А. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.....	225
Соляник Т. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	228
Смоляр А. ГЕНДЕРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ.....	231
Старик-Блудова А., Савіщенко В. ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА.....	233
Степанова А. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТАТУСУ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН.....	235
Стефурак В. ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	237
Стремецька А. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ЗАХОДІВ ПРОБАЦІЇ В УМОВАХ ЇЇ РОЗВИТКУ.....	240
Тарасенко А. СУЧАСНИЙ ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ТЕКСТ ЯК РІЗНОВИД ПУБЛІЦИСТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	243
Устимчук В. ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДІТЕЙ.....	246
Федак О. ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВІРНОГО ПРАВА В ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ.....	249
Філяк Г. РОЗГОРТАННЯ REST API ДЛЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ МОДЕЛІ ПРОФІЛЮ ОБЛИЧЧЯ.....	251
Фуфалько В. АРХІТЕКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ БАРНХАУСІВ З РЕКРЕАЦІЙНОЮ ФУНКЦІЄЮ В КАРПАТАХ.....	254
Хамурда В. СЕКСИЗМ У ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА.....	258
Ханчич В., Наливайко О. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	260
Цьомко Я. ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У СЛОВНИКОВОМУ СКЛАДІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	263

Чоборяк Х. НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ЦИВІЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ.....	266
Шевчук Н. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ.....	270
Шкатуляк В. УПРАВЛІННЯ РОБОТОЮ СИСТЕМИ ОХОЛОДЖЕННЯ СОНЯЧНОЇ СТАНЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ.....	273
Штогрин Р. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ У СФЕРІ НЕДІЙСНОСТІ ПРАВОЧИНІВ.....	275
Щавльова М., Кравченко Ю. ВПЛИВ НЕГАТИВНИХ ЧИННИКІВ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	278

Наукове видання

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ

Матеріали подані мовою оригіналу

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Упорядники:

О.О. Мейгеш

О. В. Острогляд

Художнє оформлення:

І.В.Гребенюк

Видано за авторською редакцією

